

İSTANBUL
2020

İnsandan okunan Kur'an yaşam serisi
KUR'ANLA ÖZE YOLCULUK-1
Muhammed Nazım Özalp

Yayına Hazırlık
Aktif Ajans

Kapak
Erkan Metiner

ISBN
978-605-2196-**-*

Baskı
1. Baskı: Kasım 2020

Yayıncı Sertifika No
45735

Baskı ve Mücellit:
Orient Basım Yayın Sanayi Tic. A.ş
İkitelli OSB Mah. Giyim Sanatkarları 5-A 6-A Blok No: 315 Kat 3
Başakşehir / İkitelli / İstanbul
(0212) 549 65 85 (Pbx)
0542 549 65 24
Matbaa Sertifika No: 35724

© *Bu kitabın tüm hakları, yazarı ile anlaşmalı olarak yayınevine aittir.
İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayınlanamaz.*

Adres:
© Gelenek Yayıncılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Fevzi Çakmak Mh. 1110 Sk. No: 10/1 Esenler/İstanbul
Tel: 0212 562 01 71 - **Faks:** 0212 562 01 72
www.gelenek.com.tr

İnsandan Okunan Kur'an Yaşam Serisi -3

KUR'ANLA ÖZE YOLCULUK-1

Muhammed Nazım Özalp
Araştırmacı - Yazar

Yazar ile iletişim
Tel: 0535 867 32 84

E-posta: nazimozalp@gmail.com
Web: <http://www.muhammednazim.com/>
Face book: <https://www.facebook.com/muhamed.mno>
<https://www.facebook.com/MNOzalp.mno>
Twitter: https://twitter.com/Muhammed_mno
Instagram: [muhammed_nazim_mno](https://www.instagram.com/muhammed_nazim_mno)
<https://www.youtube.com/c/MUHAMMEDNAZIMÖZALP>

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
1. Fatiha Suresiyle Öze Yolculuk.....	11
2. Bakara Suresiyle (1-121) Öze Yolculuk.....	35
Evet Gönül Dostlarım.....	334

İthaf

Allah'ın kelamının ışıltısından yansıyan
mücevherleri Sen Aziz kardeşim,
evet Sana ithaf ediyorum.

Bu kitapta yazılan herbir cümle,
Senin öz malındır ve gönül pınarından
Sana sunuldu.

ÖNSÖZ

Sıfatları Rahman ve Rahim olup mutlak adı Allah olanın gücü ve kuvvetiyle elimdeki şu kitabı okumaya başlıyorum.

Aziz kardeşim; “İnsandan okunan Kur’an yaşam serisi” çalışmalarımızın üçüncü kitabı ile yeniden gönül dünyamıza ayna olmanın heyecanını yaşıyorum. İnsanın varoluş amacını ve hakikatinden süzülüp dünyada yer almasının asıl gayesini ve dünyaya geliş stratejisini hem özüne dönüş sistemini Kur’anın ayetleri arasında dolaşarak sunmanın mutluluğunu ve gönlün manevi azığıyla buluşmanın huzurunu, derinden derine hissediyorum. Bu hissedışı ise, düşünce planımızda tasavvur ettiğimiz kadarıyla, Kur’anı ve geliş izlemine olabildiğince anlaşılır ve kapsayıcı olarak, hem bizi ilgilendiren düsturlarıyla Kur’anı baştan ele almak suretiyle inşallah ayet ayet sizlere arz edeceğiz.

Aziz kardeşim; insanın varlığının fiziki yapısını bilgisayarın donanımı gibi düşünürsek; nasıl ki, bilgisayarın doğru çalışması için donanımıyla uyumlu olan ve onu çalıştıran bir yazılımı olmak zorundadır, yoksa o bilgisayar cihazı bir işe yaramayacak veya ondan istenilen verim elde edilemeyecektir. Aynen bunun gibi de, insan olarak bizim içsel ayarlarımızın düzgün çalışması için, bedenimiz ile ruhumuzun uyumlu

olduğu bir işletim sistemimiz olmak zorundadır. Yoksa yer, içer, uyur ve bu et kemik bedenin gereksiz hevesleri peşinde koşturarak dünya hayatımızı sonlandırırız.

Aziz kardeşim; işte sahip olduğumuz hal, durum ve vaziyetimiz ile ortaya koyduğumuz tüm fiiller, eğer donanımız ve gerçek yapımız olan öz benliğimizle uyumlu hale gelirse, o zaman bir makine gibi olan bu bedensel yapımızı doğru kullanmaya başlarız. Eğer ki fiillerimiz, olması gereken yaşantı ile uyumlu değilse, Allah'ın bünyemize koyduğu rububiyet yazılımı ile uyuşamaz. Bu durumda ruhumuz işlediğimiz fiilleri desteklemez ve hakikatimize doğru ideal bir şekilde senkronize olamayız. Öylece gerekli olan güncellemeyi yapmadan dünya girdabında kaybolup gideriz.

Aziz kardeşim; et kemik bedenimiz yaratılışımız gereği beslenerek ayakta durur. Öylece zahiri ve batını sahip olduğu işlevlerini yerine getirir. İnsan vücudu, beyin, kalp ve diğer yardımcı organlardan oluşan bütüncül muhteşem bir fiziksel mekanizmadır. Bu fiziksel yapı, dışarıdan aldığı beslenme girdileriyle, vücudunun içinde üretimi gerçekleştirilen nükleer enerji ile çalışır. Bu enerji ile zahirde görünen beş duyu ile gördüğümüz fiziki âlem ile madde boyutunda muhataplık sağlar. Hem batınında da, sahip olduğu ruh dolayısıyla, beş duyu ile görünemeyen âlemler ile içiçe bir vaziyet olarak irtibatla olur.

Aziz kardeşim; insan evvela kendini tanımalı ki rabbini bilsin. Kendini tanımak, hakikatine vakıf olmaktır ki, Allah bu lütfü herkese bahşetmez. Ancak gerekli çalışmayı yapıp ilim yolunda gayret edene bahşedilir. Yoksa dünya yaşamının bir anlamı olmazdı. Ayrıca iyilik ile kötülük bir birinden ayırt edilemezdi. İnsanın kendisini bilmeden rabbini bilmesi ise, mümkün değildir. Onun için yaratılış sistemimizi çok iyi öğrenmek zorundayız. İşte bu düzeni en mükemmel şekilde bize Kur'an-ı kerim sunar.

Aziz kardeşim; bizim için en mükemmel tanıma aracı olan Allah'ın ayetleri üzerinde tefekkür ederek “KUR'AN-LA ÖZE YOLCULUK-1” ismini verdiğimiz bu elinizdeki çalışmamızla, Kur'anın bizimle uyumlanması üzerinde olması gereken prensipleri Fatiha suresinin tümü ile Bakara suresinin 121. Ayetine kadar olan kısmını adım adım işlemeye çalıştık. İnşallah bu çalışmalarımız, ayrı ayrı kitaplara yansıtılarak devam edecektir. Öylece yaratılış sistemimizi ayetlerle birlikte işleyerek kendi payımıza düşen ilimle hemhal olmaya çalışacağız. Bu çalışmamız bir tefsir çalışması olmayıp, kişisel farkındalık tarzında bir çalışmadır. Onun için de, farkındalık ve idrak durumu ile tekâmül sürecinde bizim içsel hazzımızı doğru yolda ilerleten noktalarda, bizzat hayatın içinde yaşayarak seyir etmeye gayret ediyoruz. Böylece ayetlerle hakikatimize uyanarak, rabbul âlemin ile senkronize halimizi diri tutmak için, ayetler eşliğinde bürünülmesi gereken veçhe dönerek arınmaya çalışacağız.

Aziz kardeşim; bedensel dürtülerin önümüze serdiği zaman ve mekânın içine sıkışarak kısa devre yapan ve gördüğünü yaşayarak anlık menfaatine göre yol alanlar, inanılması gereken ve sonsuzluğa açılan hakikate değil de, et kemik bedenin dürtülerine göre bir yaşam tarzı edinirler. Öylece de hakikatini yaşadığını zannedip kulluğunun farkına dahi varamadan oyuncakçı dükkânın vitrininde yerini almış bir süs eşyası mahiyetinde, nefsi emmarede kalarak helak olup giderler. İşte bu helakten yegâne kurtuluş yolu, özüne bir pencere olarak açılan Kur'anı kerimin ayetleri arasında yerini bulup, hakikatine doğru olması gereken tarzda seyre dalarak bakış açısı edinmektir.

Aziz kardeşim; insan sonsuz azaptan kurtulmak istiyorsa, Allah'ın mutlak yaratım kitabı olan ümmül kitaptan, kendi yaşam kılavuzu olan Kur'anın, vermek istediği yaşamın gerçeklerini bakış açısı edinerek, yaşamını ona göre düzenlemek zorundadır. Yoksa yaratılışının öz yazılımından habersiz

olarak kaybedenlerden olur. Zira nefsi emmare doğru yolu kişinin önüne seremez. Çünkü akıl, imandan yoksun kaldığında, nefsi emmarenin emrinde hareket eder. Bunun hiçbir istisnası da yoktur. Onun için, et kemik bedenini aşırı istek ve arzuları sınırlanmadığında, Allah'ın emanet olarak bize verdiği et kemik beden, gerekli işlevi yapamayacak ve iflas edecektir. İşte iflas etmemek için, Kur'anın ayetlerinde kendimizi bulup hakikatimizi seyir etmek zorundayız. Biz de bu zorunluluğa binaen çalışmaya koyulduk.

İşte aziz kardeşim; Kur'anın kişide oluşturduğu manevi izlenimleri, ayetlerin gölgesinde serinlenirken, özde hissedilen tefekkür hissedilişlerini sizlerin ve tüm insanlığın seyir dünyasına arz edeceğiz. Allah bizden inşa ederse, tüm ayetlerden aldığımız esintileri insanlıkla buluşturacağız. Bu açıklamaları daha önce herhangi bir yerde okumamış olabilirsiniz. Üzerinde yaptığınız az bir tefekkürle yazılanları nefsinizde hissedeceksiniz. Hatalar nefsimizden olup affımızı Allah'tan dileriz. İsbet ettiğimiz esintiler ise Rabbimizin lütfündendir.

Aziz kardeşim; seni yeniden gönülden gönüle yol bularak akan cümlelerle baş başa bırakırken, gözümü semaya dikiyorum. Her bir ayeti, insanın kendi malı olan mukaddes kelâmın kalbimizden akan esintilerini kalbinize emanet ediyorum. Senin öz yitiklerinle buluştuğun gibi, senin de ulaşabildiğin kardeşlerini öz yitikleriyle buluşturmanın umudunu ve heyecanını yaşıyor olacağım. Ve bil ki bu kitap ile ben ve sen yüz yüze ve göz göze temâşada olacağız.

Saygılarımla...

1. FATİHA SURESİYLE ÖZE YOLCULUK

1. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Rahman ve rahim olup ismi Allah olanın gücü ve kuvvetiyle...

Fatiha suresi Besmele ile başlar. Besmele, Tövbe suresi dışındaki her surenin başlangıç ayetidir. Tövbe suresinin ilk ayetinden önce ise, besmele okunmaz. Çünkü Tövbe suresinin ilk ayeti, Allah'ın kullarına lahuti âleminden direk hitabı olup bir ultiमतom mahiyetindedir. Zaten Besmele, kulun lahuti sezgileri hissederek ayetleri okumaya başlamasına vesile olur. Kur'anın ayetlerini okurken, Tövbe suresinin başındaki ayetin dışında kalan hangi ayeti okursak okuyalım, öncelikle okumaya Besmele ile başlamalıyız. Çünkü ancak Bismelenin anlam içeriği ile hemhal olduğunda, ayetler anlaşılır olmaktadır. Bismelenin işaret ettiği mana içeriği, her surenin ilk ayeti olmasıyla beraber, Allah'ın ayetlerini yaşantımızda hissetmemiz için de temel unsurdur.

Besmele, kişiyi özündeki kuvvet ve kudreti yaşatmaya

yönlendirdiği için, namazda sessizce ve gönülden hissedilerek okunması icap eder. Besmeleyi kişi bizzat kendisi hissedeceği için, cemaatle kılınan namazda dahi imam tarafından sessizce okunulup, her kişinin bizzat okuyup anlamını hayatına aktarması hedeflenir. Ancak okumasını bilmeyenlere telkin amaçlı sesli okunmasında da bir mahsur yoktur.

O zaman Besmelede hissedilmesi istenilen olay nedir? Bismelenin hemen başında B ب harfi bulunur. Şimdi Fatiha suresini tetkik edip birimsel olarak kendi payımıza düşene odaklanalım. Elbette ki kuluz, hatamız olabilir. Umarım rab-bimden, inşallah ayağımız kaymadan sureyi bitiririz. B ب harfi Besmeleye üç anlam katar; onlar da istiane, musahabe ve mulabese anlamlarıdır. Şimdi bu üç manayı katarak anlamlandıralım.

Birinci anlam olan istiane yani yardım anlamını B ب harfine kattığımızda Besmeleyi şöyle anlayabiliriz. İsmi Allah olanın yardımıyla, hâlihazırda yaptığım eylemi yapmaya koyuluyorum. Yani ben, yaptığım her eylemi sadece ismi Allah olarak bana bildirilenin bende zuhur ettiği güç ve kuvvetle yaparım.

İkinci mana olan musahabe yani beraberlik anlamını B ب harfine kattığımızda Besmeleyi şöyle düşünebiliriz. Yani ben varlığımı, “Allah’ın ilminde” “Allah’ın ilminden” “Allah’ın ilmiyle” bulmuş bir bireyim. Bu üç tabiri iyice tefekkür edelim. İşte benim bu varlığım, Allah’ın mutlak ilmine bağlı olarak var edilip öylece ilmi bir varlık olarak yaşamını sürdürmektedir. Yani ben her ne fiil işlersem, onun mutlak ilminin içinde var olan bir ilmi varlık olarak işlemekteyim. Allah’ın mutlak ilminin bende zuhur ettiği ilim ile de ben, hâlihazırda yapmış olduğum eylemi yapmaktayım.

Kendisini bize Allah ismiyle tanıtmış olan, kendisine HU işaret zamiriyle işaret edilen mutlak ve yegâne vücut sahibi

olan zat, Bi-z”zat” kendisi kendi ilmini, kendinden kendine diyeceğimiz bir şekilde, mahiyeti itibarıyla ise, asla içeriğine muttali olamayacağımız bir tarzda seyir etmektedir. Yaptığı seyirde ise, ne insana ne de başka bir varlığa ihtiyacı söz konusu değildir. Ama hükmü dâhilinde seyrine ortak olacak bir varlığı var edip onunla da seyir etmek isteğiyle insanı yarattı. Onun yanı sıra bir vücut sahibi ve mutlak benlik sahibi olmayacağı için, bunu sanal benlik sahibi olarak yarattığı varlıklarla yaptı.

Bu seyir için öncelikle cinleri var etti. Daha sonra ise, tam donanımlı olarak insanı yarattı. İşte bu yaratım bir mecburiyet olarak değil, tamamen Allah’ın lütfu olarak gerçekleşti. Ama seyrine ortak varlık yarattı diye de, kimseyi hükmüne ortak etmedi. Onun hükmü gene de tümüyle kendinde kaldı. Sadece ayrı ayrı seyirlerin olması için sanal benlikler yaratıp onlarla da var ettiği âlemlerin seyrini yaptı. Bu seyrin en mükemmelini ise, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz ile gerçekleştirdi. Biz insanlar ise, muhammedi nurla nurlanarak bu seyre bir nebze komşu olmaya gayret ederiz.

İnsan şeklinde var edilen varlığımız, bir vücut sahibidir. Bu vücut asla inkâr edilemeyecek şekilde, beş duyu ile görünen veya görünemediği halde akli olarak tesbit edilen, tüm yönleriyle mevcut olan bir yapıdır. İşte bu yapı, kendisine “sanal ‘ben’lik” verilmek suretiyle reel bir yaşama kavuşarak ikinci bir varlık gibi görülmektedir. Ayrıca Allah, insana sanal benlik vermek suretiyle ilim, irade ve kudretle donatarak farkındalığına kavuşturmuştur.

İşte bu farkındalık, HU işaret zamiriyle işaret edilen mutlak ve yegâne vücut sahibi olan zatın, Allah ismi aynası ile kendi öz seyriyle beraber, kendi öz ilmini insanla da seyir etmesinin insanda oluşturduğu seyir farkındalığıdır. İnsanın

bundan başka bir yapısı da mevcut değildir. İşte biz Besmeleyi okurken söyleriz ki; ben bu yapının farkında olarak, hâlihazırda yapmayı niyetlendiğim fiilimi yapmaktayım.

Besmelede Allah bize şunu öğretiyor; diyor ki ey insanlar kendinizi ayrı bir güç sahibi zannetmeyin, tüm gücünüzün ve kuvvetinizin kaynağı benim. İşte bu noktada bilelim ki Allah, insanı kendisi için seyir alanı eyledi. İnsan, sanal benlik sahibi olarak kendisi de bu seyri yaptığı için, seyredilen güzelliklerden zevk almaktadır. Sanal benliğini bu seyrin kaynağı olarak görüp Allah'ın kendisinde zuhur ettiği ilahi tecellileri unuttuğunda ise, mutlak seyir sahibi olan Allah'ın ilmiyle senkronizeden mahrum kalır. Bu mahrumiyet, kişinin azaba duçar olmasına sebebiyet verir.

Allah var ettiği her varlıkta olduğu gibi, bizle de kendi ilmini seyir etmektedir. Allah bizle kendi ilmini seyrederken, diğer varlıklardan farklı olarak, sanal benlik sahibi kıldığı biz insanlarda, bize yansıyan ilminin gereği ve hükmü dâhilinde, değişim ve dönüştürme kuvvesi de meydana getirmiştir. Bu değişim isteğimize göre oluşur. Bunun sonucunda ise, bizle oluşan seyrin içeriği de değişir. Öylece bizdeki Allah'ın seyir mahalli, genişleyip daralır. Seyir mahallimiz, daraldığında bize azap olarak geri dönüşüm yaparken, genişlediğinde ise bize zevk alanı olarak yansıyacaktır. Eğer böyle olmasaydı, dünyada olmamızın anlamı da olmazdı.

Bize verilen irade ve bizde zuhur eden isteğimize göre, bize yansıyan değişim ve dönüşümle, ya nimete erenler gibi bir kıvama kavuşuruz. Ya da bizde oluşan yanlış bir kıvamla sonsuz nimetlerden mahrum kalanlar gibi bir kıvamla şekilleniriz. Zira kişi Allah'a yaklaştıkça seyirdeki zevki artacağı için, yaşayacağı güzellikler de çoğalacaktır. Onun için bizim ile gerçekleşecek olan müspet seyrin sonucu olarak, Allah bizden razı olmuş halde bizleri sonsuz cennetlere ulaştıracaktır.

Aksi durumda ise, bizden razı olmayacak ve mahrumlardan eyleyecektir.

Biz Allah'a olan kulluğumuzun hakikatini hissettikçe, yeryüzünde olan hürriyetimiz artacak, Allah'a olan kulluğumuzu unuttukça da, Allah'ın mahlûkatı önünde el pençe durmaya mahkûm olacağız. Zaten tüm varlığımız, onun bizle seyir ettiği kendi esma bileşimi sonucu var olmuş ve onunla kaimdir. İşte bunu idrak ve bu idrakle yaşayış, en büyük mertebe ve en geniş özgürlük olacaktır. Yani burada Allah, senin "ben" inle, senle senden kendi ilmini seyir ediyor. Zaten mülk mutlak olarak onundur. Bize verilen sanal benlikle ve sonsuzluğa bakan ruhun bize üfürülmesi nedeniyle kendimizi müstağni sandığımız kadar da ondan uzağa düşeriz. İşte Allah, tüm olayı bize izah edip gerekli çalışmaları yapmamızı, tefekkür edip akıl etmemizi ve öylece hamd edip seyrine ermemizi istiyor.

B ب harfi Besmelede üçüncü mana olan mulabese yani giyilen elbise anlamıyla geldiğinde ise, şöyle bir hissiyat verir. Ben tamamıyla Allah'ın mutlak ilminin oluşturmasına bağlı olarak onun ilminin içinde var oldum. Onun ilmi, bir elbise gibi beni kuşatır ve ben onun ilminin kuşatmasıyla hâlihazırda yaptığım eylemi yaparım. Örneğin bir damla yağ nehrin üzerine dökülünce, o bir damla yağ, nehrin onu sarması ve sürüklemesiyle gider. Kendi hareket alanını suyun onu sürüklemesiyle başarır. Nehrin suyu onu adeta bir elbise gibi sarmalar ve gidebildiği yere kadar ulaştırır.

Öncelikle bu üç manayı iyice tefekkür edelim. Zihnimizde ve düşünce dünyamızda iyice oturtalım. Öylece Fatıha'yı adım adım ve tane tane okuyalım. Zira Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz namaz kılar-ken, Fatıha suresinin harflerini sayılabilecek kadar yavaş okuyormuş. Öylece içeriğini hissedip normal yaşantımıza o

bakışla bakabilme hedefini bize öğretmiştir. Bizler de namaz kılarak, okuduğumuz ayetlerin ve yaptığımız eylemlerin manalarına dalarak namazımızı eda edelim. Namazdan edindiğimiz hazla afakımızı seyre dalalım. Böylece namazın tadına varıp rahmana sadık kul olalım.

Bizim için esas amaç bu üç manayı yaşam alanı edinmek olmalı ki, bu da zikir ve tefekkürle kolaylaşır. Yoksa tüm edindiklerimiz olayın ilmini bilmekle münhasır olur ki, onun da ölüm ötesinde hiç bir faydası olmayacaktır. Ölüm ötesinde edindiğimiz ilimden fayda sağlamamız için, bizde tam bir teslimiyet olmalıdır. Tam teslimiyete götürücü amelleri ölüme dek devam ettirmeliyiz ki hakkın yüzü hep bize dönük kalsın.

Sonra Rahman kelimesi gelir. Bu üç manayı katıp Allah'ın güç ve kuvvetini az düşündükten sonra, yani sıfat âleminde kısaca bilincimizi gezdirdikten sonra esmaya ineriz. Rahman deriz. Yani tüm manaların aşikâr olduğu seyir âlemine dalarız. Daha doğrusu seyir âlemimize dalarız. Bunu dışarıda değil kendimizde hissetmeye çalışırız.

Sonra da Rahîm deriz. Yani birbirleriyle etkileşime giren manaların oluşum alanlarını bir nebze özümüzde seyir ederiz. Öylece gayrete gelip biz de çalışmaya azmederiz. Zira her varlık gibi biz de rızkımızı ondan ediniriz. Öylece onun gücüyle eylemde bulunduğumuzun farkındalığına ulaşırız.

2. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Âlemlerin terbiye edicisi olan Allah, terbiye ettiği âlemlerini en iyi değerlendirendir.

Allah âlemlerin mutlak terbiye edicisidir. Çünkü kendinden kendine diyebileceğimiz bir vaziyette zuhur edip seyir ettiği tüm tecelliler kendine aittir. Kendi tecellilerinden hangi tecelliye niye tecelli ettiğinin kararı da, bizzat kendisinin mutlak hükmüyle gerçekleşir.

Fatiha Kur'anın hem ana sınıfıdır hem de anasıdır. Nesil anneden yeryüzüne açıldığı gibi, tüm Kur'an ayetleri de, Fatiha suresinden açılmıştır. Zira Kur'an üç kısımdır, yani Kur'anın verdiği üç mesaj vardır. Bunlar insandan bakış ile Allah'ın tanıtımı, insanın tanıtımı ve insan ile Allah arasında oluşan münasebet. İşte Fatiha süresi de üç bölüm olup bu kısımları özetler. Fatiha suresinin her bir bölümü Kur'anın bir bölümüne denk gelir. Böylece tüm ayetler insanın öz konumunu bildirir. Kur'anda insanın konumunu bildiren tüm ayetler Fatiha suresindeki ayetlerin genişçe açılımıdır.

Hamd, kâinattaki yaratılmış ve yaratılmakta olan, tüm varlıkların nitelik ve niceliklerinin Allah'ın zati nurunun yani zati ilminin tecellisi olduğu hakikati anlamına gelir. Bunun hakikatini de ancak Allah bilir. İşte onun için de mutlak hamd Allah'a mahsustur. Çünkü Allah rabbul âlemindir. Hamd kelimesinin başına EL takısı gelmiştir. EL takısı geldiğinde, kelimeye mutlak bilinen anlamı katar. Hamdın kelime manası ise, değerlendirme anlamındadır. Yani hamd, mutlak olarak bilinen, zati değerlendirme olarak karşımıza çıkmaktadır. Sonraki kelime "lillahi"dir. Hemen Allah kelimesinin başında lam harfi vardır. Lam gelen kelimeyi has ederek ona ait eder. Çünkü yaratılan varlıklar olması gereken gibi onu tanıyamaz. Tanıyamadığı için de tam olması gereken gibi hamd edemez. Dolayısıyla ayet, mutlak

değerlendirme sadece Allah'a aittir diyerek bizi uyarmaktadır. Bizim hamdımız ancak, hamdın Allah'a ait olduğunu idrak etmemizdir. Niye peki? Çünkü rabbul âlemin odur. Her şeyin sahibi odur. Ancak o kendisi nurunun hakikatini hakıyla tanır. Tanıtığı kadar da bilinir.

Allah'ın her bir esmasını bir âlem gibi düşünürsek, karşımıza anlam olarak şu çıkar; bendeki tüm esmaların rabbi yani aksettiricisi Allah'tır. Allah'ın sayısız esması vardır. Bu doksan dokuz esmalar ana hatlar ile bize verilmiş ve onlarla bizim varlığımız oluşturulmuştur. Esmâ-ül hüsna olarak özetlenen ve tüm açılımlarıyla sonsuz ve sınırsız olarak ondan tecelli eden nurun yani tüm ilmin kaynağı odur. "Rabbul âlemin" yani âlemlerini terbiye edendir. "Rab" terbiye edendir. "Âlemin", tüm âlemleri, yani beni, seni ve her şeyi bizzat kendi esma kuvvelerinin tecellileri olarak seyir edip, bizzat kendi istediği şekilde bir araya getirip birleşik yapandır. Yani terbiye edip kıvamını vererek bileşimleştirendir.

Tabi bileşimleşme oluşum aşamasıyla alakalıdır. İnsanın da varlığı bu bileşimlerden bir bileşkedir. İnsanın bileşiminin içeriği ise, gene Allah'ın hükmü dâhilinde değişim yapma kuvvesiyle harmanlaşmıştır. Dolayısıyla insan, iradesini kullanıp nimete erenler gibi kendisinden Allah'ın inşasını tecelli imkânına kavuşturulmuştur. İşte bu imkân da, onun bileşimsel alanının içinde yer almaktadır.

Mutlak değerlendirmenin Allah'a ait olduğunu ve yaratıcının o olduğunu dillendiren kişi, artık herhangi bir insan hakkında değerlendirme yapmaz. İnsana sahip olduğu kıvamı verenin rabbi olduğunu bilir. Tek yapması gerekenin ise, kıvamını yani terbiyesini bozan kişiyi, yani bileşimini yaratılış fitratından saptıranı ikaz edip fitrata dönmesini sağlamak olur. Nimete erenlerin sahip oldukları fitrata dönmeyen kişiye de, Allah'ın mahlûkatına zarar vermediği müddetçe,

kimse ona dokunamaz. Ama çevresine zararlı bir kişiliğe sahip olup insanların canına veya malına zarar veriyorsa, kişiyi zarar yapamaz hale getirmek, örneğin adam öldüren kişiyi, adam öldüremeyecek şekilde etkisiz hale getirmek, Allah'ın kulları üzerindeki hakkıdır. Bu hak ise, nefsi müdafa hakkı dışında, yargılamak ve aldığı cezayı icra etmek, memleketi yöneten kudretin eliyle yerine getirilir.

Elhamdü lillâhi rabbil'alemin dediğimizde, artık insanları düşünüp direk fiillerini değerlendirmeyelim. Ama o işlenen fiilleri, kendi isteklerinin sonucu olarak onlardan inşa edenin Allah olduğunu bilerek, onlardan oluşan fiilleri fitrata uygun olarak tekrar kıvama getirmek için yapılması gerekenleri düşünelim. Zaten içsel yapı fitratla uyumlu olunca, tüm sakat fiillerde bertaraf olacaktır. Bunun yerine onları küçümseyici bir şekilde düşündüğümüzde ise, o işlenen fiiller için kendi alt yapımızı programlamış oluruz. Ve o program başımıza gelmeden de dünyadan çıkmayız.

Onun için de, insanların hakkında yargıda bulunmak isteyen nefsimizin fısıltısını, olayın hakikatını kendisine sunmak suretiyle düşüncesinin yönünü değiştirelim. Çünkü akıl melekesi ile nefsimizi tatmin ettiğimizde, nefsimizin fısıltısının yönü, olması gereken gibi değişecektir. Nefsin fısıltısı hiçbir zaman susmadığından, sen onu hak ile tatmin etmezsen, batıl inanışlarla dolacaktır. Öylece nefsimizi ikna etmek suretiyle, insanları hafızamızda mahkûm etmek isteyen nefsimizi islah edelim. Zira nefsimizin davranış şekli, yaptığımız amellerle yön değiştirecektir. Bu amellere uygun olarak da, Allah isteğimiz doğrultusunda yaratımını yeniden şekillendirecektir.

Olayın hakikatını anlamaya çalışıp, yapılan fiilin kişinin kendine ait bağımsız gücüyle yapmadığını ama iradesiyle istekte bulunup ortaya çıkan fiilin Allah'ın kudretiyle oluştuğunu ve karşılığını da rabbinden bulacağını bilelim. Çünkü

kişide gizlenen esma bileşkesi o anda kişiden o fiilin zuhuruna sebep olmuştur. Bu sebepten ötürü de Allah, kişiden o şekilde yaratımda bulunmuştur. Çünkü ondan zuhur eden tüm çıktı, Allah'a aittir ve varlığını Allah'ın nurundan alır. Buna iman etmişiz. Böylece imanın getirisi olan mutlak seyri, yaşamımızda zikir ve tefekkürle uygulamaya geçirmeye çalışalım.

İşte kınanması gereken şey, kişide oluşan kötü eylemin niye o kişide ortaya çıktığı değil, yaptığı eylemin kaynağı olan fitratını, İslam fitratının tersine bir fitratla, terbiyesini niye bozduğudur. Çünkü insana, terbiyesini bozabilecek veya daha da güzel bir şekilde terbiye edebilecek irade verilmiştir. Kişide oluşan irade çerçevesinde Allah kulunda gücünü zuhur ettirip iradesine uygun yaşamasını sağlar. İşte kişinin terbiyesi bozulursa, kişiden terbiyenin yönelimine uygun fiiller zuhur edecektir. Bunun kadar da doğal bir durum olamaz.

Yani kınama, fiili niye yaptığına değil, yapılması istenilenin aksini gerektirecek şekilde fitratını bozmasıdır. Zira fitrat bozulduğunda ise, zaten fitrata uygun fiiler otomatik olarak tecelli edecektir. İşte fitratın kıvam şekli, kaderin oluşum halidir. Fıtrat üzerine yapılan her denge değişimi ile kaderin zuhur şekli de ayrı vecih alacaktır. İnsanların fitratlarını Allah'ın yaratım fitratına çevirmesi için de, iyiliği emretmek ve kötülüğü nehyetmek şeklinde her iman ehline ödev yüklenmiştir. İşte yapılan kınamada, kişilerle anlık zevk almak için dalga geçip, nefsinin tatmin etmek suretiyle zaman geçirip eğlenmek yerine, kişiyi uyandırıp rayından çıkan fitratı tekrar ilk yaratım anında verilmiş olan ve olması gereken kıvama dönüştürmek içindir.

Yapılan fiili görüp, failin fiilini niye bu şekilde izhar ettiğini çözüp, fitratını kıvama getirmek için çaba harcamalıyız. Ama kişiyi fitratını kıvama getirmediği için değil de, yaptığı eylemlerinden dolayı kınarsak, hata yapmış oluruz. Ama

insanların kendi elleriyle kıvamlarını değiştirebileceği gerçeğinden dolayı da, nimete erenlerin kıvamlarını elde etmeleri için hata yapanları da, yüzlerine karşı uyarıp gerekli çalışmaları yapmaları hususunda yardımcı olacağız. Toplumun ifsadına çalışanları ise, elle düzeltmeye çalışacağız. Bilfiil elle düzeltmek memleketi yöneten kolluk ekiplerine ait olduğu için, toplumun islahını bozanların terbiyesi için memleketi yöneten kudrete müracaat edeceğiz. Bizler ferdi olarak, dil ve anlatımla bozulan fitratları tekrar istikamete çevirmek için, gerekli olan ilmi, hikmetleriyle beraber izah edip gerçeği anımsatacağız. Eğer ki anlatıp izah etmeye gücümüz yetmezse, kalbimizle o istikametsiz eylemden nefret edip oradan uzaklaşacağız ki, bizim de fitratımız bozulmasın.

Varlığımızın hakikati her ne kadar Allah'ın esmalarının tecellileri olarak bizden husule gelmişse de, öz cevherimiz olup bizde zuhur eden esmaların içerik kıvamlarını bize verilen ilim, irade ve kudret ile değiştirebiliriz. Öylece bizde zuhur eden tecellilerin kıvamının değişimi ile Allah'ın inşasıyla ve Allah'ın hükmü dâhilinde birçok huyumuzu ve tabiatımızın istikametini değiştirebiliriz. Zaten onun için de mesulüz.

Örneğin, gider tıp okuruz teorik olarak, sonra onu yaşamda hayata geçiririz. Yaşamda hayata geçirilmeyen teorik tıp bilgisinin ne anlamı olur ki? Allah sistem ve düzenini okuyup anlamamız da öyledir. Fiiliyata geçirilmeyen ilmin hiçbir faydasını göremeyiz. İlmin karşılığını yaşamımızda uygulamadıkça huzur bulamayız. İşte her öğrendiğimiz hakikatin ilmini nefsimizde uygulamakla o ilmin faydasını elde ederiz. “Âlemin” dediğimizde maksat, genelde tüm varlıklardır. Özelde ise, muhatap tüm insanlardır. Daha özelde de her insandır. Çünkü her insan tüm âlemleri içinde cem eden çok özel bir varlıktır.

Biz genelde hafızamızı insanların davranışları ile doldururuz. Şu şöyle yaptı, bu bunu yaptı, yapmasaydı bu olmazdı, derken vaktimiz heba olup gidiyor. Allah bu ayetle bize diyor ki, zihninizi boş şeylerle dolduracağımıza “Elhamdü lillâhi rabbil’alemin” diyerek zihninizden boş şeylerin tümünü atın yabana ve görün kendinizdeki gelişmeyi.

Bir örnekle konuya devam edelim. Her günahın küçüğü olur, büyüğü olur. Bir insanı zihnimizde düşünürsek küçük gıybet olur. Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz der ki, küçük günah büyük günaha götürür. Zihninde insanların hatalarını düşünen kişinin, düşündüğü kişilere karşı kalbinde kin ve nefret çoğalır. Sohbet ortamını bulunca hafızasında biriken gıybeti konuşmaya başlar. Böylece büyük günah oluşmaya başladığından, küçük günah büyük günaha dönüşmüş olur. Bu olay her günah için aynıdır. Oysaki mutlak değerlendirmeyi Allah’a bırakıp çalışmasına devam etseydi, kendisi için çok daha faydalı olurdu.

Allah bize günde beş kez hatırlatarak, ey kulum unutma ki, olay “Elhamdü lillâhi rabbilalemindir” der. İnsanları yaratan odur. Terbiye edici odur. Sen elinden gelen anlatımı ve uyarıyı yaptıktan sonra, bırak kafanı onlarla meşgul etmeyi yazıktır, israf etme vaktini. Bil ki terbiye eden sadece Allah’tır. Kişi gerekli ilmi duyar ve gerekli çalışmayı yapmayıp Allah’tan istikamet istemezse, sen ne yapabilirsin ki. Evet, okuruz ama ne dediğimizin farkında bile olmadan ve hiç bir tat almadan hızlıca rükuya eğiliriz. İşte anla ki mutlak değerlendirme Allah’a aittir. Çünkü âlemlerdeki tüm mana bileşimleri onun yaratmasıyla ve ondan gelmektedir. Bunu fark ederek şöyle düşünmeye başlarız; ben artık insanlar hakkında gereksiz yorum yapmayı bırakıp mutlak değerlendirmeyi Allah’a bırakarak kendime döneceğim ve kendi gelişimime bakacağım.

3. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Tüm varlık tecellilerini yaşatan odur. Tüm var ettiği tecellilerini devam ettiren de odur.

Kur'anın ayetleri bir birini açıklar. Fatıha'nın üçüncü ayeti ikinci Ayetin açıklaması mahiyetindedir. Çünkü tüm varlıklarda rahmaniyet ve rahimiyetin zuhurunun tecellileri seyir edilmektedir. EL takısı, başında geldiği kelimeye bilinirlik anlamını katar. Buradaki kelimelerin başlarına EL takısı geldiğinden dolayı, ortaya şöyle bir anlam çıkar; mutlak olarak bilinen Rahman odur. Yani seyir ettiği tüm varlık tecellilerini yaşatan bizzat odur.

İşte bu yaşatma işi rızıkla olur. Yani her varlığı rızıkıyla yaratarak hayat verir. Bu rızık olayı ise, meleklerde rızıkları öz yapılarının içine konularak var edildikleri halde, diğer varlıkları dışarıdan besleterek rızıklarını sağlar. Örneğin insan rızıkını dışarıdan yaşam gıdası olan yiyecek ve içecekleri edinenek elde eder. İnsanın dışarıdan edindiği bu yaşam gıdalarını ise, Allah lütfuyla var ederek insanın yaşam alanına gönderir. İnsan da kendisindeki akıl ve fikirle iradesini kullanarak emek sarfedip, gönderilen rızıkını ayırt ederek vücuduna katar. Öylece kişinin yaşamı devam eder.

Ayetin devamında der ki, mutlak bilinen rahim odur. Rahim isminin başında da EL takısı gelmiştir. Burada "tüm var ettiği tecellilerini devam ettiren de bizzat odur" anlamı çıkmış olur. Ama zikir çekerken başında EL demeyiz. Rahim Rahim Rahim diye okuruz. Çünkü biz istediğimiz kadar gelişelim, asla ve asla mutlak olarak bilinen EL(r) Rahim olmayız. Her zaman ona kuluz. Bizim derunumuzda o tohumlar var ve yeşertmek için çaba gösterip sürekli olarak onun kapısını çalarız. Yani olay bireyseldir. Ama âlemlerin rabbi dediğimizde ise, Esmâ boyutu itibarıyla sonsuz ve sınırsız olan tümel yapıya bakarız.

Allah'a ait olduğunu ikrar ederiz. Allah Rahman isminin tecellisi ile âlemlerin rabbi olarak, yarattığı her bir varlığı rızkıyla oluşturmuştur. Yarattılan varlığın varoluş hedefine doğru yaşantısını devam ettirmesi için de, gerekli olan rızkını yani yaşam gıdasını bizzat kendisi yaratıp sunandır. Çünkü yaratan ve yaşatan bizzat odur. Hiçbir kulun rızkını diğer kulunun eline vermeden kullarına sunduğu rızkı vesilelerle kendisine ulaştırır. Eğer ki isterse, vesile olmaksızın direk, istediği kuluna istediği anda kudretiyle rızkını varedip sunabilir. Çünkü onun gücü her şeye yeter. Ama dünya yaşamının sırrı olarak sebepleri devrede tutarak kulunun iman ve teslimiyetini ölçüyor.

Ayrıca Allah, Rahim isminin tecellisi ile, yarattığı tüm varlıkların ve dolayısıyla insanın da neslini çoğaltır. Yani genelde her varlığı, özelde ise arzda halife olarak insanı yaratıp neslini ve yaşam gıdasını kendisine sunmayı devam ettirir. Yani Allah, yarattığının rızkını bizzat verip neslinin devamını da bizzat kendisi sağlar.

İşte bu düşünce bizde oturursa, artık kalbimizde Allah'ın kullarına karşı oluşan haset de biter. Ne zaman ki bir insana karşı kalbimizde haset oluşursa, gözümüzde hemen bu ayetler canlanır. Nefsimiz bize "Errahmânir'rahim" odur der ve bizi levmeder yani kınar. Der ki ona rızkını Allah vermiştir, sana ne oluyor. Sen git kendi gelişimine bak. Hemen sudan çıkmış balık gibi oluruz.

İşte Fatıha süresinin her ayeti hakka yolculuk etmek isteyenler için yoldaki trafik işaretlerine benzer. Sağa dön, sola dön, önünde keskin dönemeç var kendine dikkat et der gibi, bizleri öz hakikatımıza doğru yönlendirir.

4. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Seyrini oluşturduğu tüm tecellilerin sahibidir, hem tümünü de yönetendir.

Malik veya melik olarak okunulur. Malik sahip olan demektir, melik ise yöneten demektir. Şimdi düşünelim; insanın zahiri ve batini tüm varlığı, yani insanı maddi ve manevi olarak oluşturan bileşim, Allah'a ait olan ve esma-ül hüsna ile isimlenen mana içeriklerinin, bileşke halinde, ihtiyaç duyulan oranlarda, bir araya gelmeleriyle oluşmuştur. Yani her insanın ayrı bir bileşimi vardır. İşte var olan her bileşim de gene tümüyle Allah'a aittir. Her yarattığını ise, rızkıyla beraber yaratır. Öylece de, hükmü dâhilinde yaşamını devam ettirir.

Madde ve mana olarak gördüğümüz tüm varlıklar, aslında tek bir nurdur. Bu bir tek nuru oluşturan içeriğe bakılınca, gerçekte bileşke olan ve bu bileşkenin içeriğindeki bileşenlerden her bir bileşen, esma-ül hüsna diye sunulan isimlerle isimlendirilerek bizlere tanıtılmıştır. İşte bu bileşke, Allah'ın nurundan şuleler şeklinde, kendinden kendine diyebileceğimiz bir tarzda oluşur. Bu şuleler şeklinde oluşan manaların, bileşim şeklinde bileşke oluşturmasıyla varlık âlemi dediğimiz âlem oluşur. İşte bu varlık âleminde var edilen her varlığın maliki yani sahibi Allah'tır. Madde veya mana olarak bize gözükten tüm bileşimlerinin meliki yani yöneteni de Allah'tır. İşte bunu fark ettiğimizde, insanların eylemlerinin değerlendirilmesini hafızamızdan çıkarır ve tümüyle kendimize dönerek kendi hakikatimize doğru da yola çıkmış oluruz.

Zaten dikkat edersek bundan sonra gelen ayetler tamamıyla bize dönüktür. Fatıha'nın birinci bölümü olan ilk dört ayeti zihnimizde tam olarak oturursa, işte o zaman, kişinin kıldığı namazından alacağı tat bambaşka olur. Kişi artık kimseyi düşünüp dert edinmez ve tüm düşüncesi Allah'a döner. Gıybet biter, haset biter, kin biter böylece her kişiyi

affederek maddi ve manevi tüm haklarını bağışlar. Öylece sağanak yağış gibi rahmet tecellilerine mazhar olur. İşte Fatiha suresi bizim ana rotamızdır. Gideceği yerin rotasını bilmeyen, başıboş olarak denizde dolaşıp batmaya yüz tutacaktır.

Din gününü anlamak için öncelikle şu bilgiyi iyice oturtalım; Hu isim zamiriyle işaret ettiğimiz mutlak hüviyet, kendinden kendine yansıyan nuruna nazar etti. Gizli olan hazinesinde var olan hadsiz ve hesapsız manalarının akış serüvenine bakınca, bu serüvende var olan nuraniyeti ve ilmi, seyir döngüsüne koydu. Bu seyir döngüsünde oluşturduğu öz seyrinde ise, kendisini Allah ismi ile andı. Onun yanı sıra başka bir vacibul vucud var olamayacağı ve dolayısıyla bu nura bakılamayacağı için, bu içerik zenginliğine gizli hazine denmiştir. Çünkü onun gayrı her hangi bir varlık mutlak bir vucud ile mevcut değildir ki onun nurunun dışında durarak o emsalsiz nuru görsün.

Kendisine Allah ismini verip öylece tanıttıktan sonra, nuruyla nurlandırıp bileşimleştirmek suretiyle bireyleştirerek bir hüviyet içinde şuur verdiği varlıkları seyir âlemine soktu. Yani mutlak nurundan bir tutam nurunu alıp yoğunluğunu düşürerek “kün” emriyle “ol diyerek” varlık alan tüm âlemleri bir “an”da var etti. Bu “an”ı da kendi içinde altı güne bölmek suretiyle bir düzen içerisinde oluşturdu. Yaratılan tüm bu düzenin hâkimiyetini ise, kendi eline aldı. Yani yarattığı hiçbir varlığa hüküm koyma işini teslim etmedi.

İşte bir “an”da olup biten düzen ve adına İslam dediği bu “an”, tek bir “an”dır ve bu “an”a din günü denmiştir. Allah’a göre bir “an”dır. Bize göre ise geniş “an”dır. Allah, gün, ay ve yıl gibi zaman kavramlarını, yaşam alanımızı dengeli olarak takip etmemiz ve hesap tutmamız için var etmiştir. İşte tüm bu yaratım tek “an”dır ve bu “an” din günüdür ki, bunun da hem meliki hem de maliki sadece Allah’tır.

Allah ismi, HU isim zamiriyle işaret ettiğimiz mutlak hüviyetin seyre başladığı an, kendine verdiği özel isim olduğundan herhangi bir dilde tercümesi yoktur. İşte bu yönüyle Allah veya HU isim zamiriyle işaret ettiğimiz mutlak hüviyet, İkisi de aynı olan biricik rububiyet ve ulühiyet sahibinin mutlak hüviyetine işaret eder.

Din günü, bizlerin hissettiği zaman kavramına göre her an geçerli olan Allah'ın değişmez düzenidir. Hatta “el an kema kan yani bilinen an, başlangıç anıdır” sözü her “an”dır. Bize göre ise, çok an olarak temaşa edilir. Hu isim zamiriyle işaret ettiğimiz mutlak hüviyete göre ise tek andır. Kıyamete kadar ve sonrası sonsuz hayat dahi bu anın içerisinde. Biz de olaya Allah nazarı ile bakarsak, tek an olarak görürüz. İşte tek an nazarına kavuşan, geleceği de görür, geçmişini de görür. Onun için zaman kavramı geçmiş ve gelecek kalmaz. Onun için de “an”da olan vaktinin eri olur. “An”ı yaşa işte an bu andır.

“An”ı yaşamak, içinde bulunduğun göresel “an”ın bedensel dürtüleriyle harmanlaşan hayvansal güdülerin yönlendirdiği bedensel zevklenme yaşamı değildir. “An”da yaşamayı bedensel zevklenme zannedenler ise, esfeli safilinde yaşadıklarının farkında bile değillerdir.

Hatta Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz bir hadisi şerifte, şu anda kıyamet öncesi dünyanın son yıllarını görüyorum. Dünyada tek imanlı kalmamış, biri eline kazmayı almış ve Kâbe’yi yıkıyor. Şimdi o adamı görüyorum demişti. Allah nazarıyla bakan yani “an”a kadar çıkan için her yer ve zaman seyran olur. Ama şu saatte, şu günde veya şu yılda olacak diye zaman verilemez.

Tabi biz bunu görmek için değil, sadece Allah’a olan kulluğumuzu dillendirerek mutlak hürriyetimize kanat çırpıyoruz. Allah perdeyi açar veya açmaz, gene de o bilir. Bize düşen kulluğumuzun hakkını vermektir. Biz keramet peşinde

değiliz. Hatta keramet peşinde koşmak, çocuğun oyuncak peşinde koşmasına benzetilmiş ve keramet göstermek, kişinin en ayıp halini insanlara göstermesi olarak tabir edilmiştir. Zaten en büyük keramet istikamet üzere olmaktır.

5. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Yalnızca sana kuluz ve kulluğumuzun idamesi de yalnızca senin yardımınıdır.

Burada dikkat etmemiz gereken bir konu, mutlak hüviyet sahibi olarak Allah'ın ulûhiyetini görmemiz ve bizim de bir kişilik sahibi olarak ona yönelmemizdir. Yani hüviyetimiz ve var oluşumuz bir gölge varlık veya sanal bir varlıkta olsa, bizim var olmamız ve Allah'tan istekte bulunabilmemiz bize benliğin verildiğinin hakikatidir.

Bu ayet üç bölümden oluşan Fatiha suresinin ikinci bölümü olup Kur'anın vermek istediği ana temaya analık eder. Hem de, kul ile Allah arasındaki ana bağlantıyı ve gerçek münasebeti açıklar.

Bu ayet genel halk dilinde şöyle açıklanır; ayetteki filler çoğul olarak geldiğinden derler ki, insan Allah'a yeryüzünde halife olduğu için, tüm varlık adına vekâlet ederek der ki, Allah'ım ben ve benle birlikte her bir varlık, sadece sana kulluk eder ve sadece senden yardım diler. Bir nebze haklı olabilirler. Ama bu ayetin kapsamı apayrıdır. Önceki ayetleri iyice tetkik edersek “İyyake nabudu ve İyyake nastein” ayetindeki maksadın bambaşka olduğunu anlarız.

Bu ayeti en iyi şekilde anlamak için ilk dört ayetin gölgesinde bu ayete bakmalıyız. “İyyake nabudu” burada Ḅ harfinin Besmeleye kattığı mulabese yani giyilen elbise anlamını düşünerek ayete odaklanalım. Zaten Besmelede varlığımızın içeriği hakkında malumat sahibi olmuştu. Anlamıştık ki varlığımızı oluşturan manaların her biri Allah'ın mutlak manaları tarafından etrafı sarılmış haldedir. İşte bunu dillendirerek şöyle deriz; Allah'ım benim varlığımı oluşturan tüm içerik katmanları ve kuvveleri, tüm varlığını senin öz nurundaki mana kuvvelerinden aldığı için, senin kuşatman altında olarak sana kuldurlar. Burada çoğul ekiyle sana kuldurlar

diye gelmiştir. Çünkü böyle dediğimizde asıl maksadımız bendeki tüm manaların her biri ayrı ayrı sana boyun eğmiştir anlamındadır.

Biz, Allah'ın izhar etmek istediği tüm manalarıyla nefis yani hüviyet kazandığımız için, hüviyetimizi oluşturan tüm manalar adına Allah ile konuşuruz. Onun için de deriz ki, kesinlikle benim zuhur eden tüm varlığım, senin seyir ettiğin öz nurunun içeriğini teşkil eden ve Esmâül Hüsnâ ile işaret edilip adlandırılan manaların tarafından oluşturulmuş olup, içeriğimi oluşturan tüm manalar sana boyun eğmişlerdir. Bendeki tüm manaların aslı senindir ve senden gelmişlerdir. Yani sana kuldurlar. Kulun oldukları için de, senin mutlak nurunda var olan içerik ne ise, işte o içeriğini onlara dolayısıyla da bana yaşatırsın.

“Ve iyyake nastein” burada da Ḅ harfinin Besmeleye kattığı istiane yani yardım edip güç ve kuvvetiyle oluşturma anlamını düşünerek ayete odaklanalım. Ayetin bu kısmıyla da şöyle düşünürüz; ben, bendeki tüm varlığımı oluşturan manalarının devam etmesi ve dolayısıyla yaşayışımın sürekli olması için, senden bana aksettirilen manaların bir noktada cem olmasıyla var oluyorum. Sen, benim varlık hüviyetimi ve var oluşumumu oluşturmak için oluşturduğun akıntı vanasını kapatırsan, tümüyle tüm varlığım olarak yok olurum. Benden bir tek emare kalmaz. Yani kulluğumun devam etmesi, senin her an yeni bir “şan”da olarak bende tecellilerinin devam etmesiyle oluşur.

Dolayısıyla deriz ki, Allah'ım benim varlığımı oluşturan tüm manalar, senin sonsuz manalarına boyun eğmişlerdir. Ayrıca benim varlığımın devam etmesi, senin bende tecelli ettirdiğin manalarının, bendeki tecellilerinin devam etmesine bağlı olduğundan, ben sana muhtacım. Çünkü tümü senin ve senden bana tecelli ederek beni var göstermiştir.

İşte bu bölüm, Allah ile insan arasındaki ilişkiyi özetler. Bu çok önemli bir konudur. Anlaşılması elzemdir. Yoksa nasıl namaz kılacaksın ve Allah ile nasıl irtibat kuracaksın. Bu ayetle sadece yaratılmışları düşünürsek ve sanki onlar adına konuşuyor gibi yaparsak, olaya odaklanamayız. Ayrıca ayetin bizde tecelli ettireceği isteklendirmeden de mahrum kalırız. Bu ilişkinin farkına varan kişilerde iman oluşması ile birlikte, olaya şahadeti başlar.

Birde namaz kılmayı böyle deneyelim. Aldığımız tat dağımızda kalacaktır. Çünkü bu düşünce gücüyle kişi öz manalarının farkına varır ve anlık teslimiyeti oluşur. Öylece kişide, tam yönelmenin verdiği huzur ile yakinen hissedilen iman oluşmaya başlar.

Namazdan sonra selam verilir ya, işte o zaman kişi çevresine der ki, artık ben sana başka gözle bakacağım ve sana emniyet olacağım. Bende öz cevher neyse sendeki de aynıdır diye düşünerek artık kimseye ihanet edemez. Yalan konuşmaz ve küfredemez. Düşünsenize derununa iniyor ve selam ile derunundakini dışarıda da seyre başlıyor.

6. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Bizleri doğru olan yola ilet.

Hani bizdeki tüm manalar onun ya onun için de deriz ki; Allah'ım bizi doğru yola ilet. Yani bana projekte ettiğin tüm manalarını bende öyle projekte et ki doğru yola gireyim. Şimdi burada soru işareti oluşuyor. Kişi ikilemde kalıyor. Çünkü tüm esma kuvveleri Allah'ın ise ve varlığını oluşturan kuvveler de ondan geliyorsa benim yolumun yanlış olması mümkün olur mu? Zaten tüm kuvveler onun ve ondan bana yansıyor. Ben her hal ve şartta ona kulum, o zaman nasıl olur da yanlış yolda olabilirim? İşte tüm muammaları ortadan kaldırmak için hemen sonraki ayet tüm soru işaretlerini gideriyor.

Şöyle ki; Madem her biri bir isimle anılmış tüm manalar onundur. O zaman bana projekte edilen manalar bozuk yol olamaz. Bende zuhur eden onun her bir manası, onun hükmüne tabidir. Dolayısıyla tüm yönleriyle bende tecelli ederek var edilen her bir yanım, onun ilmiyle var ederek benden zuhur ettiği ile sınırlıdır. Yani bende her bir mana akıntısı onun kuludur. Onun her bir kulu yani bana tecelli edip akseden onun her bir manası ise, kendisine boyun eğmiş durumdadır. O zaman doğru yoldadır. Ondan gelmişse bozukluk olamaz diye düşünceler oluşabilir. İşte tüm bu düşünceleri sonraki ayet ortadan kaldırır.

7. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Beni nimete erdirdiğin kişilerin yoluna ilet. Şirke girdikleri için senden mahrum kalanların ve doğru yolda yürürken yolunu şaşırانların yolundan beni korusun.

Buradaki şu inceliğe dikkat edelim; önceki ayetler çoğul edatıyla geldiği halde, bu ayetteki sunum tekil olarak gelmiştir. Çünkü tüm güzellikleri yaşayan bireysel hüviyete sahip olan kişi, bizzat bu ayetleri okuyandır. Önceki ayetlerde işaret edilen çoğulluk, kişideki Allah'ın rububiyeti itibarıyla kendisine akseden tüm manaların, ayeti okuyanın bireysel olarak oluşturulan benliğinin bir birey olarak Allah'a, Allah'ın ulûhiyetini göz önüne alarak dua edip yalvarması olayıdır.

Şöyle deriz; Allah'ım bana projekte edip bende açık ettiğin tüm mana bileşimlerinin zuhuru, bende nimete eren kişilerin bileşimi gibi olsun. Çünkü kâfir olan kişiler dahi öz bileşimi çerçevesinde Allah'a boyun eğmiş durumdadır. Şeytanlaşmış tüm cin ve insanlar dahi boyun eğmiş durumdadır. Tüm zalimler de aynı şekilde öz bileşimleri ile hakka boyun eğmiş durumdadırlar. Çünkü tümünün esma bileşimleri onundur ve onun ilmi tümünü kuşatmış durumdadır. İşte bu ayete baktığımızda ise durum biraz daha özele indirgeniyor. Ve şöyle diyor;

“Siratellezine en amte aleyhim” yani Allah'ım nimete erenlerin yolunu bana ver. Yani diyoruz ki; Allah'ım senin bende oluşturduğun ve oluşturacağın esma bileşimi, nimete erenlerin ki gibi olsun.

Hem “Ğayril mağdubi aleyhim”, bu mana bileşimi ile oluşan bileşimim, şirk koştuıkları için senin gazap ettiğin kişilerin bileşimi gibi olmasın. Yani şirklerinden dolayı senden mahrum kalanların bileşimi gibi bir bileşimden beni korusun.

Hem benim bu bileşimim “daaalliiin” yani doğru yol onlara tebliğ edildikten sonra dalalete sapanlar gibi bir bileşim de olmasın. Yani doğru yolda yürürken yolunu şaşırın kişiler gibi olmaktan da beni koru diyerek Allah’a sığınırız.

Bu ayette “daaalliiin” kelimesini okurken özellikle göz önünde bulundurmamız gereken temel husus şudur; daha önceki peygamberlerin öğrettikleri doğru istikametten sapan kişiler gibi sapmadan, insan için en ideal olan istikamette yaşamayı Allah’tan dilememizdir.

Örneğin; Hz. Musa aleyhisselamın yolundan sapan ve isimleri günümüzde Yahudi olan kişiler ile Hz. isa aleyhisselamın yolundan sapan ve isimleri günümüzde Hristiyan olan kişilerdir. Allah burada bize ihtarda bulunarak, hak yol olan Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin öğretmiş olduğu tevhid çizgisinden sapmamak için her namazda bunu tekrar edip, saf ve duru olan fıtratı hatırlatan islami inancımıza sahip çıkmamızdır.

Sonra âmin diyerek sureyi kapatıyoruz.

Fatiha suresindeki hissedilen esintilere Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin “Fatiha suresi Allah ile kul arasında bir tür sözleşme ve antlaşmadır” diye söylediği şu mübarek sözü ile son verelim;

“Fatiha’yı okuyan kul, “El hamdu lillâhi rabbil âlemîn (âlemîne).” dediğinde Allah, ‘Kulum bana hamdetti’ der. Kul, “Er rahmânir rahîm(rahîmi).” deyince, ‘Kulum beni övdü’ der. Kul, “Mâliki yevmid dîn(dîni).” deyince, ‘Kulum beni yüceltti’ der. Kul, “İyyâke na’budu ve iyyâke nestaîn(nestaînu).” deyince, ‘Bu benimle kulum arasındadır, artık kulum ne isterse olacaktır’ der. Kul, “İhdinâs sırâtel mustakîm(mustakîme). Sırâtal-lezîne en’amte aleyhim gayril magdûbi aleyhim ve lâd dâllîn(-dâllîne).” deyince Cenâb-ı Hak, ‘İşte bu yalnızca kulum içindir, isteği yerine gelecektir’ der” (Müslim “Salât”, 38, 40).

2. BAKARA SURESİYLE (1-121) ÖZE YOLCULUK

1. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Rahman ve rahim olup ismi Allah olanın gücü ve kuvvetiyle...
Elif Laaaam Miiim...

Bakara süresi bu üç harf ile başlar. Buradaki her bir harf rab ile kul arasında birer şifredir. Bu harflere her toplum kendisine göre bir anlam vermiştir. Ama insanlık bu ayetlerin gerçek anlamlarını hep sorgulaya gelmiştir. Bu ayetler iman edenlerin kafasını sürekli kurcalamıştır. O yüzden böyle ayetleri değerlendirirken varılan tüm sonuçlara, bu ayetle Allah kesin olarak şunu söylemiştir, denilemez. Çünkü bu ayetler, iş'ari olarak insanlığa ışık olmaktadır. İnsanlığın bakış açısı değiştikçe yeni yeni manaları da insanlığa sunmaktadırlar. Bizler de bu ayetin işaret ettiği anlama yaklaşmak için, tüm Kur'anı konu bütünlüğü içinde düşünerek, vermek istediği mesaj üzerine eğilelim. Allah anlayış bütünlüğü ihсан eylesin.

“Elif”, hu işaret zamiriyle belirttiğimiz mutlak hüviyete işaret eder. Bu tümel manada böyle olduğu gibi, nesnel manada da böyledir. Yani Hu işaret zamiriyle işaret ettiğimiz mutlak hüviyetin, Allah ismiyle kendisinden kendisine nazar edip isimlendirdiği kendi içeriğine, yani kendinden kendine var bildiği mutlak hakikatine işaret eder. Hem de Elif, Allah’a yeryüzünde halife kılınan insanın benliğine yani, kişideki sanal benliğe işaret eder. İşte her yerde Elif, ha reel benlik, ha sanal benlik fark etmeksizin, bilinci olan “nefs-i varlığı” yani “ben”liği resmeder.

Allah kelimesindeki birinci lam, Allah ismiyle kendisini bize tanıtan mutlak zatın subuti sıfatlarına işaret eder. Bu çok önemli bir konudur. Mutlak zat, Allah ismini kendine ayna yapar. İnsan da bu aynada yerini alarak aynı zamanda Allah’ın yeryüzündeki halifesi olarak mutlak zata ayna olur. Hem de insan, bu aynadaki benlik gibi bir benliğe bürünür ve yaptığını kendi hesabına yapıp kendisinden tecelli eden tüm fiillerden sorumlu olur. Yani insanın varlığı benlik içre benliktir. İşte bu lam, tüm bu anlatımları da içinde barındırarak, insandaki sanal benliğe de ithafen, mutlak benliğin yansımalarıyla insanda oluşan sanal benlikten dolayı, insanda da var olan sıfat âlemine işaret eder.

Eğer sırf “Hu adıyla işaret ettiğimiz mutlak hüviyet”in kendisine ayna edip kendisini öylece bize bildirdiği Allah ismiyle işaret edilen zattaki subuti sıfatlar olarak bildirilen sıfatlar, sadece Allah’a ait olup bizle ilişkisi olmasaydı, niye bize bildirilsin ki? Genelde insanlar, Kur’anda gelen sıfat ve esma ile işaret edilen kavramların tümünü Allah ismiyle kendisini bize tanıtan mutlak zata tahsis edip, bu isim ve sıfatları kendisinden uzaklarda görerek tümüne uzaktan bakar. Oysaki Kur’anda Allah için gelen tüm tanımlamalar, yeryüzünde Allah’a halife olarak yaratılan insan için de, o kavramların gölgesi mevzubahistir. İşte bu hakikati anlayamayanlar, bir

kısım ayetleri Allah'a mal eder, bir kısım ayetleri eski toplumlara mal eder, bir kısmını Mekke'deki müşriklere mal eder, bir kısmını ise Medine'deki Yahudilere mal eder, derken kendisine bir pay kalmaz. Oysaki Allah kudretiyle ve bizde zuhur ettiği mana ve ilmiyle, hem de üflediği ruhuyla bize bizden yakındır.

“Elif lam mim” deki Elif mutlak zata işaretler. Elif'le bize bildirilen bizim mutlak zat ile kaimliğimizi yani var olduğumuzu bize anımsatır. İşte Elif, mutlak zatın bize üflenene ruhuna işaret eder. Öylece biz, bu üflenene ruhla sanal benliğe kavuşup zati seyir zevk haline ereriz. “Lam” bizde var olan sıfat âlemine, “Mim” ise, sıfatların açılımı olan ve bizim varlığımızın asıl öz cevheri olan hakikati muhammediyeye işaret eder.

Sıfatların açılımı olan Hakikati Muhammedi ne demektir? Hemen gözümüz gitti gene bin dört yüz yıl önce yaşayan ve eşrefi mahlûk olan zata yani Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize. Mim hakikati muhammedi diyoruz. Dikkat edin! Muhammed'tir demiyoruz. Onun hakikatidir diyoruz. Dikkat edersek, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz şöyle yemin ederdi; “Nefsim elinde olan zata yemin olsun ki...”.

Şimdi az düşünelim; Hu işaret zamiriyle işaret ettiğimiz mutlak hüviyet Allah ismini kendisine seçti. Allah isminin müsemması olarak kendindeki sıfatları seyir etti. İstediy ki biri de onun adıyla seyir etsin. İşte bu noktada insanı bu amaç için var etti. İşte Allah, tüm melekûtunu kendi elinde bulundurmaya kaydıyla, yeryüzündeki halifesi olan insanla da, kendi melekûtunu seyir etti. Bu seyirle beraber Allah, öz manalarına daldı, seyir edip insana da seyir ettirdi. İşte bu manalar da doksan dokuz esma diye özetlenerek bizlere sunuldu. Allah ismiyle tanıdığımız mutlak zat bu doksan dokuz manayı bileşimleştirip on sekiz bin âlemini oluşturdu ve e'fal âlemi

başladı. Rastgele bir oluşum olmaksızın tüm seyirlerinde bir düzen yani sünnet oluşturdu. İşte son halka olarak tabiri caizse varlık içre varlık olarak insanı var etti. Yani insan, Allah ismiyle kendisini tanıtan zatın kurduğu düzene tabi bir şekilde, on sekiz bin âlem ile doksan dokuz esma manası ve sekiz subuti sıfatı ile Allah'ın yeryüzündeki halifesi oldu.

Allah insanın uhdesine, tüm yarattıklarının mutlak olarak bağlı olduğu düzen ile uyumlama sağlamadan da, hareket etme imkânını verdi. Lakin insan, gayrı ihtiyarı olarak, Allah adıyla müsemma olan mutlak zatın özündeki manaları seyir için var ettiği düzene, genel çerçeve dâhilinde mutlak olarak bağlıdır. Yani insan, yaratılış fitratına uygun olarak oluşturulan düzene uymadığında da, Allah'ın düzenine bağlı kalmak zorundadır. Çünkü Allah'ın mülkünün dışında başka bir yer ve mülkünde çizdiği genel çerçevenin dışında başka bir düzen mevzubahis değildir.

Örneğin insanın kendisini ateşe atıp yakması haramdır. Yani fitratı gereği vücut ateşe dayanmaz ve içinde yanar. Ama ateş de, Allah'ın yarattığı mülkten bir unsur olup Allah mülkünün dışı değildir. Ama içine atılan insan, fitratına uygun olmadığından, onun vücudunu yakıcıdır. Çünkü insan bedensel ve ruhsal olarak belli başlı prensipler dâhilinde var edilmiştir. Bu prensiplere uymadığında bedenen veya ruhen çökmeye mahkûmdur. İşte bu örnekte olduğu gibi dünyada veya tüm âlemlerin oluşturduğu her bir noktada, insan bedene veya ruhuna zarar verebilecek her bir unsur dahi, Allah'ın mülkü dâhilindedir.

Daha insan yaratılmadan önce yaratılıp oluşturulan ve buna mutlak manada bağlı olarak yaratılan insan, Allah'ın yarattığı ama insanın yaşamıyla uyumlu olmayan düzenine göre hareket ettiğinde, yani insan üzerine var edildiği öz fitratına uymayıp yaratılış formatıyla uyumlu olmayacak şekilde

yaratılan düzende filler işlediğinde, bu düzenin dışlileri arasında ezilerek hoşuna gitmeyen şeyler yaşayıp azap görür. İşte insan, yaratılan bu düzenin dışlileri arasında ezilmesin diye de, yüz yirmi dört bin nebi ve üç yüz on üç resul insanlar içinden görevlendirildi. Bu görevlendirilen peygamberler, Allah'ın yaratmış olduğu düzenini ve bu düzen ile insanın ilişkisini, yani insan ile uyumlu olan düzeninin şeklini teker teker bildirdi.

Dedi ki ey insan! Sen elbette serbest yaratılmışsın, ama senin içinde yaratıldığın bir düzen vardır ki uymak zorundasın, uymazsan üst düzenin dışlileri seni ezer ve acıyanında olmaz. Çünkü kıyamet gününde herkes nefsi nefsi deyip senden kaçacaktır. İşte biz insanlar olarak serbest yaratılmışız. Ama bu serbestlik sadece, bu et kemik bedenimizin bizde olduğu zaman diliminde mevcuttur. Sonrası ise, insanlığın büyük çoğunluğu yaratılan düzenin yaratım şekil ve amacına bağlı olarak sonsuza dek yaşayacaktır. Allah'ın zatına seçtiği çok az bir kısım ise, cennetlerdeki yaşamla beraber mutlak zat olan Allah'ın kendine seçtiği kullar olarak her yerde serbest olacaklardır. Dünyada da, berzahta da, cennette de salih kullardan olmak ümidiyle bu ayetten anladığımızı noktalayalım.

2. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Muttakiler için doğruya erdirici olması hususunda, bu kitapta hiçbir şüphe yoktur.

“Zâlikel kitâbu” dedik ki “Mim” hakikati muhammediyyeye işaret eder. İşte bu hakikati Muhammedi öyle mücmel bir kaynaktır ki; Allah bunu bize bir kitap olarak sunuyor. Kitap nedir diye düşünersek, başı ve sonu belli olup belli başlı bir konuyu anlatan iki kapak arasındaki sahifelere deriz. İşte bu ayet, önceki ayette “mim” ile işaret edilen hakikati muhammediyyeye kitap diyor. Çünkü doksan dokuz esmanın açılımı olan on sekiz bin âlemi ilgilendiren her şey, bu hakikati muhammedi diye işaret edilen ve kitap gibi sunulan levhin içinde kayıt olmuştur. Buna da ümmül kitap denmiştir. Bu hakikati muhammediyyenin hafızasına ise, Levhi-l mahfuz denilmiştir. Bundaki var olan bilince ise, akli evvel denmiştir. Bunda var olan ruhullaha ise, Ruh-u-l Kudüs denmiştir. Yani tüm âlemlerde tasarruf, bizzat Allah'ın kudret eliyledir.

Bunun içinde Allah'ın eli elinizin üzerindedir diye ayetlerde ifade edilmiştir. Yani bizdeki canlılığı oluşturan ruhun ana kumanda merkezi, ruhullah olan Ruh-u-l Kudüs'tür. Bunun mahiyetinin ne olduğunu asla bilemeyiz. İşte bedenimizi ve ruhumuzu canlı kılan bu ruhtur. İşte bu ruhun terk ettiği bedenin de hiç bir işlevi kalmaz. Böylece et kemik bedenin devamı olan ruh bedenimiz, Ruh-u-l Kudüs'ten yoksun kalan et kemik bedeni terk eder. Ruhumuzun fevkinde Allah'ın nurundan yansıyan Ruh-u-l Kudüs yer alır. Et kemik bedenimize veya ruh bedenimize lazım olan tüm güç ve kuvvet Allah'ın nurundan yansıyan bu ruhtan bize akar. Maddi ve manevi tüm kuvvelerimizin üzerinde Allah'ın nurundan yansıyan bu ruh olduğu için, genel kapsayıcı yönüyle de Allah'ın eli sizin elinizin üzerindedir denilmiştir.

“La raybe fih”, yani içinde hiçbir şüphe ve kusur olmadan

tıkır tıkır işleyen bir düzen mevcuttur. Bu düzende uyumsuz bir şey yoktur. Tek uyumsuzluk edebilen varlık ise, insandır. Elindeki ilim, irade ve kudreti kullanarak on sekiz bin âlemlerle senkronize olması istenilen insan, var edilen fitrata yani yaratılış düzenine uymayarak kendi kendine yani nefesine zulmeder. Bu zulüm ile nefesine sıkıcı bir ortam oluşturarak kendisini karanlıkta bırakır. Ama yaptığımız olumsuz davranışlardan Allah etkilenmez. Aksine Allah'ın yarattığı düzene uymayarak kendi kendimizi cezalandırmış oluruz. “La ilahe illa ente subhaneke inniy küntü minez zalimîn” ayetini hatırlayalım; hiçbir ilah yok, sen subhansın, ben senin yarattığın düzene uymayıp kafama göre hareket ettim ve nefsimi zulüm ettim, deriz.

İşte bu kitap “Hüden lil müttekin”, takva ehline, yani yaratılan düzendeki kurallara göre hareket etmek isteyeninin önüne, doğru yolu koyar. Yani, kitaba uyumlu yaşanıldığında, kişi zahmet görmeden sonsuz mutluluklara ulaşır. Çünkü bu düzen kusursuz şekilde çalışan bir makine gibidir. Düzenin fitratına uygun davranıp kitabın içeriğine uyarsan doğru yoldasın. Nefsinin rastgele konumlamasına aldanarak hevana uyarak, yaratılan düzendeki kanunlara uymazsan, kaybedersin. Dolayısıyla bu kitap, sadece takva ehli için hidayet kaynağıdır. Hidayet ehli olmayana ise, koca bir hüsrandır.

3. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Kitabın içeriğine muttali olanlar şu kimselerdir; kendi gayblarına iman ederek namazda kalanlar ve verdiğimiz rızıklardan infak edenlerdir.

Allah'ın kitabının içeriğinin gerçekliğini duyu organlarıyla tespit etmediği halde, kitabın içeriğine muttali olmak için, öncelikle gayb olana yani göremediğine iman edip muttaki olunması şarttır. Muttaki olmak için de, Allah'ın verdiği rızıklardan infak edip fiilen namaz kıldıktan sonra da zihnen namazda kalmak icap eder. Sadece namaz kılarken orda olup, ama namaz bittikten sonra tüm okudukları ayet ve dualar seccadede kalırsa, yani zihnen namazda kalınmazsa, namazdan sonra kişi gene de günaha dalıp özünden uzaklaşır. Öylece kitabın hakikatına ulaşamaz olur. Allah'ın kitabındaki birçok hakikati aklımızla çözemeyiz. Onun için de peygamberlerin dediklerine kulak vermek zorundayız. Zaten aklıyla tesbit edemediklerine iman etmeyen kişi, kendisine bildirilenlere iman etmediği için, iman ile var olduğu bildirilenlere kavuşmak için de bir şey yapmaz. Çünkü ona göre aklın sınırlarının dışında bir şey yoktur ki kavuşmak için de çaba harcasın. Onun için de öncelikle kişi, beş duyu ile göremediği ama peygamberlerin sunduğu şeylerin hakikat olduğuna inanacak ki, çalışmalar yapsın. İşte bu ayette kişi için gerekli olan çalışmalar sıralanıyor. Yani ayet takva ehlinin özelliklerini açıklamaya başlıyor ve şöyle diyor;

Onlar ki, gayblarına yani görünmeyen yanlarına ve görmediği halde hakikatte kendisini ilgilendiren hasletlerin de olduğuna iman ederler. Yani beş duyu ile göremediği halde, kendi varlığının bir parçası olduğuna, kendisine yapılan tebliğ gereği inanır ve istenilen şekilde davranışta bulunurlar. İşte gayba iman, hakikatinden kendisini ilgilendirdiği halde aklıyla tesbit edemediği şeylerin de var olduğuna

iman etmektir. Gayba iman etmek, aklın sınırları dışında olup beş duyu ile göremediğini, güvenilir birisinin olayı anlatması sonucu ona inanıp öyle olduğuna kanaat getirerek gerekli eylemi bilfiil işlemek yani yaşam tarzı haline getirmektir. Kişi zaten bir şeyi beş duyu ile aklın kapsama alanına koyduğunda, ona iman etmesi gerekmez ki. Çünkü zaten beş duyu çerçevesi dâhilinde aklıyla tespit edip öyle olduğuna kanaat getirmiştir.

Biz varlıklara veya varlığımıza imandan yoksun bir akılla bakarsak, kendimizi bağımsız bir varlık gibi görürüz. Sonra da zannederiz ki, gücümüzü yediğimiz yemek ve içtiğimiz sudan alarak hayat buluruz. İmanla baktığımızda ise, bizde var olan gücün et kemik bedenden değil, bedende var olan ruhtan geldiğini fark ederiz. Onun için de ruhaniyetimiz ne kadar güçlü ise, kuvvetimizin de o kadar fazla olduğunun bilincine ereriz. Düşünün sahabelerin yaptığı savaşları bir avuç insan, ama ruhaniyeti öyle bir hissediyorlar ki, sayısız kâfiri yenilgiye uğratabiliyor. Çünkü kendilerindeki gücün vücuttan değil, vücutla adeta senkronize olan ruhtan açığa çıktığını fark ederek cenk etmişler. Hatta öz alt bilincimiz öyle bir marifete sahiptir ki, yemekte, suda veya ilaçta var olan kuvveyi bizzat mutlak bilinç olan hakikatinden çekip getirerek, bedenini ayakta tutabilir. Kışın soğuğa karşı sıcak üretebilir. Güçlerindeki kaynağın ruhani tekâmül ile kendilerine yansıyan Allah'ın kudretinden geldiğini fark ettikleri için, günlerce yemeksiz ve susuz bağlamalı oruç tutan zevatları tarihin derinliğinde sessizce geride bıraktık. Bilelim ki tüm gücümüz Allah'tan gelmektedir. Allah bizde kuvvet ve kudretini izhar etmezse, yediğimiz yemekten herhangi bir güç alamayacağımız gibi, içtiğimiz ilaçla da herhangi bir şifa bulamayız. Dünya sebepler dairesi olduğu için, biz gücümüzü sebeplerden sanmışız. Oysaki Allah ile beraber başka herhangi bir ilah/tanrı mevcut değildir. Sebep ile dahi

elimize geçen her şey, Allah'tan gelmiştir. Allah dilerse, sebpsiz bir şekilde de istediğini yaratma ve oluşturma kudretine sahiptir.

Bu ayette kitabı okumanın temel şartı olarak imandan hemen sonra namazdan söz eder. Salât/Namaz kılmak, İslam olmak için temel şarttır. Salât/Namaz, hakikati muhammedi olan kitabı okumamız için yani hissetmemiz için, bizi gaybımızın hakikatinde derunlaştıran ve iman ettiğimiz hakikatte aktifleştiren temel prensiptir. Namazı hakkıyla kılmakla göremediklerimizi yaşam alanımıza koyup ona göre gerekli eylemleri yapmaya başlarız. Yolculuğa çıkmadan önce gidiş rotasını çizmek gereklidir. Çünkü rotasız varılacak bir mekân olmadığı için de, aynı yerde dönüp durarak bocalanır. İşte onun için de namazın ikamesi yani namazdaki huşuda kalmamız ve bunu yaşamın her anında hissetmeye çalışmamız, bizi iman hakikatine götüren, yani bize rotamızı çizdiren temel esas olmuştur. Namazı hakkıyla kılmayanın ve tüm yaşantısında bununla hemhal olmayanın ise, elde edeceği bir hâsıl olmayacağı gibi, ulaşacağı bir nasibi de yoktur.

Bizi kitabı okumaya götüren üçüncü temel prensip ise, Allah'ın kendisine rızık olarak verdiğinden infak etmektir. Ama bu infakı yaparken, kendimizi aradan çıkararak verdiğimizizi Allah adına verip hemencecik verdiğimizizi unutmuyoruz. İşte bizi iman derununa indirip Allah'ın kitabıyla hemhal eden haslet bu şekilde yapılan infaktır. Çünkü hakikatte veren sen değilsin, veren Allah'tır. Allah senin gönlünden vericiliğini alırsa, hiçbir şey veremez olursun. Onun için infak ederken, bencillikten arınmak için kendi adımıza değil de, Allah adına infak etmeliyiz. İşte bu infak, bizi kendi nefsimizin hakikatini okumaya götürecektir. Öylece infak, bizi hakikati muhammediyeye götürecektir ve aslımızı bize hissettirecektir.

Ama kişi yaptığı infakı kendi adına yapıp o verdiği infakı sahiplenirse, işte bu veriş kişiyi arındırmayacaktır. Hatta hat-ta daha çok bencilliğe sokacaktır. Çünkü infak yaptığı kişile-re karşı beklentiye girecek, gereken beklentiyi göremeyince ise, bu onu daha çok üzecektir. Sahiplenerek ve kendimizden bilerek verdiğimizde ise, karşılık beklediğimiz için, bu verişi-mize karşılık bulmadığımız zaman, bizi daha çok stres ve sı-kıntı saracaktır. İnsan, gerçekte çok unutkan olduğu için, ni-mete erdikten sonra, nimetin geldiği noktayı unuttur. Böylece kendisine iyilik yapan insanları unutturur. Kendisine iyilik yapılan kişiler, genelde kendisine iyilik eden insanlara karşı-lık vermezler. Çünkü kendilerine yapılan iyiliği çoktan unut-muşlar ve yeni ihtiyaçları doğmuştur bile.

Bunu gören infak sahibi ise, ya üzülür veya iyilik yaptığı insanların gıybetini yapmaya başlar. İşte bu şekilde yapılan infak kişiyi arındırmadığı gibi, hem daha çok günah yüklen-mesine neden olur. Gıybetin günahı malum, verdim bir te-şekkür bile yok der ve sonra kendine yazık eder. Dolayısıyla Allah tarafından bize verilen rızıklardan Allah adına infak edip namazlarımızı dosdoğru kılırsak, beş duyu ile göreme-diğimiz hakikatimize hakkıyla iman etmek nasip olur. Öyle-ce de Allah'ın kitabını okumaya başlarız.

4. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Hem kitabın içeriğine muttali olanlar şu kimselerdir ki; kendileriyle nazil olana ve kendilerinden önce nazil olana iman ederler, hem de onlar ahiretlerinde yaşamın var olduğuna da tam ikna olmuşlardır.

Allah'ın kitabını okuyup içeriğine ulaşmamız için gerekli olan bazı şartları yerine getirmemiz gerekir. Öyle yerinden kalkan herkes, gerekli şartları yerine getirmeden bu muazzam kitabı okuyamaz. İçindeki ayetlerin satırlara dökülmüş metnini okusa da, yüzeysel olarak orada yazılı olan metni gördüğü halde, ayetlerin içeriğine müttali olamaz. Bundan önceki ayette belirtildiği gibi kitabın içeriğine ulaşılması için, öncelikle gayba iman edip şirkten arınması ve kendi düşünce dünyasının içeriğini, kirli düşüncelerden arındırıp tertemiz etmesi gerekir.

Kur'anın içeriğini bizzat seyir etmek için, bürünülmesi gerekli olan şartları yerine getirmeliyiz. Çünkü bürünülmesi gerekli olan şartları yerine getirmediğimiz takdirde, kitabın içeriğini doğru okuyamayız. İçeriğini doğru okuyamadığımız zaman da, ayağımız kayar. İşte içinde kesinlikle şüphe olmayan ve doğru olan kitabı bizzat okumak için yapmamız gereken öneriler, önceki ayetin devamı olarak bu ayette de şu şekilde sıralanıyor; kitabın içeriğine muttali olan muttakiler şu kimselerdir ki, kendileriyle nazil olana ve kendilerinden önce nazil olana iman ederler. Hem ahiretlerinde de yaşamın var olduğuna tam ikna olmuşlardır.

Yüce Allah biz kullarını severek yarattığından, hem mükemmel olarak yaratıp her türlü nimetle donatmış, hem de doğru yolda kalmamız için gerekli olan yaratılış ilmimizi bizlere ulaştırmıştır. İşte kitabımızı doğru okumak için Allah, gerekli olan şartlarını bizlere şöyle sıralıyor;

İlk sırada gayba imanı şart koşmuştur. Böylece bizi aklın kırsır döngülerine esir etmeyip, aklın sahip olduğu sınırların çok

ötelere uzanmamızı isteyerek, hayallerimizin çok ötelere odaklanmamızı sağlamıştır. Yani aklın mevcut verilerle kapsama alanına koymasının mümkün olmadığı verileri, Allah tarafından peygamber olarak gönderilen Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize tam bir teslimiyetle, o demişse doğrudur diyerek, yapılan tebliğe boyun eğip, kendisine tebliğ edilene göre bir yaşam tarzına bürünmektir.

İkinci şart, salâta/namazda kalmak, yani vücut belli başlı konumlarda iken, o konumlarda insanın ruh dünyasına yansıtılması gerekli olan prensipleri uygulamak. Yani erişilmesi gerekli olan düşünsel alanları canlandıran duaları hissederek okumak ve bu okuduklarını tüm yaşamında zihnen devam ettirmektir. Rabbimiz bu gerçeğe işaret için ayeti kerimede “yukimunessalete” diyor. Ama “yusallune” demiyor. Eğer ki yusellune denseseydi, namazımız seccadede niyetten selama kadar ki amellerle sınırlı olurdu. Selamdan sonra ise, namazın verdiği ruh halini devam etmemiz istenmeyecekti.

Üçüncü şart ise, eline rızık olarak verilen şeylerden hiçbir karşılık beklemeden insanlarla paylaşmak. İşte diğer şartları ise, bu ayet açıklıyor; şöyle diyor rabbimiz, üzerlerine indirilene iman ederler, bir de onlardan öncekilere inene iman ederler, hem ahirete de yakın halde iman edenler, kitabı okuyabilirler, sonra takva ehli olurlar.

Burada iki sır vardır ki çoğu defa farkında bile değiliz. Ayete iyi bakın, “B-ima ünzile ileyke”, B harfi var, bir de “B-ilahireti” B harfi var. İmanın şartlarını sayarken ahirete iman dediğimizde, kelimenin başında B harfi yok. Sadece Allah ve kader dediğimizde B var. Ama bu ayette ahiret dediğinde, hemen başında B ب harfi vardır. Öncelikle bu ayetten ilk anlaşılan ve tüm müfessirlerin kabul etmiş olduğu anlam üzerine, üzerimize nazil olan Kur’ana iman etmek, hem de Kur’andan önce nazil olan Tevrat, İncil, Zebur ile ilk

zaman resullerine inen ve yüz adet sahife olarak tanıtılan kitaplara iman etmektir.

Burada kafamıza takılan bir soru vardır; “Niye iman ederiz” dersek, “inandığımızı uygulamak için” dersiniz. Peki, uygulama alanımıza girmeyen bir şeye iman ettiğimizde, bu iman bize ne katacaktır? Elbette, Kur’ana iman etmek zorundayız ki, onunla amel edelim. Ya önceki peygamberlere inen kitaplara iman etsek, o kitapları nereden bulup da amel edeceğiz. Öylece o kitaplar da bize bir şey katsın. Eğer o önceki inen kitaplara ulaşamayacaksak ve o kitaplar bize bir şey katmayacaksa, o zaman önceki kitaplara iman neden şart koşmuştur? Elbette Hz. Musa aleyi selama Hz. İsa aleyi selama Hz. Davud aleyi selama ve diğer tüm resul ve nebilerle iman ediyoruz. Tümü Allah’ın resulleri ve nebileri hem de getirdikleri kitaplar hak olarak Allah’tan nazil olmuş ve biz buna iman etmişiz. Peki, bu ayetteki incelik ne? Hem niye takva sahibi olmayı bu imana bağlamış?

Burada inen kitaptan açıkça bahsedilmiyor. Burada rabbimiz; “Bi mâ ünzile ileyke” diyor. Cümlemin hemen başında B ب harfi vardır. B ب harfinin anlamını cümleye kattığımız zaman ise, karşımıza şöyle anlam çıkar; ey insan evladı fark et ki, tüm yönleriyle üzerine nazil olan şeylerin, Allah’ın güç ve kuvvetiyle olduğu hakikatıdır. Hem, bizden önce yaşayan tüm insanlarda da zuhur eden her şeyi, üzerlerine bizzat indiren yani yaratan ve insanlardan açığa çıkartan da bizzat Allah’tır. Öylece bizde oluşan her şeyin Allah’tan geldiğine iman edeceğiz.

Sonra “Bil ahireti” diyor. Dikkat edin ki başında B ب harfi vardır. Yukarıda yazmıştık ki, imanın şartlarını sayarken, ahirete iman şartında kelimenin başında B ب harfini katmadan söyleriz. Ama burada B ب harfi vardır. O zaman bu ayrı bir kavramdır.

“Haydan gelen hu ya gider”, yani Hay olan Allah’tan gelen hu işaret zamiriyle mutlak zatına işaret edilen ve kendisini bize Allah olarak tanıtan mutlak güç ve kuvvet sahibine geri döner. İşte bu ayette bize idrak ettirilmek istenilen mutlak gerçeklik, bizde ve bizden öncekilerde nüzul eden her şeyin Allah’tan gelip, sonra da Allah’a geri gittiği hakikatidir. İşte bu inançla yakinen yaşayan kişi takva ehli olur. Nefes alır “Allah’tan geldi” deriz, Nefes verip “Allah’a gitti” deriz. Dün yaşadık, dün nereye gitti? Az düşünün dün nerede kayboldu? İşte her anımız öyle...

Bu dördüncü ayet takvayı oluşturan ana ayettir. Kişiyi Ayık tutar. Bakın şunu da diyeyim; Müfessirlerin anlatmış olduğu anlamlar kesinlikle doğrudur. Şimdi bu yeni anlatımla biz bu ayetten kendimize de pay çıkarıyoruz. Yoksa sadece inen kitaplara iman olarak anlarsak, kendimizden neyi zuhur edeceğiz. Zaten ikinci ayette, bu kitap diye bir hitap vardı. Kitaptan gaye de M 6 deki hakikati muhammedi olduğunu yazmıştık. Bu bağlamda dördüncü ayete bakarsak, bir sırrın ayan beyan olduğunu fark edeceğiz.

ilk dört ayet üzerinde az tefekkür ettik. Hidayete götüren kurallara baktık. İlk kural, ğayba imandı. İkinci kural, namaz kılmaktı. Üçüncü kural, Allah’ın verdiğiinden infak etmektir. Dördüncü kural, kendindeki tüm güç ve kuvvetin Allah’tan nazil olduğunu seyir etmektir. Beşinci kural, kendinden önce başlayıp içinde olduğu ana kadar ki tüm olan oluşların da Allah’tan geldiğine inanmaktır. Altıncı kural ise, tüm dönüşlerin Allah’a olduğunu yakinen seyirdi. Evet bu altı ana kuraldan sonra beşinci ayet mührü basar, ve şöyle der;

5. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Gerekli takvaya bürünüp hidayet kaynağı olan kitabı okuyanlar, rablerinden kendilerine ulaşan bir hidayet üzerinedeler ve umduklarına erenler de onlardır.

İşte onlar, yani yukarda saydığımız altı tane değişmez kuralı zapt eden kişi, rabbinden bir hidayet üzerinedir. Baksanıza ayete, rabbinden bir hidayet üzerindedir diyor. Kur'anın her kelimesi değişmez bir kuraldır. Eğer yukarıdaki altı şartı uygularsak, rabbimiz yani yapımızı oluşturan esma bileşimimiz, nimete erenlerin kalbi gibi olur ve o zaman biz, iflah olanlarla beraber oluruz.

Bakara suresinin bu ilk ayetlerindeki dördüncü ve beşinci kuralı kişiyi tam özgür eder. Tümüyle Allah'a kulluğu hissettirir. Hele altıncı kural, tüm korkuları yok eder. Dönüşüm rabbime ise, korkum neden der ve kişi süper güç sahibi bir insan olur. Beni yaratmışsa tüm güçler ondan geliyorsa, bana sahip çıkacaktır, der. Kalbi mesrur eden huzur kalbine iner. Ama dördüncü ayeti sadece peygamberlere inen kitaplara has edersek, bu manaları yaşam alanımıza sokamayız.

Bu ayetleri az tefekkür ettiğimizde, zaten verilmek istenen mesajları seyir ederiz. Zira Kur'an, Âlemlerin rabbi tarafından nazil olmuştur. Onun için de sonsuz anlamlar ihtiva eder. Kendimizi sadece bir anlamla kayıtlarsak, deruni manalara dalamayız. Şunu da diyelim; daha önceki tüm anlatım ve tefsirler başımızın tacıdır. Bizden önce yaşayan tüm ilim erbabının Allah'ın ayetlerinden çıkardıkları manaların yanında, biz de bu ayetler üzerinde az tefekkür edelim dedik. Daha önce bunu duymamıştım deyip kendimizi kayıtlamadan, ayetlerin vermek istediği mesajları hissetmeye çalışalım. Bizler de ayetler üzerinde tefekkür edip daha derinlere dalmaya çalışalım. Devam eden mübarek ayetlerle anlatımımıza devam edelim. Kur'anın her bir ayeti yaşamımız olsun.

6. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Kesindir ki, en büyük gerçeği örterek hakikati gizleyenleri, uyarsan da uyarmazsan da onlar için fark etmez, onlar iman etmezler.

Önceki ayetlere baktığımızda, içinde hiçbir şüphe olmayan Allah'ın kitabını okumak için, ayrıca bu kitabın kişiye hidayet kaynağı olması için, öncelikle iman etmenin gerekliliği söyleniyordu. Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin verdiği huzur ortamı unutulduğundan, dünyada milyarı aşkın Müslüman olduğu halde, adeta her birinin şirazesi ayrı yöne kaymış durumdadır. Suyun üzerindeki köpük gibi dengesiz ve birbirlerine saygısız bir halde yaşam sürüp gitmektedir. İşte en büyük sorun şu ki, bize nazil olan kendi kitabımız olan Kur'anı ve yürüyen Kur'an olan Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin konuştuğu sözlerinde, yaptığı eylem ve davranışlarında verilmek istenilen "halet-i ruhiye"yi okuyamıyoruz. Çünkü okunması için gerekli şartları yerine getirmiyor ve kitaba göre hareket etmiyoruz.

Kitabı okumak için, tüm manevi kirlerden arınıp paklanarak, öylece kitabın manasını özümüzde hissedip yaşam tarzı haline getirmek için, lazım olan altı şartı önceki ayetlerde sıralamıştık. Şimdi ise şu ayete bakalım...

Direk kâfirlerden yani gerçeği gizleyenlerden bahseder ve der ki; kesinlikle en büyük gerçeği örterek hakikati gizleyenleri uyarsan da, uyarmasan da onlar için birdir. Çünkü iç ayarları kapalıdır. Burada insanın kafasına sorular takılır. Madem onlar için birdir, madem inanmazlar, o zaman onlara neden tebliğ ediliyor? O zaman neden Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz genel olarak herkese dini tebliğ etti? Olayı kavrayamayanlar tarafından neden ve niçin soruları uzayıp gitmektedir.

Neden her cuma hutbe okunurken aynı şey tekrar edilerek; Allah'ın hidayet ettiğini kimse saptıramaz, Allah'ın saptırdığını ise kimse doğru yola koyamaz diye, insanlara hatırlatılır. Bu hükme karşı da şu hüküm vardır ayette "Siz kendinizi değiştirmedikçe Allah sizi değiştirmez". Ayetlere kapsamlı baktığımızda çok bilinmeyenli bir denklem gibi duruyor.

Sorun şurada başlıyor; İnsanlar kendilerindeki sanal benlikten ötürü, kendilerini bağımsız birer varlık görerek, sanal benliklerini reel benlik zannederek, koca koca bencillığe bürünerek benliğini koca bir dağ gibi büyütürler. Böylece benliğimiz, dağlardan daha büyük bir vaziyet alır. Hâlbuki bu kitap dağa nazil olsaydı, dağ paramparça olurdu. Oysaki benliğimiz dağdan büyük duruma büründüğünden gelen ilahi hitaplar tesir edemez oldu. Adeta kalbimiz taştan bile sert oldu, kupkuru olarak suyu akıtmaz oldu. Oysaki bazı taşlar çatlar ve onlardan sular akar. Öylece hayat için birer umut olurlar.

Hem Allah'ı da çok çok ötelelerde koca koca bir yapı gibi düşünerek onun çok çok fazla gücü var diye tahayyül etmişiz. Kendimizi ise, zavallı ve gariban bir kul olarak addederek, bir köşede unutulmuş zannetmişiz. Sonra ağzı açık ona bakıp, onun sihirli değneğinden bir şeyler umar olmuşuz. Sihirli değneği dokunursa iman ehli olacak, dokunmazsa imansız gidecek diye de hayaller kurmuşuz. Hem kocaman olduğunu hayal ettiğimiz ve ilah/tanrı sandığımız yapı bize bir kader yazmış ve biz, o yazılan kaderi zorunlu olarak yaşayacağız diye vehmetmişiz. Ya hu hiç düşünmemişiz ki yüz yirmi dört bin nebi, üç yüz on üç resul, yüz sahife adında küçük kitap, dört büyük kitap ve sayısız ehlullah boşuna mı geldi ve hakkı haykırdı? Oyun eğlence olsun diye mi bunca ehlullah haykırdı haykırdı haykırdı??? Oyun, öyle mi???

İnsan Allah'ın yeryüzündeki halifesidir. İnsan, eline verilen ilim, irade ve kudret zinciriyle Allah'ın hükmü dâhilinde

istediği fiili gerçekleştirebilir. Fiillerini gerçekleştirdiğinde ise, onun yapısını oluşturan bileşim, Allah'ın esma bileşimleri olduğu için, yapan Allah'tır deriz. Seni var eden bileşkendeki bileşenlerin bileşimsel oranlarını nimete eren kişiler gibi değiştirirsen, senden açığa çıkan bakış açısı da değişir. İşte insanın fitratıyla uyumlu olan değişim ve dönüşüm, peygamberler tarafından bildirilen Allah'ın emirlerine riayet ve haramlarından sakınmakla gerçekleşir. Kişi tarafından işlenen müsbet eylemler, kişiyi tahkiki imana götürücüdür. Onun için de biz, öncelikle sarsılmaz taklidi bir iman ile amele sarılmalı, tahkiki imana ulaştırması için de, Allah'tan yardım dilemeliyiz.

İşte bu ayetin, kâfirin yani gerçeği örten kişinin kendisine yapılan ikazla asla değişmeyeceğini bildirmesinin asıl nedeni, kendisini hidayete götürecektir olan esma kuvvelerini örttüğü içindir. Yoksa sen onlara tebliğ edip anlatacaksın, ama kocaman bir ilah/tanrı olarak tasavvur ettiğin Allah da onları engelleyecek ve onlar da iman etmeyecek, anlamında değildir. Yani Allah, Resulüne diyecek ki, git onları uyar iman etmeleri için gerekli çalışmayı yapsınlar. Ama arka planda onların iman etmelerini engelleyerek onları cehenneme atacak diye bir düşünce planı, İslami bakış açısı değildir. Ayrıca bu ikilem kadar saçma bir düşünce yapısı da olamaz.

Kâfir, örten veya gizleyen demektir. Kişide imanı doğuran Hadi ve Mü'min gibi doğru yola erdirici esmalar örtülmüş ve hatta hatta çürümeye terk edilmiş ise, o kişide Mudil esması yeşerir. Mudil ismi de Allah'ın esmalarından bir isimdir ki; hidayete erdiren Allah olduğu gibi, küfre düşüren de Allah oluyor. Ama Mudil ismi doksan dokuz esma içinde olmayıp, kişi müsait olduğunda, kişiye özgü açığa çıkar. Doksan dokuz esmalar ise kişinin öz malı olup her insandan çalışma ve yönelimine göre ayrı ayrı sudur eder. Zaten zikirlerde de doksan dokuz esmanın dışındaki isimleri zikir olarak

kullanmayız. Ama duanın yapılış tarzına göre doksan dokuz esma içinde olsun veya olmasın, yakarışlarımızda kullanabiliriz. Tüm varlığımızın onun ilminde olup ilmi bir suretten öte değildir. Zaten onun ilmi her şeyi kuşatmıştır.

Mü'min veya Hadi esmaları ile işaret edilen manalar da Allah'a ait olduğu için sen, sana verilen ilim, irade ve kudret ile nimete erenlerin nurunu kendinde yeşert ki imanın yeşersin ve söylenen söylemler sana fayda versin. Çünkü tüm varlığın onun senle zuhur ettiği kendi manalarının bileşkesinden başka bir yapı olmadığı için, hidayeti veren gene Allah oluyor. Allah hidayet vermezse, yani kişinin özünden Hadi ve Mü'min gibi isimlerle işaret edilen manalar kişinin bileşiminde açılmazsa, dışarıdan istediğin kadar uyarsan da, kişi genede iman etmez. Çünkü onun özü yol vermiyor ki iman oluşsun.

Bizler, peygamberler vasıtasıyla bize bildirilen Allah'ın emir ve yasaklarına uyarak, nafil ibadetlerle ve zikirlerle bünyemizi güçlendirerek, ayrıca insanlara sırf iyilik ederek ve herhangi bir yaratılmışa bir kötülüğün ulaşmasına engel olarak, içsel bileşkemizi nimete eren kişilerin bilinci gibi tasarımlandırırız, işte o zaman Allah'ın bizde hidayeti oluşturduğuna bilfiil şahit oluruz. Yani takliden iman ile amele başlayıp imanımızı tahkike dönüştürürüz. Yoksa dışarıdan hiçbir insanın telkini bizi etkilemeyecektir. Unutmayalım ki, insanların bize şefaati yani yardımı, bizdeki açılım kadardır.

7. AYETLE ÖZE YOLCULUK

İmanın yolunu amelleriyle kendilerine kapattıkları için, Allah'ın mührü onların kalplerinin, duyularının ve görmelelerinin üzerinde vardır. Bu mühür onlara perde olmuştur. Ve büyük azap onlar içindir.

İlk altı ayet önümüze bir harita koydu ve bu haritadaki yerimize baktık. Öylece ruh halimizin konumunu tespit ettik. Sonra bu ayette verilen mesajla ve verilmek istenilen mana içeriği ile sanki “sırna kadem bastı” türünden bir başlangıçla başlıyor. Ayetler arasındaki bağlantı ve verilmek istenilen ana ruh anlaşılmadığı için, bu ayetin ilk kelimesi de bir türlü anlaşılmıyor. “Allah kalplerine mühür vurdu” diye başlıyor. Eğer Allah mühür vurmuşsa, o zaman Allah'ın ölçileri tarafından neden tebliğ yapılır? Bunun gibi birçok soru da tatmin edici bir cevaba da ulaşmaz. Bu konudaki tüm sorular, Allah'ı ve Allah'ın dinini, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin açıkladığı gibi öğrenemediğimizden soruluyor.

İnsanların geneli, Allah'ı makro veya mikro planda dışsal kocaman bir ilah/tanrı gibi düşünüp kendilerini de tümüyle müstakil bir vücut sahibi zannederler. Onun için de kafalarına takılan sorular bir türlü bitmez. İşte olayı tam olarak idrak edememenin asıl nedeni, Allah'ın rububiyetinden ve melikiyetinden yoksun yaşayıp, sadece ulûhiyeti ile onu anlamaya çalışmaktır. Bunun getirisi de, her şeyimizle zihnen dışsallıkta yaşayarak hakikatımıza vakıf olmadan geçip gitmemizdir. Her bir insan bizim gibi bir sanal benlik sahibi olduğundan, hemen Allah'ı da dışsal bir güç olarak addedip karşımızdaki sanal benlik sahibi insanlar gibi, onu da karşımızda yer alan bir benlik sahibi gibi düşünürüz. Rububiyetini kulak ardı ettiğimiz için de biz ile Allah'ı, yani her birimizi ayrı mekândaymış gibi hayal ederiz. Oysaki O, bize şah

damarımızdan daha yakın olup, her yönümüzle tüm varlığımız onunla kaimdir, yani varlık almıştır.

Her ne kadar Allah için mekân yok desek te bilincimizin arka planında, o ayrı yerde ve bizler ayrı yerdeymiş gibi tasavvurlar içinde olduğumuzdan, olayın künhüne eremiyoruz. Sonra da Onun benliğini daha fazla güçlü addedip kendimizi de daha az güçlü zannederek iki ayrı güç zannederiz. Hatta hatta iki değil, her can alan varlığı bir mutlak benlik sahibi zannedip Allah'ı da öyle ama daha daha güçlü ve tapınılası bir varlık olarak zannederiz. Hâlbuki Allah, kendisine kulluk edilesi mutlak Rab'dir. Sonra da başlarınız patinaj yapmaya ve Allah kalbime mühür vurmuşsa, suçum ne diye sayıklarız.

Allah denildiğinde, mutlak ve biricik kuvvet sahibi ve yegâne mutlak benlik olduğu müşahede edilirse, insanın bu mutlak kuvve ile kaim olup, bu mutlak kuvve tarafından ilmen kuşatılmış ve bir sanal benlikle var edilen izafi bir varlık olduğu seyredilir. Kişinin özünde olup kendisini hidayete götürücü, Allah'ın kendisine kendisinden yüklediği manaları yeşertecek çalışmaları yapmadığı için, özünde olup mutlak huzura götürücü kuvveleri kapanır veya kapalı kalır. Mutlak kuvve sahibi olan Allah, her bir insana sanal benlik vererek ayrıca ilim, irade ve kudret hasletlerini de bahşederek, gerekli çalışmayı yapabilmesi için hükmü dâhilinde özgür bir hürriyet vermiştir. Bu hürriyet ile kişi, özünden fıskıran ve kendisine sonsuz güzellikleri yaşatacak kuvveleri yeşerte de bilir, çürüte de bilir. Çürüten kişinin basireti kapanır, algılaması kilitlenir ve imanın kabul merkezi olan ve akıl ile paralel çalışan kalbi mühürlenir ki, artık bedensel tatminler peşinde koşturup durur.

Oysaki Allah, ey kulum özgürsün demiştir. İşte bu özgürlük noktasında bize huzur verecek çalışmaları yapıp yaratım fitratına uygun kuvveleri özümüzde yeşertmeliyiz. Yoksa

aksine kuvveler yeşerecektir. Fıtratın aksine yeşerecek her husus, bizi dünyada huzursuz ettiği gibi, sonsuz yaşamda da azaba düşür edecektir. İnsan, Allah'ın emanetini taşıdığı için, insan da Allah'a ait tüm kuvveler tohumlar şeklinde, her insanın bilincinde gizlenmiş haldedir. Dolayısıyla nimete erenlerin nuruyla kendimizi aydınlatamazsak, gazaba uğrayanların yolu ile şaşırانların narı bizde uyanacaktır. Tüm kuvveler de Allah'a ait olduğu içindir ki, Allah mühür vurdu deriz. Kişinin bilincinde var olan tüm kuvveler Allah'a boyun eğmiştir ve insanın istifadesine sunulmuştur. İşte insana ruhumdan üfledim dediği nokta da bu noktadır.

Gerekli çalışmayı yapmadığında mühür vuran Allah olduğu gibi, gerekli çalışmayı yaptığında seni açan da, gene bizzat Allah'tır. İşte ayet buna işaret eder ve der ki; Allah kalplerine mühür vurmuştur, görmelerine mühür vurmuştur, duymalarına mühür vurmuştur ve perde vardır üzerlerinde. Dikkat edin ki, perde vardır diyor. Bakınız, o kuvveler onlarda var ama ilim, irade ve kudret zincirini çalıştırmayıp o kuvveleri toprak altında bırakarak gizlemiştir. Sonra Allah der ki, dolayısıyla büyük azap onlar içindir. Artık Allah'ı sadece bir ilah/tanrı olarak görmeyip, mutlak rabbimiz ve mutlak melikimiz olarak da bilelim. Hem de yegâne ulûhiyet sahibi olarak görelim. Çalışalım ki tüm perdelerden ve mühürlerden kurtulalım.

8. AYETLE ÖZE YOLCULUK

İnsanlardan bazıları derler ki; biz de Allah'la kaim olduğumuza ve son günle beraber olacağımıza iman ettik. Oysaki onlar, gereken itikat ve amele bürünerek iman etmemişlerdir.

Kur'an, insandan okunan Allah'ın düzeninin tümünü anlatır. Kur'an, insanın kurulmuş olan düzenle bütünleşmesini sağlamak için, bizzat düzeni yaratan Allah tarafından bildirilmiştir. Tüm nebi ve resullerden yani peygamberlerden her biri, bu bütünleşmenin nasıl oluşabileceğini ulaştıkları kişilere bilfiil yaşayarak anlatmışlardır. İşte Kur'anın sunumu, insanlığın yeryüzünde son bulmasına kadar devam edecektir. Peygamberlerin varisleri olan gerçek âlimlerde insanlığın yeryüzünde son bulmasına kadar, insanların içinde bulunup onlara gereken açıklamayı bilfiil yaşayarak göstereceklerdir. Bunlara Yasin suresinin 21. ayetinde şöyle işaret edilmiştir; "sizden bir ücret istemeyenlere ve dünyalık bir beklenti gözetmeyenlere tâbi olun ve destekleyin. Çünkü onlar hidayet ve istikamet üzeredirler".

Allah'ın yaratmış olduğu düzenin gerektirdikleriyle bütünleşmesini tamamlayanlar, yani sevabı günahından ağır basanlar hiçbir sıkıntı çekmeden kurtulacaklardır. Allah'ın yarattığı mutlak düzen ile bütünleşmesini yarıda bırakanlar, yani iman ile öldükleri halde günahkâr olanlar, günahlarının kirinden kurtulana kadar sıkıntı ve istirap çekeceklerdir. Allah'ın yarattığı mutlak düzeni umursamadan heva ve heveslerine tabi olup öylece dünyadan imansız olarak ayrılanlar ise, geride kalarak sonsuz mutluluğu yaşatacak olan mekâna ve cemalullaha ulaşamayacaklardır.

Biz Kur'anın ayetlerinden sunduğumuz esintileri, Bب harfinin başında geldiği kelimeye kattığı anlam çerçevesinde yapıyoruz. Zaten olaya düz mantıkla bakan sayısız yazım mevcuttur ki, bir yenisini eklemeye de gerek yoktur. Olaya,

özüyle hemhal olarak bakan ve insanların Allah'ın düzeniyle bütünleşmesini sağlayan bakış açıları yok denecek kadar azdır. İşte bu ayette de rabbimiz, Ḅ harfinin kelimeye kattığı anlam çerçevesinde bizi uyarıyor ve diyor ki, insanlardan bir kısmı Allah'a ve son güne iman ettik derler. Ama gözden kaçırdıkları bir nokta vardır ki, o da gereği gibi iman etmemiş olmalarıdır. Çünkü gereği gibi iman, Ḅ harfinin kelimeye kattığı anlamı kendi yaşam alanında tatbik etmekle gerçekleşir. Bu da hem düşünce planın da, hem de amel konusunda gerekenleri yapmakla oluşur.

Bize verilmek istenen mesajı daha iyi anlamamız için dördüncü ayette geçen, “B-il âhireti” hakikatini hatırlayalım. Bakın aynı tabir burada da var. Niye özellikle “Allah'a iman” ile “son güne iman” Ḅ harfinin kelimeye kattığı anlam kapsamınca ve yan yana zikredilmiştir? Özümüzde var olan tüm kuvvelerin Allah'tan geldiğine ve Allah'ın kuvvelerinden kendimizde zuhur ettiğimiz veya yaptığımız hatalarla zuhurdan mahrum olduğumuz hakikatin yanında, insanlar arasında oluşan hak alış verişin zaman diliminin son bulacağı kıyamet gününde, gereken tüm rötuşları yapmak suretiyle hakkın sahibine verileceğine iman ediyorsun. İşte bu iman ile kişi, artık tümüyle amele yönelmiştir. Demek ki amelden geri kalan kişiler, Ḅ harfinin kelimeye kattığı anlam kapsamınca Allah'a ve son güne iman etmemiştir.

Burada şu gerçeğe de değinelim; kıyamet günü dahi bir günken, kıyametten sonra gün ay yıl yani zaman mefhumu sona erecektir. Artık cehennem ve cennet yaşamı başlayacak ve zaman durdurulacaktır. Kişiler artık “an”ın zevki veya “an”ın azabıyla meşgul olacaklardır. Artık kişi, dünya safhasından son gün olup kıyamet günü olarak bilinen güne kadar açığa çıkartıp ve kullanımına soktuğu tüm amelinin kuvveden fiile çıkış marifetini veya mahrumiyetinin azabını yaşayacaktır.

Ayette ki son kelimeye bakalım. Bﺐ harfinin kelimeye kattığı anlam kapsamınca iman edilmediğini söyler. Yani imanları şöyledir, Allah bir ilah ve güç sahibi olarak ötelelerde bir yerde durup bizi yaratmış ve buraya atmıştır. Zaten o çok büyük olduğu için, bize de ihtiyacı yoktur. Biz ne işlersek kendi kuvvetimizle yapacağız. İşte gereği gibi iman etmeyenler şöyle düşünerek, nasıl olsa ahiret günü geldiğinde Allah beni affedecek kuruntusuyla savrulup et kemik bedeninin dürtüleriyle beslenerek günlerini geçirirler. Bu ayetlerde geçen hakikatleri anlamak için, amellerde yoğunlaşmak gerçekten çok önemlidir.

Şu hususu da belirtelim; genelde kıyamet günü ile ahiret gününü bir birine karıştırıyoruz. Kıyamet günü tüm varlıkların bir arada kıyam ettikleri yani bir araya geldikleri ve hatta ki, boynuzlu koçun boynuzsuz koça vurduğu boynuzun karşılığını alacağı müthiş zorluğu olan ve halkın “Allah’ım gideceğimiz cehennem dahi olsa, bizi artık bu haşır meydanından kurtar” dedikleri dehşet zorluğu olan ve süresi bin yıl olan gündür. Ahiret günü ise genel tabirdir. İçine kıyamet gününü de aldığı gibi, kişinin bir sonraki haline de işaret eder.

İşte bu ayette dikkat edersek; insanların bir kısmınının Bﺐ harfinin kelimeye kattığı anlam kapsamınca Allah’a ve ahiret gününe iman etmediğinden bahseder. Yani kendisinden tecelli eden tüm gücün ve kuvvetin Allah’tan geldiğine tam ikna olmadığı gibi, yaptığı eylemlerinin sonucunu da sonraki anda karşısına çıkmayacak gibi davranır. Öylece gözü hep dışarıda olup birilerinden bir şeyler bekleyerek ömür tüketir. Oysaki Allah kendi gücünü kişide, kişinin varlığını dahi kendisiyle kaim edip var ettiği kendi esma kuvveleriyle husule getirmişti. İşte Bﺐ harfinin kelimeye kattığı anlamdan mahrum olarak olaya bakanlar, çevresinin dilencisi olup Allah’ı hiç tanımadan, kula kul olarak dünya günlerini tamamlar. Ve

bedeninin ölüm anında ise, büyük sukut-i hayale uğrayarak yaşamının cehenneme dönüştüğünü seyir ederek can verir.

B ب harfinin kelimeye kattığı anlam kapsamınca Allah'a ve ahiret gününe iman edip, gün ve zaman mefhumunun bitiği sonsuz saadete hazırlık yaparak zamansızlığın başladığı âleme donanımlı olarak geçmeye gayret edeceğiz. Öylece ahiret gününe, yani dünya ve uzantısı olan yaşamın son hal-kasına, son alış verişin sevap ve günah aktarımı şeklinde olacağı son güne bir hesap bırakmayalım. Zaten kıyamet sonrası amelin mutlak karşılığının verileceği yaşantı olacaktır. İşte ayette de "Billahi" diyerek gerekli itikada bürünülmesi dilenmiş ve "Bil yevmil ahiri" diyerek te yapılması gerekli olan amele işaret edilmiştir. Böylece günlerimizi ve içinde bulunduğumuz "an"ı kendi iyiliğimiz için değerlendirmemiz istenmiştir.

9. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Kendilerince Allah'ı ve iman edenleri kandırıyorlar. Oysaki olayın farkında olmayarak, sadece kendi nefislerini kandırıyorlar.

Bakara süresinin baş ayetleri bizim iç dünyamızı tasarım edip fitrat ekseninde düzenlemek içindir. İçsel itikadımızı düzenlemek için, yüce Allah'ın uyarıları devam ediyor. Bir örnekle olayın içeriğini açalım; tencere dile gelmiş ve demiş ki, kepçeye; tabanım altındandır. Hani tencere yemek dolu ya yemek pişirenin gözleri tencerenin dibini göremez; kepçe ayaklanmış hem de gülmüş tencereye ve cevap vermiş; saçmalama gece gündüz ben altta dolanmaktayım. Dibinin altın olduğunu görmedim.

Tencere misali bizler, istediğimiz kadar içim şöyle şöyle temizdir veya her şey yolundadır diyerek kendimizi temize çıkaralım, rabbimiz bizim dibimizi görüyordur. Rabbimiz dibimizde var olan her şeyi gördüğünden dolayı da bizi uyarıyor. Hani bir olayın iç yüzünü bilen bir kişinin yanında yalan atamazsınız. Olayı bilmeyen yüz kişinin içinde, olayı bilen bir kişi bile olsa, utanırız yalan atmaya ve yüzümüz kızarır. Şimdi ayete bakalım...

Hakkıyla iman etmeyenler diyorlar ya “biz iman etmişiz”, oysaki Allah kişilerin derununa bakar ve hakkıyla iman etmeyen kişilere “sen yalan atıyorsun”, çünkü sen, B_ç harfinin kelimeye kattığı anlam çerçevesinde iman etmemişsin” der. Yani, der ki, varlığının hakikatinin Allah'tan geldiğine inanmıyorsun ve kendini bağımsız bir güç sahibi sanarak hem Allah'ı ve iman edenleri kandırdığını zannediyorsun. Aslında ne Allah'ı, ne de iman ehlini kandırabilirsin, sadece kendi nefsini kandırırısın. Ayrıca nefsini bağımsız veya özerk bir varlık bilerek, kendi kendini helâk olmaya sürüklersin.

Üstelik kendini doğru yolda sanarak, kendi kendini helak ettiğinin farkında da değilsin.

B ب sırrı der dururuz. Buna da B ب harfinin kelimeye kattığı anlam olarak beyan ederiz. Bazı kişilerden şöyle duydum; peygamberimiz B ب sırrını niye açıklamadı. Bunca kişi niye bahsetmedi de bir siz mi anladınız. B ب sırrının anlamı ayetten ayrı değildi ki ayrıca açıklansın. B ب sırrı hakkında ilim şehrinin kapısı olduğu bilinen Hz. Ali'nin ra şöyle buyurduğu rivayet edilir : “Bil ki tüm semavi kitapların (Zebur, Tevrat ve İncil) esrarı Kur'an'da toplanmıştır, Kur'an'ın tüm esrarı Fatiha'dadır, Fatiha'nın tüm esrarı Besmelededir, Besmelenin tüm esrarı 'B' harfindedir.” Daha sonra şöyle buyurdu :” 'B' harfinin altındaki nokta benim. “ İşte burada anlatılmak istenen asıl mevzu, B ب harfinin kelimeye kattığı anlam çerçevesinde ayetlere anlam vermektir. Yoksa öyle ulaşmaz hayallere kapılmak falan değildir. Çünkü Kur'an nettir ve açıktır.

İşte ayetlerde verilmek istenen asıl mesajların kaybolmasıyla İslam'ın derunundan uzaklaşan insanlık ve dışsallığa itilen iman ehli, suyun köpüğü gibi su üstüne çıkmaya başladı. İşte en son durum ortada ki, milyarları aşkın Müslüman âlemi, Kur'andaki deruni anlamı terk edip görsel anlama yöneldiği için, tıpkı suyun üstündeki köpük gibi ne ağırlığı kaldı ne de ehemmiyeti. Tekrardan Kur'anın özüne inerek deruni manalarını derunumuzda hissederek, asrısaadetteki iman ehli gibi Allah'a yaklaştıkça yaklaşıyoruz.

10. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Varlıklarının Allah ile kaim olma hakikatini yalanladıkları için, kalplerinde hastalık oluştu. Allah'tan mahrum bir şekilde yaşamaları, onların kalbi hastalıklarını arttırdı. Dolayısıyla onlar için acı bir azap vardır.

Önceki ayetler iman etmeyenleri anlatıyordu. B ب harfinin kelimeye kattığı anlam gereği olayı anlamayıp, edinilmesi gereken imandan yoksun olanları anımsatıyordu. Bu ayete baktığımızda ise, iman etmemelerindeki sebebin, kalplerindeki hastalık olduğu anımsatılıyor. Çünkü varlıklarını Allah'tan bağımsız olarak görüp, var oluşlarının kaynağını maddi yapıya bağlayarak, kendi kendine kaim olduklarını düşünürler. Tüm güç ve kuvvetlerini maddede arar ve tatminlerini öylece oluştururlar. Oysaki B ب harfinin kelimeye kattığı anlam gereği, kişi her şeyiyle Allah ile kaim olduğuna iman etmediğinde, kişiye mutluluk verecek prensipleri engelleyen kalbi hastalıklar, kalbin önünde bir tıpa olarak hakikatin kalbe akmasına mani olur. Öylece bilincin saf ve duru olmasını ve uyanmasını engeller.

B ب harfinin kelimeye kattığı anlam gereği içinde yaşadığı âleme bakmadığı için, düz mantıkla ayetlere bakıp deruni anlamlara dalamadığı için, işlediği her fiili kendi güç ve kuvvetiyle yaptığını düşündüğünden, kalbini manevi hastalıklar sarar. Bu hastalıkların başını ise, hırs çeker. Haset, kibir ve ucub sırasıyla hırstan doğar. Kibir ve ucub ayrı ayrı hastalıklardır. Kibir kendini üstün görmek iken, ucub yaptığı eylemi üstün görmektir. Riya ve gösteriş ise, işte bu hastalıkların sonucu olarak beliriverir. Bunun sonucu olarak malın, şanın, şöhretin ve makamın artması için çabalar ve marifetini bu yükselmeye adar. Çünkü öze doğru inmeyi unutup tevazünün verdiği güzelliğten habersiz olduğu için, kendisini dışsallıklara büründürür.

Bu kalbi hastalıkların sonucu olarak da dışsal süs ve eğlenceye meylederek tüm enerjisini bu yolda harcar.

Kalbi hastalıklardan olan başka hastalık ise, kendi gibi düşünenleri kutsar. Kendi gibi düşünmeyenleri ise, kınar ve hatta şuursuzca zarar vermek için elini uzatabilir. Bunun sonucu olarak firkalaşmalar doğar. Sayısız insanın ölümüyle sonuçlanan mezhep savaşları dahi çıkabilir. Nitekim orta doğudaki ve hatta dünyanın birçok yerindeki Müslümanlar arasında çıkan savaşların kökeninde firkalaşma ve kendi yolunu gerçek diğerlerinin batıl olduğunu görmek yatar. Tarihte ve günümüzde çıkan mezhep savaşlarının kökeninde firkalaşma olduğu bariz olarak ortadadır. Oysaki ayette, firkalaşmak kesinlikle yasaklanmıştır. Dünyanın her tarafındaki insanlar aynı olup hakikatten saptığında, bulaşmadığı kirlilik kalmaz. Çünkü düşünce sistemi kirlenmiş ve artık Allah'ın kitabına dokunamaz olmuştur.

Kalbin diğer hastalığı cimrilik ve malını gerektiği yerde harcamaktan sakınıp, ama kendi hırs ve hevesleri için harcamaktan çekinmemektir. Hırs ve cimriliği sonucu zekât ve sadakasını bile vermekten çekinir hale gelerek eli bir türlü vermeye gitmez. Kalbin hastalığı olarak bilinen başka hastalıkta çok yemek yiyip şehvet peşinde koşmakla bu aziz ömrü tüketmektir. Sonrasında ise, su-i zan edip herkesi kendi gibi bilip insanları kötü düşünmekle vakit geçirir. Yani özünü tanımak için hiçbir çabaya girmez ve tüm düşüncesi sadece dışsallık olur. Hem herkesi cahil ve bozuk yolda görüp tek doğru olanın kendi olduğunu zanneder. Bu saydıklarımız ve daha sayamadığımız birçok kalbi hastalık, Ḅ harfinin kelimeye kattığı anlam gereği ayetlerdeki mefhumlara odaklanmayı Allah gücü ile kendi gücünü tümüyle ayrı bilip, kendisini ayrı bir güç sahibi olarak addetmesinde yatar.

İşte bu hastalıklar kalbe girdi mi, kişinin gerektiği gibi

iman etmesini engeller. Ve kişiyi nefsi emmareye mahkûm eder. Bu hastalıklar ise, Allah'ın kişideki nimete erdirici sıfat ve esmalarını kilitler. Kişi kendi sanal benliğini mutlak hissetmeye başlar. Bu uğurda yapmadığı kötülük kalmaz. Bu hastalıklar kişinin kalbini mühürler ve azaba götürücü halleri kişinin normal yaşantısı kılar. İşte bunun için de der ki Allah da kişinin hastalığını arttırdı. Yani Allah'ın sendeki o kuvveleri güçlendi. Özlerinden perdelenip dışsallıkta karar kıldıkları için de, yani özlerindeki hakikate götürücü kuvveleri inkâr edip dışsallıkta karar kıldıkları için onlara büyük azap vardır.

Bütün mesele bizde başlar ve bizde biter. Gerekli çalışmaları yaparsak, bizde nimete erenlerin açılımları artar. Arınma çalışmalarını yapmazsak, tersi manalar bizde açılır ve azaba duçar oluruz. Tüm manalar da Allah'a ait olduğu için, yapan Allah'tır deriz. İnsan Allah'a yeryüzünde halife olduğu için, özünde tüm kuvveler tohum olarak ekilmiştir. Allah'ın kudret eli nimete eren kişilerde olduğu gibi bizim de elimizin üstünde olsun ki arınmamız kolaylaşsın.

11. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Tüm varlıklarının Allah ile kaim olduğuna inanmayanlara yerde fesatlık çıkarmayın denildiğinde derler ki, bizler kesinlikle ıslah ediciyiz.

Bu ayet ile Rabbimiz ifsat edici olmaktan bizi sakındırır. Kalbi hastalıklarla bezenen kişi kendisini mükemmel sanır. Kişi et kemik bedende gözünü açtığı için, et kemik beden heveslerini kendi hevesleri zannedip ulaşmak için de elinden geleni yapar. Ayrıca heveslerine ulaşmak için, türlü türlü yiyecekleri yiyip şehveti uğruna her yola başvurarak, kendi olduğunu zannettiği et kemik bedenini tatmin edici maddeleri dahi çekinmeden bedenine alır. Kendi varlığı üzerinde kontrolü kaybettiği için de, bedenine zarar verdiği gibi çevresine de zarar verir. Daha da ileriye giderek, insanlara dahi hileyle yaklaşarak zarar verir ki, onların da malına konar ve nefsinin daha çok tatmin eder.

Onlara akıllı olun nefsinize zarar vermeyin, karşılaştığınız insanlara eziyet etmeyin, çevrenizdeki doğaya zarar vermeyin dediğinizde, hani onlar hep nefislerinin tatminini isterler ya, hayır biz sadece ıslah edicileriz derler. Çünkü onlar ıslahı kendi heva ve heveslerinin tatmini nasılsa öyle zannederler. Bu fert boyutunda olduğu gibi kolektif akıllarda da olabilir. Onlara sorsan, derler ki biz dünyaya barış getiriyoruz. Hâlbuki en büyük ifsadı kendileri yaparak kendi menfaatlerinin alanını genişletirler.

İşte ifsat eden kişi kendisini paklarken karşısındakini de karalar. Hâlbuki Allah, hem kendisini hem de karşısındakini muhterem birer varlık olarak yaratmıştır. Hakiaktinden gaflette olanlar ise, gafletin karanlığına kapılıp kibre dalarak, kendisini muhterem ve karşısındaki kişileri aciz adder. Öylece de, karşısındaki gücü yeten insanlara ve diğer mahlûkatlara yaptığı zulümleri de reva görür.

12. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Kesinlikle uyanık olun ki, kendi varlıklarının Allah ile kam olduğu gerçeğinden sapanlar, işte onlar bozguncudurlar, ama bunun farkında değillerdir.

Bu ayete baktığımızda ise der ki; asıl ifsat ediciler onlardır. Kalbi hastalıklarda derinleşip kendisini adeta bir tanrı gibi gören yani kendisini ilahlaştıran kişiler, kendisine verilen sanal benliği tümüyle bağımsız ve kimseyle ilişkisi olmayan bir birim gibi görerek, kendi emellerine ulaşmak için her yolu denerler. Buda yeryüzünde veya bedenlerinde her türlü muameleyi kendisine mubah gördürür. Bu mubah görme ise, ona her türlü kötülüğü yapma yolunu açar.

İşte amacına ulaşırken kime hangi zarar dokunursa dokunsun hiçte umurunda olmaz. Ayet bu korkunç psikolojik hastalar için der ki; dikkat edin ki asıl ifsat ediciler onlardır. Lakin büründükleri hırs gözlerini kör etmiş de bunun farkında değiller. Oysaki emellerine kavuşmak uğruna, sayısız silahlar üreterek insanları yok etmek için kullandıkları kaynakları, insanların ekonomik rahatlığı için harcasalar, dünyada mevcut olan doğal kaynaklar, tüm insanlığa yeter de artar.

Allah'ın kuvvet ve kudretini inkâr edip görmezden gelenler, her şeyi kendilerinden bildiklerinden, hangi nefsi iteklemeye maruz kalarak, egosunu tatmin etmek ve insanlar içerisinde güç gösteriminde bulunmak için, gücünün yettiği kişilerden kime saldıracakları belli olmaz. Akıllarını kenara bırakıp zekalarıyla hareket ettiklerinden ve şeytana açık kapı bıraktıklarından, anlık maslahatları neyi gerektiriyorsa, öylece amel ederler. Onun için de bu ayet, dikkat et ve uyanık ol diye başlıyor.

13. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Onlara, insanlardan istenilen şekliyle iman edin denildiğinde, biz aklını kullanmayanlar gibi mi iman edelim derler. Kesinlikle uyanık olun ki onlar, aklını kullanmayanların ta kendileridir, velâkin bunu bilmiyorlar.

Nefsi emarenin batağına saplanıp kendi benliğini ön plana çıkarıp bencilliği ile nam salmak isteyen insanlar ki, insanların ekseri bu manevi hastalıkla yüz yüzedir, işte hak yolunda karar kılan kullar onları uyardığında, onları hiç takmazlar. Çünkü kendilerinin yolunun hak olduğunu zannederler. Bu zannedişleri onlara kendilerini masum ve herkesin günahkâr olduğunu zannettirir. Bu zannın ise gerçek olduğu sanısı, onların düşünce dünyalarına hâkim olur. Onun için de onlara insanların iman ettiği gibi iman edin denildiğinde, ahmakların imanı gibi mi iman edelim derler. Çünkü iman da, şeksiz ve şüphesiz bir teslimiyetin yanında, kendi tüm kuvvelerinin kaynağı olarak da Allah'ı görme vardır. İşte onlara göre akıl her şeyi çözer ve aklın ötesi mevcut değildir.

Önceki ayetlere baktığımızda anlarınız ki, iman ancak Ḅ harfinin kelimeye kattığı anlam gereği kişinin bilincine otursa, kişi insan olur ve insanca tavırlar sergiler. Ayette ki izahata göre kalbi hastalıklı olanlara insanların imanı gibi iman edin denildiğinde derler ki, sefih olanlar gibi mi iman edelim. Gereği gibi iman etmeyenler güya akıllarını ön plana çıkarırlar ya, iman edenlere derler ki, sefihçe inanıp vaktinizi var olup olmadığını dahi tespit etmediğiniz şeylerle geçireceğinize, aklınızla var olduğunu gördüğünüz şeylerle geçirin. Oraya gittiğinizde ise, eğer gerçekten öyle bir şey varsa, nasılsa Allah affeder deyip, iman edip gerekli çalışmaları yapmaları küçümserler. Öylece iman edip imanları uğruna gününü gecesine katanlara da ahmak derler. Oysaki iman, mutlak teslimiyet ve sadakat ister.

Kalbin derununa inince, oradaki güzelliklerden gelen zevkin hiçbir şeyden gelemeyeceğini bilmezler. Ayette Allah, asıl sefihlerin yani ahmak ve akılsızların onlar olduğunu söyler. İki günlük dünyevi bedensel zevklere kapılıp sonsuz zevkleri tatmaktan mahrum olurlar ki, bu nedenle en büyük ahmak işte onlardır. Rabbimiz önümüzü nimete erenlerin yoluna çevirip asıl sefih olanların yolundan muhafaza eylesin.

14. AYETLE ÖZE YOLCULUK

İmanı kalplerine işlemeyen kişiler, iman eden kişilerle karşılaştıklarında, derler ki biz de sizin gibi iman ettik. Ne zaman ki kendi şeytanlarıyla yalnız kaldıklarında, derler ki biz sizinleyiz. Muhakkak ki biz, onlarla alay ediyoruz.

Bu ayet hayatın mihenk taşlarından birini anımsatır. Kişiliğin bakış açılarını gözler önüne serer. İkiyüzlü yani münafık olanların içinde oldukları ruh halini anlatır. Çünkü münafık, içi ve dışı ayrı olan kişilerdir. Ayrıca münafıklık, kesin bir kalbe sahip olamayıp gelgitlere kapılan kişilerin inanç sistemidir. Münafıklar, iman ile birbirine kaynayan insanların arasına sızıp, onlar gibi gözüküp arkadan iş çevirenlerdir. Bunlar cehennem en alt katmanında hayatlarını ölümsüz bir şekilde ve sanal benlikleri içerisinde sonsuza dek yaşayacaklardır. Kimse onların yüzüne bakmayacak ve yalnızlığa terk edileceklerdir.

Ayrıca bu ayet, kişiliğin enfüsü ve afakî duruşunu da sergiler. Bizim dışsal olarak insanlarla beraberlik sürdürdüğümüz alanlarda içimizden geldiği gibi davranmamız gerektiğini söyler. Kişi kendi özüne döndüğünde, kalbindeki şeytaniyetle nefes alıp, sinsi planlar yaparak insanların içine dalmamalıdır. O şekilde olanlar terk edileceklerdir.

Beyne beyne olmak, yani kim güçlüyse oraya yanaşmak dava adamlığına sığmaz. Davası Allah olan sadece ve sadece ona ermek için zamanını harcar. İşte münafıklık edenler şeytan kılıklı dostlarını gördüklerinde, onlara derler ki; biz sizinleyiz ve iman ehlinde gözüküp onlarla alay ederiz ve onları sömürürüz.

İşte münafıklar, gereği gibi iman edip din ve hak davasını sadık bir şekilde yaşam tarzı edinen kişilerle karşılaşır bir arada bulduklarında, biz de iman etmiş kimseleriz derler. Bizleri kâfirlerle bir arada görmeyiz, İslam'a hizmet

için iş birliği görüntüsü vermek içindir. Sakın bizden şüphelenmeyiniz, derler. Ama şeytanları ile baş başa kaldıklarında ise, şüphesiz biz sizinle beraberiz, iman eden kişilerle de sadece alay ederiz, derler. Yani menfaatlerine göre konumlanırlar.

Unutmayalım ki, kesin ve net duruş kişiyi hedefine ulaştırır. Münafıklık, birinin yanında ondan gözükep başkasının yanında da ondan görünerek her iki taraftan nemalanmaya çalışmaktır. İşte bu duruş kişiyi insanlıktan uzaklaştırır. İnsanlıktan uzaklaşan kişiyi ise Allah, en'amlara yani davarlara benzeterek, onları davarlardan da aşağıdırlar diye tasvir eder.

15. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Aslında onların içsel yapılarında oluşan yapısal bozukluk nedeniyle, Allah katında alay edilesi bir duruma düşmüşlerdir. Öylece ortalıkta kendi hallerine terk edilip, kendi azgınlıkları içinde bocalayıp dururlar.

Ayette der ki rabbimiz; münafıklar zanneder ki, iman ehliyle alay eder, aslında Allah onlarla alay eder. Bunu nasıl anlayacağız? Nasıl olacak bu iş? Şimdi kişinin sanal benliği Allah'tan gelmiyor mu? Şeytan bile Allah'a kul değil mi? Firavun bile Allah'a kul değil mi? Nasıl oluyor da Allah onlarla alay ediyor?

Kişi bilincini temizlemezse, bilincini var eden Allah, onların esma kuvvelerini kendilerini komik duruma düşürecek şekilde tasarımılandırır. Yani gülünç durumda bırakır ve nerede duracağını bilmeyecek şekilde bir esma birleşimine sahip olur. İşte bu esma bileşimi ile bir oraya bir buraya getirip götürterek kesin karar almaktan yoksun bırakır. İşte bunun için der ki, Allah onlarla alay eder.

Biz Allah'ı koskoca dışsal bir ilah/tanrı gibi düşündüğümüz için, olayın perdesini aralayamıyoruz. Allah onlara mühlet verir. Ama onlar içinde oldukları gülünç durumdan ders alıp kendilerini düzeltmek yerine, azgınlıkları içinde bocalarlar. Hiç düşünmezler ki; bu komik durumdan kurtulalım diye de, Allah bize mühlet veriyor. Burada kula hiç irade verilmemiş sananlar var ki hata ederler. Kula verilen ilim, irade ve kudret melekeleri verilmeseydi dünya hayatı tiyatrodan öte olmazdı. Ama Allah oyun olsun diye dünyayı yaratmadı. Hem bu onun şanına da yakışmaz.

Düşünsenize, hem kulunu en mükemmel şekilde yaratacak ve onu türlü türlü nimetlerle donatacak, sonra ona zorunlu bir yaşam verecek ve sonrada cehenneme atacak. Bunu akıl ve fikir sahibi hiçbir insan kabul edemez. Ayetlerde açık

ve nettir ki Allah kulları üzerinde zulmedici değildir. Olayı anlamayanlar ise, ayetlere başka anlamlar yüklerler. Bu yanlış anlam yüklemeleri asla ve asla bizi bağlamaz. Kul kendini değiştirmedikçe Allah onu değiştirmez. Kendini değiştir ve farkı fark et aziz kardeşim.

16. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Hidayeti bırakıp sapıklığı satın alan kişiler, bu ticaretlerinden kâr sağlamadılar ve doğru yolu da bulamadılar.

Bundan önceki ayetler insanları inanç bakımından üçe ayırdı; birincisi kesin iman edip gereğini yaşayan kişiler. İkincisi kesin inanmayıp hakikatini gizleyen yani küfür ehli olan kişiler. Üçüncüsü ise, kim güçlüyse ondan yana gözükp menfaatine göre ağız değiştiren kişiler.

Kâfir, reddeden anlamına gelmez. Gerçeği örtüp gizleyen şekilde tanımlanır. Çünkü hiçbir kişide kesin bir reddediş olamaz. İnsanın mayasında inanç yatar. Allah insanı rabbini bilecek düzeyde yaratmıştır. Her insan bir yaratıcı arayışındadır. En azılı inkârcı bile, en ümitsiz anında kendisinde aşkın bir güce yönelme hissiyatını duyar. Nasıl ki bir bebek annesinin sütünü emecek idrak ile doğar ve kimse ona süt emmeyi öğretmediği halde direk sütü emer. Aynen bunun gibi, insan bilincine de kimse rabbini göstermez.

Zaten Allah'ın idraki ve aşkın güce yönelme hissiyatı, kişinin özünden gelir vaziyette öz alt bilincinde kayıtlı olarak dünyaya gelir. Üst bilinci şeytani vehim ve vesveselere aldandığı kadar, öz alt bilincindeki bu hissiyattan uzaklaşır. Bu vesveselerin oluşturduğu vehimlerden uzaklaşmak için de, sağlam bir imana ihtiyaç vardır. Yoksa şeytana aldanıp rabbinden uzaklaşarak dünyayı noktalar.

Bakınız ki, dünyanın en geri kalmış yerinde dahi bir tanrı inancı yatar. Çünkü doğduğu çevre ondan Allah inancını siliip yerine ortamın tanrı inancını dayatmıştır. Bilinçaltındaki rububiyeti hissedip bu rububiyeti Allah'a vermek yerine, nefesine veya dışsal objelere verirler. Düşünürler ki, benim varlığım kendi kendine var oldu ve bendeki tüm kuvveler ile sahip olduğum mana içerikleri kendime aittir. Sahip olduğum tüm güç ve kuvveler, yediğim ve içtiğim gıdaya göre benden

zuhur eder. Dolayısıyla tüm gücüm ve kuvvetim bana aittir diyenler ile kendilerinden daha aşkın gördükleri varlıkların sahip oldukları kuvveleri, kendisinden aşkın gördüğü varlıklara verip, onlardan kendisine geldiğini zannederek, varlığın sahip olduğu her şeyin özlerindeki Allah nurundan kendilerine yansıdığını bilmezler. Öylece rabbul âleminden kendi öz rububiyetlerine yansiyarak hissettikleri kuvvelerin sahibi olan Allah'ı inkâr ederek mutlak hakikati gizlerler. İşte bunlar ikinci kısım olan küfür ehlidirler. Bunlar kâfir veya müşrik olarak tanımlanırlar.

İnanç düzeyinde üçüncü kısım, kalplerine kesin bir inanç girmemiş olanlardır. Kim güçlüyse ondan yana gözükep anlık konjonktüre göre ağız değiştiren kişilerdir. İman ehline imanlı gözüken, imansız olana imansız gözüken üstelik iman ehliyle de alay ettiğini söyleyen, dolayısıyla Allah'ın istihzasına maruz kalan münafık kişilerdir ki, insanların geneli bu şekildedir.

İman ve küfür kesin hatlar ile bir birinden ayrılmıştır. Ama münafığın ne olduğu belli değildir. İşte bu ayette der ki işte onlar; yani özünden gelen kuvvelerin Allah'tan geldiğine iman etmeyen ve gereği çalışmayı reddedip her şeyi kendinden bilen ile ikiyüzlülük edip imanlı kişilere imanlı gözüken imansız kişilere ise imansız gözüken ve menfaatine göre şekil alanlar dalaleti alıp doğru yolu terk etmişlerdir. Zarar eden tüccar gibi bu ticaretleri onlara kâr ettirmedi, hem de onlar hidayet bulamadılar.

Evet, kişi özündeki rububiyeti hissetmek için gerekli çalışmalarını yapmaz ise, Allah inancı kişide gizlenir. Kişi artık Allah'tan mahrum kalıp iflas eder. En büyük iflas da bu iflastır...

17. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Hidayeti bırakıp sapıklığı satın alan kişiler, aydınlanmak için ateş yakan kimselere benzerler. Ateş etraflarını aydınlattınca, inkârları nedeniyle kendi varlıklarını dahi ondan aldıkları Allah'ın nuru onlardan gittiği için, karanlığa terk edilip görmez oldular.

Bu ayetin vermek istediği mesajı en iyi anlamak için, bundan önce geçen ayetlerin içeriklerini özümsememiz gerekir. Hidayet kapısının insanın özünden kendisine doğru uzandığına işaret ettikten sonra, iman etmeyenler veya her iki taraftan gözüken münafıklar için bu ayet bir benzetme ile açıklık getirir.

Kur'an, birçok ayette olayları örnek ile anlatır. Çünkü Kur'anın anlattığı birçok olay, çoğu defa akıl sınırlarının ötesine dayanıyor. İşaret edilmek istenen olay direk anlatılırsa, anlaşılmaz. Diyelim ki birimizi yüz yıl öncesine gönderseler ve deseler ki, onlara cep telefonunu anlat, ancak örnekleme ile anlatırız. Direk anlatırsak bize deli derler veya anlamazlar. Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz olayları örnek ile anlatmasına rağmen, ona deli ve hatta cinlenmiş dediler.

Bu ayet örnek ile olayı anlatarak şöyle der; o kimseler ki ateş yakarlar karanlık gecede az önlerine bakmak için. Tam ışık önlerini aydınlatırken Allah ateşlerini söndürür ve onları karanlık içinde bırakır. Peki, neden Allah ateşlerini söndürüyor? Hani Allah zulüm etmiyordu? Allah'ı tam anlamadığımız için, kafamıza bu tür sorular takılır.

Olay şu; varlığımızın hakikati Allah'ın esma kombinasyonları sonucu oluşur. Eğer ki biz, varlığımızı sadece bizde dokunan manalar olarak zannederseniz ki, bu da bize sınırlı olarak verilmiştir, bizdeki manaların asılları olup sınırsız olarak Rabbul âlemine ait olan manalar ile iliştiğimiz kesilir.

Esmâ-ul Hüsnâ ile işaret edilen manaların sonsuzluğu Reel benlik sahibi olarak Allah'a aittir. Bizdeki sanal benlik ise, Allah'a ait manaların çok çok kısıtlı bir bileşimi şeklindedir.

Allah'a B ب harfinin kelimeye kattığı anlam gereği iman edersek, Allah'a ait sonsuz manalar ile senkronize olarak ışımamız sürekli olur. Eğer Allah'a iman etmezsek, bizdeki esma kuvveleri az önümüzü gösterir derken sınırı biter ve karanlıkta kalırız. Tüm mana bileşimlerin asılları Allah'a ait olduğu için ayette der ki; o vakit ki Allah ışıklarını söndürdü ve karanlık içinde kaldılar artık basiretleri alındı ve görmez oldular. "La yübsirun" da "La" edatı gelmiştir, yani anlık karanlık içinde kalıp sonsuz nur ile ilişkileri kesilmiştir. Bu edat geldiği için de, iman kapısı açık demektir.

Senkronize kelimesi internet ortamında online yani çevrimiçi işlemlerde kullanılan bir ibaredir. Telefonlarda sıkça kullandığımız bu tabir ile şunu kastederiz; telefon internete bağlı ise sınırsız veri alır ve telefon güncelleşir. İnternet kesilse sadece içinde kayıtlı veri ile kısıtlı kalır. İşte iman eden kişi Allaha sonsuz nur alır. İmansız olan ise, kendi bileşimiyle kısıtlı olup yol aydınlığı sahip olduğu ile sınırlı kalır. Bileşim ise, bizdeki Allah'ın kuvveleridir. Yani bizim onunla kaim olduğumuzdur. Her insanda bu kaimiyet oranı değişkendir. Her insandaki tüm kuvveler Allaha ait olduğu için de herkesin rabbi Allah'tır. Ama herkesin bileşimi ayrı olduğu için de herkesin rabbi yani kendisine aksettirilen manaların oranı değişkendir. Onun için de her insanın şekil ve içsel yapısı farklı farklıdır.

Rab kişisel esma bileşimini oluşturur. Ama her insandaki tüm kuvveler de Allah'a ait olduğu için âlemlerin Rabbi sadece Allah'tır. Bu inceliği fark etmek işin başıdır. Onun için birine dua ederken, rabbim şunu sana versin dersiniz en fazla sizin kadar alır. Çünkü sizin rububiyet makamınızdan ona

yöneliş olur. Ama Rabbul âlemin size şunu versin dersiniz, sonsuz ve sınırsız esma âlemiyle senkronize olup, akıntı Rabbul âleminden ona ulaşır. Onun için de bize denmiştir ki, Müslüman kardeşinize dua ederseniz aynı dua gibi bir kazanç sizin için de oluşacaktır. Çünkü karşı tarafa ulaşan nur akıntısıyla öncelikle biz senkronize olmuşuz ki, ondan sonra dua ettiğimiz kişiye o isteği yönlendirmişiz. Onun için birine yaptığımız dua bizde açılım yaptığı gibi, dua yaptığımız kişiye de de açılım sağlayacaktır.

Yaptığımız kulluk kadar Rabb ve rububiyet çemberimizi genişletiriz. Zikir, tefekkür ve şükürden uzaklaştığımız kadar da rububiyet çemberimizi daraltırız. İşte Besmele ile işe başlayan kişi, sonsuz güç ve kuvvet sahibi olan ile senkronize olur ve başaramayacağı şey kalmaz. Ama Besmelesiz ise kişi, yani fil hakikat kişi Allah'ı inkâr ederse kendisiyle sınırlı kalır. Kendi gücümüzle değil de Allah'ın gücüyle yola koyulalım ki, bize Allah'ın tevfiği ulaşsın.

Hz. Muhammed Mustafa sallelahu aleyhi ve sellem efendimiz der ki "Besmelesiz başlanan işin sonu kesiktir" yani sen sınırlı bir varlık olduğun için sendeki kuvve kadar gidersin. Gücün tükendiğinde ise hedefine varamadan yarı yolda kalırsın. Ama Allah'ın gücü ve kudreti sonsuz ve sınırsız olduğu için, Allah'a dayanan kişinin yol aydınlığı ise, hep sürecektir.

Bir işe başlarken Besmeleyi tamamen okuyalım. Yoksa celali sıfatlara da açık mahal oluruz ki bu da tehlikelidir. Dikkat edin ki hayvan keserken Bismillah deriz, çünkü hayvan mumit esmasıyla ölür. Bismillah derken hem ihtiyaç olunan kuvveler kuvveden fiile çıkar. Hem de yaptığımız işle alakalı olmayan başka başka kuvveler de, kuvveden fiile çıkar. Çünkü insan, Allah'ın yeryüzündeki halifesidir ve tüm kuvveleri kuvveden fiile çıkarma gücüne haizdir. Ama bir işe başlarken tüm besmeleyi okursak, Rahman ve Rahim esmalarının kuvveden fiile

zuhurunu rabbimizden dileriz. Ne istedin ki sana vermedim ayeti gereği Rabbul âleminin tecellilerine mazhar oluruz.

Hülasa, ayette işaret edilen esas olgu, kişiler inkârları nedeniyle kendi varlıklarında bulunan Allah'ın nurundan mahrum kaldıklarından, dışarılarının aydınlık olması, artık onlara fayda vermez. Hem kendi kuvvelerinin sınırlı olması nedeniyle tökezler ve ulaşılmak istenen esas hedefe varamazlar. Sonsuz güzelliklerin olduğu mutlak kurtuluşa ermek için, istenilen şekilde iman edilmesi esastır. Yoksa kişi kendisine yazık edip karanlıklara gömülecektir. Elinden tutan da olmayacaktır.

18. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Hidayeti bırakıp sapıklığı satın alan kişiler sağırdılar, dilsizdirler, kördürler. Algılamalarını kapattıkları için de hidayete doğru dönmezler.

Bu ayette sayılan üç özellik, hidayeti bırakıp sapıklığı satın alan kişiler olan kâfir ve münafıklar için gelmiştir. Önce sağır olma özelliğini kullanır. Çünkü insanın duyması en hassas olan algıdır ve birçok sesi duyar ama içlerinden sadece tek sesi algılayıp anlamını çözer ve beynin değerlendirme merkezine ulaştırır. Allah'ı inkâr eden, yani vahdaniyet olacak teklik sesini duymayan, varlıklardan gelen kesret yani çokluk sesleri arasında sağır olur. Her varlığı ayrı bir güç zanneder ve onlara yaranmak içinde köle durumunda kalır. Ama vahdet sesini duyan ise, kendi de vahdetten bir ses olduğu için, zaten âlemler ona musahhar olur.

İkinci özellik ise, dilsizliktir. Aslında özünden gelen ses, vahdetin en kestirme yol olduğunu haykırır. Ama büründüğü inat ve sağırlık yüzünden, tevhidi konuşmak yerine, kesret içinde bocalar ve dili gitmişcesine tevhide karşı dilsiz olur.

Bir özellikte kör olmasıdır. Büsbütün teklik kokan varlığı görmez, adeta gözünü vahdete kapatır. Bu da kendisini sanal benliği içinde hapseder. Reel benlik ile iletişimden mahrum kalır. Bu durum artık hakka rücu etmesini engeller ve ondaki bu sağırlık, dilsizlik ve körlük devam ettiği sürece de hakka dönemez. Son kelimedede, "Lâ yerciûne": (onlar) dönmezler, dönemezler demiştir. "La" gelmişse demek ki tövbe yolu kapanmamış olup imana dönmeleri için ümit vardır. Yani anlık olarak mahrumiyet vardır ama tövbe kapısı açıktır. Yoksa zaten dünyada bulunmamız saçmalık olurdu. Biz kendimizi değiştirelim ki, Allah bizi değiştirsin.

19. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Veya hidayeti bırakıp sapıklığı satın alan kişilerin durumu, gökten şiddetli bir şekilde boşalan, içinde karanlıkların, gök gürültüsünün ve şimşeklerin olduğu yağmura benzer. İnen yıldırım sesleriyle kendilerinde oluşan ölüm korkusu nedeniyle, çaresiz bir şekilde parmaklarını kulaklarına tıklarlar. Küfredip gerçeği örten kişiler, kendilerini örttükleriyle de Allah'ın kuşatması altındadırlar.

Meal ah meal... Birçok kişiyi Kur'andan uzaklaştırdı. Kur'an yüzeysel değil ki... Biri konuşur da onun konuşmasını tercüme edersiniz, ama Kur'an birinin konuşması değil ki... Âlemlerin rabbinden inzaldir ve insandan okunandır. Her kelimenin birçok makamca anlamı mevcuttur. Meal de tüm makamlar perdelenir ve düz mantıkla bire bir kelime tercümesi yapılır. Bir Şiir dahi bir dilden diğer dile tercüme edilirken anlam bütünlüğü bozulur. Bu şiir sırf bu tercümedir denemez, çünkü şair bin bir türlü duyguyla o şiiri yazar. Şiir direk okunduğunda oluşturduğu cezbe, o şiirin tercümesi okununca hiçte oluşmuyor.

Peki, bir insanın yazdığı şiirde hissedilen duygu kaybolup gidiyorsa, âlemlerin rabbinden nazil olan kurandan Allah'ın idrak ettirmek istediği anlam meal ile kaybolmaz mı? O yüzden meal ile hüküm verip bu olay şudur demek kadar sorumsuz bir davranış olamaz. Bunu böylece belirttikten sonra, şunu da açıklığa kavuşturayım. Bizim yazdığımız sezintiler asla ve asla tefsir çalışması olmayıp sadece ayetlerden sezintilerimizi bizde saklı kalmasın diye yazıyoruz.

Bu ayet önceki ayetlerle irtibatlı olup, olayı idraklere sunmak için açıklamalar kademe kademe ilerliyor. Öylece bilincimizde alt temel oluşturulup idraklerimizin açılması sağlanılıyor. Kâfir ve münafıkların ne denli bir hezimette oldukları örnek verilerek açıklanıyor. Akıl, olayları anlamak için sahip

olduğu verilerden yola çıkarak olaya yaklaştığı için, Allah insanların gözlerinin önündeki verilerden örnekler vererek olayı anlamasını sağlıyor. İşte bu ayette de Allah, örneklemeye devam ederek, hidayeti bırakıp sapıklığı satın alan kâfir ve münafıkların haleti ruhiyelerini gözler önüne sermek için, onların sahip olduğu bilgi ve yürüme kapasitelerini, kapkaranlık gecede şiddetli bir vecihle yağan yağmura benzetir. Kapkaranlık gecelerde büyük gök uğultularıyla inen yağmur, birden öyle gök gürültülü olur ki, insanın ayağı yere yapışır. Bazen bir şimşek ile her taraf aydınlık olur da sonrasında gene de tam karanlık çöker. Sonra insanın içine korku iner. Bazen gök gürültünün sesinden ölüm korkusuyla parmaklar kulağa gider. Çünkü can tatlıdır, canının alınmasını istemez.

Tıpkı deve kuşu gibi... Avcı onu kovalar, o da başını kuma sokar. Kendi görmüyor ya, der avcı da beni görmesin. Sanki deve kuşunun kalbini okuyoruz. Aslında deve kuşu o kadar aptal değildir. Ben öyle düşünmem, deve kuşu başını kuma sokar ki, yakalanış anına şahit olmasın ve öldürüldüğünü görmesin. Hani bize okulda aşı yaparken hemşire bakma derdi ya, sanki bakmadığımızda acımayacak. Ama psikolojik bir sızıntı olur bakan kişide. İşte ayet de bunu söyler, ölme korkusuyla kulağını tıkar. Göz iptal zaten, çünkü karanlık gece, gözü neyi görecektir? Az şimşek ile gördüğü de kaybolmuştu. Hâlbuki Allah kâfirleri ihata edicidir. İşte bu ayetin sonunda da B ب harfi olduğundan, B ب harfinin kelimeye kattığı anlam gereği olayı düşünmeliyiz.

Şimdi bu örnekleme ile Allah bize ne vermek istedi. Üzerinde az tefekkür edelim. Kâfir veya münafık özünde var olan kuvveleri kendisinden bilir. Ama ayetin sonuna dikkat ettiğimizde ise şöyle der; Allah kâfirleri de ihata etmiştir. İşte kâfir kafasını kuma gömer ve bağımsız olduğunu zanneder, ama üzerine bir karanlık durum indi mi, özünde olan kuvveleri mutlak kuvvellerle senkronize eder gibi olur da bu bir şimşek

kadar sürer ve gene de karanlığına boğulur. Bazen onu ihata eden kuvveler üzerinde derin baskı yapar ve iman etmeye çok yakın olur. Ama ne çare ki, özünde buna çanak tutacak alt yapı olmadığı için dışarıdan yapılan kuvve baskısı, özüyle irtibat kurmasına yetmez. Öncelikle kendisini tanıyıp hakikatine iman etmeliydi ki, kendisiyle özü arasındaki perdeleri kaldırıp özüyle hemhal olabilsin. İşte hakikatine iman olmadığı için, dışarıdan oluşan baskılama da işe yaramayacaktır.

Hidayeti bırakıp sapıklığı satın alan kişilerin bilinçlerinde oluşan ilim ışıltılarını bu ayet, ilk önce şimşeğe sonrada yıldırıma benzetir. Yıldırım gökten yere iner. Şimşek ise, bulutlar arası oluşur. İşte bu kişiler az derinleşip kapsama alanlarını genişletmek istediklerinde, B ب harfinin kelimeye kattığı anlam gereği Allah'a imanları olmadığı için, üzerlerine ilim bir yıldırım düşmesi gibi inip zuhur eder veya iç âlemlerinde şiddetle ışıldatan şimşekler gibi çakıp şuurlarında ses çıkartır. İşte onları aydınlatmak isteyen bu şimşek ve yıldırıma kulaklarını tıkırlar. Çünkü imanları yoktur ve basiretleri bunu almaya müsait değildir.

İşte bu kişiler, gelen sesin kaynağına iman etmedikleri için, yani B ب harfinin kelimeye kattığı anlam gereği Allah'a imanları olmadığından her şeyin üreticisi olarak kendilerini bildikleri için, semalarına inen imani ilme kulaklarını tıkırlar. Yani basiretlerini perdeleyip olayı anlamak istemezler. Çünkü kulaklarını kapatmazlarsa, mecburen iman etmeleri gerekecektir. Bu da Allah'ın sünnetine muhaliftir. Çünkü iman zorla değil gönül rızasıyla gerçekleşir. İşte yıldırım gibi iç semasından iç âlemine inen ilmin ışıldamasıyla olayı görür gibi olmuştur ki, bilincinde iman olmadığı için, nazil olan deruni ilim yer bulmayıp, yıldırımın toprakta kaybolup gitmesi gibi, onda da kaybolup gitmiştir. Verimli toprak gibi olmadığı için, yani imanı olmadığı için nazil olan imani ilimden herhangi bir fayda da elde edememiştir.

Ne olacaksa bizle olacak. Önce özümüzü gerekli kıvama getirmek zorundayız ki, bizi ihata eden sonsuz güç ile senkronize olalım. Biz kendimizi değiştirmedikçe kimse bizi değiştiremez. Kendimizi değiştirmek için de birinci şart zikirdir ki kişilik merkezimiz ile ruh arasındaki ayarlar değişsin. Öylece tefekkür doğsun ve bununla beraber şükür hali oluşsun.

20. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Şimşek neredeyse görmelerini kapatacak. Her ne zaman üzerlerinde aydınlık oluşuyorsa içinde yürürler, üzerlerine karanlıklar çökünce de otururlar. Eğer imansızlıklarından ötürü, Allah onların üzerlerinde imansızlığın icabı olan yaratımını oluştursaydı, duymalarını ve görmelerini elbette götürürdü. Muhakkak ki Allah, her şeyin üzerinde kudret sahibidir.

Bu ayette yüce rabbimiz imansız olan kişileri, karanlık bir gecede yürümek zorunda kalan kişinin, şimşegin aniden çakmasıyla gözünün ışığını alır gibi aydınlık oluşturup tekrar sönmesi sonucu, oluşan aydınlık anında az önünü görüp yürümesi ve ışığın kaybolmasıyla tekrar olduğu yerde karanlıklara gömülmesine benzetti. İşte Allah'a iman etmeyen kişinin ruh dünyası, kendisine varlık kazandıran ilahi isimlerin işaret ettiği kuvveler sayesinde, kendisini çevrelemiş sonsuz kuvvelerle bağlantısız bir şekilde kendisini sınırlayarak yürümeye kalkışır. Bazen şimşek çakışı gibi özüyle iletişim sağlar gibi olur. Ama hakikatine imanı olmadığı için, hemen söndürülür de tekrar kendi hüviyetini oluşturan mahdum kuvvelere mahkûm edilir.

Secde suresi 20. ayette şöyle geçer; “Oradan her çıkmak istediklerinde hemen geri çevrilecekler ve onlara: “Kendisini yalanladığınız ateş azabını tadın” denilecek”. Çünkü her ne kadar kişi Allah'ı inkâr etse de varlığının hüviyeti ve esas var oluş perspektifi tümüyle Allah'a dayanır. Zaman zaman aradaki perde kalkar gibi olsa da, hemen meleki boyut devreye girer ve kokusunu aldığı gerçekler kapatılır. Çünkü Allah'ın vaadi vardır ki, iman etmeyen cennete ulaşamaz.

Yüce rabbimizin bu ayette verdiği örneği secde süresinin 20. Ayetiyle beraber tefekkür edersek, bu örneklemede izah edildiği gibi arada şimşek çakması gibi oluşan sezintiler, kişinin basiretini alır gibi olur. Birkaç adım atar ve iman olmadığı

için aldığı sezintiler kesilir. İşte sezinti aldığı anda, kendi kuvvetinin bittiğini hissedip sonsuz güce adım atmak üzere olur. Ama hemen meleki boyut devreye girer ve hissiyatını aldığı nuru söndürtüp geçişini engeller. Çünkü imanı yoktur. Sezinti kesilip ışık söndüğünde ise, olduğu yere miskince oturur.

Eğer ki Allah onların imansızlıklarını temel alarak yönlendirdikleri iradeleri doğrultusunda onlar için inşada bulunsaydı, sahip oldukları her şeylerini alıp hayat hakkı vermezdi. Onlardan görmelerini ve duymalarını alırdı da, hakikatleriyle hiç ama hiç iletişim kuramazlardı. Allah imansızlıklarına rağmen küfür ehlinde oluşan imanın şimşek gibi çakmalarından oluşan parlamaları gidermiyor ve mühlet veriyordu. Çünkü yaptıkları imansızlık şuuru, kâfirlerin iradelerini sonsuz olarak kör ve sağır etmeye yetiyordu. Dünya yaşantısında insanın gözetlenmesi devam ettiğinden, et kemik bedeninin ölümüne kadar kişiye müsaade verilmiştir. İman ederse ne ala, iman etmezse ölümle beraber dünyadan edindiği tüm güç ve kuvveti de geri alınacaktır.

Allah kulları üzerinde eğer zorlayıcı olsaydı, yani eğer zulüm etseydi, belki uyanırlar diye ara ara öze iletişimi hiç vermezdi. Bu şuna benzer ki, TV'lerde şifreli kanallar vardır. Arada şifrelerini reklam için kaldırır ki millet görsün de abone olsun diye. Veya DEMO programlarda programın bir kısmını parasız verip sonrasını ödemeye yönlendirir de, ödemeyi yap ki tüm program açılsın derler. İşte bu da öyle, Allah iman etmemiz için ara ara öz ile aramızdaki perdeyi kaldırır. Göz kamaşır da hemen perde iner.

Sonsuz güzelliklere ancak iman edersen ulaşırsın der. İşte diyor ki; eğer Allah gerçekten kulları üzerinde zoraki bir baskı yapmak isteseydi, ne aradaki kısa kısa görmeleri verirdi, ne de hakikatten duyumlar sezdirirdi. İman etmediniz ne haliniz varsa görün derdi. İşte buna binaen ayetin sonunda der

ki, biliniz ki Allah her şeye kadirdir, istediğini yapar. Dolayısıyla kullarını istediği şeye mahkûm eder.

Madem öyle, o zaman Allah'a hakkıyla iman ederek bizden sudur eden tüm kuvvelerin, Allah'ın gücü, kuvveti ve kudreti ile bizden açığa çıktığının farkına varıp, her şeyin yaratıcısı olarak sadece Allah'ı bilelim. Öylece yaratımın akış sahibi olarak sadece Allah'ı görüp, edindiğimiz hissedişlerin temelini de Allah'a dayandığını bilelim. Parlak olarak bilinçlerimize vurup, neredeyse basiretimizi kapatacak duruma getiren ışıldamaların, uyanmamız için Allah'tan yansıdığını bilelim. Madem Allah bize dünyada mühlet hakkı vermiştir, bizde sonuna kadar uyanık olup değerlendirelim. Allah'ın ayetlerini tefekkür ettiğimizde imanımız güçlenir. Öylece hak ile senkronize halimiz kesintisiz olur biiznillah.

21. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ey insanlar, öyle bir rabbe kulluk ediniz ki, sizi ve sizden öncekileri o yaratmış olsun. Eğer ki sadece ona kulluk ederseniz, umulur ki korunmuş olursunuz.

Kuran ayetlerinin sezintilerini hissettikçe Rabbimizin sevgisine bir adım daha yaklaşıyoruz. Onu düşündükçe ve bize bizden yakın olduğunu tefekkür ettikçe de, artık günah işlemekten haram olduğu için değil, Allah'tan utandığımız için uzak dururuz. Bazen nefsimiz bedende kendisini ağır hissederek de bedensel tatmin için bir kaç adım atar. Hemen akabinde silkelenir, yaratılışını tasavvur eder kendinden önceki yaratılışını düşünür, bir damla sudan şimdikiye kadar üzerinden geçen yaratılışında derk olur ve hakka rücu edip hatalarından istiğfar eder.

Burada şunu da belirtelim ki, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz dahi bu dünyada tıpkı bizim gibi et kemik bedenle var edilmişti. O da bizim gibi bir insandı ve düşüncelere dalıp Allah'ın mülkündeki tasarrufunu anlamaya çalışırken isabetsiz düşünceleri olabilirdi. Ama vahiyle donatılıp desteklendiği için de, isabetsiz bir düşüncede hemen vahiy devreye girer ve rücu ederdi. Bunun en bariz örneğini Abese süresi ile rabbimiz bize bildirmiştir. Onun için de günde yetmiş defa tövbe istiğfar ederdi. Çünkü onun da bir dünyası vardı. Etrafı ve çevresi vardı. Düşünceleri ve tasavvurları vardı. Her zaman vahiy ile gözetimde bulunduğu için, sünnetullahı seyir eder ve uyulmadığı an hemen tövbe istiğfar ederek sünnetullahı uymaya rücu ederdi. Bizim onun gibi vahiy alma işlevimiz olmadığı için, onun vahiyle bize bildirdiklerini iyice anlayıp kesin olarak inanmalı, imanla yürüyüp ayağımızın kaydığını anladığımız anda da hemen rücu etmeliyiz. Öylece korunan kişilerden oluruz.

Bu ayette Rabbin hitabı tüm insanlığadır. Şimdi dikkat

edersek, Bakara süresi Elif lam mim ile başladı ve şimdiye kadar birçok olguyu hassas olarak işledi. Elif ile Allah'ın zatına işaret etti. Sıfat ve esmaya birinci lam ile işaret ederek Mim ile hakikati Muhammediyeyi önümüze serdi. Hakikati Muhammedi olan kendi kitabımızı okumamızı istedi. Kitabı da ancak takva ehlinin okuyabileceğini söyledi. Kitabı okumaya da iman ile başlanacaktı. İman etmenin gerekli ayakları olan amelleri idrak ettirdi. Sonra inanç olarak inanmayanları açıkladı. Sonra da iki yönlü münafıkları anımsattı. Tüm bu girişten sonra ey insanlar diyerek tüm insanlığa davet çağrısı yaptı. Ve dedi ki;

Sizi yaratan Rabbinize kulluk edin. Biz kulluğu genelde tapınma zannederiz. Ubudiyet asla tapınma değildir. Tapınma da kul, rububiyet alanını ulûhiyet zannederek, kendisini cüzi bir varlık gibi rable ilişkisi olmayan bağımsız bir kuvvet sahibi sanarak, Rabbi ise, tümüyle kuldan bağımsız aşkın bir varlık olarak hayal eder. Veya kendisini ulûhiyette bir fert olarak görür kendisine zımni bir ilahlık payı verip, öylece rububiyet alanını ulûhiyete katılmış gibi anlar. Sonra da günün belli saatlerinde, Allah'ı tahayyül ettiği gibi önünde el pençe durur. Sonra da kendi âlemine döner. Birisinde kendisini reel benlik gibi görürken, diğerinde kendisini onun içinde bir kısım-mış gibi görür ve hiç olduğunu söyler durur. İşte bu iki görüşte hatalıdır.

Ubudiyette ise, cüzi irade sahibi olan kul var ama bu cüzi irade külli iradenin kulun kapasitesine göre ondan zuhur ettiği kendi gücüdür ve kul yirmi dört saat esasına göre Rabbin kulluğuna göre her adımını atar ki, ondan zuhur eden Rabbin kuvveleri daha da artsın. Ufak bir örnekle konuyu izah edelim; TV yayın merkezinden gelen görüntü aynı görüntü. Ama otuz yıl önce icat edilen televizyon ile şimdi icat edilen televizyonun görüntü ve ses kalitesi başka başkadır. Kalite arttıkça veri daha kaliteli aks ettirilir. İşte insan da,

kulluğunu ne kadar kaliteli yaparsa, ondan zuhur eden rububiyet teması da ona göre değişmeye başlar.

Onun için ayette Allah der ki, ey insanlar sizi ve sizden öncekileri yaratan rabbinize kulluk edin, umulur ki korunabilirsiniz. Yani korunmamız ve herhangi bir meşakkat görmeden cennete ulaşmamız için kulluğumuzu her an yaşayacağız ki rabbin rahmet tecellilerine muttali olalım. Çünkü insana sadece ve sadece çalışmasının karşılığı verilecektir. Çalışacağız ve biiznillah sonsuz tecellilere mazhar olacağız.

22. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Rabbiniz o rabttır ki yeri size döşek, göğü de sizin için bina etmiştir. Ve gökten üzerinize su indirerek o su ile yerden semereler çıkartıp rızık olarak size sunmuştur. Tüm bunları bile bile Allah'a ortaklar oluşturmayın.

Bu ayette varoluşumuz ve Allah'ın üzerimizde olan nimetleri anımsatılıyor. Yeri size döşek yaptı diye düşünmeye sevk ediyor. Yer derken burada iki veçhe işaret mevcuttur. Biri dünyanın hizmetimize sunulması ve her türlü nimet ile donatılması hakikatidir. İkincisi ise, beden bilincimizi oluşturan ruhumuzun gelişmesi için lazım olan tüm teçhizatla donatıldığı hakikatidir. Nasıl ki kişi döşekte yayılır ve istediği şekilde ve rahatça uzanır. İşte aynen öyle de dünya, bizim yaşantı alanımız için oluşturulan bir mekândır, üzerinde istediğimiz şekilde emniyet içinde yaşarız. Hem bedenimiz de, bilincimizi oluşturan ruhumuz için yayılım alanıdır ve üzerinde istediği şekilde faaliyet göstermektedir. Ayrıca ruhumuz, bedenimizi kullanarak üzerinde tasarruf etme gücüne de sahiptir.

Bu ayet şu yanlışı da düzeltiyor; bilinmeyen eski bir zamanda Allah'ın kişi için yazdığı kaderi, kişi yaşamak zorundadır ve bu yazılan kader üzerinde, insanın değişim gücü yoktur, düşüncesinin gerçeği yansıtmadığı hakikatidir. İşte bu ayet bu yanlış düşünceyi açıkça reddeder ve der ki, bedenin döşek gibi sana serilmiş olup Allah'ın hükmü dâhilinde belirlenen sınırlarda serbestsin ve istediğin ameli işleyip sonucuna da katlanacaksın. Semayı da tavan eylemiştir. İşte ilham kaynağın olan seman senin üzerinde seni kaplamış haldedir. Semandan üzerine yağmur gibi akan ilhamlarla özüne ekilen tohumları yeşertte yeşert. Buradaki sema, dünyanın göğü anlamına geldiği gibi, kişinin bilinç yani şuur yapısını saran esma mertebesine de işaret eder. Semadan

yağan yağmur yani su nasıl ki yağar ve toprak yeşerir, aynen öyle de bilincimize mana semamızdan akan akıntı ile bizdeki kuvveler güçlenir.

İnsan Allah'a yeryüzünde halife olduğu için, insanda Allah'a ait olan tüm kuvveler, yerde yani insani bedende tohum olarak ekilmiştir. İşte semasından akan yağmur ile ekilen tohumlar, bilinç dünyasında kuvveler şeklinde yeşerir, tıpkı yerdeki tohumun su ile yeşermesi gibi. Semamızdan akan Allah rahmeti ile semereler yeşerir ve o semereler bize yaşam gıdası olur. Bu beden bizde iken yeşerttiğimiz manalar kadar açılımlar ruhumuza yüklenir. Yani kuvveden fiile çıkardığımız öz manalarımız ile rububiyet mertebemizi genişletiriz. Ve bilfiil yaşam tarzı olan kuvveler azığımız olur. Geri kaldığımız kadar da semerelerden mahrum kalırız.

Bizdeki tohumların yeşermesi sonucunda ise, Allah'a endadlar oluşturmayalım, yani onun malını ona ortak etmeyelim. Ayrıca bizde ve tüm varlıkta Allah'a ait olup yaratılmışlarda zuhur eden kuvveleri, Allah'a rağmen kuvveler olduğunu söyleyip tüm bu tecellilerin sahibi olan Allahı unutup, varlıklarla zuhura gelen bu tecellileri bile bile Allah'a ortaklar etmeyelim. Veya varlıklara bakıp onlarda gördüğümüz yeşermeyi onlara ait bilmeyelim.

Her varlıkta seyir ettiğin tüm kuvveler, her varlığın özünü var eden rabbinden yansımadır. Zaten kendi varlığımızı seyir ettiğimizde, tüm kuvvelerimizin özümüzden bize doğru aktığına şahit oluruz. Öylece her şeyin Allah'tan olduğunu biliyorsunuz diyor ayeti kerime. Madem biliyorsunuz her şey Allah'tan, o zaman hiçbir kula kul olmadan ve sırf Allah'a dayanarak yaşayın ki, sizdeki kuvvelerin yeşermesi hep devam etsin. Ayrıca kendinizde ne kadar kuvve hissederseniz hissedin, tümünün de Allah'tan gelmekte olduğu bilerek yaşayın ve öylece şirkten arının diyor rabbimiz.

23. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Eğer siz kulumuz üzerine indirdiklerimizden bir şüphe içindeyseniz, eğer bu şüphenizde doğru iseniz, sizde Allah'ın dışındaki diğer şahitlerinizi çağırın ve bizim indirdiğimizin misliyle bir sure haydi getirin.

Yüce rabbimiz değişmez düzenini bize sunmak ve bizi uyandırmak için Hz. Âdem aleyhisselamdan günümüze yüz yirmi dört bin nebi ve üç yüz on üç tane resul gönderdi. İlk insan olan Hz. Âdem aleyhisselam nübüvvet ile donanımlı olan ilk resul olarak nesline Allah'ı ve düzenini anlatmakla görevlendirildi. Böylece inanç ve rabbin yolu ilk insanla iletildi. Hz. Âdem aleyhisselamın dili sırf Rab'ça idi. Tek seyri ve yönelişi tüm esma kuvveleri ileydi. O manalar ruhunda suretleşip sonra dışarıya yansıdı. Buna kuvveden fiile çıkış dendi.

Dünyaya inince, yani bedenın kısıtlamaları içinde kendisini bulunca da, bedenın etkileri sonucu ve bedenın yaşam tarzı gereği yeni yeni kavramlar türedi. İnsanlık çoğaldıkça yeryüzüne yayıldı. Yeryüzüne yayılan insanlık ise, göç ettiği coğrafyanın rengini aldı. Tadını alıp ten rengi değişti. Dil ve lehçeler çoğalıp ortaya bin bir türlü dil çıktı. Ama Rabbe götüren kavramlar hep aynı kaldı. İnsanlar rabbe götüren yoldan uzaklaştıkça, Rabbul âlemin yeni bir nebi veya resul gönderdi ya da veli ile insanları aydınlattı. Nebilerden insanları yeni bir anlatım tarzı ile uyarılar ise, resul olarak isimlendirildi. Yani her rasul nebi olduğu halde, her nebi rasul değildir. Dolayısıyla hatmunnebi olan Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz ile risalet ve nübüvvet yolları kapanarak, Allah'tan insanlığa direk inen veya vahiy meleği ile inen mukaddes seda son buldu.

İnsan, Allah'ın yarattığı mahlûkatı içerisinde, Allah'ın yarattığı düzeni bozabilme yeteneği ile donatılarak yeryüzüne indirildi. Ne zaman ki toplumsal yapıda aşırı bozulma oldu,

işte o zaman da toplu helakler insanı buldu. Derken son nebi ve Allah'ın son Rasulu Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, önceki rasul ve nebileri doğrulayıcı, ama onların akidelerinde ve amellerinde mutasyona uğrayan yerleri düzeltici bir görevle geldi. İnsanların büyük çoğunluğu onu inkâr etti. Allah uyardı ve dedi ki eğer şüphe-niz varsa, onun getirdiği gibi bir kitap getirin ve onun anlat-tığı gibi kurulu düzeni anlatın dedi. Onun mislini oluştur-mak ne hadlerine...

Getirilen sureler gibi sureler oluşturmak için kurullar ku-ruldu. Ama heyhat Kur'andaki ayetler gibi böyle müthiş ve veciz bir şekilde hakikatleri gayet mükemmel bir anlatım ile anlatım oluşturamayıp aciz kaldılar. Allah ayetle insanlığa meydan okudu. Allah yanı sıra diğer şahitlerinizi de çağırın dedi. Onlar nerde, getirmek nerde, aciz olarak bir birlerine bakakaldılar. Şahitlerde kayaya sert çarptılar da bir sure geti-remediler. Bu defa insanlığı, Rabbin değişmez dili olan ve insanın ruh ve vücut yapısı ile birebir uyumlu olan a"RAB"-çadan uzaklaştırmak için ellerinden gelen şeytaniyeti yaptılar.

Kişi ister inansın ister inanmasın, ister anlamını bilsin ister bilmesin, orijinal a"RAB"ça olarak yapılan zikirler ve du-alar insanın ruhu ve bedeni tarafından faaliyete geçirilir. Onun için, ayet ve hadislerden öğrendiğimiz ve arabça dili-yle yaptığımız duaların tekrar edilmeleri suretiyle yaptığımız zikirler ile Allah'ın esmalarının zikirleri de hiç anlamını bil-mezsek dahi, ruh dünyamızda değişim oluştururlar. Çünkü a"RAB"ça ile insan ruhi yapısı arasında birebir uyum vardır. İnsanın ruhu, şuuru, sırrı, hafisi ve ahfası bire bir a"RAB"ça ile uyumludur. Madem Allah yanı sıra tüm şahitler de a"RA-B"ça olan Kur'anın sureleri gibi bir sure getiremedi ve getir-mekten de acizdirler. O zaman bize kalan, tam bir teslimiyet ve sıdk ile ona yönelmek ve içinde kendimizi bulmaktır. Al-lah cümle insanlığı okunan Kur'an ile buluştursun.

24. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ama bunu şimdi yapamayacağınız gibi ileriki zamanlarda da yapamazsınız. Madem bunu yapamazsınız o zaman, yakıtı insanlar ve taşlar olan ve kâfir olanlar için vaat edilen ateşe girmemek için korunun.

İnsandan okunan Allah'ın düzenini olduğu gibi anlatmak ve veciz bir şekilde insanların istifadesine sunmak ancak mutlak bir vahiyle gerçekleşir. Kişinin bilinci vahiyle desteklenmeden, Allah'ın düzeninden insanı ilgilendiren kısmı katıksız okuması ve yaratılan düzeni tümüyle seyir etmesi mümkün değildir. O yüzden de, vahiyle desteklenmeden kitabullahı okumaya çalışan ehli kitabın bakışları, kısmi bakışlarla sınırlanarak kısıtlı olmuştur. Ayrıca Kur'anın benzerini getirelim diye işe koyulanlar, hep eli boş döndüler. Ayrıca geriye dönünce de hayrete daldılar. Milleti kandırıp Kur'anın hakikatinden alıkoymak için de ne yapalım, ne edelim diye planlar yaparken, en iyisi sihirbaz diyelim diye anlaştılar. Hani sihirbazlık biraz daha soyutumsudur ya...

Bunun üzerine Rabbul âlemin uyardı ve dedi ki, "madem bu Kur'an gibi bir kitap oluşturamıyorsunuz", burada dikkat edersek, "lem" edatı ile gelmiştir. Hemen sonra ileriki zamanları da mühürlemek için ve ileriki zamanlarda da bu işi yapamazsınız diye insanlara meydan okumak için, sonraki fiilin başına "len" edatı konularak insanların dikkatine sunulmuştur. Çünkü "len" edatı, başına geldiği fiillere, bu işi asla ve asla gelecekte de yapamazsınız anlamını katar. Bu iki edatın burada gelmesi çok önemli olup başlarında oldukları fiillere kattıkları anlamlar başka başkadır.

Madem öyle, o zaman korunun ateşten. Allah burada ateşin cinsini de haber eder. İnsan ve taşı yakar, der. Taş kişinin görünen bedensel yanını temsil eder. İnsan ise, kişinin görünmeyen mana yanını temsil eder. Hani derler ya taş kalpli,

yani manayı terk ederek, hem ruhunu besleyen tüm rahmetten yoksun kalarak hem insani tarafını unutarak iç âlemi taşlaşmış bir şekilde, bedensel dürtülere dönük olarak yaşar. Aslında adımızın insan olması, özümüzde var olan insanı kâmilin özelliklerini zuhur gücü olduğundandır. Yoksa et kemik bedeninin büründüğü canlı varlık değil. Bu canlı varlığın aynıısı öküzde de var. Maymunda da var. Bunu kısaca izah ettikten sonra kişinin cehennemde yanmasını şöyle düşünebiliriz.

Kişi cehennemde hem bedenen, hem de insani yanı itibariyle manen yanacaktır. Bu cehennem ateşidir. Bir de Allahın azabı var ki, o da kişinin nefsi olarak yanmasıdır. Bu da ekber olan azaptır. Evet işte bu azap, en büyük gerçek olan, Allah'ı ve düzenini inkar edenlerin nasipleneceği durumdur. Allah bizlere daimi şuuru nasip etsin de bizi bir an olsun bize terk etmesin. Senden sana sığınyorum der Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz Yani bende var ettiğin kuvvelerin senden geldiğini biliyorum. Ancak sana sığınıp bende ki kuvvelerin senin nimete erenlerin kuvveleri olarak zuhur edebileceğini de bilerek sana sığınyorum. Aslında Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz bize yolunu gösteriyordu. Çünkü o zaten korunmaktaydı.

Uruç kulun Allah'a yaklaşmasıdır. Nüzul Allah'ın kula yaklaşmasıdır. Kişinin, namazın ikamesi dışında yaptığı her amel uruç içindir. Namaz ise, nüzuldür. Hani kadir gecesi melek ve ruh dünya semasına nazil olur ya, işte aynen öyle. Namazda rabbimiz bilincimize nazil olur. Tövbe süresine bakın, ilk ayet Allah'tan bir beraattır diye başlar. Hani dilekçelerde üst makama arz edilir, alt makama rica edilir, işte onun gibi bir şey.

Ufak bir not ile bu ayeti de bitirelim. Namaz mü'minin miracıdır. Peki, Miraç nasıl gerçekleşir. Bunu hiç mi düşünmeyiz? Miracımız olan namazı normal şartlarda bir insanın

uruç ile yapması mümkün değildir. Namaz niyetiyle beraber Allah, kuluna nüzul eder. Bu nüzul ile kul, miracını tamamlar. Yoksa kulun ne haddine ki, kendi sanal benliği ile miracını tamamlaya bilsin.

25. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve müjdele ki; altlarından ırmaklar akan cennetler, kesinlikle iman edip salih amel işleyenler içindir. Onlara benzer rızıklar verildiğinden, her ne zaman oradaki rızıklarla rızıklandırıldıklarında diyeceklerdir ki, bu daha önce de rızıklandıığımızdandır. Onlar için orada tertemiz eşler vardır. Ve orada süresiz kalacaklardır.

Allah önceki ayetlerde tüm insanlara hitap etti ve özlerinin var oluş sistematiği olan kuvvelerin sahibini tanımaya davet etti. Bu ayette ise, sadece davete icabet edenler müjdelendi. Hem dikkat edin ki, sadece iman etmenin yeterli olmadığını bu ayet özellikle vurguluyor. İman ve amel arasında “و-ve” edatı vardır. Arada “و-ve” edatı gelen yerde bahsedilen konular eşit olarak faaldir. Örneğin söylesen ki, Ali ve Ahmet geldiler. Bu demek oluyor ki ikisi beraber gelmiştir. Biri gelip de diğeri gelmemiş olamaz. Ama veya edatı öyle değildir, bunun Arapçada ki karşılığı “و-ev”dir. İşte bu ayette rabbimiz diyor ki, davetime icabet eden kişiler; iman edip, imanının icabı olan filleri işleyenlerdir.

Ne Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin devrinde, ne de hulafe-i raşidin devrinde iman ve salih amel ayrılmadı. Daha sonra ortaya çıkan bazı kişiler iman ve ameli ayırdılar ve İslam toplumu bin bir türlü hezimeteye uğradı. Kur’anda iman ve salih amel hep beraber gelmişken, sadece imanı öne sürüp salih amel ihtiyacını ikinci plana atanlar, bu minvalde hadisler bile uydurdular. Öylece iman eden insanlar, amel de gevşemeye başladı. Çünkü kişideki nefsi emmare, ameli salihten hoşlanmaz. Sonra da, nasıl olsa imanım var ve kurtulacağım düşüncesi, kişi de hâkim olmaya başladı. Bu da iman ettiğini sanıp bin bir günaha duçar olmayı doğurdu.

Bakın ayete, bir daha iyi bakın ki, iman ve salih amel

edenlerin Allah'ın müjdesine hak kazandığını söylüyor. Bu şekilde bir hayat sürenlerin altından ırmaklar akan cennete gireceği müjdeleniyor. Yoksa derdi ki, iman edenler cennete girecek. İşte ayet sırf imana bağlı cennet beklentisinin üzerini çiziyor ve diyor ki, cennetten nimetler sunulunca derler ki, daha önce de bu nimetleri tattık. Burası çok önemli, yani cennet nimetlerinin daha önce tadılan nimetlerle benzer olduğu söyleniyor. Ama dikkatinizi çekerim ki, burada daha önce tattık derken dünyada tattık demiyor cennet ehli. Daha önce tattığımız nimetlere benzer derler. Bunu anlamayan kişiler derler ki, işte elması armudu havucu soğanı şeftalisi gibi nimetler ve insan neslini çoğaltıcı eylemin misli nimetler olduğunu düşünürler.

İşte bu nimetler dünya geçimliğidir ve dünya hayatının süre gitmesi içindir. Cennette tadılası nimetleri hiç bir kul hayal bile etmemiştir. O nimetlerin hayali insan zihnine düşmemiştir. Nasıl da şuarsuzca karar veriyoruz ve dünyamızı cennete taşıyoruz. O zaman orada o nimetler tadılınca, daha önce tattığı benzer nimeti nerede tattı ve nasıl tattı. Olayın üzerinden perdemiz kalkmadığı için anlamıyoruz ve buradaki dünya aklıyla bunu anlamamız mümkün değildir. Duymuşuz bazı menkıbeleri ki, veli cennet üzümü getirmiş diye ve üzerine birçok hikâye hayal etmişiz. Hele Hz. Meryem filminde izlediğimiz üzüm hiçte cennet üzümü değildi. Bu filmler cenneti bile küçümsediler. Hele Allah resullerini tasvir edip yerine kullandıkları artistler, çok yazık ettiler. Hz. Eyüp derken filmdeki artist canlanıyor hayalimizde. Hz. Hamza derken çağrı filmindeki kişi canlanıyor. Öylece insanda, peygamberler ve sahabelerle olan ruh rabıtası kesiliyor. Dolayısıyla o filmleri izlemek, ruh dünyamızı daraltmaktan başka bir işe yaramıyor.

Hz. Yusuf derken zihnimizde İranlı artist canlanıyor, yazık ki ne yazık. Kalbimize derin derin manalar akacağına,

bilincimiz o artislerle irtibat kurduğundan, o artislerin bilinç dünyası bize akıyor, bunlar maksatlı olup şuurumuzla oynanarak bilinçaltımız kirletiliyor. İzlenen diziler, haberler ve toplumda yaşananlar yanlıklar ile de bilincimiz kapkara oluyor. Her eve giren TV, insan fitratına aykırı yayınlarla, insanları deccalın sofrasına götüren en büyük musibet olmuştur. Öylece toplumda mana namına bir şey kalmadı. Her şey görsel ve maddi olarak aranmaya başlandı ve yazık oldu.

Dünyada amel işleyen iki grup insan vardır, insanların büyük çoğunluğu aynı grubu teşkil eder ki, Kur'an bunlara sağcılar der. Onlar denilen emir ve yasaklara şüphesiz iman eder ve yap denileni yapar, yapma denileni yapmaz ve iman ile amele bağlı cennetlere ulaşırlar. İkincisini Kur'an, Öncüler olarak tanıtır. İşte bunlar ise, ne yaptıklarını bilerek yaparlar. Bu bilme-ye dönük olarak cennet nimetlerinin verdiği tadı ara ara hisseder ama ne olduğunu anlatamazlar. Çünkü insan hayalinin hayal edemeyeceği güzellikleri işte cennette o nimetleri tadınca, derler ki daha önce de bu nimetleri tattık. Ama dünyada değil, yani et kemik beden de değil şüursal yapıda yani bilinçte. Sırf iman ve teslimiyetle yol alanlarda da ara ara o nimetlerin verdiği coşku hissedilir, ama kişi bu coşkunun kaynağını bilemez ve tarif edemez. İçi bir güzel olur hepsi o kadar.

Hem cennette tahir zevceler vardır ki şirkten arınmış olarak yaşam arkadaşı olurlar. Şirk olan yerde mutluluk olamaz. Hem insan tek başına da mutlu olamaz. İlla ki insan, içten hemhal olan bir arkadaş arar. İşte cennette de pak zevcelerle sonsuza dek yaşam sürecektir. Allah bizlere de cennete ulaşmayı kolaylaştırın, hem cennet ehlinin ulaştığı amellerle donatın. Bu yazıları okuyan tüm insanlarla beraber orada buluşursun. Hepimiz hep beraber biiznillah...

26. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Muhakkak ki Allah, bir sivrisineği veya onun üstünde olanını örnek vermek suretiyle size darp vurmaktan hayâ edip çekinmez. Gerçekten iman edenler bunun kesinlikle rable-rinden gelen bir hak olduğunu biliyorlar. Ama gerçeği örtüp küfredenler ise derler ki, Allah bu örnekle ne irade etti? Bu örnekle çok kişi sapıttığı gibi, çok kişi de doğru yolu bulur. Ama bu örnekle günaha dalanların dışında kimse sapıtmaz.

Allah'ın, kitabından bize sunduğu ayetlerini her okuduğumuzda, yeni bir tecelli olarak ve yeniden inmiş gibi hissedererek okuyalım ki, her bir ayet yaşantımızda yeniden otursun. Çünkü Kur'an zamansız ve mekânsız yerden oluşan tecellidir. Bu ayet uyanmamız için müthiş bir örnektir. Şimdi aye-te bir göz atalım...

Allah utanmaz bir sivrisineği örnek vermekten. Çünkü bir sineği dahi müthiş bir sanatla yaratan odur. Sivrisinek deyip geçmeyelim. Ufacık bir hayvan olduğu halde sahip olduğu maharet adeta göz doldurur. Tam teçhizatlı bir teknisyen misali çalışır. Hem bir anestezi uzmanı hem de tam bir hacamat ustasıdır. Hem insanın derisinin altında tonlanmış olan atık kanı emerek insan için şifa kaynağı olur. Hem de emdiği kanla kendi neslinin devamını sağlar. Ayrıca Allah, sivrisinekten daha üst donanımlı başka bir yarattığını da örnek olarak vermekten utanmaz. Allah mutlak güç sahibi olduğu halde nasıl olur da utanır veya utanmaz dersiniz. Çünkü Allah, birçok ayette kullarının anlayışına tenezzül ederek onlara hitap eder. Yoksa sınırlı algılamaya sahip olan insan, nereden çözsün sonsuz ve sınırsız olan ezeli sırları.

Örneğin kişi, içinde bulunduğu toplumda yersiz bir şeyden bahsederse veya çok marifetli bir grup insanın yanında düşük kalitede bir şey söylerse veya mahrem olan bir özelliğini açığa vurursa, sonra kendi kendine kalınca içten içe

utanır. Bazen kendi kendine düşündükçe kızarır veya yumruğunu sıkarak da niye o davranışta bulunduğunu düşünür. Ama Allah'ın yarattığı her varlık ayrı bir harikadır. Hem düşük bir yaratık yoktur ki utansın. Hem yaratılan her varlık içinde bulunduğu ortamı en iyi idare edecek statüde yaratılmıştır ki, daha ötesi düşünülemez.

İman edip her gücün ve oluşan her kuvvenin Allah'ın gücü ve kuvvetiyle oluştuğunu kabul edenler ve öylece inançlarını yaşayanlar bilirler ki; var olan her bir varlık bulunduğu ortamın hakkını yerine getirmek üzere yaratılmıştır. Var edilen varlık, haktan bir tecelli olup rabbul âleminden sunulan bir yaratılış numunesidir. Dünya ve içindekiler insanın en güzel şekilde yaşaması için, en mükemmel olarak düzenlenmiştir. Boşuna hiç bir şey yoktur ve dünyada var edilen her şey, dünyanın son misafiri olan insanı en güzel şekilde ağırlamak içindir.

Hani değerli bir misafir eve gelecekse, günlerce hazırlık yapılır, yerler temizlenir, camlar silinir, yemekler pişirilir, tatlılar yapılır, son rötuşlar yapılır da misafir gelince ağırlanır. Misafir gidince ise, tekrar normal yaşantı devam eder. İşte insan da dünyaya misafir olarak gelecekti. Allah yaklaşık beş milyar yıl önce dünyayı var etti ve gerekli tüm depolamayı yaptı. Yer altı yer üstü tüm hazırlıklar tamamlandı da insana zarar verecek tüm hayvanlar yok edildi. Kalan hayvanları da dünya dengesini sağlamak için bıraktı ve misafir teşrif etti. İşte imanı olan der ki, sivrisinek örneği rabbimden bir haktır ve Allah onu benim için var etmiştir.

Ama iman etmeyen yani Allah gerçeğini gizleyen ve kendi sanal benliğini mutlak benlik zannederek, bedensel dürtülerle hemhal olan kişi ise, Allah'ın sivrisinek örneği ile kendilerine yaptığı darp ile Allah bununla ne demek istedi deyip bilinçsizce güler. Aslında ahmaklığına güler. Ufacık hayvanda var

edilen müthiş sanatı tefekkür etmeden murdar bir hayvan olduğunu zanneder. İşte Allah bir örnek ile çok kişiyi hakka vassıl edebilir ve bir örnek ile de çok kişiyi dalalette bırakabilir. Yani örneği vermekle kendisini nimete erenlerin mana kuvvelerine kilitleyen kişi, özünde dirilttiği dalalette götürücü esma kuvvelerinin yeşerttiğini yani inkârını gün yüzüne çıkarır ve alay eder de bu alay daha da katranlaşmasını sağlar. Son kelimeye dikkat edin ki, dalalette olanlar ancak fasıklardır der rabbimiz. Allah dalalette bırakır olayını ise, önceki ayetlerde detaylı olarak yazdığımız için tekrar yazmayalım.

Sakın sanmayın ki, sihirli değneğiyle dışsal bir güç kişiyi sapıklığa iter. Sakın ha sakın bu ayetleri öyle düşünmeyin. Allah dalalette bırakır derken olayın iç yüzünü bilmediğimizden fikir dünyamız başka yerlere kayıyor. Fikir dünyamızın doğru bir şekilde düşünme bilmesi için öz yapımızı iyice bilmeliyiz. Öz yapımız, Allah'ın zatının ışıldayan nurundan bir tutamının yoğunluğunun düşürülmesi sonucu Allahın ilmiyetinde var olan varlıklarız. Bu bir tutam nurun içeriği olan kuvvelerin musavvir esması gereği şekillenerek oluşmuş bir birleşimden başka değiliz.

İşte kişi kendisine tevdi edilen ilim, irade ve kudret ile hidayete erdirici kuvveleri kendisinde diriltirse, hidayet bulur. Kişi hidayete erdirici kuvveleri diriltmezse, şirk ve küfürle haktan uzaklaşırsa, kişide otomatik olarak mudil esması açığa çıkar ve dalalette olur. Tüm kuvveler Allah'a ait olduğu için, Allah hidayet etti deriz veya Allah dalalette bırakır deriz. Hidayete erdirici kuvvelerimiz de ancak, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin sünneti seniyyesine yani yürüdüğü yola icabet etmekle gerçekleşir. Yoksa mudil esmasına ayna olarak delalette kalanlardan oluruz. Onun için de olay, Allah'ın hidayete erdirdiğini kimse sapıtamaz, Allah'ın saptırdığını da kimse hidayete erdiremez diye tabir edilmiştir. Cümle kurarken cümlenin içeriğini iyi analiz

edelim ki, bilinçaltımız kast edilen manayı istenilen şekilde ve doğru bir düşünceyle düşünce dünyasını şekillendirsin.

Allah'ın yarattığı mükemmel ve kusursuz bir düzen işleyip gidiyor. Biz de bu yaratılan düzenin üzerinde değişiklikler yapma gücüne haiz olarak, hem de bu kusursuz olan düzene Allah'ın hükmü dâhilinde tabi olarak yürüyüp gidiyoruz. Allah "bildirt"mez ise bir şey de bilemeyiz. Her şey ondan ona seyir halinde ve kusursuz bir şekilde işleyip gidiyordur.

Kısa bir not ile bu ayeti de bitirelim. "Biz her insanın kaderini kendi çabasına bağlı kıldık" İsrâ suresi 13. ayeti ile şunu idrak edebiliriz... Kişi kendi çabası kadar rububiyet dairesini genişletir. Genişlettikçe de kaderden yani miktardan yani hissedilen payını arttırır. Kader senin hak ettiğin miktar kadardır. Rabbin yazar yani rububiyet dairen sana sunar. Bu daire zikirle tefekkürle ve elindekini değerlendirmekle yani şükür etmekle genişler. Yani Allah bu çemberini genişletir.

Şükrederseniz nimetimi arttırırım, küfrederseniz azaltırım der rabbimiz. Şükür şudur ki, elindekini yani rububiyet dairende sahip olduğun rızkını Allah'ın senden kullanılmasını istediği şekilde değerlendirirsin. Öylece rububiyet çemberin genişleyerek idrakin ve sahip oldukların bambaşka olur. Yani kaderin değişir ve aldığı hisse çoğalır. Dua kaderi değiştirir demedi mi Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz? Ne de az düşünüyoruz, Allah idrakimizi açsın da olayları fark edip gerekli amelleri işleyelim.

27. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Allah ile sözleşme yaptıktan sonra verdikleri sözü bozanlar, hem Allah'ın birleştirilmesini istediğini kesenler ve yer yüzünde bozgunculuk yapanlar, işte onlar hüsrana uğrayanlardır.

Hakkın hidayet eli bizlerle buluşsun ki dualarımız öze inmeye vesile olsun diyerek bu ayete başlayalım. Allah bize tüm ortamı hazırladı da bizi dünyaya misafir etti. Yaşam gıdası için gerekli tüm her şeyi hibe etti de bizden ne istedi? Çok değerli bir misafirinizi ağırlamak için çağırdığınızda, ya onunla bazı antlaşmalar imzalamak veya sohbet edip hasbıhal etmek için çağırmışsınızdır. İşte, Allah bizi dünyaya oyun olsun diye davet etmedi. Bir amaç vardı ve bu amacı gerçekleştirmek için ağırladı bu dünyada. Gelmeden hemen önce de sözleşme yaptı.

Evet evet Allah insan ile sözleşme yaptı. İnsanın spermi babasının belinden alınıp rahme yerleştiğinde, Rabbini bilir kabiliyet yüklenerek şekilleniyor. Nasıl ki, bebek annesinin sütünü emecek idrak ile doğup otomatik olarak annesinin sütünü emiyorsa ve sütü tutması onunla annesi arasında bir akit ise ve bu akdi kimse onlara imzalatmıyorsa ve otomatik bir sezgi ile oluşuyorsa, işte bizlerde aynen bunun gibi Rabbimizle aramızda akit imzalamışız. İşte bu akit, yaratıldığımızda yaratılış hamurumuzda otomatik bir imzalama ile hâsil oluyor. Yani o bilinçle var edilmişiz.

Ayette diyor ki, kim bu akdi bozarsa; nasıl ki, bebek ile anne arasındaki süt emme akdi olmasına rağmen hangi bebek süt emmiyorsa aç kalacaktır ve zarar edecektir, işte onun gibi, Allah istemiştir ki bu akit yani sözleşme sağlam olsun. Kul ile rabbi arasında nimete eren kişiler gibi sağlam bir kenetlenme olsun. Öylece kul, Rabbul âlemine rıza dâhilinde vuslatını tamamlasın. Kim bu kulluk ve rablık akdini bozarsa

kendisi zarar edecektir. Çünkü rabbul âleminden mahrum olarak kendi içsel kuvvesi kadar tasarrufta bulunacaktır. Sonrasında ise, kaybedenler ordusuna katılacaktır.

Yer, külli manada beş duyu ile kişinin algıladığı tüm âlemlerdir. Cüzi manada ise, kişinin bedenine işaret eder. Kişi yerde fesat çıkardığında, külli manada yeryüzünü ifsat edip bozar. Ferdi manada ise, kendi bedensel yapısını ifsat edip bozar. Yeryüzünde fitne ve fesat çıkarıp halkları birbirine düşman eder. Kin ve nefret kusturup halkı zıvanadan çıkartır. Öylece insanların huzurunu kaçırap sulh içinde yaşamı engelleyerek huzur içinde ibadetlerini yapmasına mani olur. Ayrıca kendi bedeni üzerinde de tahribatlar yapar. Veya ruhuna zarar verici hasletlerle yani günahlarla kendi manevi yapısını tahrip eder. Öylece hakka vermiş olduğu ahdini bozar. İşte onlar zarar edenlerdir diyor rabbimiz. Günahlar ruhumuzda tahribatlar yapar ve özümüzle bedenimiz arasında kesif perdeler oluşturur. Kişi özüne ermede pasifleşir ve rabbiyle yaptığı akde zarar verir ki, bu da kişi için manevi ölümdür.

28. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Allah ile kaim olduğunuzu nasıl inkâr ediyorsunuz? Sizler ölüydünüz, o sizi diriltti. Sonra sizi ölü yapacak, sonra da sizi diriltecek, sonra da ona döndürüleceksiniz.

Bu ayet ile yeni sezintilere ulaşmayı Allah kolaylaştırsın. Hakkın hakkını hak olarak halka tecelli etmede bizde kuvvet doğsun ki, bu kuvvet ile hakkı ayakta tutup zalim ve mazlum olmaktan sıyrıalım. Bu dilekten sonra ayetten anladığımızı geçelim.

Allah'a küfredip hakikatimizi nasıl gizliyorsunuz? Ölü idiniz o sizleri diriltti. Sonra sizleri yine öldürecek, sonra sizleri yine diriltecek. Sonra da döndürülüp ona götürüleceksiniz. Ölüp dirilerek birçok safhayı yaşayacağız. Bu ölüp dirilmeler aynı mekânlarda değil, mekânlar arası geçiş için kullanılan tabirlerdir. Bu ayette iki ölüm halinden bahseder. Bu iki ölüm ayrı ayrı ölümlerdir. Burada kullandığımız ölüm kavramı, bizim dünyadan göç etmek anlamında kullandığımız ölüm tabiri değildir. Çünkü bu et kemik beden ruhu yüklenenek kıvama geldikten sonra kendisine ruh üflenildiği ilk andan itibaren, artık bizim benliğimiz yani nefsanî varlığımız sonsuza dek yaşayacaktır. O zaman bu ayette geçen ölüm halleri hangileridir?

Şimdi... İnsan sulbü, babanın belinden alınıp rahme yerleşince, o andan itibaren kişi varlık âleminde yerini almak için yola koyulur. Yüz yirminci güne kadar ki sürede insani bilinci ölüdür ama beden diridir. Yüz yirminci güne kadar ki ölümlük insani ruh hasebiyledir. Çünkü hayvani ruh hasebiyle ise, cenin diridir ve tüm organları çalışır. Ama insani ruh daha üflenmemiştir. Burada geçen yüz yirmi günlük vakit için Allah, ölüydünüz o sizi diriltti der. Yani yüz yirminci günde ruhundan üfleterek diriltti ve artık sonsuzluk yolcusu oldu insan. Ama arada bir ölüm daha olacaktır. Hani anne karındaki ilk yüz yirmi gün gibi olan, ruh üflenmemiş hal gibi, bir ölüm daha yaşayacağız.

Bu bedenin dünyayı terki, onun ölümü değildir. Çünkü et kemik bedenin ölümü ile ruh beden devreye girecek ve öldüğünü fark bile etmeyecektir. İşte bu ayette bahsedilen ölüm, İsrail'in ilk suru üflemesiyle tüm varlıkların ilmi ilahiye geri alınmasıdır. Ta ki ikinci sur çalınana kadar... İşte iki sur arasındaki baygınlık haline işaret eder bu ayet. İki sur arasındaki kesinti yani ölümün dışında ikinci bir kesinti olmayacaktır. Bu kesintiye yakaza hali diyenler de vardır. İkinci surla beraber haşır yerinde dirilecek ve tüm insanlar aynı mekânda toplanacaktır. O gün yer başka yer olacak, gökte başka gök olacaktır. Kıyametteki yerin ve göğün şimdiki bulunduğumuz yerle ve yukarıda gördüğümüz gökle alakası yoktur.

Sonra dünyadaki yaşantının hesabı görülecek, akabinde sonsuzluk yolculuğu devam edecektir. Sonrasında ise tümüyle ona döneceğiz. Yani ona dönüyoruz derken şunu anlayabiliriz; bizde var olan kuvvelerde kısıtlayıcı kesimler kalkacak ve bizde var olan her kuvveyi birebir onun kuvvelerinin yansımaları olarak beşerî tüm kısıtlamaları geride bırakarak serbest bir şekilde tasarruf edeceğiz. Tabi ki sanal benliğimiz gene de olacaktır. Çünkü hu isim zamiriyle işaret edilen mutlak hüviyet, reel benliği ile mutlak olarak tasarrufta bulunup seyirde olduğu gibi, bizde oluşturduğu sanal benlikle de, seyrine sonsuza dek devam edecektir. Seyir eden bizler de onun adıyla tasarrufta bulunup güzellikler yaşamış olacağız. Böylece Allah'a olan halifelüğümüzü mutlak hilafet şeklinde sonsuza dek yaşayacağız. Ol dediğimiz her şey hemen oluverecek. Sonsuz mutluluklar ile sonsuzluklara kanat çırpma hepimize nasip olsun.

Bu ayeti şu not ile bitirelim... Ölüm dediğimizde gözümüzde canlanan şey et kemik bedenin ölümü oluyor. Çünkü başka da ölümün ne olduğunu bilmiyoruz. Hâlbuki beden ölümü ölüm değil beden değişimidir. Bu ayette işaret edilen ölüm ise, iki sur arası oluşan yakaza halidir, yani yokluk halidir. Ehlullahın burada iken yaşadığı mülk kimindir

sorusuna, vahit ve kahhar olan Allah'ındır cevabının bilfiil ve açıktan yaşandığı zamansız zamandır. O anda hiçbir varlık olmayacaktır. Yani efal, esma ve sıfat âlemi, İsrafil'in nefesiyle geri alınacaktır ve sonra da İsrafil yok olacaktır. Sadece A'ma olan hal olacaktır.

Sonra ilk önce İsrafil kün emriyle var edilecek ve sur üflemeyle her varlık, varlık âleminde yerini alacaktır. İşte iki sur arasına ölüm anı denir. Gerisi ölüm yoktur ve beden değişimi vardır. Sur çaldıktan sonra da birçok defa beden değişecektir. Yani şimdiki ifadeyle ölüm olacaktır. Yani kıyametteki beden gidecek ve yerine Cehennemde olana öyle büyük beden verilecek ki, azı dışı Uhud dağı kadar büyük olup ona göre de kocaman bir beden verilecektir. Gördünüz mü kıyametteki beden de öldü ve yerine yeni beden verildi, ama bilinç kesilmesi olmadı. Cennete gidene nur beden verilecektir. Yani kıyamet günü kullandığımız beden de ölecek ve cennete gidenler, nurani bir beden ile cennette yeniden dirilecektir.

İsrafil deyip te geçme, İsrafil tüm âlemler için Allah'ın esma kuvvelerinin ulaştığı tabiri caizse kanalize olduğu makamın hüviyetleşmiş halidir. Zaten oradan bize üfürüldü nefesi rahman. Yani olay maçı yöneten bir hakem ve ağzında düdüğü gibi değildir. İnsan çok garip bir varlıktır. Bir şey duyar ve hemen kılıfına uydurur. Çünkü onda musavvir esması da yüklü olduğundan, duyduğunu hemen şekillendirmek ister. Hele günümüzde bu şekillenmeyi TV ile hemen görsel olarak uyarlar. Maalesef TV ile maneviyat hissi ve hayal gücü büyük ölçüde öldü ve insanlığın muazzam musavvir gücüne yazık oldu. Çünkü kişi musavvir esması ile donatıldığında, şekillendirme ve uyarlandırma kapasitesi sınırsız çalışır. Ama TV ile bunu şekillendirdiğinizde, musavvir esması o şekilde kişiyi kayıtlandırır. Bu da kişi için birçok hakikatten mahrumiyet olur.

29. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Kendisiyle kaim olduğunuz Allah odur ki, yerdeki her şeyi sizin için yarattı. Sonra da göğü olgunlaştırdı. Bu olgunlaştırmayı da yedi gök olarak gerçekleştirdi. O yarattığı her şeyi kendisiyle kaim kılarak, şey'in ne olduğunu bilendir.

Gün günü kovalarken Allah muhabbeti kalbimizde karar kılsın ki saf ve som sevginin tadını damağımızda hissedelim. Şu minnacık dünya hayatından uyanırken harap bir yerde gözümüzü açmamak için gerekli çalışmalar bize kolaylaşsın. Bu kısa dua ile inşallah bu ayetimizin anlatımına başlayalım.

Bu ayet, bize Allah'ı tanıtır hakikat yurduna davet eden ayetlerden biridir. Bu ayette öncelikle diyor ki; Allah yerde yarattığı her şeyi sizin için yarattı. Dünyaya basiretle baktığımızda, insan bedenen aciz olarak var edilen yegâne varlıktır. Bedenen kendisiyle beraber var edilen bir silahı bile yoktur. Doğduğunda aciz ve çaresiz bir şekilde var ediliyordur. Örneğin bir kurt, insani akli elde ederse, yeryüzünde bir canlı bile bırakmaz yetenekle var edilmişken, insanın ne tutan pençesi ne de parçalayan dişleri mevcuttur. Yemeklerini dahi hassas seçip pişirmek suretiyle tüketir vaziyettedir. Ama insanın bu çaresizliğine rağmen birde bakıyoruz ki, koca koca hayvanlar ve devasa ağaçlar adeta boyun eğmiş bir halde insana teslim vaziyettedir.

Derine inersek maddenin en ufağından en büyüğüne kadar herşey insana musahhar olmuş halde boyun eğmiştir. Yeter ki sultan yani delil olsun. İnsan, delili de akli evelden yansıma olan aklına yansıtıp biiznillah ortaya çıkarır. Onun için de her yeni icat ve yaratımın sahibi de bizzat Allah'tır. Çünkü akli melekemize yansıyan tüm icat ve şuur, Allah'ın hakikati muhammediye de var ettiği akli evelden yansıyor. Dolayısıyla veren ve verdiren sadece Allah'tır.

Evet, bununla beraber yer derken insan vücudunu da düşünebiliriz. Allah bedenimizi, bilincimizi güçlendirmesi için,

tüm kuvveleri açığa çıkarabilecek beyinle ve birçok organla donatmış ve kişinin emrine verilen beden ile de istediği şekilde semadan arzına istediği kuvveyi indirecek şekilde yaratmıştır. O zaman bu ayeti şöyle de düşünebiliriz; Allah yeryüzünü insanın bedensel olarak gelişmesi için emrine vermiştir. Bu verilişten esas maksat ise, kendisine verilen et kemik bedenini sorunsuzca kullanıp semasından bilincine istediği manayı yüklesin. Devamında diyor ki, semaya istiva etti. Yani semayı varlığınıyla en uyumlu şekilde yaratarak bilinç ve ruh dünyanızla etkileşimli hale getirerek olgunlaştırdı.

Muttaki olan yani korunan ve gerekli çalışmayı yapan kişi ise, yeryüzünün kendisine boyun eğdiğini görecektir. Kişi kendisine boyun eğen yerde Allah'ın istediği şekilde tasarruf ederse, beden kalbe ve beyine hizmet vermeye başlayacaktır. Kalp ve beyin ise, Allah'ın düzenleyip insanı yükselebileceği kıvama getiren semalarla irtibata geçecek, yedi basamak şeklinde düzenlenen semalardan kendisine lazım olan tüm kuvveleri kalp ve beyin irtibatlı olarak çekip getirecek ve kişilik bilincini donatacaklardır.

O her şeyin tüm mana bileşimlerini elinde bulundurduğu için her şeyi bilicidir. Yani İnsanın özüne ermesi için ne gerekiyorsa, insan için var edendir. Tüm bu dizayn edilmişliğe rağmen, insan bedensel zevkler peşinde koşturup rabbinden gafil olursa ve Allah'ı sırf ulûhiyeti ile sadece dışsal bir tanrı gibi görüp tüm suçu Allah'a atıp, kaderimi böyle yazdı derse, bu saçma düşünce insanı kurtarmaz. Çünkü ulûhiyetiyle beraber Allah, rububiyetiyle de bizi kendisiyle kaim eylemiştir.

Evet bizi en iyi tanıyan ve alemleri bizim için en uygun dizayn eden rabbimize hamd edelim. Bize yol aydınlığı olan âlimlerimize de dua edelim ki, bize yol aydınlığı olarak ışıkmaya devam etsinler. Allah bizden razı olsun ve hakikate ermenin yollarını bize açsın ki, iki cihanda mutlu olalım.

30. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Rabbin meleklere dedi ki, muhakkak ki ben yeryüzünde bir halife oluşturacağım. Melekler dediler ki; sen yeryüzünde fesat çıkarıp kan dökecek kimseyi mi halife olarak oluşturacaksın? Ve biz senin hamdın olarak seni tesbih ederken ve seni mukaddes bilirken... Rabbin dedi ki, muhakkak ki ben sizin bilmediğiniz şeyleri bilirim.

Allah'ın selamı rahmeti bizi bulsun ki rabbe halife olduğumuzun idrakiyle yaşam, yaşamımız olsun. Konu geldi hilafete, rabbimiz melekeye diyor ki yeryüzünde bir halife yaratacağım. Burada ki senin rabbin bu tabir çok önemlidir, yani senin mana kuvvelerinin işaret ettiği kapsama alanına işaret eder. Eğer meleklerin rabbi deseydi, zaten onlarda kendi kapasiteleri ile kulluktalar. Evet, rabbimiz meleklere diyor ki yerde bir halife yaratacağım, genelde böyle anlarız. Ama ayete baktığımızda “ceale” kelimesi gelmiştir ki, “oluşturacağım” anlamına geliyor.

Olay şöyle oluyordur; Allah Âdem'i yaratıyor, yani bedenlen insan ama daha ruhundan üflememiş, zati zevk seyrini tattırmamış ve tüm isimlerini daha öğretmemiş vaziyetteki insan olarak yaratılan ilk varlık. Yani bedenen insan olacak ilk insani bedeni yokken var ediyor, ama sonsuzluğa uzanan ruh yapısı ile daha şekillenmemiş olan bir yapı olarak duruyor. Tıpkı anne karnındaki yüz yirminci günü tamamlayıp daha ruh üfürülmemiş durum gibi. Melekler buna bakar ve sonra da dünyada var olan memeli hayvanlara bakarlar ve şöyle düşünürler yapıları gereği, hayvanlar bir birini boğazlar hem güçlü güçsüzü yem olarak kullanıp yer. Melekler yeni yaratılan ve bedenen hayvan gibi olan, yani yiyen içen bu varlığa baktılar ve dediler ki, ya rabbi bu nasıl sana halife olacak?

Hayvanlardan gördükleri tecrübelerini mırıldandılar ve dediler ki; sen buna yeryüzünde tasarruf etmek için işlevsel

gücünü verirsen ve bunu halife olarak yetkilendirirsen bu vereceğin kuvveler ile donatacağın kişi, cana kıyar ve yeryüzünü ifsat eder. Biz senin hamdın olarak seni tesbih ederken ve seni mukaddes bilirken nasıl olacak ki biz bunun emrinde olacağız. Hem onunla istenilen melekuti kuvveyi melekleştirip şekle dönüştüreceğiz. Yeryüzünde yeni yarattığın bu varlığı nasıl öyle bir kuvveye haiz kılacaksın? Diye taaccüp ettiler.

Şöyle bir tabir var halk arasında, nasıl bilirsin? Kendim kadar yani kapasitenin üstünü bilemez. Her melek sınırlı esma kuvveleri ile var olmuştur ve ötesini bilemez. Yeni yaratılan bu varlık bir hayvani bedende oluşmuş olduğundan, onun doğuracağı manayı kestiremediler ve itirazda bulundular. Burada şunu da izah edelim, hani hitaplarda senli benli konuşuyoruz ya, bu olaya bakan şöyle zannediyor; Allah bir yerde ve meleklerde kapı kulu askerleri gibi başka yerde, Âdem de bambaşka bir yerde yaratıldı ve insana dönüştürüldü. Sonra da meleklerle yerde halife yaratacağım dedi, melekler de itiraz etti gibi bir sunum ortaya çıkıyor. Olayın üzerinde biraz tefekkür ettiğimizde ise, olayın hakikati ortaya çıkıyor.

Olay şu, Hu işaret zamiriyle işaret ettiğimiz mutlak hüviyet, Allah ismi aynasında kendisini seyir ettiği gibi, yani özündeki kuvveleri sıfat esma ve ef'al âleminde seyir ettiği gibi, insan ile de seyir etmek istedi. İnsana da hayat, ilim, irade, kudret, kelim, semi, basar ve tekvin gibi sıfatları verdi. Bu sıfatların açığa çıkardığı esmaları insana da verdi. Nasıl ki; Hu işaret zamiriyle işaret ettiğimiz mutlak hüviyet Allah ismi aynasında sayısız melekûtunu oluşturup seyir ediyorsa ve tüm melekler Allah'a boyun eğmişse, aynen öyle de Hu işaret zamiriyle işaret ettiğimiz mutlak hüviyet insan ismi aynasında da kendi kuvvelerini seyir etti. Yani insana da melekler boyun eğdi.

Yani insan da, işlemiş olduğu fiillerle istediği meleki

kuvveleri bileşke şeklinde bir araya getirme kuvvesine haizdir. İşte insan için esas olan işlenen fiillerdir. Yoksa oluşan düşünceler değildir. Elbette ki Allah, her düşüncemizi bilicidir. Ama düşünceler fiiliyata dökülmedikçe, insanın emrine amade olan melekûtun melekleşip şekillenmesi ve dolayısıyla cennet veya cehennemde ona yol arkadaşı olması mevzu bahis olamaz.

Meleklerin taaccübü şu; nasıl olacak da insan, Allah'ın yerzündeki halifesi olarak, Allah'ın hükmü dâhilinde var edilen kuvveleri/melekeleri melekler şeklinde bir araya getirip musavvir esması gereği seyir oluşturacak? Yaptıkları tüm bu düşüncelerini kendi kapasiteleri kadar yaptıklarından öyle demişlerdi. Ne zaman ki insana lahuti âlemden ruh üflenince, tüm manalarının tecellilerine şahit olarak secde etmek zorunda kaldılar. Çünkü artık insan kendi adıyla değil, Allah adıyla işe koyulmuştu. İnsan farkında olsa da olmasa da, yaptığı her fiili Allah adıyla yapar. Bunun farkına varıp iman edenler azaptan kurtulurken, bunu inkâr edip farkına varmayanlar ise, yaptığı eylemleri kendi gücüyle yaptığını zannedip öz hakikatini gizler. Öz hakikati olan Allah ile kaim olma gerçeğini örtüp görmediği için de, Allah'tan mahrum kalır.

Şöyleki; İnsanda tüm esma manaları yüklü olduğu için, insan tam bir şuur ile yöneldiğinde, istediği etkileşimleri oluşturur. Örneğin; bir insanın gözü önünde nefsin çektiği tadı damakta hissedilen bir yiyecek yersek ve o kişinin gözü üstümüzde olsa ve göz hakkını vermezsek, rüyada köpek veya yılan saldırısına uğrarız. Buna hepimiz şahidiz. O kişinin ruhundan yükselen implaslar bize karşı güçlü bir şekilde kuvveler iletir. Eğer sadece canı istemişse köpek şeklinde rüya görürüz, eğer hem canı istemiş hem de ona teklif etmediğimiz için, onun içinde bize karşı bir kızgınlık oluşmuşsa, bize yılan şeklinde görürüz. O yüzden atalarımız göz hakkı vardır derlerdi ve yiyeceklerini sokakta değil kapalı alanda yerlerdi.

Biz beş duyu kaydıyla baktığımız için ruhumuz tarafından oluşturulan melekleri göremeyiz, ama uykuda beden devre dışı olduğu için bazen görürüz. Bazen nefsi durumumuz hayvanların fiiliyattaki durumları şeklinde bize gözükür. Örneğin eğer şehvet esiri isek, rüyada bazen maymun görebiliriz. Eğer helal haram demeden el uzatırsak her yiyeceğe, rüyada domuz görebiliriz. Rüyalar ikazdır ve kişiyi bağlar, çevresindeki kimseyi bağlamaz. İşte bu tabirler atalarımız tarafından kullanılagelmiştir. Günümüz gençliği bu kavramlardan uzak yetiştii. Ah TV ah, tüm manayı yerle bir etti hem insanlığı görsel ve beş duyu üzerine hapsetti.

Niye denilir ki kişi kabre konulunca, ameli ona suretleşip görünecek ve kıyamete kadar arkadaş olacaktır? Yasin suresi suretleşip arkadaş olacak veya Kur'an suretleşip arkadaş olacaktır. Tüm bunlar, ruhumuzun kuvveden fiile çıkardığı oluşumlar ile gerçekleşir. Et kemik bedenin gitmesiyle oluşturduğumuz melekleri göreceğiz.

Niye derler ki, Azrail veya Münker ve Nekir herkese ameli gibi gözükecek? Evet kardeşim, göreceğimiz meleki şekilleri biz amellerimizle oluşturuyoruz. Melekler boyun eğmiştir insana, istersen cennette kendine Rıdvan yap, istersen de cehennem de Malik yap, istersen cennette huri yap, istersen cehennemde zebani yap, yani melek boyun eğmiştir sana ve emrindeyim der. Şekillenirim istediğin şekilde der.

Evet, tüm amelimiz kendimize. O amellerle emrimizde olan melekleri şekillendiririz ve soframıza oturmaya gideriz. Hem bize verilen sıfatlar, kendisine müteallik esmaları devreye sokar. Örneğin Hayat sıfatı hay muhyi rezzak gibi birçok esmayı ortaya çıkarır. Sekiz subuti sıfat, doksan dokuz esmayı ortaya çıkarır ve doksan dokuz esma da on sekiz bin âlemi ortaya çıkarır. İşte tüm bunlar, Allah'ın halifesi olarak

insanda da mikro olarak mevcuttur. Buna eskiler, on sekiz bin âlem insanda drlmtr derlerdi.

Sekiz sfat esmaları bazen grup olarak bazen tümüne dönük çalışır. Örneğin ilim, irade ve kudret sıfatları tüm esmaya dönük çalışır. O yüzden İlim, irade ve kudret üçlüsü bize verilen ve Allah'ın hükmü dhiline, bizim için irade-i cz denilen haleti oluşturur.

31. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve Âdem'e isimlerin tümünü talim etti. Sonra Âdem'e talim ettiği esmaları meleklerin üzerine arz etti. Meleklerle dedi ki, eğer doğrulardansanız Âdem'e talim ettiğim ve şimdi de size arz ettiğim tüm bu isimlerden bana haber verin.

Allahın rahmet ve mağfireti bizlerle olsun ki, Allah'ın tevrap ve ğafur esmaları bizlere yoldaş olsun. Öylece günahattan emin olalım, hem Allahın hadi ve mühdi esmaları faal olsun. Öylece haddimizi bilip gücümüzün ötesine göz dikmeden hak yol üzerinde sabit olalım. Öylece Allah'ın mudil esmasının içeriği bize fetih olsun ki, bizi sapıklığa götüren tüm bozuk yolların bozukluğunu keşfedelim. Hem Allah'ın cebbar esması faal olsun ki ayağımız hak yolunda sabit olacak iradeye kavuşsun. Öylece nefsimizin hoşuna gitmese de, hak yolunda kaim ve daim olması zorda olsa sebat edebilelim.

Allah Âdem'de tüm manaları faal etti. Her manayı da bir isimle bizlere bildirdi. Allah'ın esması içinde zıtlıklar veya zıt mana içerikleri mevcut değildir. Eğer zıtlıklar olsaydı, insan da tüm esma kuvveleri faal olamazdı ve insan Allah halifesi olarak yeryüzünü mekân edinemezdi. Şunu unutuyoruz ki; Allah için zıt olamaz. Örneğin Muhyi ve Mumit nasıl olur da aynı anda canlanır? Muhyi yeni bir şen olarak yaratılanlara hayat verirken, Mumit eski şeni sahibine iade etmek olarak tasavvur edilebilir. Hadi esması kişide açığa çıkarsa hidayet oluşur. Mudil ismi ise, Hadi isminin zıttı olup, hidayetin oluşmadığı anda zuhur eden, boşluğu doldurma kuvvesidir.

Allah'ın doksan dokuz ismi olarak bize zuhuratı tevdi edilen esmanın hakkını vermediğimizde, bu isimlerin içinde olmayan Mudil ismi, eksik olan yerde devreye girer ve kişi o konuda kaybeder. Bir bardak düşünün. İçinde ya hava olur ya da su. Su çıktı mı, hava otomatik olarak içine dolar. İşte biz, doksan dokuz esma kuvvelerinin işaret ettiği mana

içeriklerinden uzaklaştığımız kadar, Mudil esması devreye girerek oluşan boşluğu hemen doldurur.

Doksan dokuz isim içinde yer almadığı için Mudil ismi de Esmâül hüsnâ içinde yer almayan diğer esmalar gibi zikir olarak okunamaz. Zaten kişi için lazım olan müspet sonuç, diğer zikirlerden husule geliyor. Mudil ismi kişi de açığa çıktığında, kişiyi delalete düşürücü vehimler bilinci kapatır. Çünkü zaten doksan dokuz esma kuvvelerinin anomin olarak oluşturacağı müspet sonuç, lazım olmayan manaların kişinin bilincini terk etmesini sağlar. Bu ismin kapanıklığı kadar kişiye lazım olan diğer tüm isimlerin içeriği kişinin ruh dünyasında canlanacaktır. Bu da, doksan dokuz esmanın fiili veya kavli olarak yapılan zikrinin sonucu, etkileri kişiye yansır. Öylece zulümat gider, yerini aydınlık alır. Böyle kişiler aydınlanmış kişiler olarak tabir edilir. Bu kişilere erenler de denmiştir.

Ayete dikkat edersek, Âdem'e tüm isimler talim edildi diyor. Eğer esmalar arasında zıt olsaydı, Âdem'de tüm esmaların zuhur etmesiyle Âdem'in varlığı ortadan kalkardı. Tüm isimler talim edildikten sonra, Allah melaikeye o manaları arz ediyor. Hz. Âdem'de oluşan tüm manaların mürekkebinin meleklere istiyerek Âdem'in zuhur ettiği şu şu manaları siz de zuhur edin der. Alt yapısı onlarda yok ki onlarda talep oluşsun ve o manalar onlarda da zuhur etsin. Örneğin ısıtıcıya soğut dersiniz, ısıtıcıda soğutma melekesi yok ki soğutsun. Melekeler, melekelerin hüviyetini oluşturur. Onlarda olmayan meleke, bireyselliklerinden de açığa çıkamaz. Yani bireysellik sahibi olan bir melek, kendi öz cevherlerinde mevcut olmayan herhangi bir melekeyi yani kuvveyi zuhur edemez.

İşte Hz. Âdem'de tüm melekeler zuhur etti. Bedeni yapı olarak et kemik beden yani hayvansal beden, ama tüm melekelerin zuhur mahalli. Çünkü ona Allah'ın ruhundan

üflendi. Ona sozsuzluk nazarı yüklendi. Evet, hayret bir şeydir insan.

Sonra Allah meleklerle der ki, eğer gerçekten doğru iseniz Âdem'in ortaya çıkardığı ve saydığı melekeleri sizde çıkarın ortaya. Ayette meleklerin yapısı tarif edilince, onların en az iki kanadının olduğunu söyler. İşte ayette meleklerde var edilen kuvvelere yani melekeler kanat diye işaret edilir. İşte melekler, kendilerinde olmayan sayısız melekenin zuhur mahalli olarak Âdem'i seyir ederler. Gözleri kamaşır ve hayret ederek derler ki...

32. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Melekler dediler ki, sen bizden münezzehsin, senin bize öğrettiklerin dışında bizim için bir ilim yoktur. Muhakkak ki sen, mutlak âlimsin ve mutlak hâkimsin.

Melekler dediler ki, biz sadece varlığımızda olan meleke-lerin olduğunu düşünüyorduk. Çünkü bizde sadece bu mele- keler vardı. Demek ki sen bizden subhansın ve sen bizimle kayıtlı değilsin. Aslında bu yaratım ile melekler Allah'ın su- bhan olduğunun hakikatine vardılar. Ama bakın bir incelik te bizim için var. Bizde sübhanallah deriz. Bizim sübhanal- lah dememizle meleklerin sübhanallah demesi ayrı ayrıdır. Melekler kendilerindeki kısmi melekelerden dolayı sübha- nallah derler. Biz insanlar ise, bizdeki her melekenin kısmi zuhuri için sübhanallah deriz. Daha ötesine geçmeyeyim.

Ve melekler derler ki muhakkak sen âlimsin ve sen her şe- yi yerli yerince yaratansın. Bu ayet ile bundan önceki ayet, in- sanın rabbine açılan iki kapısıdır. Üzerinde az tefekkür ede- lim. Nurumuzu nurlandıralım ki, tüm esmalar tüm dehşetiyle bizde zuhur etsin. Gerçi tüm dehşetiyle zor, ama temenni- miz olsun ki belki cennette nasip olur.

Bu ayeti en güzel şekilde anlamak için şunları bilelim; me- leke, kişide var olan oluş yönündeki herhangi bir meziyeti ta- nımlar. Örneğin ilim melekesi deriz, irade melekesi deriz. Melekeye huy da deriz. Aslında huy, kişide melekenin biraz daha yoğunlaşmış halidir. Mesela birine şunu meleke edin dediğimizde, ona deriz ki söylenilen yönde huy edin. İşte meleke bu gibi anlamlar da kullanılır. İşte yaptığımız zikir ve tefekkürlerdeki asıl amaç, bizdeki melekeleri ya da esmalar ile işaret edilen kuvveleri açığa çıkararak bu kuvvelerle Al- lah'a ulaşmaktır.

Bizde ne kadar çok kuvveler yoğunlaşmış huy olarak açığa çıkarsa, o özelliklerimize dönük olarak o kadar

melekleşeceğiz. Bunun için de bedeni tetikleyen huylarımızdan vazgeçmemiz lazımdır ki, zikir ve tefekkürde yoğunlaşmamız derinlikli olsun. Zaten önemli olan, bizdeki meleke yani kuvvelerin basıncıdır. Zaten her meleke az çok faal, işte bu faali şiddetlendirip gücümüze güç katmaktır esas mesele.

Örneğin birine dua ederiz ve deriz ki; Allah sana kuvvet versin. Zaten az çok kuvveti var ama bu duadan kasıt kuvvete kuvvet katsın, yani kişiye yönelttiğimiz implaslarla beyni üzerinde gerekli açılımda destek olup, dua ettiğimiz kişide meleke yoğunlaşması oluşsun. İşte zikirler kuvvetimize kuvvet katar. Sonu yok ki... O yüzden sübhanallah deriz. Bir ipucu ile açıklamayı da bitireyim, kabı kavseyne ulaşan kişi der ki; Subhanehu ve Teâlâ... İşte dilden dökülen bu son lafızlar, hakikat yolcusunun yolun sonuna vardığında, ulaştığı en son bakış alanı olur.

33. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Rabbin dedi ki ya Âdem; onlara onların isimleriyle isimlenerek haber ver. Ne zaman ki onlara onların isimleriyle isimlenerek haber verdi; o zaman rabbin meleklerle dedi ki, ben size demedim mi muhakkak ki ben göklerin ve yerin gaybını bilirim. Hem açığa çıkarttıklarınızı da bilirim ve gizlediklerinizi de bilirim.

Rabbimiz yalan süslerle bizi kendisine çeken dünya hevasından uzak etsin. Bu heves bizim özümüze inmemize ve mana akıntısına ulaşmamıza en büyük engeldir. Bu kısa hatırlatmadan sonra ayetin anlatımına devam edelim. Hz. Âdem'in yaratılışı ve halifeye dönüştürülmesi olayını anlatıyorduk önceki ayetlerde. Hz. Âdem'e yeryüzünde halifelik makamı verilince, Allah Âdem'e dedi ki; meleklerde ve cinler de olan hem onlarda oluşturmadığım ve sende olup senin varlığını onlarla donattığım esmalarla, varlığını o kuvvelerle resmedilmiş bir halde haber et. Hz. Âdem de özünde bulduğu tüm manaları aktif olarak fiiliyata döküp istediği melekeyi bilfiil melek olarak zuhur edince, Allah meleklerle der ki; size demedim mi semaların ve yerin gaybını bilirim, hem bilirim açığa çıkardığınız şeyleri, hem de bilirim kıstığınız şeyleri.

Yüzeysel olarak baktığımızda sanki karşılıklı olarak konuşulan bir ortam... Başka izah şekli yok ki. Bir de bu ayette sadece meleklerden bahseder, nasıl oluyor da sonraki ayetlerde şeytanın da secde etmesi bekleniyor? Bununla beraber şeytan melek midir, cin midir kavgası başlayıp gidiyor. Bir takım âlimler bu ayete bakar ve der ki; şeytan meleklerdendi. Bir takım insanlar da başka ayetlere bakar ve der ki cinlerdendi. Ve ayetler devam ediyor...

34. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve biz melekler için dedik secde edin Âdem'e, İblis dışında tümü secde ettiler. İblis secde etmekten kaçındı, kendisini büyük gördü ve kâfirlerden oldu.

Biz dedik diyor. Çoğul gelmiş. Çünkü esma mertebesi ve rububiyet alanı devrede. Çünkü Âdem melaikenin tüm mana kuvvelerini zuhur edebilecek yapı ile yaratılmıştı. İşte bu gerçeklik için de, melaikeye Âdem için secde et diyor. Tümü secde ediyor sadece iblis secde etmekten geri durup büyükleniyor. Öylece kâfirlerden oluyor. Acaba bu ayetlerle rabbimiz bize ne demek istiyor?

Surenin başından şimdiye dek ayetler bizi imana davet etti. İnsanları inanç bakımından gruplara ayırdı. İnsanların gerçeğe yönelmesi için örnekler verdi. Kuran insandan okunandı. İnsandan okunan Kur'an, hemen işin başında bize izahat vermek için bizim var ediliş serüvenimizi anlattı. Şuna benzer; diyelim ki bir buzdolabının tanıtımını yapıyorsunuz, önce fiş takılır ve kapılar kapalı tutulur da içi soğumaya başlarlar. Nasıl soğutur? İçinde var olan sıcaklığı dışarı atarak. Sizi dinleyen daha da merak eder. Bu kapalı sandık içindeki sıcaklığı nasıl dışarı atar diye? Bu defa başlarsınız buzdolabının motorunu anlatmaya. İşleyiş düzenini ve inceliklerini anlatırsınız. Motor arızalanırsa içindeki sıcak havayı dışarı atamaz ve içindeki yemekler bozulur diye bilgi verirsiniz.

İşte bu ayetlerde sözü dolaştırdı da insanın motoruna getirdi. Motor nasıl çalışır? Bizim motorumuz nasıl çalışır? Eğer olay sadece Hz. Âdem ile sınırlı olsaydı, niye bize anlattı? Bizze hikâyeyi mi anlattı bu ayetler? Hayır işte. Her ayet birebir bizi ve bizdekini anlatır. Ayetlerde bize der ki, bak kulum senin özünde tüm esmaların tohumu ekildi ve tüm melekeler emrine verildi ve tüm melekeler sana boyun büktü. Sen onları istediğin şekilde tasarım et. Bil ki, sonsuz âlemlere doğru yolculuğa

devam edeceksin. Ama bil ki, senin yapında öyle bir kuvve yerleşmiş ki o kuvve sana boyun eğmemiştir. Sürekli seni ikilemede bırakır ve sürekli faaldir o meleke.

İşte o meleke şeytaniyet melekesi olup Haris isimli meleken sende kuvveden fiile yansır. Her insanda vardır. Haris isimli meleke, kişide hırsı tetikler. Hırs şeytani bir ateştir ki kişiyi melekuti nurdan mahrum eder. Onun için bir ki, seni yolundan alıkoyan yegâne haslet, hırstır. İyilikte dahi hırsı terk et. Bazı insanlar bu melekeyi tümüyle silebilir ve silen kişinin Şeytanı Müslüman olur. Bu da ancak Allah lütfüyle gerçekleşir. Bu ancak resul ve nebilerde yani peygamberlerde verilen tebliğ görevini hakkıyla yapmaları için gerçekleşir. Peygamberlerin dışındaki hiçbir insanda bu meleke ölmez, en fazla örtülür. Haris isimli meleke, faydamız doğrultusunda da asla yönlendirilemez. Hırsla kalkan, başta hırsın kendisine verdiği ateşleme ile kendisinde az bir güç hisseder. Sonra bu hissediş yangına düşünür ve tüm ferasetini kapatıp yok eder. Onun için bilelim ki Haris melekesi hiçbir durumda bize boyun eğmeyecektir.

Hız. Âdem cennetteyken bu mana onda kabardı kabardı da Havva'ya yöneldi. O zamanlar daha peygamberlik görevi verilmemişti ve tek başına idi. Yönelince Havva'ya, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin nûru alnından beline indi. Havva'ya yönelince, yani hırs melekesi ile ona sahip olunca, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin nûru Hz. Havva'ya geçti. Soylu cennet elbisesi üzerlerinden ve kendilerini dünya ortamına indirilmiş buldular. Sonra Allah tövbelerini kabul etti ve onlardaki hırs melekesini aldı.

Aldı almasına ama yeryüzündeki cinler buna düşman oldu. Başları Ezazil idi, çok güçlü kuvveleri vardı. Hz. Âdem onun kuvvelerinin üstü ile dünyaya gelince, yeryüzü halifeligi

Hız. Âdem'e geçti. Yani Allahın varlıklarda zuhur ettiği tüm manaları ve daha fazlasını onlar üzerinden yağdırmaya başladı. İşte bu noktada Ezazil ve avenesi Haris isimli melekeyi açığa çıkarıp, hırsla bürünüp eski kuvvelerinin yetersizliğini gördüler. Allah'tan mühlet istediler, biz insanların tüm kuvveleri açığa çıkarmamaları için doğru yollarına oturacağız ve hilafet sırlarından onları mahrum edeceğiz dediler.

Konunun iyice anlaşılması için şu noktaya da değinelim. İnsan yaratıldığında yeryüzünde cinler vardı ve yeryüzünün halifeliyi onlardaydı. Tümü özlerindeki kuvveleri açığa çıkarır ve sınav onlar için daha başlamamıştı. Hız. Âdem'in gelmesiyle onlarında sınavı başlamış oldu. O yüzden Hız. Âdem'in gelişi tüm varlıklar için bir milat oldu. Onlardan da Hız. Âdem'e uyan ve Müslüman olanlar oldu. İman etmeyip küfürde ileri gidenlerde oldu. Uymayan ve saptırmak isteyen de oldu ve hala devam ediyor. Cinler Hız. Âdem'den çok çok önce yaratılmışlardır. İşte onlar da Müslüman olabiliyorlar, fakat insan gibi yeryüzünde halife olamıyorlar.

Bir örnek vermek gerekirse; nasıl ki her zaman diliminde o zamanın bir insanı kâmil olur ve tüm manalar ondan zuhur eder. İşte bunun gibi Hız. Âdem dünyaya inmeden önce, yeryüzündeki en yetkili varlıklar cinlerdi. En âlimleri de Ezazil idi ve yeryüzünün halifesiydi. İşte halife olmak yetmiyor, önemli olan hilafeti ölüme dek devam ettirebilmektir. Çünkü ayak her an kayabiliyor. Ayakların kaymaması için de, sıdk ile Allah yolunda nefes vermeyi son nefese kadar devam ettirmek için zikir, dua, ibadet, yöneliş ve yakarış hep devam etmek zorundadır. Çok amel ettim artık yeter denemez.

Hız. Âdem gelince hilafet ona geçiyor. Bu durumu cinler kıskandığı için Haris melekesi onlarda açığa çıkıyor. Haset; nimetin karşıdan alınıp kendisine verilmesinin istek ve düşüncesidir. Bu istek türü kesinlikle haramdır. Ama ondaki dursun

benim de olsun derseniz, bu istek biçimi haram değildir. Zaten Haris melekesi bizde asla silinmeyeceği için, ölüme kadar dikkatli olmalıyız. Çünkü her insan hem Âdem olmaya, hem de bir Ezazil olmaya adaydır. Allah'tan asla umut kesilmez. O neylerse güzel eyler. Biz O'nun izniyle her an gayrette olalım. O ne murat edip izhar ediyorsa, zaten teslimiz O'na.

35. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve biz dedik ya Âdem, sen ve eşin cenneti mesken edinin. Ondan dilediğiniz yerde bol bol yeyin. Ama şu ağaca yaklaşmayın. Eğer yaklaşılırsanız zalimlerden olursunuz.

Allah cenneti onlara mekân eyledi. Allah önce Âdem'i var etti ve bahsedilen eylemlerden sonra ki bu da yaklaşık bin yıl sürdü. Evet, bin yılın sonunda Havva annemiz Âdem'den yaratıldı. Allah dedi ki Âdem'e cenneti sen ve eşin mesken edinin ve oradan istediğiniz şeyi yiyin ve cennetin her nimetinden faydalanın, ama şu ağaca yaklaşmayın. Bu tabirden şu anlaşılıyor, cennettesiniz ama cennet asli mekânınız değildir. Eğer asli mekânları olsaydı, oradan herhangi bir nimet yasaklanmazdı. Çünkü yasak edilen şeyler nefse tatlı gelir ve kişi o yasağı delmek için bir nefis mücadelesine girer.

Demek ki cennetler, ama nefis basamakları arasında gelip gitmek aktif bir şekilde cennetler. Ama müminlerin kıyametten sonraki süreçte girecekleri cennette onları bedenselliğe çeken nefis olmayacaktır. Ve orada her ağaçtan yiyebileceklerdir. Yani sınırsız olacaktır, ama Âdem ile Havva cenneti sınırlı idi. Bilinç cennet ortamında sınır tanımadı ve yasak edilen ağaca yaklaştı. Hâlbuki Allah demişti ki, sakın yaklaşmayın bu ağaca yoksa zalimlerden olursunuz. Yani kendi kendinize karanlık bir ortam oluştursunuz.

36. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Fakat şeytan, ikisini içinde buldukları ortamdan kaydırdı. Öylece ikisini o ortamdan çıkardı. Ve biz onlara dedik ki, haydi bazınız bazınıza düşman olarak inin. Sizin için yerde karar kılma yeri olacak ve belli bir vakte kadar da oradan size faydalanma olacaktır.

Bunun üzerine Şeytan onları oradan kaydırdı, ikisini de buldukları nimet yurdundan çıkardı, biz de haydi dedik bir kısmınız bir kısmınıza düşman olarak inin ve size yerde bir zamana kadar bir karar ve bir nasip alma var dedik. Dikkat edersek Hz. Âdem yaratılmış ve üzerinden bir zaman geçmesine rağmen cennette kendisine herhangi bir meyve yasak edilmemiş, ama Havva yaratılınca, ağaç yasaklanıyor. Hem şunu da bilelim ki, Hz. Âdem direk Allah yaratmasıyla ve sıfırdan yaratılmıştır. Havva ise, sonradan yaratılmıştır.

Eğer bazı kişilerin dediği gibi bir evrim mevzu bahis olsaydı, o zaman yeryüzünde birçok nesil olacak ve zaten Âdem ve Havva beraber olacaklardı. İşte durum öyle değil ve Allah kudret eliyle Âdem'i sonra da, kudret eliyle Âdem'den Havva'yı var ediyor. İşte Âdem babamız Havva annemiz ile beraber ağaçtan yiyince, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin nuru Âdem'den Havva'ya geçti.

Şeytani kuvve yani hırs melekesi Âdem babamız da zirve yaptı ve Havva annemize yaklaştı. Yaklaşmakla beraber ağaçtan yediler ve cennetten çıktılar ve kendilerini yerin kaydında buldular, yani bedeninin kaydında buldular. Beş duyuya dönük kısıtlı bir yaşam başladı Âdem ve Havva için. Allah hem cennetten çıkardı, hem de bazısını bazısına adüvv etti. Yani bedensel dürtüleri ruhsal dürtülere zıt yaptı. Sen bedensel tatmin ile uğraşırsan manasal sezintiler sizlere kapanır dedi. Âdem ve Havva özlerindeki "Haris" isimli şeytani melekeyi üzerinde oldukları bedensel haz yönünde zuhur ettiklerinde, bir birlerine

bedensel olarak yaklaştılar. Bu bedensel yaklaşma ile cennet yaşamı onların gözünden kayboldu ve dünyaya indiler.

Dünyaya inerlerken de, bedeni ve manevi şeyleri cem ederek dünyaya indiler. İki si bir birine zıt yani düşman olarak yerde nasiplenmek üzere, Allah onlara müsaade etti. Onlara derken, bizlerde onların nesli olarak aynı şekilde maddesel tatmine dalarsak manadan yoksun kalırız. Manaya yoğunlaşırsak madde zaten peşinden gelir düsturuyla yeryüzünde yaşama nasip olur. Dünyada verilen ömür bitince ise, yapmış olduğumuz iyiliklerin semeresini elde ederiz.

Biz anne ve babalarımızın ortamından sonra vücut bulduk, daha önce ise Allah ilminde olup A'MA da idik. A'MA dan bakabilen zevatlarda olmuştur. Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin miraçta iken A'MA dan baktı ve kıyametin tüm sahnelerini izledi. Tarihteki bazı büyük şahsiyetlerin A'MA dan bakıp haber verdiği gelecekle ilgili haberleri olmuştur. Biz Allaha sadık kul olalım, zaten ona misafir olana o ikramını esirgemez. Sakın ha Allah'ın verdiği ikramları esas bilip Allah'ın cemalinden perdelenmeyelim. Yoksa dostunun sunduğu ikramlara dalıp dostunun muhabbetini unutan misafirler gibi komik oluruz.

37. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Âdem rabbinden bir takım kelimeler ile telakki etti. O telakki ettiği kelimeler üzerine tövbe etti. Muhakkak ki o, mutlak olarak tövbeleri kabul eden ve mutlak olarak rahim olandır.

Bakara suresi içeriği ile kişiyi en'amlıktan alıp insanlığa yükselten başlıca suredir. Bu ayete baktığımızda ve önceki ayetler gözümüzde canlandığında, tarihsel süreçte işlenmiş olayları anlatan ayetlerin, sadece tarihte olup biten bir şey olmadığını ve birebir bizi ilgilendirdiğini fark ederiz. Yani kuran tarihsel bir şeyi anlatmaktan ziyade bize bizi anlatır. Her ayet bizle alakalı olup soyut kavramları somutlaştırır. Öylece düşünce dünyamızı zenginleştirip özümüzle buluşmamızı sağlar.

Âdem rabbinden kelimeler edindi. Neydi o kelimeler? Açık ve net yazılması olamayacağı için, içerik zikredilmemiş, ama o haleti ruhiyeyi yani tövbe etme cüretini özünde keşfeden kişi o kelimelere mülaki olur. O kelimelerden bir sezintiye şöyle işaret edilmiştir. Hz. Âdem aşırı üzülyüyor, yaptığı hatayı idrak ediyor ve Allah'ın Arşısı ona gösteriliyor. Üzerinde "La ilâhe illa Allah Muhammed Rasulullah" yazılıydı. Der ki ya rabbi, "adını adının yanına yazdığın kişinin hatırına tövbemi kabul buyur" diye bazı rivayetler bize ulaşmıştır. Bizde Nuri Muhammediyeyi hissederek hatalarımızdan geri dönüş yaparsak, Allah hakikatin yolunu bize de kolaylaştıracaktır.

Hz. Âdem özünde var olan Nuri Muhammediyeyi hissedip o nur ile rabbini güçlü olarak hissedince, Allah ondan tevvab ismini zahir ediyor ve sonra rahim esmasıyla yeniden güzellikleri yaşaması için onun bilincindeki blokeyi kaldırıyor. Rahman zaten her varlıkta faaliyettedir. Önemli olan Rahim esmasını faal etmemiz, zaten onun için de her gün belli bir süre Rahim zikri önerilmiştir.

Bilelim ki bizler hatalarımızın karşılığı olarak nefsimizi suçlar ve hatamızdan dönüş yaparsak tövbemiz kabul edilir, suçu başkasına atarsak bir türlü ıslah olamayız. Çünkü sürekli suçu ve suçluyu dışarıda arar ve kendimizi süttten çıkan ak kaşık addederiz. Kendisini pak zanneden zaten fikrince aktır. Durumunu kara görmez ki ak etmeye çalışsın. İşte bunu gören Âdem ve Havva yaptıkları hatayı nefislerinde gördüler ve tövbe ettiler.

38. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Biz onlara dedik ki hepiniz oradan ininiz. Benden size bir hidayet geldiğinde, kim bu hidayete tabi olursa, onların üzerine bir korku gelmeyecektir hem onlar mahzun da olmayacaklardır.

Bu ayet biz diyerek başlıyor. Sonra da tümünüzün inin oradan diye devam ediyor. Biz diye hitap gelince esma makamı olarak anlamamız gerekir. Ben dediğinde ise, zat makamını, yani Allah biz ile rububiyet alanından, ben ile de ulûhiyet alanından bizimle konuşuyor. Âdem babamız ile Havva annemiz ağacı yeyince kendilerinde varoluştan gelen tüm esma kuvveleri büzüştü ve oranları düştü. Baskıları azaldı ve kudret ile sebepsiz zuhur eden yaratım güçleri ellerinden alındı. Sebepler diyarı olan et kemik bedeninin âleminde gözlerini açtılar.

Sonra Hz Ademe vahyedildi ki, benden size hidayetçi gelecek. Dikkat edin ki, ben diyor yani zat makamı, yani bizlere gelen hidayet rehberleri bizzat Allah'tan olup takip eden kişi arındıkça arınır ve ilk yaratım şekline tekrar ulaşmak için tüm yollar önüne açılır. Hidayetçiye uyup dediklerini işleyen kişiye hiç korku olmayacaktır ve üzülmecektir.

Şimdi dikkat edin ayete, Allah biz insanlara tercih hakkı vermiştir. Ayete baksanıza açık açık diyor ki, hidayetçiye uyup dediklerini işleyen kişiye korku olmayacaktır. Eğer elimizde bir şey olmasaydı, Allah niye böyle desin. Hem de mütekellim vehdehu edadıyla, yani bizzat kendisi söyleyerek ve insanı muhatap kabul ederek. Demek ki sanal da olsa bir benliğimiz ve irade merkezimiz vardır ve Allah ile muhataptır. Yoksa bu ayetlerin hükmü kalmazdı.

Yani biri size dese ki, “insanın elinde hiç bir şey yok, dünya bir tiyatrodur ve sende sadece ve sadece zorunlu rolünü oynuyorsun”, ona tebessüm ederek çalışmanıza devam edin. Unutmayalım ki Allah, hiçbir kuluna zulmedici değildir. Kul

yaptığı eylemin karşılığını eksiksiz olarak rabbinin katında buluyordur ve bulacaktır.

Cennette kişi istediği şeye ol der olur. Ama dünya öyle değil, düşünürüz ve sonra da güç harcayarak istediğimizi yapmaya çalışırız. Yani sebepler dairesi faaldır, cennette ise ol der oldurur. Yani kudret dairesi devreye girecektir. Bu olayın başka yüzü, biz istediğimiz her şeye gene de onun bizdeki esma kuvveleri kadar sahip oluruz. Çünkü tüm varlığımız ondan ve onunla kaimiz. Yaptığımız zikirler ve dualar ile rububiyet çemberimizi genişletiriz. Olay çok boyutlu bir olay ki, bir tarafı anlatırken diğer tarafı inkâr etmeyiz. Olay tıpkı kırkayaklı gibi olup tüm ayaklar beraber hareket etmek zorundadır. Yoksa birine değinirken diğerinden mahrum kalırız. Öylece olayın hakikatından mahrum oluruz.

Hidayetçi hidayet yolunu, kişinin bilincine net ve doğru bir tarzda sunduğunda, yani Allah elçisi kişiye Allah yolunu telkin ettiğinde, yağdan kıl çekercesine kişinin ruhunu rahatça kirlilikten çekip alması, kişinin hoşuna gider. İçini zevkle mest eder. Kişinin vicdanı Allah elçisini reddetmek istemez ki, bu kesin gerçektir. Her ne kadar bazen inat önünü kesse de, vicdan yani deruni his doğrudur der. Örneğin, Ebucehil Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin peygamber olduğunu biliyordu, ama inat uymasını engelledi. İnat evet inat insanın baş belası ve kişiyi yolundan alıkoyar.

Birine deriz ya, “Allah hidayet versin” yani O insana Allah sana yardım edecek birini karşına çıkarırsın demiş oluyoruz ki, burada iki yön vardır; biri kişiyi yönelten Allah elçisi, ikincisi ise kişinin bileşimindeki hadi esmasının yoğunlaşmasını sağlamamızdır. Çünkü kişinin hadi esması açılırsa kişi inadı terk eder ve resule iman eder. Kişinin bilinci, zikirle açıldığı gibi başka birinin kişiye yoğunlaşarak ruh dalgası göndermesiyle de açılabilir. Bu da ancak kişide tam bir deruni hal ile yönelişle

gerçekleşir. Ta bilinçaltına kadar inerek karşıdaki kişiyle aynı frekansa girer ve düzeltir Allahın izni ile. Buna dua derler ki, öylesine dua olmaz, deruni kalp ile olur. Tıpkı denizde alabora olan gemideki kişinin duası gibi dua edelim. Huşu ile canı gönülden edilen dua makbul duadır. Her birimizin duasının öyle olması temennisiyle bu ayetin de derinliklerinde bulduğumuz içsel sezintilere son verelim.

39. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Kesinlikle en büyük gerçek olan Allah hakikatini örterek ve mevcudiyetimize delil olan kendi varlıklarının bizimle kaim olduğu gerçeğini yalanlayanlar, işte onlar ateşin arkadaşlarıdır hem de onlar onun içinde ebedi kalacaklardır.

Kesinlikle en büyük gerçek, mutlak olarak var olan Allah hakikatini idrak etmektir. En büyük örtü ise onu örtmektir. İşte bunu örtmeye küfür hali denilmiştir. Örtene de kâfir denilmiştir. Bu örtme işini genelde biz, kendi varlığımızı ve kuvvetimizi Allah'ın kudretinden ayrı sanıp gücümüzün tümüyle kendimize ait olduğunu zannederek yapıyoruz. Böylece en büyük hakikat olan Allah ile kaim olduğumuz gerçeğini zihnimizde örtmüş oluyoruz. Oysaki buna en büyük delil gene de kendi varlığımızdır. İşte küfür edip asıl hakikatini örterek ve mevcudiyetine delil olan kendi varlığının Allah'la kaim olduğu gerçeğini yalanlayanlar, işte onlar ateşin arkadaşlarıdır, hem de onlar ateşin içinde ebedi kalacaklardır.

Bu ayette Allah, rabbine küfredenler ve yalanlayanlardan bahseder. Bakın ve dikkat edin. Özünde var olan Allah'ın sonsuz ve sınırsız manalarını gizleyen ve kendisinin sanan, hem özünde var olan Allah kuvvet ve kudretini inkâr eden öylece yalanlayan kişi dahi, aslında Allah'ın ayetlerini yok sayamaz. Çünkü akıl ve mantık var, bir güç ve kuvvet var ortada. Aklını yitirip deli olanların dışında olan her kişi bunu görür. İnsanların genelinde inat olduğu için kendi yolunu en esah görür. Bu esah görmesi sayesinde karşı karşıya kaldığı güç ve kuvveti sanal benliğine mal eder. Allaha ait olduğunu görmezlikten gelir ve yalanlar. İşte böyle kişilere ateş ehlidir diyor ayet. Hem de ebedi olarak orada kalıcıdırlar diyor yüce rabbimiz.

Kişinin cehennemden azat olmasının birinci şartı, “La

ilâhe illa Allah” gerçeğine iman etmesi ve Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin tanıttığı şekilde Allah’a lika yani yakınlık elde etmek için gerekli çalışmayı yapmaktan geçer. Gayrı bir yol bizi melekût âlemiyle tanış yapmadığı gibi hak ile de yoldaş yapmaz.

40. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ey israil çocukları; zikredin o nimeti ki, onunla nimetimi üzerinize indirdim. Ahdime vefa gösterin ki, ben de size verdiğim sözü tutayım. Ve yalnızca benden çekinerek korkun.

Allah Kur'an ayetlerinde ey insanlar, ey iman edenler, ey kâfirler, ey İsrailoğulları gibi hitap cümleleriyle yarattığı insanlara ayrı ayrı özellik ve sıfatlarıyla hitap eder. Öylece söylenen sözlere kulak kabartmasını ister. Ve ayete bakıyoruz ki, ey İsrailoğulları diye başlıyor. Olayı bilmeyenler de Yahudilere gelmiş bir ayet zannederler. Ey İsrailoğulları diye başlayan ayetlerde, kişinin üzerlerindeki nimetlerin hatırlatılması istenilir. Şimdi buradaki olaya başka pencereden bakalım.

İsrailoğulları tabirini açtığımızda, isra gece yol giden kişiye, il ise Allah'ın ulûhiyetine işaret eder. İsrâ miraç gecesini hatırlayın. Ayette Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin gece Mekke'den Kudüs'e gidişi için bu kelimeyi kullanıyor. İşte diyor ki, ey o kimseler ki, karanlık bir ortam olan bedensel yaşam içinde bocalayan, ama gözünü Allah'a dikmek isteyip gereği gibi kulluk yapmak isteyen ve yönelişini bu yöne çeviren kişinin çocukları. İlk israil olan kişi de Âdem babamızdır. Ağaçtan yeyip dünyaya inince, kendisini karanlıkta buldu ve Allah'a yol aradı.

İşte ey israiloğulları diye başlayan her ayet tüm insanlığa hitaptır. Çünkü her insan bir bilinmezlik içinde ileriye doğru yürüyüp gitmek ister. Hep ileriye gidüş her insanın bilinçaltına işlenen değişmez bir tasadır. Bu tasa uğruna gece gündüz uğraşır ama olayı bilmediği için de, çoğu defa bu bilinmez yolculuğu bedensel bir yaşama doğru işler durur. Dünyevi tatminsizlik başlar ve ne gelse biraz daha gelsin der. Ki asla sonu gelmeyecek tatminsizlik kişiyi strese ve sıkıntıya sokarak hayatını cehennem eder. İşte bu stres ve sıkıntı en büyük karanlık olarak insanı sarar. Ne yapacağını bilmez olur. İşte

Allah bu ayette der ki, üzerinizde olan nimetimi hatırlayın ve sizin âlemlerden üstün olduğunuzu bilin...

Şimdi az düşünelim; eğer klasik tabirle bu ayeti Yahudilere verirsek ki, yeryüzünde İsrail diye bilinen Yahudi devletindeki kişilerde zaten bunu isterler. Zaten onlar derler ki bizler tüm insanlardan üstünüz ve tüm dünya bize köle olacak diyorlar. Eğer ayeti Hz. Musa aleyhi selam zamanında olan insanlara hasredersek, onun birçok yol arkadaşı dahi biraz yalnız kaldığında, hemen dışsallığa yönelik çalışıp buzağıyı bile tanrı edindi. Hem eğer o zamanı anlatıyor ise, Kuran hikâye kitabı olmadığı için bize ne onlardan, yaşayan bir kavim idi ve göçüp gitti. Eğer ki, velev Hz. Musa aleyhisselam kavmine mal edersek, o zaman şu çıkıyor ortaya, hani Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin ümmeti en hayırlı ümmetti? Demek ki burada yanlış anlaşılabilir bir mevzu vardır ki, kapalı bırakılmıştır.

Şimdi toparlarsak şöyle bir hitap duyarız, “ey ulûhiyete yönelip şirkten arınan ve gece gece karanlıkta yol yürüyen kişinin çocukları”. İşte bizde bu bilinmezlikte yürürken Allah’ın nimetlerini hatırlayalım ve tefekkür ile menzilimize varalım. Ve tefekkür için yönelişe geçiyoruz. Örneğin; ey israil çocukları diye hitabın üzerinde az tefekkür yolu açtık. Onun için kesin olarak bilelim ki, Yahudiler seçkin kavim değillerdir. Seçkin kavim diye bir şey yoktur. Çünkü İslam ferde hitap eder. Herhangi bir kavmin ölüm ötesi varlığı yoktur. Ferdin ise ölüm ötesi varlığı vardır. Bir ayette en iyiniz en iyi takva ehli olanınızdır der. Kur’an ayetleri birbirleriyle çakışamaz. Bir yerde çakışma hisseden kişinin bu hissi, kişinin konuya tam vakıf olamamasından kaynaklanıyordur.

Kur’anda insanlığa hangi isimle hitap edilirse edilsin, her hitap birebir bizedir. Çünkü tüm âdem çocukları olarak hangi insanda hangi özellik ve düşünce varsa, aynı özellik ve

düşünce bizde de gizlidir. İşte yapılan hitaplarla bizde gömülü olan düşünce makamına bir vuruş yapıyor ve okunan ayet içeriği ile diyor ki, burada zikredilecek düşünceyi kendinizde isterseniz faal veya istersiniz de faal etmeyin. Örneğin ayetin başında ey israil çocukları demişse, demek ki o bahsedilen özellik içerikleri ile dikkatimizi bizdeki saklı olan o içeriğe çekmiştir.

İşte bu ayetin içeriğinde verilen bir sözden bahsediyor. O söz ise bizim yapımızı oluşturan etken içeriğimizdir. İşte onun için rabbimiz der ki, üzerinizdeki nimetlerimi hatırlayın, varoluş hamurunuzu tefekkür edin, benimle aranızdaki münasebeti anlayın. Onun için de Allah'ın üzerimizdeki nimetlerini düşündükçe, üzerimize akan lütuflerinde derinleşiriz. Tefekkürden uzaklaştıkça ayetin tanımıyla davarlar gibi oluruz. İnsan tefekkür üzere var edilmiştir.

Düşün kardeşim, düşündükçe, derinine dalarsın. Sakın ha düşünme diyenlere tebessüm edip yolunuza devam edin. İlkokul birinci sınıfa başlayan çocuk, çirkin veya yanlış yazdı diye öğretmen onu dövse ve yazma derse, çocuk öğrenir mi? Hatta ki tümüyle yanlış yazan öğrencisine de yıldız atar ki keyfi yerine gelip daha çok yazsın diye. İşte bizde öyleyiz, tefekkür edeceğiz kardeşim. İsalet etmezse bir sevap, isabet ederse iki sevap kazanırız. Ve rabbimiz diyor ki, siz ahdimde vefa gösterin bende size verdiğim ahde vefa göstereyim.

Bakın aziz kardeşlerim, her şey bizde başlar. Biz yaparsak rabbimiz verir, ama yapmazsak nal toplarız. Ve rabbimiz devamlı diyor ki "Ferhebun", yani sadece benden çekinin, burada sadece korku manasını almak hata doğurur. Çekinme kavramı ise, zaten içinde korku anlamını da içerir. Burada "iyyaye ferhebun", yani sadece benden çekinerek korkun anlamını vermek zorundayız ki, ayetin deruni anlamını hissedelim.

41. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve size nazil olup sizinle beraber olanı tasdik edici olana iman edin. Size sunulduğu gibi içeriğini bilmeden, evvel işiniz onun inkârı olmasın. Benim ayetlerimi küçük bir paha karşılığında satmayın. Ve yalnızca bana karşı takva ehli olun.

Bu ayet de önceki ayetin devamı olarak rabbimiz bize hitap ediyor ve öncelikle iman edin diye başlıyor. Demek ki iman edip etmemek bize verilen bir salahiyettir. İstersek iman edip gereği eylemleri yapacağız, istersek te nefsi emaremize ağır geldiği için her şeyi boş vereceğiz. Hiç düşünmeyiz ki, bizde var edilen ilim, irade ve kudreti. Bu kuvveler illa ki bir yöne doğru kullanılacaklardır. Bizim için zor olan demek ki bizi arındırıyor ki işlenmesi bize zor geliyor. Nefsi emaremize her zor geleni işlediğimizde, bize yeni kapıların açılacağını bilmemiz gerekir. Öylece samimiyet ve istikrarla amelde ram olmamız gerekir.

Biz gözümüzü et kemik bedende açtığımız için, bilincimiz kendisini et kemik beden sandı. Bilincimiz et kemik beden rengine büründü. Bedenin isteklerini ve zevklerini esas sandı. Ye dedi yedi, iç dedi içti, uyu dedi uyudu. Ve bu uğurda daha çok zevklenmek için her türlü yola başvurdu. Bunun zıttı olan şeyler, bilinci arındırdığı için nefse zor geldi. Kişi et kemik beden zevklerinden sıyrıldığında ise, bu defa zevkin yönü değişir. İşte rabbimiz diyor ki; sizle olan şeyi tasdik eden “mâ” indiğinde, o “mâ” şu ki; Allah’ın değişmez kelamı. Allah’ın değişmez kelamı dedik ama Allah istediğinde istediği kuralını günceller.

On sahife adı altında küçük kitaplar Hz. Âdem’e indi. Çünkü insanlık geliştikçe, Allah hükmünü güncelledi. İki insan varsa ayrı kurallar, binlerce kişi varsa apayrı kurallar. Onun için Allah der ki; biz bir ayeti nesih yani hükümsüz ettığımızde, ya onun gibi ya da daha güzelini getiririz. Allah’ın

değişmez düzeni deriz, ama Allah istediğinde istediği şeyi değiştirir ve yaptığı değişimi de peygamberleri ile bildirir. Son peygamber Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz olduğu için de, artık yeni bir değişim olmayacaktır. Ve Allah mührünü Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz ile basmıştır. Onun için de Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hatmunnebi olmuştur.

Örneğin deriz ki ölen artık dirilmez bu dünyada. Ama Hz. İsa aleyhisselam ölüleri diriltti. İleri ayetlerde okuyacağımız gibi, bazı rivayetlere göre inek eti bir maktule vuruluyor ve maktul diriliyor ve kendisini öldüren kişiyi söylüyor. İşte Allah istediğinde istediği şeyi değiştirir. Aslında değişme kuvvesi insan da mevcuttur. İnsan yaptığı dua ile istediği zaman yönelir. Allah kulunun isteği doğrultusunda değişiklik yapar. Bu değişiklik ferdi alan olup genel perspektifte tüm düzenle alakalı olamaz. Çünkü mutlak düzen mühürlenmiş ve artık kıyameti beklemektedir.

Ve Allah der ki; size sunulduğu gibi içeriğini bilmeden, evvel işiniz onun inkârı olmasın. İnsanda inat güdüsü baskın olduğundan, ona bir ilim sunulduğunda, eğer daha önce edindiği bilgilere uymuyorsa, kendi bilgisini sorgulamak veya sunulanı araştırıp olayın hakikatine vakıf olmak yerine, hızlıca reddeder. İnsanda var olan bu melekeye Allah dikkat çekerek, sunulan ayetleri tezekkür etmemizi istiyor.

Ayrıca ayetin bu kısmını şöyle de değerlendirebiliriz. İlk inkâr edenlerden olmayın olayını kendimize dönük yorumladığımızda karşımıza şu çıkar. Her an ezeldir, her an ebettir ve bizim için her an yeni bir şanedir. Her anın oluşumu ayrıdır ve madem her anın oluşumu yenidir, o zaman özüne bak ve sana nazil olan kitaba bak ve içine girdiğin anı imansız geçirme. Aslında iman öyle bir defa söylenip unutulacak şey değildir. Her

girdiğimiz an yeni an olduğu için, anlık durumumuzu kontrol altında tutmamız gerekir. Her nefesimizi Allah ile vermek için uyanık olmamız gerekir. Yoksa bir bakarız ki, et kemik bedenin isteği doğrultusunda kaymışız da farkında olmamışız.

Ve ayette der ki, Allah'ın ayetlerini ucuz bir pahaya satmayın, yani özünüzün hakikatini haykıran ayetleri idrak edin. İman ile yaşayın her anınız da uyanık olun ve dünyevi değerler peşinde koşup Allah'ın ayetlerini görmemezlikten gelmeyin. Rabbimiz, artık korunun diyerek ayeti tamamlıyor. Allah bizim idrakimizi genişletsin temennisiyle bu ayete de son verelim.

42. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Mutlak olarak hak olanı batılla hemhal olarak örtmeyin, öylece mutlak olarak hak olanı örtbas etmeyin. Sizde hakkı örtbas edip gizlediğinizi zaten biliyorsunuz.

Her ayet yeni bir candır bize. Şimdi dikkat edin ayete, libas etmeyin der. Küfür sözcüğünün örtmek anlamına geldiğini izah eylemiştik. Kâfir aslında yok saymaz örter, hak örtüldüğünde batıl ortaya çıkar. Aslında hak ve batıl diye iki zıt yoktur. Nasıl ki ışık ve karanlık aslında iki zıt şey olmayıp, ışığın bittiği yere karanlık deriz. İşte bu da öyle... Zaten Karanlık derece derecedir. Az karanlık, çok karanlık, alaca karanlık gibi... Eğer ki aydınlık ve karanlık zıt olsaydı, ya aydınlık veya karanlık olurdu. Karanlık yavaş yavaş iniyorsa, zıt olamaz.

Hak ile batılda da öyle, zıtlık yok. Hak örtüldükçe kişideki hak ışıltıları kaybolur. Derken tüm örtüler inince orada hak tezahürü çok zayıf kalıp örtüler arkasında kaldığından, işte hakkı yansıtmayan o şuura batıl denilmiştir. İşte rabbimiz der ki; hakkı batıl ile örtmeyin. Birde dikkat edersek, B-il batılı başında B harfi vardır. Yani kendinizin yaşam tarzı olan hakkı terk ettikçe, otomatik olarak hak sizde örtülür ve batıl yani sonsuz yaşamda sizin için değeri olmayacak şeyler sizin için hayat tarzı olur. Yaşamımız et kemik bedeninin menfaati doğrultusunda şekil alır. Sonra da hakkı ketim etmeyin yani örtüp geri plana atmayın diyor. Hakkı ketim ettiğinizi zaten biliyorsunuz diyerek bu ayeti de bitiriyor. Yani kişi istediği kadar hakkı batıla bürünerek ketim edip gizlesin, kendisi bunun farkındadır. İnada büründüğü için de kendi yaşamını karanlıkta bırakır.

Bilinç istediğiniz kadar perdelenmiş olsun ve kişi istediği kadar inkârcı olsun, kişinin öz bilinçaltında haksız olduğu şuuru yatar ve kişi bunun bilincindedir. Yani o şuur kişinin ruhunu hiç terk etmez. İnat insanın hakikati görmesine en

büyük engeldir. Onun için de insanın en büyük düşmanı, kalbi hastalık olarak içinde adeta canavarlaşan inat hastalığıdır. İşte insan, içindeki bu saklı canavar olan inat yüzünden, çoğu defa bile bile özündeki manayı ve hakikati bir türlü kabullenemez. İşte tüm inadına rağmen uçurumda bir itelese-niz Allah der, işte o anda perde ardındaki kısık ses tüm inadı deler geçer. Ama dar anındaki imanı ise, Allah kabul etmez. Firavun bile o anda Allah demişti ama işe yaramamıştı. İşte aziz kardeşim bizler geniş zamanımızda Allah diyeceğiz ki, dar zamanımızda Allah ey kulum desin.

43. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve namazın hakkını vererek eda edin, hem mutlaka zekâtınızı verin. Ve mutlak bir halde rükû edenlerle beraber sizde rükû edin.

Selam ve rahmet hepimizi bulsun. Selam ve rahmet bizi bulsun ki namazın ikamesi kolaylaşsın. Selam ve rahmet bizi bulsun ki zekât vermek bize zevk versin. Selam ve rahmet bizi bulsun ki rükûnun sırrı bizim sudurumuza nakşolsun. Surenin başından şimdiye dek Allah birçok açıklama yaptı ve konuyu namaza getirdi. Hem demedi “yusellune”, “ekimus-salate” dedi. İkame etmek yani ayakta tutmak, diri tutmak ve hem hal olmaktır. “Yusellune” ise şudur; Beş vakit değil mi? Evet, vakti gelince bir görevmiş gibi kılmak, sonra ne kıldığından haberi olmamaktır. İkame ise, kıldığın namazı ayakta tutmak yani kılarken edindiğin deruni anlamı diğer vakit namazı gelene kadar fiil ve davranışlarına yansıtacaktır.

Örneğin; Fatiha'nın birinci ayetini okuduk ve El Hamdu lillahi Rabbul âlemin dedik. Burada şöyle tasavvur ediyoruz: “El Hamdu” derken mutlak değerlendirmenin Allah'a ait olduğunu ve ancak Allah'ın kullarını değerlendirdiğini söylüyoruz. Çünkü Allah kullarını yaratıyor ve kendilerinden yükselen iradeye göre de onları terbiye ediyor, dolayısıyla kullarının terbiye alanlarını en iyi kendisi biliyor. Sonra, bırak namazdan sonrayı, El Hamdu lillahi Rabbul âlemin derken bile düşüncemizde insanların eylemleri geçiyor ve insanları yargılamamız devam ediyor. Evet evet ciddi diyorum ayeti okurken bile zihnen yargılamamız devam ediyor, kendi terbiyemizi ve kendimize çekidüzen vermeyi unutuyoruz. Çünkü hep afaki yaşıyoruz. Bir nebze enfusumaza nazar etmeyi düşünmüyoruz. Onun için de az irademizi toparlamamız gerekir. İşte Allah der ki, Namazı ikame edin yani okuduğunuz

ayetleri diğer namaza kadar yaşamınızda diri ederek ayakta tutun.

İnsan çok çabuk unutuyor. Bir şey der on dakika sonra unuttur, dün ne yedin desek çoğumuz hatırlamaz. İnsan çok unutkan bir fitrat ile var edildiği için de, Allah insanın hep bağlantıda olmasını istediği için, öncelikle elli vakit namazı farz ediyor. Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz tüm makamları özünde cem ettiği için, insanların genelinin dışsallıkla yaşadığını sahip olduğu makamlardan seyir ediyor. Musa makamı nedeniyle insanların çoğunun elli vakti kılamayacağını görüyor ve ya rabbi insanların iç âlemini sen benden iyi bilirsin. Senin yaratılış sistemin ortada ve kullarını iyi tanırsın. Allah en çok sevdiği kullunu mutlu etmek için de, onar onar düşürüyor. Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz her defasında seyre dalıyor ve Musa makamı itibarıyla insanların acziyet yanını seyir ediyor ve kılınamayacağını söylüyor. Beş vakit karar tutuyor ve elliye bedel oluyor.

Miraçta iken Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz Allah'tan bir dua alıyor. Allah o duayı tüm insanlık için kabul ediyor. O dua da şudur; insanların unutkanlıklarını azaltıyor, beş vakit olarak insanlık üzerinde yeni bir vakit takvimini uyguluyor. Sabah ile öğlen mesafe çok ama unutkanlık az zihin zinde sabah namazı kılan kişi öğleye kadar sabah namazında okuduğu ayet manalarını zinde tutacak güce ulaşıyor. Öğle ile ikinci vakit biraz daha kısa, İkinci akşam biraz daha kısa. Bu belirleme tümüyle kişinin Allah kulluğunu diri tutmasıyla alakalıdır. Akşam namazının vakti ise çok kısa, çünkü o saatte bakın özellikle akşam namazı saatinde cin ve şeytani kuvvelerin yeryüzüne dağıldıkları saattir. O saati o bildiğinince tefekkür ile geçirelim ve içerde olalım. Vakıt çok kısasa olduğundan, güneş battıktan hemen sonra namazı eda edelim. Yani takvime göre konulan namaz aralığında zorunlu bir

sebeup olmadığında, yatsı ezanına kadar ertelemeyen ilk yirmi dakika içinde kesinlikle kılalım. Yatsı vakti girince ise, beşinci vakit namazı da eda ederek günümüzü mühürlüyelim. Allah bu beş vakit namazın edasıyla, elli vakit namaz kılınmış gibi ruhumuza tatmin verecektir.

Ayetin devamı ise zekât vermektan bahseder. Zekât, ticaretle edindiğın şeylerin veya doğa zenginliğinden elde ettiğın mahsulün, belli şartlar altında belirlenmiş bir bölümünü, belirlenmiş kişilere Allah için vermektir. Yani Allah'a ermek için o gelirin bir kısmından vazgeçmektir. Zekât insanı arındıran hususların başında gelir. Farz olanı vermek azaptan kurtardığı gibi, sadaka veya hediye adı altında verdiklerin ise, seni Allaha yaklaştırdıkça yaklaştırır.

Ayetin sonu ise, rükû edenlerle beraber rükû edin diyor. Bak kâinata, her şey Allah'a boyun eğmiştir. Sende tıpkı tüm varlıklar gibi boyun eğ. Çünkü Allah insanı özel yaratmıştır. İnsan isterse Allah'ın yarattığı düzenin akışına göre boyun eğmez, yeryüzünü ifsat için uğraşır. Dünya kulluk yeri ve sınav mahalli olduğu için, Allah insanın istediğı şeyi oluşturması için, gerekli ortamı oluşturur. Hem yapması için de güç ve kuvvet verir. İnsan azaba götürücü ortamı seçip kuvveden fiile azaba götürücü ortamı kendisine hazırlasa da, azaba götürücü bu ortamda da bile, kişi Allah'a boyun eğmiştir. Çünkü Allah'ın mülkü yanı sıra başka mülk olamaz.

Bu ayetten ayrıca anladığımız, boyun eğen insanlarla iç içe ol ve onlarla aynı hedefe doğru sen de yönel. Toplumsal olarak yaşam alanını Allah'a boyun eğen insanlarla beraber kur. Allah'a sırt verip İslam yolundan sapan insanlarla birlik olma. Çünkü insan, kiminle beraber rükû ederse, onun gibi olur. Dostlarını sadıklardan seç ve onlarla beraber hak yolunun sesi ol.

44. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Siz nefsinizi unutmak suretiyle insanlara iyilikle mi emrediyorsunuz? Ve siz kitabı da tilavet ediyorsunuz. Artık akıl etmeyecek misiniz?

Selam ve rahmet bizlerle olsun ki hakkın nakşu gönlümüze nakış olsun ve Allah'ın fazlı ile ilim ve mana yolculuğumuz tamamına ersin. İnsanın baş belası olan hastalığına geldi konu. İnsanların büyük çoğunluğu bu hastalıkla iç içedir. İnsanın içsel ruhi yapısı, halka gelince baş kadı kesilir ama kendi nefesine gelince ise unuttur.

Tarihten ufak bir anekdot ile devam edelim; Harun Reşit zamanında yaşayan Behlül'ü dana, bir gün çarşıda yürüyor-muş. Bir iğne gözünün önüne koymuş ve koca bir sopayı da arkasına koymuş ve o şekilde şehir içinde dönüp dolaşıyor-muş. Harun Reşit o zamanın İslam halifesi imiş ve bazı rivayetlere göre Behlül'ün abisi diye de zikrediliyor. Gidip soruyorlar Harun reşide, kardeşine deli diyoruz ve sen ise ona veli diyorsun. Bak hele çarşıda yaptığı eyleme. Çağır gelsin der ve Behlül gelir. Harun Reşit ona bu hareketle ne demek istediğini anlat, der. Behlül'de şöyle der; halkın hatası ve ayıbı iğne kadar da olsa gözümün önünde. Benim hatalarım bu sopa gibi kalın ama arkamda ve görmüyorum.

Bu ayet, işte bu konuda bizi uyarıyor ve diyor ki, siz insanlara iyiliği emredersiniz de kendi nefsinizi unutursunuz. İnsan nefsinde genelde unuttur ve öğrendiği güzellikleri nefsinde uygulamak yerine, bunu insanlara uygulatmak ister. Sadece anlatım nefse hoş gelir. İnsanları sınav etmek nefse hoş gelir. Ama sıra kendine gelince, gerçeklerden uzaklaşır ve orali bile olmaz. Nefsin terbiyesi ve tezkiyesi, anlatımından çok fiiliyatta gerçekleştiğinde gerçek tadı hissedilir.

Ayet devamında, üstelik siz zaten kitabı da tilavet ederek okuyorsunuz diyerek, insanın satırlardan okuduklarıyla

amel etmeye çağırıyor. Burada kıraat değil de tilavet kavramını kullanılmıştır. Çünkü kıraat bizzat yaşam tarzını ifade için kullanılan kavram iken, tilavet yaşam tarzı edinmeden okunan elfazlara denir. İşte Arapça dili, zengin kavram içeriği ile kıraat ve tilavet kavramlarıyla okunan satırların uygulanışı ile okunan satırların sadece okunuşunu bir birinden ayırmıştır.

İşte burada kast edilen kitap, Allah'ın bir bütün olarak yarattığı düzeninin içeriğidir. Yaratılan her bir insan, Allah'ın bu mutlak yaratımını ve içindeki düzenini aklıyla zaten idrak eder. Akli başında olan her bir insan, kendi bünyesine yerleştirilen vicdan kıstasıyla, yaşamının gerçeklerini, haddini ve hakkını idrak eder. Ama insanların geneli nefsi emmarenin esaretinde olduğu için, Allah'ın değişmez kitabı olan sünnettullah kitabından okuduklarını yaşam tarzı edinemez. Çünkü içinde bulunduğu ruh hali buna müsaade etmez.

Kur'an diye bildiğimiz ve Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize vahiyle nazil edilen ve elimizde tüm içeriğinin kayıtlı olduğu Mushaf, Allah'ın değişmez sünneti olan ve bir kitap gibi olan sünnettullahın insanı ilgilendiren tüm kıstasların yer aldığı mücmel kitaba denir. Bu mücmel kitap, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz ile yaşantıya dökülerek yaşam alanında uygulanışı gösterilmiştir. Bu yaşantıya ise, tüm sahabeler bizzat şahit olmuş ve bu şahit olunan hal ve davranışlar, sünneti seniyye olarak kayıt altına alınarak capcanlı bir yaşam tarzıyla günümüze kadar ulaşmıştır.

Bizim için esas önemli olan, ruh halimizin yaşam alanımıza müsaade etmesidir. Yoksa kişi ne okuduğunu, ne de bildiğini yaşar. Hayatın gerçeğidir ki, kişi sadece canının istediğini yaşar. İşte canının istediğini fitrata uygun forma getirmek için, zikir gerçekten yegâne şarttır. Bunun başka yolu da

yoktur. Düzelmeyişimizin asıl nedeni ise, zikir okumaz ve iç ayarlarımızı fitraten olması gereken kıvamına getirmeyişimizde yatar. Kişi zikirsiz bir halde sadece satırlardan okumakla elbette bir şeyler öğrenir, ama öğrenip bildiklerinin sadece hamalı olur. Bunu yaşam alanında yaşam tarzı edinip seyrinin zevkine dalamaz.

Demek ki, Allah'ın kelamı olan ve değişmez düzeninden parıldayan hem bizzat hakikat olan kitabın ayetlerini okuyanlar, genel itibarıyla gaflete dalıp nefsinin hakikatinden uzaklaşabilir. Zaten çoğu defa, kişi ile rabbi arasında oluşan en büyük perde, satırlardan okudukları şeylerdir. Çoğu defa okuduğumuz şeyler bizim şeytanımız olur da hakka teveccühten bizi alıkoyar.

Onun için de rabbimiz ayeti kerimede, zaten siz kitabı da tilavet ederek okuyorsunuz diye bize serzenişte bulunuyor. Yani vicdanınız size yanlış haykırdığı halde, siz doğruyu işlememekte direnirsiniz. Serzenişin sebebi de, bize irade verdiğindedir. Bize müdahale etmez ve düzelmemizi beklemektedir. Çünkü fiiliyatımızda bizim için yarattıkları, sadece irade ettiklerimizdir. Onun için de irademizi nimete erenlerinki gibi düzenlememizi istemekte ve hüsrana uğramamak için de bizi uyarmaktadır.

Biz her hal ve şartta kitabın içeriğini mi yaşıyoruz. İnsandan okunan kitap olan Kur'an da Allah, insan için iyi olan yönleri tavsiye ediyor. Kötü yönlerini de anlatıp korunmamızı talep etmektedir. Çünkü sünnetullah denilen Allah'ın kitabında tüm hususlar yer almaktadır. Bu kitap, küçüğüyle büyüğüyle her şeyi içinde cem etmiştir. Benim kitapla ilişkim yok ve kitabın içeriğinde değilim ya da diğer tabirle okudum demek diye bir lüksümüz de yoktur.

Ayeti kerime, akıl etmeyecek misiniz diyerek tamamlıyor. Okuduğumuz her kelimeyi nefsimizde hissedelim,

faydalı olduğunu teklif ettiğimiz her kelimeyi önce kendimiz uygulayalım. Hem bilfiil uygulamadığımız hiçbir şeyi de, asla ve asla hiç kimseye anlatmayalım. Çünkü yaşanmadan anlatılan her anlatımın günahı Allah'ın indinde çok ağırdır.

45. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve sabır halini yaşayarak hem namaz ibadetini uygulayarak yardım dileyin. Ve muhakkak ki sabırla hem namazla yürümek, huşu ehlinin dışındaki kişilere büyük bir yük olarak gözüktür.

Allah yolunu bize kolay etsin güç ve kuvvetiyle donatsın duasıyla bu ayetin anlatımına başlayalım. Bu ayette üç tabir geçiyor sabır, salât ve haşyet. Bu üç kavram bize ne sunar? Yardım dileyin diyor rabbimiz, demek ki biz kendi başımıza terk edilirse, kendi sınırlı kuvvemizle yol alırsak yorgun düşeriz. Birinci şart sabır ile yardım dilemek. Çünkü bize verilen bir potansiyel var ve bu potansiyeli son noktaya kadar değerlendireceğiz. Hem sabrımızı ilerideki zamanlara yaymaktan anlık olarak düşünüp çalışmalarımıza bakacağız.

Biz genel de şeytanın bize önden yaklaşmasına kulak vererek kendimize uzun bir ömür biçeriz. Bu hayalle çalışmaya başlarız. Bizi tulul emele sevk eden aldatıcı devreye girerek kulağımıza fısıldayarak der ki, sen ömrünün sonuna kadar bu ameli ve zikri nasıl yapacaksın? Çünkü biz, sabrımızı gelip gelmeyeceği meçhul olan ileriki zaman dilimlerine yaydığımızda, sabrımız tükenir. Böylece, bir ömür boyu bu ameller çekilmez diye düşündüğümüzden acizliğe bürünerek işlediğimiz amellerimizi terk ederiz.

Ama sabrımızı yirmi dört saat esasına göre ayarlarsak, bizde var olan sabır kuvvesi irademizle birleşir ve yapamayacağımız şey kalmaz. Yemek yeriz günlük iki veya üç vakit. Yetmiş yıllık ömrü düşünüp günde bir kaç öğün yemek hazırlayıp sofraya koyma düşüncesini insan biraz düşününce, zihnen yorulur. Ama günlük planını yapıp yemek programını düzenler ise, yorucu olmaz. Hem kimin kaç yıl yaşayacağını ne garantisi var ki? Hatta her kıldığımız namazı son namazımız düşüncesi edasıyla kılırsak, kıldığımız namazda

huşumuz artar. Düşünsenize, ben bu gün sabah namazını kılacığım ve öğleye kadar öleceğim ve öğleyi kılamayacağım. İnan ki kişi namazını tam bir huşu ile kılar.

Evet, birinci şart sabır idi. İkinci şart ise salât yani yöneliş, olabildiğince Allah'a yöneleceğiz. Çünkü her ne kadar bizde her kuvve bir oranda var ise de, sınırlı ve kayıtlıdır. Bizde ki sınırlı ve kayıtlı kuvveleri, kuvvelerin sahibinin sonsuz ve sınırsız kuvveleriyle senkronize edersek, sonsuz akıntıyı hissedimiz. Bir telefon düşünün internet bağlantısı, yoksa içindeki sınırlı veri ile idare edersiniz. Ama internet bağlantısı varsa, birçok veriye ulaşırız. İşte namaz da öyle, önce sabır ile kendi kuvvelerimizi faal edeceğiz, sonra salât ile sonsuz kuvveler ile Allah Ekber diyerek bağlanacağız. Bu ise çok ağır gelip gözümüzde büyürken haşyet ehline güzel gözüdür. Allah'ın azameti karşısında kulluğunu idrak edene sabır ve salat çok zevkli gelir.

Bizler de sabrımızı yirmi dört saat esasına göre ayarlayalım ve salâtımız da sebat edelim. Öylece haşyet ehli olarak yani Allah'ın büyüklüğü karşısında kulluğumuzu idrak ederek son nefesimizi verelim.

46. AYETLE ÖZE YOLCULUK

O huşu ehli ki, rablerinin likasını yaşayacakları zannı ile bakarlar ve muhakkik ki onlar, rablerine döneceklerdir.

Bir önceki ayette haşyet ehlinden bahsetti. Bu ayette ise önceki ayette geçen haşyet ehlini tanımlar. Haşyet kişi için zirve şuur halidir, bu hal, kişideki pişmiş imanın zuhurudur. Bırakırsınız yemeği ocağa suyu, yağı, tuzu ve tüm malzemeler eklenir ve altına ateş verilir derken pişmiş yemek kokusu yükselmeye başlar. İşte imani olarak da durum öyle. Önceki ayette dedi ki, namaz ikamesi ve sabır ile yöneliş. Hemen ereyim, hemen göreyim diye bir şey olamaz.

İnsanoğlu yavaş yavaş gelişir ve geliştikçe de onun kalbini mesken edinen şeytan şahlanır. İradesini elinden almak için her türlü vesveseyi verir. Sen mi ereceksin hakikate? Sen mi veli olacaksın? Sen mi yeryüzünde Allah'a halife olacaksın? Nerde... Sen hayal kur diyerek soğutmak ister. Dünya kadar günahın varken Allah seni mi kendisine ulaştıracak? Gibi sayısız vesvese verir. Vesveselere aldırış etmeden olayın üzerine yürüyerek ocağa kalubelada bırakılan yemeğimizi pişirmek zorundayız.

Ocağa koyulan yemek ateş ister. İşte o ateşte zikir ve muhabetullah nurudur ki buna Allah teveddüdü denir. Bazıları bunu yanlış anlar ve Allah teveddüdünü bedensel hormon getirisi ve götürüsü olan anlık zevk patlaması olan aşk gibi zannederek yanılır, hem elindeki tüm marifeti de kaybeder. Oysa aşk her şeyi yakıp o olmak isterken, teveddüd ise ondan geldiğini fark ediş olup onunla kaim olduğunu idraktır. O olmak muhalken, onun hükmünde yaşam alanı edinmek ise, belirtilen hedeftir. Buna orta yol diye işaret edilmiştir.

İşte bu teveddüd ve muhabbet katıksız olarak yönü Allah'a vermektir. Benim gözüm ne keramette ne de başka bir şeyde, ben sırf ve som olarak Allah'ı istiyorum deyip,

şeytanın tüm vesveselerinden sıyrılmaktır esas ganimet. İşte teveddüd nuru, iman ve İslam ile harmanlanmış bilinci pişirmeye başlar. Bu ayete dikkat ettiğimizde, huşu ehli için tek amacın, rablerine kavuşmak adına tüm teveddüd ve yönelişlerini onun rızası doğrultusunda ayarlamak, hem ona ermek için de tüm varlıklarıyla yola koyuldukları anımsatılmıştır.

Hem burada zanlarını o yönde yaparlar demiştir. İçsel sezgileri imana dayalı olanlar için, zan melekesi devrede olur. Zannını şeksiz ve şüphesiz bir olguya yöneltildiğinde ise, o işin hakikati kişiye açılır. O yüzden zannın bir kısmı günahdır der ayet. Hakikatini bilmediğimiz şey hakkında zan yürütmemeliyiz. Çünkü zannımız canlı bir melekedir. Sen istediğin konuda zannını devreye koy, gerçekmiş gibi sonuçlar önüne getirir. Sonra da pişmanlıklar başlar. İşte biz zan melekemizi şeksiz şüphesiz bir eda ile Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin sünneti doğrultusunda yola koyduğumuzda, bu zan melekemiz bizi huşuya kadar götürecektir.

Bu durumda kişi ile rabbi arasına kim girebilir ki. İşte kalbini Allaha çeviren, rabbine yönelen ve ilahi teveddüd ile yol alan ve huşu bulan kişi, haşyet ile yemeğini pişirir ve servis eder. Yani rabbine likasını tamamlar ve sonsuz güzelliklere selam derken melek onun diliyle onu selam ile karşılar ve onu cennete ve cemelullaha yolcu eder.

47. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ey israil çocukları; zikredin o nimeti ki, onunla nimetimi üzerinize indirdim. Ve muhakkak ki ben, sizi âlemlerin üzerinde faziletli kıldım.

Ayete baktığımızda ey İsrailoğulları diye başlıyor. Olayı bilmeyenler zanneder ki, Yahudilere gelmiş bir ayettir. Önceki ayetlerde açıkladığımız gibi ey İsrailoğulları diye başlayan ayetler, rabbe doğru karanlıkta yürürken, üzerlerinde olduğu nimetin hatırlatılması isteniliyor. İşte bu ayette, ey ulûhiyetin yegâne sahibi olarak Allah'ı bilip ona yönelen, öylece şirkten arınan ve akla karanlık olduğu için Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize iman eden ve hakikatine doğru gece karanlığı gibi bir karanlıkta imanla yol yürüyen kişiler olan biz Âdem'in çocuklarına hitap ediyordur.

İşte bizde bu bilinmezlikte Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize imanla yürürken Allah'ın nimetlerini hatırlayalım ve tefekkür ile menzilimize varalım ve tefekkür etmek için yönelişe geçelim. Üzerinde olduğumuz nimetlerin başında, sahip olduğumuz sıfatlar ve her sıfatın açılımı olan sayısız manalar. Ve baktığımızda tümü bizde ekili olarak tohumlar şeklinde mevcuttur. Kesin olarak bilelim ki, Yahudiler seçkin kavim değillerdir. Hem Yahudiler âlemlerden üstün değillerdir. Âdem çocuklarının oluşturduğu insan gruplarından hiçbir grup diğer bir gruptan üstün olamaz. İslam dini ferde hitap olup üstünlük İslam'a uygun davranışa en fazla dikkat edendedir. Ve üstün olan insan ırkının bizzat kendisidir.

48. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve hiçbir nefsin başka bir nefse bir ödeme yapamayacağı gün için, bu gününüzde Allah'ın sınırlarını aşmaktan korunun. Ve o gün kimseden bir şefaata kabul edilmeyecektir. Ve o gün kimseden bir fidye de alınmayacaktır. Ve o gün onlara yardım da edilmeyecektir.

Bundan bir önceki ayeti hatırlayın ve bu ayete bakın. Ayetlerin Yahudiler için değil, genel insanlık için olduğunu göreceksiniz. Korunmamız istenmiştir. "İttekud"an çekip aldığımız takva kavramının genel çerçevesi, kişiyi azaba duçar edecek eylemlerden uzaklaşmasıdır. Her insan istese de istemezse de Allah kuludur ve insan için Allah kulluğunun harici bir şey düşünülemez. Önemli olan şu, nimete erenlerin kulluğunu kulluk edinmemizdir. İşte buna da takva ile ulaşıyoruz.

"Yevmen" ne zaman geleceği belli olmayan gün hakkında birçok tahminler yürütülür. Ama kıyamet günü için hiçbiri tutmaz. Hiç kimse kıyamet şu zamandır diyemez. Diyenler hep hata etmişlerdir. Cibril hadisi diye bilinen hadis, bu olayı gayet net olarak açıklar. İşte rabbimiz der ki, o gün önünüzde ve karşınıza çıkacaktır. O günde kimse kimsenin yerine bir şey veremeyecektir. Hem o günde, dünyadan imansız olarak göçen kişilere herhangi bir şefaata ulaşmayacak ve kendilerini kurtarmak için de fidyeleri kabul edilmeyecek, hem onlara yardım da edilmeyecektir.

Bir örnek verirsek, et kemik bedenimizi bir bilgisayar gibi düşünelim. Bir sürü program yapar ve ekrana yansıtır. CD bilgisayarın içindeyken istenilen verileri CD ye kayıt edebiliriz. Ne zaman ki CD yi bilgisayardan çıkarırsanız, CD sabitlenir ve içinde ne veri varsa, başka bilgisayara takılınca sadece içindeki kayıtlı veriler ekrana gelir. Diğer bilgisayardaki veriler orada kaldı ve ikinci bilgisayar asla oradaki veriye ulaşamaz. İşte ruhumuz bir bebek gibi et kemik bedenin içinde

tümüyle organlarla özdeşleşmiş gibi yaptığımız her şey ruha kayıt oluyor. Bu ruh dediğimiz aslında bilinç olup, et kemik bedenden sonra devreye girecek ikinci beden değildir. Her şeye ruh demişiz, işte bilincimiz yani benlik merkezimiz içindeki kayıtlarla kıyamette üçüncü bedende gözünü açınca, artık kimse ona bir şey veremeyecektir.

Şefaata konusu bir türlü anlaşılamayan bir konudur. Genelde halkın anladığı şu, iki kişi kavga ederse muteber bir kişi araya girer ve onları barıştırmaya çalışır ve kavgadan uzaklaştırır. Bu şefaata ise başka şefaattir. Ayet el kürsüde açıklanacağı gibi rabbin izni kadar oluşur. Yani benim rububiyet dairemde bir kuvve açılmamışsa, başka biri o kuvveden haber verse de ben anlamam.

Örneğin, tıp alanında bir Prof. hiç okuma yazma bilmeyene gelip akademik olarak gözün çalışma sistemini anlatsa, okumamış kişi hiç bir şey anlamaz. Çünkü veri tabanında o konuda hiçbir bilgi yoktur. Ama tıp öğrencisi az çok gözün çalışma sistemini bilir. Bizim prof bir üst mertebeden öğrencilerine ders verdiğinde ise, öğrenciler faydalanır ve yeni yeni açılımlar yaşarlar. Zaten ders vermeler öyle olduğunda talebeye faydası dokunur. İşte şefaata aynı böyledir. Onun için rububiyet dairemizi genişleterek veri alt yapımızı güçlendirmeliyiz. Öylece gelecek dokunmalarla uyanma gücü elde etmeliyiz.

Derler ki okursak öğreniriz zaten olayı, o zaman ilim okumak neden yetmez de, namaz, oruç, zikir gibi ibadetleri yapmaya gereksinim duyulur. Bunun gibi sorular kafalara takılabilir. İnsan çok boyutlu varlıktır. Verdiğimiz örnekler çok kısıtlı olduğundan, verilen tüm örnekler bizi olaya yaklaştırmak içindir. Yoksa olayın aslı dahi bu verdiğimiz örneklerin çok çok ötesindedir. Onun için de tefekkür etmeliyiz ki, yönelişimiz daha kaliteli olsun. Özellikle akşam ile yatsı namazı

arası en az on beş dakika tefekkür etmeliyiz. İşte bu tefekkür, bizi müthiş şekilde hakikatimize yaklaştıracaktır.

49. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve hatırlayınız ki, sizi firavunun yakınlarından kurtarmıştık. Size azabın en kötüsünü yaşıyorlardı. Erkeklerinizi kesiyorlardı, kadınlarınıza hayata veriyorlardı. Sizin bu azabın içinde olmanız, rabbinizden büyük bir bela idi.

Üzerinde az tefekkür edelim, acaba bu ayet bize neyi sunmak istiyor hem hangi özelliğimize işaret ediyor. Sizi kurtardık firavun âlinden onlar size azapların en kötüsünü yaşıyordu, erkeklerinizi kesiyor, kızlarınızı diri bırakıyordu, bu rabbinizden bir bela idi hem de azim bir bela. Önceki ayete baksak bu çözüldür. İsrail çocukları diye hitap vardı. Buradaki kilit nokta, firavunun ne olduğunu bilmektir.

Elbette bu ayette de diğer her bir ayet gibi işaret ettiği tüm zahiri hükümleri aynen geçerlidir. Tarihte yaşayan, firavunluk özelliğini tümüyle kendisinde açığa çıkaran ve Hz. Musa aleyhisselamın kendisine gönderildiği ve denizde boğulan kişi de elbette vardır. Ama bu ve bunun gibi ayetleri sadece onlara hasredersek o zaman bize nasıl pay çıkacak? Her ayette geçen her kavramın işaret ettiği genetik kalıntı her insanda mevcuttur. Nasıl ki, bir tohumun içinde, diyelim ki “elma çekirdeği” her çekirdekte ağacın tüm özellikleri cem olmuştur. Ağaçtan hangi elmayı alırsanız alınız, ağaç o elmanın içindeki her bir çekirdeğinde tüm özellikleriyle kodlanmış haldedir. İşte her insan da aynen öyledir. Tarihte hangi olgu gelişmişse, hangi insan hangi fiili yapmışsa, tüm özellikler her yömüyle insanda mevcuttur.

İşte bize yapılan uyarılar, bu özellikler seninde yapıda mevcuttur. Açığa çıkarılanlar helak oldular. O özelliklerini baypas yap göm veya en azından perdele ki senden açığa çıkmasın. İşte bu Firavunluk özelliği ise, kişiye en kötü azabı yaşatır. Kişinin üretkenlik sebebini yok eder. Kişinin tarlası olan dünyası aynen durur yani kız çocuğu diri kalır, ama bu

firavunluk özelliğinin açığa çıkması nedeniyle kişinin Allah ile irtibatı kesilir. Her şeyi kendinden bilir. Rabbul erbabın ondan dirilmesi özelliğini keser boğazlar ve yoksun bırakır.

İşte sahadaki numune olan Hz. Musa aleyhisselamın gönderildiği firavun her şeyi kendisinden bilir, tarlası yani kızları diri bırakır ama tarlasına hayat verecek erkekleri boğazlar ve yoksun kalır. Nefsinde kendisini tanrı görür ve her kesi kendisine kul köle etmek ister. Şimdi hangimiz tümüyle sırf ve som yaşarız ve hiçbir insanı kendimize köle etmeden özgür olarak yaşaması için elimizden gelen desteği veririz.

Birde şu var, ta genlerimize kadar işlenen firavunluk yani kendi gerçeğini kabullendirmek olayı, herkeste aynı şekilde yaygın olduğu için, sen ne zaman ki gevşetirsen bu defa karşı taraf seni hükmü altına almak ister ve sana aptal muamelesi yapar. İşte bu daha da acı olur. Zaten İslam'da cihad izni bunun için verildi. Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz ve arkadaşları ne kadar ki kimseye karışmadılar, küfür üzerlerine üzerlerine geldi. Ama Allah onlarla oldu, atan Allah oldu ve iman ehli galip oldu. hem Musa ile ahalisi de bunun gibi tarihin derinliğinde kurtuldu. Günümüzde de öyle Allah hak yolunda cehd eden tüm kardeşlerimizi muzaffer eylesin.

50. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve hani sizle denizi yarmıştık. Öylece sizi kurtarmıştık. Ve firavunun yakınlarını gark etmiştik. Ve sizde buna bakıyordunuz.

Aziz kardeşlerim selam ve rahmet hepimizi bulsun ki deniz misali görünmez ufukların geçişi kolaylaşsın. Her bir ayet ile işaret edilen olaylar, birebir yaşanan âlemlerden örnek verilerek düşünce âlemimize sunulur. İnsanın özündeki muammayı Allah, somut âlemden yaşatarak göstermiştir. Bizden önce yaşayan nice nice ümmetler oldu ki, her birinin yaptığı amel ile aldığı karşılık bize bildirildi. Tarihte yaşayan birçok peygamberin ümmeti ile ilgili tebliğ hikâyeleri anlatılmadı. Çünkü insanlığın içinden o günahlar unutuldu. Tekrar bahsedip o günahlar hatırlatılmak istenmedi. Buna rağmen eskiden yaşayan insanların işlemiş oldukları birçok günah yeniden keşfedildi. Kur'an da bizzat o günahların adı geçmiyorsa da, Kur'andan aldığımız ilhamla yeni icat edilen maddeler, eğer insanın aklına ve bedenine zarar veriyorsa, haram olduğuna karar verilir. Çünkü Kur'an insanın canına malına ve aklına zarar veren her şeyi haram kılmış ve insanı mukaddes ilan etmiştir.

Büyük günahlar diye sayılan günahlar ve karşılığında insanların bilfiil edindikleri getiri ve götürü tek tek anlatıldı. Rasulullah ve nebiyullah olan insanların yani peygamberlerin hayat kıssaları ve o zaman yaşanan olaylar aktarıldı. İnsanlık aynı insanlıktır dendi. Allah'ın sistem ve düzeni şaşmaz olarak yaratılmış dendi. Bakın insanlar, sizde o günahları işlerseniz sizde o sonuca ulaşırsınız dendi. Öylece bizlere canlı olarak yaşanmış olaylar aktarılarak bildirildi. Şu anda bizde gömülü olup anlatılmayan birçok ahlaki dünya var olduğundan bu güne dek insanlar denedi ve sonucunu yaşadı. Ve

bize de kazandibi kaldı. Hala ibret alıp hakka tam rücu etmezsek, kendi sonumuzu kendi elimizle hazırlamış oluruz.

İslam vahdet dini olup ezelden ebede Allah'ın değişmez düzeninin adıdır. Her varlıkta var olan tüm güç ve kuvvet sadece Allah'a aittir. İnsanların ekseriyeti ise, bu hakikatten gaflettedir. İşte insanların ekseriyeti varlıklarda var olan gücü ve kuvveti kendisinden veya karşısındaki varlıktan bilmektedirler. İnsanlık tarihinde bu sapkınlığın zirvesini firavun ve yakınları yaşadılar. Hz. Musa aleyhisselam zamanında yaşayan insanlar, ilahlığın kişilik nefsinde zannedilmesi olayını yoğun olarak sergiledikleri için, Kur'anda ilahlık kuvvesini insan da hapsedme olayının çirkinliğini aktarmak için firavun ve ahali sıkça geçmektedir. Bakınız ey insanlar, onlar gibi olmayın denilmektedir. Aynı tohumlar ve hatta yönelişler sizde de var denilmektedir. Rabbimiz bizleri uyarak, siz de her an o bilince kayabilirsiniz demektedir. Uyanık olmamız ve şirke düşmememiz için, geçmiş yaşantılardan örneklerle bize lazım olan tüm ilmi sunmaktadır.

Allah denizi yardı. Evet, dışsallık ve içsellik üzerine bina edilen düşünce sistemi, dikkat edin dışsallık ve içsellik. Bu iki tabir kilit noktadır. Bazıları der ki, Allah içimde, o zaman Allah'ı içine alıyor, sonra da aynı düşünceyi karşısındaki kişide unutuyor. Belki diliyle söylemiştir, ama kendisini kutsal ve arınmış gördüğü için, insanları küçük görür ve azarlar. Herkes bozulmuş der ve hatta insanlığın şaftı kaymış der. Hâlbuki kendisinin şaftı kaymıştır. Onun için değerli kardeşlerim. O içimiz de veya dışımızda değildir. İşte bu bir deniz gibi önümüzde duruyor. Bu denizi aşmak ise Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize iman ve ona tabiiyetle gerçekleşir. Gayrı tüm yollar sarp sarp. İnsanın iflasını getirir.

Yazılan birçok felsefi eserler ve bu felsefi eserlerin İslam'a

uyarlanması, düşünen insanları çok etkiledi. Öylece birçok insan Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin çizgisinden uzaklaştı. Buna da tasavvuf dendi. Bakınız ki, İslam ismini Allah bize seçmiştir. Yani şeriatıyla, tarikatıyla, hakikatiyle ve marifetiyle İslam bir bütündür. İşte içimizde ve dışımızda bizi saran denizi bu bastonla geçerez. Aksi olamaz ve kişi o denizde boğulur. O bastonu denize vurup geçenler ise, denizde boğulanları Hz. Musa aleyhisselamın kavminin bilfiil seyir ettiği gibi şimdi de basiretle seyir eder. Evet, baston elimizde yani Kur'an ve sünnet elimizde, yapışırsak sapmayız, acabalarla yaklaşırsak kaybedenlerden oluruz.

51. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve hani biz Musa ile kırk gece sözleşmiştik. Sonra siz onun ardından buzağıyı edinmiştiniz. Ve siz buzağıya tutunan zalimlerdiniz.

Musa derken ne anlamalıyız? Allah'ın her resul ve nebisi yani her bir peygamberi, insanlarda var olan bir haleti ruhiyeyi temsil eder. O peygamberle insanlarda zuhur eden haleti ruhiyenin tedavisini gösterir. Tarihin derinliklerinde var olan insanlar ile şimdiki insanlar içsel ve dışsal tüm özellikleri ile birbir aynıdır. Onların genetik yapıları ne ise, şimdiki insanların da genetik yapıları aynıdır. Çünkü hepimiz aynı anne baba dan geldik ve aynı öze sahip kardeşleriz. Tarihteki her ümmet yani bir amaç etrafında kümeleşen her bir grup insan, insanlığın özünde ekili olan birçok melekeyi grup şeklinde hasletlere dönüştürüp toplumca ortaya çıkarırlardı. İnsanlar arasında oluşan bozuk hasletleri onarmak veya yeni yeni hasletler kazandırmak için de, Allah görevli peygamberler gönderirdi.

Şöyle ki, her bölgenin bir kaç lider kadrosu olup bir sezgi ortaya koyarlar. Sonra da orada düşünmeden o sevgilere kendilerini kaptıran insanlar, o çekirdek kadronun etrafında yoğunlaşır ve insanlığın özünde olan hasleti şekillendirirler. Sonra o haslette yoğunlaşan grup, hak olan sadece budur diyerek gerisi batıldır derler. Bu olay şimdi de geçerli olduğu gibi, geçmiş insan topluluklarında da geçerliydi. İşte bu şekilde ifsat yönünde bir grup fikriyatı oluşup yeryüzünde ifsat oluştuğunda, bir Rasulullah Allah tarafından tebliğle görevlendirilir ve sapkın olan tarafı idrak ettirirdi. İşte, Firavun ve ahali si etrafında kümeleşen ve koskoca bir memleketi boğan ve asırlar boyu kemikleşen bozuk inancı düzeltmek için, Allah Hz. Musa aleyhisselamı firavunun memleketine uyarıcı olarak gönderdi.

Bakınız, Kur'anda en çok hikâye edilen kıssaların başında

Hız. Musa aleyhisselamın kıssaları yer alır. Birçok surede ve ya birçok ayette onların değişik halleri zikredilir. Aslında bu anlatış, bizde yani insanlıkta çok baskın olan dışa yönelme veya dıştan isteme hasletinden dolaydır. Hız. Musa aleyhisselam zamanında yaşayan insanlarda da öyleydi. Hız. Musa aleyhisselam onlara gereken tebliğı yaptı ve arınmalarını sağlamaya dönük gerekli olan yolu gösterdi.

İşte Allah ayette bize der ki, sizde de o hasletler varsa, o zaman Hız. Musa aleyhisselamın zamanındaki insanlara uygulamasını önerdiği reçeteyi siz de uygulayın ve hakkıyla Allah'a yönelin demesindedir. Ayrıca bizi ikaz ederek, eğer kendinizi düzeltmezseniz, onların başına gelenler sizin de başınıza gelir diye uyarır. Çünkü Allah'ın düzeni değişmezdir ve yapılan eylem, yapana karşılığını yapana sunmak üzere Allah'ın yaratımında gerekli fiiliyatı harekete geçirir. Bundan da kaçış yoktur. Yoksa burada, Hız. Musa aleyhisselamın kavminin hikâyesini bize anlatarak vakit geçirtip, masal dinler gibi bize dinleti dinletmek ve öylece uyutmak için değildir. Kur'andaki her bir peygamber kıssasının anlatım amacı da budur. Başka da bir amaç mevzubahis değildir.

İşte dışa yönelme ve dışarıdan isteme hasleti insanlıkta baskın olduğu için de, bu düşünce insanlığın baş belası olmuştur. Firavun ve ahali bu düşünceyi yoğun olarak yaşadığı için onlardan örnek verir ve bizi uyarır. Ve der ki bu ayette Hız. Musa aleyhisselama kırk gece vadeleştiğimizde... Burada geçen gece ibaresine dikkat edin. Kadir gecesi de var. Ne oluyorsa gece oluyor. Bu gece bildiğimiz gece değil elbette. Bu gece sanal benlik kokusunun tümüyle en aza indiği andır. Işığın en az olduğu andır gece.

İşte Hız. Musa aleyhisselam, yani uyarıcı az geceye dalıp kendi halinde rabbisiyle mukavele ettiğinde, ahali hemen içsel, yani dana, yani bedensel dürtülerin en kaba olarak yaşadığı

nefis boyutuna bakı verdi. Aslında burada bize idrak ettirilmesi gereken bir nokta var. İnsan özüne doğru yol alınca biraz yol kat ettikten sonra, hani kişi gözünü et kemik bedende açmış ya... Der ki madem her şey varlığını haktan almış, ben sen o herkes ve her şey ondan gelmiş... O zaman her şey bana serbest der ve o müthiş teklik ilmini bedene indirger ve bedensel tatminin en kaba örneği olan davarlar gibi yer içer çiftleşir ve bunu da hak olarak görüp bu boyutta vahdet yaşadığını zannederek ölüm ötesi yaşamını cehennem eder.

Çünkü kişinin ilmî bilgisi ne kadar olursa olsun, amel olmadıkça, bilgi kişiye bir getiri sağlamaz. Onun içindir ki, bilgi ve ilim bazen kişinin şeytanı olur ve kişi bilgisiyle kurtulacağını sanır. Unutmayalım ki, hiç kimse Ezazil kadar âlim değildi ama o bile hakka teslimiyete burun kıvrıldığı için lanetlendi. Çünkü kişi ancak, hakka teslimiyet ile kurtuluşa erer.

52. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Sonra sizden bu hatanızı affettik. Bundan sonra umulur ki, şükredersiniz.

Allahın üzerimizde olan minnet ve rahmeti, hidayet ve inayeti yani yardımı hem kolaylaştırması olmazsa, gerçekten hak yoluna dönmemiz hikâye olurdu. Hele düşünün önceki ayeti Hz. Musa aleyhisselam rabbiyle münacata giderken arkada olanlar daldılar dışsallığa tapmaya ve davarı tanrı edinmeye. Düşünsenize en büyük günah ve uzaklaştırma diye bildiğimiz Allah'a ortak koşmadır. Yeter ki kul dönsün ve Allah desin, özüm ondan gelir, gücüm ondan gelir bilsin, onun nuruyla varım desin ve o inançla kalbini boyasın, önceki tüm günahlar af oluyor.

Evet, Allah affediyor da, niye af ediyor? Şükür etmemiz için... Elimizde olan nimeti ona sunmamız için affediyor. Ona sunmak! Sanki muhtaç mı? Hayır... Onun için değil aslında, kendimiz için... O zaman neden deriz ki; Allah rızası için niyetlendim şunu şunu yapmağa veya şu şu muhtaca Allah rızası için iyilik etmeğe... Neden öyle deriz? Mesele şu, bizim özümüzü oluşturan her kuvve ve bizde var olan sanal diyebileceğimiz benliğimiz dahi Allah'tan gelmektedir. Ama insan beş duyu ile yani görme, duyma, koklama, dokunma, tatma ve algılama doneleriyle var olmuş halde gözünü et kemik bedende açtığı için, kendisini bu et kemik beden sanmakta ve hatta bu duyuların zevki için en yakınına kıyabilmekte ve bu uğurda bir dünya oluşturmakta, kendisini bağımsız ve özgür bir birim zannetmektedir.

Özgür derken, varoluş ve varoluşun devam etmesi hususunda özgür değiliz, Allah kuluyuz. Ve Allah'ın hükmü dâhilinde mevcuduz. Ama Allah bizi sanal benlik sahibi olarak var ederek bize ilim, irade ve kudret yeteneğini vererek, bizde oluşan istekleri sahip olduğumuz bileşimimize ve

kabiliyetimize göre kuvvelerini bizden zuhur ettirir. İşte bu yönden ona kuluz, çünkü onun kuvveleri yanı sıra başka herhangi bir kuvvemiz olamaz. Bizden her ne açığa çıkarsa onun kuvvesi, yani ondan gelmektedir. Ama bireysel benlik konumumuzu genişletmek bizim elimizdedir. Çalış ve rububiyet sahanı genişlet, elini tutan yok.

Ama Allah, şeytani bir kuvve yani meleke var etmiş ve bu var edilen şeytani meleke bizden zuhur etmektedir. Bu kuvveyi tetikleyen dışsal varlıklar sayesinde de vehmimiz devreye girer ve bizdeki ekili tohumlar olan Allah'ın bizde gizlediği melekelerle ulaşmamızı engeller. Öylece bizler hazinenin üzerinde oturduğumuz halde, tüm yaşantımızda bir dilenci olarak geçinip gideriz. Biz Allah'ın yeryüzündeki halifesiyiz ve gerekli tüm kuvvelere de camiyiz. Eğer bu şeytani kuvve insanda olmasaydı, her insan veli olurdu. O zaman dünya sınavının gayesi de olmazdı. Er kişi o kişidir ki, o kuvveyi devre dışı eder ve ondan gelen ilhamları süzer, ayırt eder ve dinlemez. Veya gerçekten Allah'ı bilen birisine tam teslim olur ve o kuvveyi yener. Tam teslimiyet ile o kuvve hemen örtülür.

Ama tam teslimiyetin oluşmaması için de şeytan devrede olur ve sürekli insanın kafasını bozacak vesveselerle kişiliğini bozmaya çalışır. Sahabe tam teslimiyeti yaşadığı için büyüdü. Çünkü Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize tam teslim idi. İnsanlarda var olan teslimiyet kuvvesini kullanan birçok yaban el ortaya çıkınca, insanlarda ki teslimiyet melekesi kırıldı. Öylece tam teslim olma melekесinden mahrum kalındı. Bu fitne tohumu Hz Ali zamanında atıldı. O da şöyle ekildi...

Hz. Ebubekir en büyük sahabe idi ve Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin yoldaşı idi. Onun hilafeti ile o zamanda var olan dış güçler, halifelik Hz.

Ali'nin hakkı diye mırıldandılar ve fitne tohumu ektiler. Daha sonra Hz. Ömer ra geçti başa, Hz. Osman ra derken, Hz. Ali ra onların sırtında durdu ve fitneyi dağıttı. Hz. Ali ra başa geçince ellerinde koz kalmadı ve onu da şehit edip sanal gündemler yaratarak, insanlığın teslimiyet melekesini yok etmeye dönük her yola başvurdular.

İnsi olan şeytanlar, daha sonra gayrı resmi gelen hilafet erbabı gibi sahte şeyhler üretilip halkın inancını yok etmeye çalıştılar. İşte bu fitne ile olan gariban İnsanlara oldu. Gerçekten Allah dostu bulup ona şeksiz şüphesiz teslim olmamız zorlaştı. Tek başımıza kalınca da, çoğu defa gelen vesvelere yenik düştük. Evet kardeşlerim her şeye rağmen Allah'ın Affettiğini unutmayalım ve şükür etmekte karar kılalım.

53. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve hani Musa'ya mutlak olarak bilinen kitabı ve hak ile batılı mutlak olarak ayırt ediciliği vermiştik. Umulur ki sizler hidayete erersiniz.

Hz. Musa aleyhisselam Kur'anda defalarca zikredilir ve onun kavmi anlatılır ve başından geçen hadiseler açıklanır. Kuran hikâye kitabı değil ya, o zaman kendimize pay çıkarmaya devam edelim. Musa ya kitap verildi. Kitap verilen peygamberler, sahife verilen peygamberler diye iki kısım kitap şekli önümüze çıkmaktadır. Olayı fark etmek için sahife ve kitap farkına değinelim. Allah'ın yaratmış olduğu düzenini bir bütün olarak ele alırsak, buna da kitap dersek, tümünde kurulu olan düzen ümmül kitap yani kitapların annesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dört büyük kitabın bu kurulu düzende insanı ilgilendiren tüm kısımlarını anlattığını anımsarsak, o zaman sahife ile de bu kurulu düzenin bir yönü veya bir yüzü açıklanmış demektir. Sahife yaprağın bir yüzü iken, kitap ise tüm sahife yüzlerinin toplamıdır. Hz. Ebû Zer'den yapılan bir rivayete göre sayfaların sayısı 100 olup; Hz. Âdem aleyhisselama on sayfa, Hz. Şit aleyhisselama elli sayfa, Hz. İdris aleyhisselama otuz sayfa, Hz. İbrahim aleyhisselama on sayfa olmak üzere adı geçen peygamberlere toplam yüz sayfa verilmiştir (Süyûtî, ed-Dürrü'l-Mensûr, VIII, 489). Dört büyük kitap ise; Hz. Davud'a aleyhisselama Zebur, Hz. Musa aleyhisselama Tevrat, Hz. İsa aleyhisselama İncil, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize Kur'an-ı Kerim, Allah tarafından insanlığa yol gösterecek birer ışık olarak gönderilmiştir.

Örneğin Hz. İbrahim aleyhisselama on sahife verilmiştir. Dikkat edin ki Hz. İbrahim aleyhisselam bir çok beldede tebliğ görevi yapmış ve her gittiği yerin ahalisine göre de

Allah'ın düzeninin bir tarafını veya onların sapkınlıklarının nedenini ve kaynağını onların anlayacağı dilde tebliğ etmiştir. İşte bu ayette ise, Hz. Musa aleyhisselama kitabı verdiği, bir de furkanı verdiği söyler. Furkan Kur'ana da verdiğimiz isimdir. Hak ile batıl birbirinden ayrılır Furkan ile.

Burada çok büyük bir hatayı anımsatmak isteriz... O da şu ki; derler ki Hz. Musa aleyhisselama tenzih üzeri, Hz. İsa aleyhisselam ise teşbih üzeri gönderilmiş. Bunu diyenler de sanki ikisini cem etmiş. Hem cemmül cemme diye isim uydurmuşlar ki, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz böyle tabirler kullanmamıştır. Sonra sanki Hz. Musa aleyhisselam ve Hz. İsa aleyhisselam onların asker arkadaşlarıymış gibi, Musa şöyle İsa böyle derler ve saygısızca ululazm peygamberlere dil uzatırlar.

Hz. Musa aleyhisselam tenzih ve Hz. İsa aleyhisselam teşbih üzerine gelmedi. Her biri kendi devrinde yaşayan insanların yanlış itikatlarını düzenlemek üzere görevlendirildi. Hz. Musa aleyhisselam dönemindeki insanlar en tefrit boyutta teşbih üzerine yaşıyorlardı. Hz. Musa aleyhisselam onların Allah'ı içlerine koymaları veya kendilerinin tanrı gibi ulvi olduğu yanlışını göstermek üzere görevlendirildi. Allah'ın tenzihiyet'ini anımsattı. Hz. İsa aleyhisselam, zamanındaki insanlara, Hz. Musa aleyhisselamın anlatımını en tefrit boyuta taşıyıp tenzihiyet'i uç noktada yaşamaya başlayanlara, teşbihiyet'i anlatıp her ne kadar Allah ulûhiyeti ile her şeyden münezzehse de, rububiyeti ile her varlığı nurundan var etmiş gerçeğini anımsattı. Yoksa ne Hz. Musa aleyhisselam şahsi olarak tenzihiyet'çi idi ne de Hz. İsa aleyhisselam teşbihçi. İkisi de mutlak olarak muhammedi idiler.

Ululazm olan resuller, Allah'ın yarattığı tüm varlıklardan ve hatta Cebrail, Azrail, Mikail ve İsrail'den dahi üstün olanlardır. Bunlar, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu

aleyhi ve sellem efendimiz, Hz. İbrahim aleyhisselam, Hz. Musa aleyhisselam, Hz. İsa aleyhisselam ve Hz. Nuh aleyhisselamdır. Düşünsenize tüm varlıklardan üstün olan üçüncü kişiyi küçük görmek ve o tenzihçi demek kadar basiretsizlik olamaz. Hz. Musa aleyhisselam Hz. Hızır aleyhisselamdan da üstündü, çünkü Hz. Hızır aleyhisselamın cem ettiği tüm ilimleri dahi cem etmişti.

Hz. Musa aleyhisselam, hak ve batılı fark ettirmek için kitabı insanlığa ilettili. Ümit var ki doğru yolu buluruz. Her insan sahip olduğu rububiyet çerçevesinde zaten hidayet üzere dir ve rabbine boyun eğmiştir. Ama Fatıha süresini hatırlarsak, nimete erenlerin kulluğu gibi bir hidayet isterken, gazap edilmiş olanların hidayeti gibi bir hidayet istemeyiz. Çünkü Allah'ın mülkünün dışı diye bir yer yoktur. Dolayısıyla herkes ve her şey ona boyun eğmiştir. Şeytan diye bildiğimiz kuvve sahibi de ona boyun eğmiştir.

Ufak bir kıssa ile bu ayeti kapatalım. Bir gün bir derviş cezbeye girmiş ve demiş ki, Allah bir şeyi yapamaz. Sorarlar nasıl yapamaz diye. Der ki; gücü yeterse beni mülkünün dışında bir yere atсын. Evet, her yer onun mülkü ve her şey ona boyun eğmiştir.

54. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve hani Musa kavmine dedi ki; ey kavmim muhakkak sizler buzağıyı edinmekle nefsinize zulüm ettiniz. Sizi kusursuz ve uyumlu olarak yaratana tövbe edin. Nefislerinizi öldürün. Bu, sizi kusursuz ve uyumlu olarak yaratanın yanında daha hayırlıdır. Kusursuz ve uyumlu olarak yaratana tövbe üzerine olmalısınız. Muhakkak ki o, mutlak olarak tövbeleri kabul eden ve mutlak olarak rahim olandır.

Hz. Musa aleyhisselam ve gönderildiği kavimde somutlaşan insanlık hali, yani bizim iç âlemimizi anlatıma devam ediyor. İcle yani danaya tapınmakla hata ettiniz diyor, niye özellikle icl/dana, buzağı? Niye koyun veya keçi değil buzağı veya dana. Bedensel dürtülerde en kabaca yaşayan hayvan danadır. O yüzden iyi beslenen dana çok et tutar, çünkü hiç bir şey umurlarında olmaz. Yeme içme ve uyumalarına bakarlar.

İnsan da bedensel dürtülerde yaşar ve bedenın zevki için yerse, danaya tapar. Yani beden için yaşar ve bedenın zevki için her şeyi göze alır. İşte bunun somutlaşmış hali ise, Hz. Musa aleyhisselamın gönderildiği kavimde ortaya çıktı. Ama ne acı ki bu hal, insanlığı hiç terk etmedi. Bedensel dürtüler peşinde koşmak, insanlığın baş belası ve en zayıf noktası oldu. Zaten onun için Kur'an da en çok Hz. Musa aleyhisselamın adı geçer ve onun kavmi anlatılır. Aslında anlatılan bizim iç halimizdir. Onda somutlaştırılarak bize sunulur. Evet, nefsimize zulüm ederiz. Çünkü bedensel dürtüler peşinde koşarak ve nefsimizi bedene hapsederek yani bedeni nefse kabir yaparak hem nefsimizi diri diri beden toprağına gömerek...

Beden topraktan yaratıldı ve içine nefsimiz yerleşti. Rahmandan bir nefes alarak sonsuzluğı kilitlendi. Nefesin sahibi olan rahmanı tanımak yerine içinde gözünü açtığımız buzağımıza dalarsak, nefsimize zulmederiz. Ve kıızı? Diri diri toprağına gömeriz. Nefsimiz kıyamet günü bizden hesabını

soracaktır. Nefsimize zulmetmeden yaşayalım ki buzağıya tapılmaktan vazgeçelim. Sonra rabbimiz der ki; Bari'inize yani sizi kusursuz ve uyumlu olarak yaratana tövbe edin.

El Bari Allah'ın isimlerindedir. Bu ismin işaret ettiği içerik kapsamını öğrenmemiz bize birçok hakikati idrak ettirecektir. Bu isim ile Allah her şeyi benzersiz yaratır. Bu isim ile her varlık sıfırdan oluşur. Hiç yokken uyum içinde ve benzersiz olarak var olur. Bu isim ile evrim teorisi batıl olur. Bu ismin işaret kapması dolayısıyla anlıyoruz ki, yaratılan tüm varlıklar heyuladan var olmamıştır. Her yaratılan varlığın bir evveli olup başlangıç noktasına sahiptir. Başlangıç noktası ise, o varlığın fitratıyla uyum içinde var edildiği ilk yaratım anıdır. İşte diyor rabbimiz, Bari'inize tövbe edin, yani ilk yaratılıştaki saflığınıza dönün. Bedensel tatminler peşinde koşmayın ve nefsinizi katledin. Ne demek bu? Bir türlü anlaşılmayan bir konu ve üzerinde üretilen sayısız teori... Şimdi üzerinde az tefekkür edelim...

Nefis bedende gözünü açtı, bedeni kendi sandı ve bir türlü arınamadı. Bunun üzerine Allah der ki öldürün nefsinizi. Yani bedenle ilişkinizi kesin. Bizde bunun çalışmalarını oruç ile yapıyoruz. Oruç tutarak bedenin üzerimizdeki baskısını en aza indirmeye çalışıyoruz. Ayete dikkat edin direk öldürün diyor. Eski âlimler dediler ki nefsi öldürmek için, nefsiniz sizden ne isterse tersini yapın yani zıddını yapın, bu nefsinizin ölmesini sağlayacaktır. Yani bu zıt davranış ile nefsimiz et kemik beden olmadığını idrak edecek ve buzağıya tapılma bitecektir. Her hakikata gidilen yol anlatıldığında başımızı sallayacağız, ama iş fiiliyatta gerekli olan eylemi uygulamaya gelince ise, değişen bir şey olmayacak ve buzağıya tapılma devam edilecektir. Yani et kemik bedenin bitmek ve tükenmek bilmeyen istek ve arzuları peşinde koşturup gidilecektir.

Et kemik bedenin verdiği bir kaç günlük zevk ve buna

karşın uyanan ve ilk günkü safiyetine ulaşan bir nefis. İşte bu safiyete ulaşma bizim için daha hayırlıdır. Çünkü nefsimiz bu safiyetle sonsuz güzelliklere mahal olacakken, et kemik bedeninin dünyevi çıkarları ve zevkleri uğrunda kendisini heba etmesi ise, et kemik bedeninin ölümüyle son bulacaktır. Bari’imiz yanında yani bizi yaratanın yanında nefsimizin bedenden sıyrılması ve ötelere ötesi için hazırlık yapması bizim için daha hayırlıdır. Eğer buzağıya tapınmaktan yani et kemik bedeninin şehvi dünyasından uzaklaşırsak, tövbemiz kabul edilir. Bilelim ki Allah, El Tevâp’tır. Yani gerekli şekilde tövbe edilirse tövbeyi kabul eder ve El Rahimdir.

Yani bu tövbeyle beraber öze dönüş yolunda gerekli açılımı sizin için yaratandır. Biz ona dönelim, o bize bizle bizden bizim lehimize yaratımına devam edecektir. Yoksa ölümlle beraber Rahim esması bizden alınır ve ne ölü oluruz ne de diri ve perişan oluruz. Ruh bu bedende olduğu sürede tercih bizim ve fırsat elimizdedir. Değerlendirmek nasip olsun.

55. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve hani dediniz “ya Musa”, Allah’ı açıkça görmeden sana iman etmeyiz. Bir yıldırım sizi tuttu ve siz o yıldırıma bakıp duruyordunuz.

Önceki ayeti hatırlayalım; Allah olan rabbimiz, öldürün nefsinizi dedi. Burada Hz. Musa aleyhisselam ve kavmi şahsında tüm insanlığa bir mesaj vardır. Kızım sana söylüyorum gelinim sen dinle anlayışı gibi. İşte o vecih ile Hz. Musa aleyhisselam ve kavmi ön plana çıkarılarak bize olay anımsatılıyor.

Kişi “ölseydim orayı görseydim ve tekrardan dünyaya gelseydim, dört elle sarılacaktım ve hep ahiret için olacaktım” diye düşünse, demek ki teslimiyet ve sadakatında sorun vardır demektir. Demek ki olay büyük teslimiyet ve sadakat ister. İman gayba olup kişi imanının gereğini uygularken, Allah sadakat ve ihlâs ister. Zaten aynel yakın olarak sen olayı gördükten sonra, iman edilecek bir şey de kalmaz. İman görünmeyene olur ve imanın içeriğine göre de gerekli tedbirler alınır. Size desem ki bana inanın, kış gelecek ve yakacak temin etmezseniz üşürsünüz, bana kesinlikle inanın ki kış gelecek, diyeceksiniz ki sana niye inanayım ki, zaten biliyorum kış gelecek. Deneyimlerimden ve geçmiş yaşamımdan kışın her yıl tekraren geldiğini bilirim, sana inanmama gerek yoktur. Zaten kış için gerekli tedbiri alıyorum. İşte görülene iman yoktur, zaten tedbirini alırsın.

Allah her insana bir hak verdiği için, ölümden sonra geri dönüş olmadığı ve ölümden sonra oluşacak halleri kişi aklıyla çözemediği için, Allah indindeki ilim ile ilimlendirdiği peygamberleri yani nebi ve resulleri görevlendirir ve gerekli uyarıyı yaparlar. Şimdi kışın gelmesini aklıyla bilen odunu kömürü erzağı depolar ve kışın rahat yaşar. Ama bile bile hazırlık yapmayan ise kışın üşür ve aç kalır. Kişi dese ki ben

kışın geleceğine inanırım, çünkü biliyorum ama hazırlık yapmazsa, kışın üşür ve aç kalır. İşte Allah elçileri bizleri uyarınca, inandık dedikten sonra gerekli tedbiri almak zorundayız. Yoksa sadece peygamberlere iman edip gerekli olan amelleri işlemezsek, elimize bir şey geçmeyecektir. Çünkü amel ile iman ayrılmaz ikilidir.

Hız. Musa aleyhisselam Allah'ın yarattığı düzeni anlatırken nefsinizi öldürün ki, asıl benliğiniz faal olsun derken, insanlar hiçbir eylem yapmadan direk sonucu görmeyi istedi. Direk sonucu görmek için gerekli alt yapı olmalı. Yoksa sonsuz gerçek bir yıldırım gibi kişinin üzerine iner. Allah rasulu, Allah'ın izniyle ol der olur ve kaldırır perdeyi. Şimşek değil, dikkat edin yıldırım diyor. Yukardan aşağıya doğru sert iniş, kim buna dayanır ki, yakar ve kül eder. Ama gerekli alt yapı olsa, kişi alışa alışa içinde hissetse, sorun kalmaz. Onun için de ol da gör demiş ilim ehli...

Şimdi ki gençlikte öyle bir şey yapmadan hemen ereyim der. Nerede... Boşa kürek. Önce amel edilmeli, başka çıkar yol yoktur. Sonra ayet şöyle tamamlanıyor, siz bakıyordunuz. Hız. Musa aleyhisselam elini örtüye vurdu, kavmi nazar edince, yıldırım inmesi gibi insanlar bakıp dururken yıldırım düşüp dehlizde kaybolup gitti. Elimizden geldiğince amel de yoğunlaşalım, zaten getirisi bizde otomatik olarak açığa çıkaraktır.

56. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Sonra, sizi ölümünüzün akabinde tekrar dirilttik. Umulur ki sizler şükredersiniz.

Nefsi katletmek yani nefsi öldürmek yeniden dirilmemize yol açacaktır. Kişi ölmeden uyanmaz, çünkü insanlar uykudadır ölünce uyanırlar. Ölmeden önce ölünüz şeklinde gelen rivayetler ile bu yöndeki hadisler ve ayetler bu konuyla ilişkilidir. Bazen bir hadis duyarız, hangi ayete uyduğunu anlamayız. Hemen vesvese gelir, acaba zayıf mı veya mevzu mu diye. Bu zamanın insanı der ki; Kur'ana götürürüm hadisi, hadis Kur'ana uymazsa hadisin uydurma olduğunu söylerim. Sanki Kur'anı anlıyorlar da birde hadisi Kur'ana götürüyorlar. "Lezzetleri tahrip edip acılaştırın ölümü çok zikrediniz" Tirmizî, Zühd: 4 hadisi gereği dünyevi tatları yok eden ölümle hemhal olmuş gibi yaşadığımızda, nefsimiz yeniden dirilir.

Hız. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz yirmi üç yıl nübüvvet ve risalet görevlerini yaptı ve altı yüz bin civarı kavli veya fiili hadisi şerifi oluştu. Kuran ayetleri ise altı bin küsur. Hangi ayetin ruhu hangi yönde, en iyi bilen Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizdir. Bir hadisi şerifi Müslümanlar nezdinde kıymet gören bir zevat kitabına almış ise, bizim ona uydurma demeye hakkımız yoktur. İşte bu kısa ön bilgiden sonra devam edelim.

Bedensel zevk ve tatmin içindeyken ölü gibi yaşırdık. İşte bu haldeyken Allah, şükür edelim diye bizi tekrar diriltti. Yani ne zaman ki; et kemik bedeninin kaydından kurtulduk, işte o zaman, Allah ruh ve mana boyutunda bizi tekrar diriltti. Bu da öylesine bir diriliş olmayıp bize verilen nimetin kadri ve kıymetini bilip Allah için değerlendirmek içindi. İşte bu değerlendirmeye de şükür denir. Zaten dikkat edersek, ayet "ümit vardır ki şükredersiniz" diye tamamlanıyor.

57. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve üzerlerinizi bulutlarla gölgelendirdik. Ve üzerlerinize kudret helvası ve bildircin nazil ettik. Size rızık olarak verdiğimiz şeylerden temiz olanlarını yiyin. Bize zulmetmiyorlar, velâkin kendi nefislerine zulmediyorlar.

Allah kişinin nefisini temizledikten sonra kişi tertemiz olaya bakınca yani bencillik kalmayınca nefsi şeffaf ve berrak olur. Artık kişinin eli benlik adına bir şey tutmaz olur. Ve zati seyir zevk haline geçer. Sırf seyir hali olur ki, bu halde iken kişi hiçbir eylem işleyemez olur. Hz. Musa aleyhisselamdan Allah'ı görmek istediklerinde, Hz. Musa aleyhisselam kendisine sunulan mucize ile bu isteklerini bir yıldırım gibi onların üzerine indirdi ve sunumlarına açtı. Onlar nefislerinin istek ve arzularını öldürmek suretiyle, tüm varlıklarının Allah'ın kudret ve kuvvetinden müteşekkil olduğunun seyrine daldılar. Bu halde kalakaldılar.

Burada şunu hatırlayalım; Hz. Muhammed Mustafa salallahu aleyhi ve sellem efendimiz bazen öyle yoğunlaşma halini yaşırdı ki, ya Bilal ezan oku, ezan oku ki içinize ineyim derdi. İşte bulut olmazsa arada bir örtü olmazsa kişi melek gibi olur ve dünyanın anlamı kalmaz. Hem Allah'ın birçok esması tecelli mahalli bulamaz. Onun içindir ki, arada bulut olması şarttır. Aslında bu ayetler önce insanı açıyor sonra tekrar perdeliyor. Olayı anlamayanlar ise, bu ayetleri Hz. Musa aleyhisselamın zamanına hasrediyor ve o müthiş esintiden mahrum kalıyor.

Evet, nefsi şeffaf ettikten sonra gamame indi. Kudret helvası bildircin etiyle beraber sunuldu. Bunlar ne ki? İnsanlar üzerine iniyor ve insanlara bunları yiyin deniliyor. Bu iki yiyeceği sanki Hz. Musa aleyhisselamın kavmine gökten yağmur akar gibi üzerilerine inmiş gibi anımsarız. Men/helva, selva/bildircin eti demektir. Acaba ne demek istemiş? Hani

hadis var, dünya balık ve öküzün sırtında diye. Bizde dünyayı koymuşuz kocaman öküzün sırtına, sonra öküz kılını titreince deprem olur demişiz ve daha birçok senaryo üretmişiz. İşte bu helva ve ette o cinsten, yani örnekleme ve betimleme ile bize içinde olduğumuz hakikatleri anımsatmak istemiştir.

Tüm olayların somut olarak resmedildiği gibi, bu ayetteki hususlar da Hz. Musa aleyhisselam ile yanındaki bir grup insan da somut olarak sergilendi. Bunun yanında bizim için esas önemli olan, bu ayetlerden kendimiz için çıkarmamız gereken derslerdir. Şimdi düşünelim, insan için iki temel gıda vardır. Biri bitkisel, diğeri ise hayvansal gıdalar. İşte bu iki temel gıdaya işaret ile bu iki isim kullanılmış kanaatindeyiz ki, hakikatini Allah bilir. Çünkü ayetin devamında temiz şeylerden rızıklanın diyor. Yani bitkisel olanların temiz olanlarını ve hayvansal olanların da temiz olanlarını yiysin diyor. Nefsimiz ile hakikatimiz arasındaki bulut, kirli beslenmemizle bizi karanlıklaştırmasın. Yoksa o bulut katranlaşır ve Allah'ın nuruna bakmaktan mahrum kalırız.

Ayetin devamında Zulmetmeyin diyor. Eğer bitkisel ve hayvansal yiyeceklerden kirli şeyler yersek, kendimize zulmederek nefsimizi karanlıklar içinde bırakırız. Zulüm karanlık demektir, bulut ise az aydınlıktır. Allah'ın nuru bulutta da kuluna yansır. Ama zulümat karanlık olduğundan, zullümat- ta mahrumiyet vardır. Çünkü karanlıkta olduğumuzda bir şey görmez ve adım bile atamayız. Yani kişinin Allah'tan mahrumiyeti onu karanlıkta bırakır ve nefesine zulüm ederek benliğini et kemik yığına gömer. Öylece Allah'ın cemalinden mahrum olur. Ama ne acıdır ki, insanların ekseriyeti nefislerine zulmettiler.

Şimdi olay Hz. Musa aleyhisselamın kavmi için canlandırıldığından geçmiş fiil kipiyle geliyor. Yani ayet der ki, insanlık aynı insanlıktır. Çünkü aynı Hz. Âdem ve Hz. Havva'nın

çocuklarıyız ve aynı genetik yapıyı taşıyoruz. Onlar zulmetti başlarına gelmeyen kalmadı, siz zulmetmeyin düzenim aynıdır der Allah. Geçmiş kavimlerden ibret alın ve kendinize çeki düzen verin der rabbimiz. Çünkü bir Hadiste Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz şöyle der; Şaki annesinin karnında şâki olandır yani ruh bedende iken bedenini kirli işlerde kullanandır. Said olan ise, şakiden ibret alıp kendisini düzeltendir. Evet, işte bizde ibret alıp düzgün yolda yürüelim. Yoksa nefsimize zulmederiz, yani üzerimizdeki bulutları karanlık eder ve kendimizi karanlıklar içinde bırakırız.

58. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve hani biz size dedik bu köye girin, oradan istediğiniz gibi bol bol yiyin. Ve kapıdan secde ederek girin. Ve diyin ki; ya rabbi bizi bağışlayın, öylece biz de sizin hatalarınızı bağışlayalım. Ve mutlak olarak iyilik yapanlara, biz de iyilikleri arttıracacağız.

Bakara süresi hayatın dibacesi yani yaşamın özetidir. Bize lazım olan her şey ve hatta bizim içinde olduğumuz her oluş, örneklerle anlatılmıştır. Allah'ın düzenindeki yasalar, önceki insanların hayatları ile somutlaştırılarak bize bildirilmiştir. Bu ayet, önceki ayetle az alakalıdır. Az da özgüdür. İki veçhi göz önüne getirip o şekilde ilerlemeliyiz.

Bu karyeye yani köye girin der ayet. Köy hayatı ve köy yaşamı hepimizin malumudur. Genelde köy hayatında insan çalışır çabalar elde ve ettiği semereyi ise yıl boyunca yer. Şehirde ise öyle değildir. İnsanlar günlük çalışır ve hazır gıdalarla beslenir. Kur'an şehir anlamına gelen beled veya mısır kavramlarını da kullanmış bazı yerlerde. Ama burada karye yani köy adını kullanmıştır.

Bu ayette tüm dünya, genel bir ibare ile bize köy olarak bildirilmiştir. Yani dünya yaşamında çalışırız, üretiriz ve yeriz hem böylece yaşamımızı sürdürürüz. Sonra orada yerleşin ve dilediğiniz şeyleri bol bol yiyin diye ayet devam ediyor. İşte burada önceki ayete bakmak zorundayız. Yani menn ve selva-dan temiz olanlarını yiyeceğiz. Bunun için de çalışacağız, üreteceğiz bol bol yiyeceğiz ama temiz olanları yiyeceğiz. Bu bize yasaklanmamıştır. Allah'ın helal ettiğini kim haram edebilir?

Sonra kapıdan secde ile girin. Burası çok önemli bir noktaya işaret ediyor. Yediğimizde, içtiğimizde, kalkmamızda, oturmamızda ve insanlar ile tüm münasebetlerimizde, yani yaşantımızın tüm safhalarında, yaptığınız tüm eylemleri secde yapın der rabbimiz. Yani ayet, Allah'a teslimiyeti elden bırakmayın der.

59. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Fakat zulmeden kimseler, sözümlerini kendilerine söylemediğimiz sözle değiştirdiler. Böylece kötülöklere büründüklerinden dolayı, zulmedenlerin üzerlerine semadan murdar bir azap nazil ettik.

Bir deniz misali olan bakara süresinin dalgalarında yüzme-ye devam edelim. Öncelikle şunu bilmemiz gerekir, Kur'anın birinci önceliği bireydir, ferttir. Kur'anda yer alan tüm sosyal kurallar, ferdin daha rahat etmesi içindir. Rahat ve huzur bulan fert, daha rahat bir şekilde ibadetini, zikrini ve tefekkürünü yapar. Düşünsenize birbirlerinin hakkına riayet eden toplum, saygı ve sevgi içinde olan toplum, laf gezdirip arayı bozmadan sırf Allah için yaşayan bir toplum, işte orası cennet misali olur. Elbette maksadımız şuurumuzu pak edip Allah için olmamız, ama mekânımız azap ve işkence ise, zihnimizi nasıl Allah'a çevireceğiz. Marjinal düşünmeden biraz mantıklı düşünelim. Şimdi ayetten sezintilere devam edelim...

Yüce rabbimiz bizim için gerekli her şeyi Furkan olan kitabında bildirdi. İnsanın yaşam alanında huzurla yaşaması için gerekli olan tüm nimetleri de Rahman ismi gereği yarattı ve insanla buluşturdu. Ama bu gerekli nimetlerin oluşması için, başka nimetlerin alt yapı olarak var olması icap etti. Örneğin bir gülün yetişmesi için, dikenli bir gövdeye ihtiyacı varken, kanser ilacı için akrebe ihtiyaç vardır. Dünya düzeninin sağlanıp insanın sağlıklı yaşaması için birçok alt yapıya ihtiyaç vardır. Dolayısıyla domuza ihtiyaç vardır, köpeğe ihtiyaç vardır her bir hayvana ayrı ayrı ihtiyaç vardır. Ama düzenin sağlanması için gerekli olan bir varlığı direk kullandığımızda, bize zararı dokunabilir. Onun bize uyumlu hale gelmesi için işlemlerden geçmesi veya üst yapısını geliştirmesi gerekir. Verilen nimeti kıvamında kullandığımızda faydalı iken, kıvamını bozduğumuzda, bizim için zararlı olabiliyor.

Örneğin üzüm tertemiz sunulurken, üzümü çürütüp suyunu içmek akla ve mantığa zararlı olur.

İşte Allah düzeninden insanı ilgilendiren her konuda uyulması gerekli olan uyarıları yapmasına rağmen, insanlık ise, Allah'ın sözlerini nefsi emmarenin istekleri doğrultusunda değiştirdi. Anlık olarak nefesine hoş gelecek şekilde üzerinde oynama yaptı. Oysaki nefsimiz gözünü et kemik bedende açtığı için, ruhuna ve şuuruna uygun olan birçok şeyin farkındalığını yaşayamadı. Peygamberler, gerekli olan ilmi vahiyle bildirdiklerinde, bu defa onların sözlerini de kendi heva ve heveslerine göre uyarladılar. İnsanlara tebliğ edilmesi gerekenin tersini söylediler.

Bunun üzerine Allah'ın sözünün tersini yapanların üzerlerine semadan ricz indi. Ricz azap demektir. Kişi varoluş esma kuvveleriyle özdeş yaşamadığında üzerine sıkıntı ve stres iner. Bakalım hayatımıza, eğer manevi sıkıntılar varsa ve içimizi içten içe kemiren bir durum söz konusu ise, demek ki yaşam tarzımızda ve düşünce planımızda yanlış giden bir şeyler var demektir. Çünkü ancak Allah zikri ve Allah'a götüren yol insana tatmini ve huzuru kalbi verirken, gerisi insana sadece stres ve sıkıntılı bir kalp bırakır.

İşte Allahın sözünü değiştirip kendi heva ve heveslerine uyarlayanlar, semalarından kendilerine azap inmesine neden olur. Ve ayet sonuna bakalım; fisk ettiklerinden, yani gülü elleyip koklamak varken ayakta tutan dikenini sıkan, elbette güzel koku yerine elini kanatır. İşte Allah'ın düzeninde Allah'ın insanın mutlu yaşaması için çizdiği dairenin dışına çıkmak isteyenler, kurtlara yem olmaya mahkûmdurlar.

60. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve hani Musa bizden kavmini sulamamızı istemişti. Ona dedik ki, bastonunla taşa vur. Bastonu taşa vurunca, taştan on iki çeşme fişkırdı. Tüm insanlar su içme yerlerini elbette bildiler. Allah'ın rızık olarak sunduğundan yiyiniz ve içiniz. Ve yerde karışıklılık çıkartıp fesada mahal vermeyin.

Bakara süresi ah bakara süresi... Bir anlaşılrsa Bakara süresi dünya ahiret cennet olur. Bazı sahabeler sekiz yılda bitirmişler, bazıları da on iki yılda bitirmişler. Eğer öylesine meal ile anlaşılrsa idi, kırk sayfa iki saatte biterdi. Hatta iki saat bile sürmezdi, belki yarım saat içinde okunurdu. O zaman olay başkadır. Okuyup üzerinde düşüneceğiz ve yaşamımıza aktaracağız. Ve altmışıncı Ayet, nedir on iki çeşme? Nasıl akmış?

Ama ayetin devamı ayrı bir şeyler diyor; yiyiniz ve içiniz diyor. Önceki ayette de kudret helvası ve bıldırcın eti vardı. Hz. Musa aleyhisselam neden ön plana çıkıyor? Hz. Musa aleyhisselam dediğimizde hep tenzihiyet aklımıza gelir. Yani tenzihiyet görüşü Hz. Musa aleyhisselam ile özdeşleşmiştir. Çünkü kavmi teşbihte zirve yapmış ve kendilerinin ilahlığını iddia ediyorlardı. İşte Hz. Musa aleyhisselam bunun yanlışlığını anımsattı. Allah'ın ulûhiyetini kavratmaya çalıştı. İnsanların Allah'ın ulûhiyetiyle rububiyetini birleştirmemeleri gerektiğini tebliğ etti. Yoksa hâşâ Hz. Musa aleyhisselam tenzihte yaşıyordu ve öylece hakikat yolunda yarım kalıyordu anlamında değildir. O da Muhammedi yoldaydı. En büyük üçüncü insandı.

Evet, Hz. Musa aleyhisselam Allahın düzenini en iyi bilen en değerli üçüncü kişidir. Buradaki olayda ise, Allah idraklerde olan soyut ve zihinsel olguları, somutlaştırarak bizlere idrak ettirmek istiyor. Taşa vur bastonu diyor, bastonu taşa vurunca on iki çeşme çıkıyor ve her bir insan meşrebini biliyor. Taş denilen şey aslında insan kalbidir. Şimdi,

Kur'anı bir bütün olarak ele almak zorundayız. Başka ayette der ki, kalpleri taştan sert olmuş, çünkü bazen taş bile çatlar ve su fişkırtır. Şimdi ayete dikkat edersek, taşa bastonu vuruyor ve hemen akabinde on iki çeşme çıkıyor. Yani Allah'ın düzenini algılama ve yaşama kabiliyeti olarak on iki kabiliyet veya on iki meşrep insanın kalbinden zuhur ediyor. Her insan ayrı kabiliyette olur. Siz kimseyi kendi kabiliyetiniz doğrultusunda zorlayamazsınız. Çünkü kalbinde akan çeşmeden mutludur. O çeşmeyi esas bilir. Çünkü kalbine Allah ilmiyetinden öylece akıntı alıyordu.

Biz birer muhammedi olarak on iki çeşmeyi de hak bileceğiz ve hiçbir insanı görüş alanımızdan baktırmaya zorlamadan gerçeği anlatacağız. O kişi anlattığımız gerçeği kendi kapasitesine göre düşünüp, baston ile kendisinden akan çeşmeye göre yani meşrebi doğrultusunda düşünmeye ve hareket etmeye devam eder. Anlattığımız hakikati kişi içyapısına uygun olarak boyayacak ve o şekilde kabul edecektir. Siz bir insana inancınızı zorla dayatırsanız, işte bu ayeti inkâr edersiniz. Çünkü her insanın meşrebi ayrı, dolayısıyla her insanın anlama kabiliyeti de ayrıdır. Örneğin, her insan doktor olamaz. Her insan inşaat yapamaz. Her insan öğretmen olamaz. Her insan lider olamaz. Manada da öyle, her insanın kabiliyeti ayrı ayrıdır. Bu da insan bedeninin hamuruna göre oluşturduğu bilincinin, rububiyet alanında ortaya koyduğu kulluğunu oluşturur.

Musevilik makamı, insan bilincinin içeriğinin somutluma makamıdır. Bu makamın asli sahibi Hz. Musa aleyhisselamdır. Bu makamın asli sahibi Hz. Musa aleyhisselam olduğu için, onun kavmi üzerinden insanlığın içsel halleri somutlaştırılmıştır. İşte bu makamdan zuhur eden akıntının yönü ayırıştırılarak insanlığın içsel yapısı oluşturuldu. Çünkü tüm makamlar gibi Musevilik makamı da her insanın içsel bileşiminde mevcuttur. Bu mevcudiyetle kişiler meşreplerini

ortaya koymaktadırlar. Öylece her insan, su içeceği menbağının farkına varır. Yani içsel şuurunu zuhur ederek museviyet makamının farkındalığı ile yaşar. Ayrıca her insan, meşrebini bildi derken bilinçli bir yapının varlığından bahsediliyor. Rastgele bir düzen yoktur. Yani tesadüf yok tevafuk vardır. Kişi layık olduğu menbağı zaten görür. Onun için de dinde tavsiye var, ama zorlamaya hacet yoktur.

Sonra evet sonra, meşrebiniz dâhilinde yaşarsınız der rabbimiz. O zaman yiyin için bedeninizi ayakta tutun ama israf etmeyin. Yeryüzünde fesat çıkarmayın. Yeryüzünü bedensel düşünürsek, yiyin için bedeninizi helak edici yolda kullanmanın anlamı çıkar karşımıza. Yeryüzünü dünya olarak düşünürsek, yiyin için ve dünya üzerinde fesat ehli olmayın ve dünya düzenini bozacak eylemde bulunmayın. Unutmayın ki, en kalitesiz düzen bile savaş ortamından daha hayırlıdır. O yüzden İslam'da anaşî haramdır. Allah bizleri ıslah edici olarak yaşayan kullarından eylesin. Âmin diyerek bu ayetin de anlatımın sonuna geldik.

61. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve hani demiştiniz ki ya Musa, biz bir taâm yani yemek üzerine sabredemeyiz. Bizim için dua et rabbine yerin bitirdiği baklagillerden, salatalığından, sarımsağından, mercimeğinden ve soğanından da bize çıkarsın. Onlara dedi ki, sizler hayırlı olan yiyeceği düşük olanla mı değiştiriyorsunuz? Şehre inin, muhakkak ki orada istediğiniz şeyler sizin için vardır. Ve üzerlerine alçaklık ve yoksulluk damgası vuruldu ve Allah'tan bir gazaba uğradılar. Hemhal oldukları Allah'ın ayetlerini inkâr ettikleri için ve haksız yere nebileri öldürdükleri için bu alçaklık ve yoksulluk damgası kesinlikle onlarla oldu. Bu duruma gelmelerine, onlara tebliğ edilene isyan etmeleri ve kendilerine çizilen sınırı aşmaları neden oldu.

Acaba ne demek istemiş bu ayet? İnsan üzerinde olduğu duruma dayanmadı. Hz. Musa aleyhisselam tek olan suyu on iki su olarak akıttı. Ama insan, kendisine sunulan nimetlere sabır edemedi. Başka arayışlara çıkmak istedi.

Hz. Musa aleyhisselamın adının geçtiği yerlerde; “tümüyle içsellik üzerine bina edilen ve öylece kendini kayıtsız gören ve her şeyin kaynağı olarak kendisini bilen bir yaşam tarzından ve bakış açısından bizi alıp, yaratıcının kudretiyle kuvvetlenen, bu kudreti dışsal tüm varlıklarda da seyir eden, özülle ve hakikatiyle özdeş olan hem dışıyla da barışık olan ve öylece bir yaşam tarzını sunan” özelliklerine sahip bir peygamber olarak aktarılan ayetin içeriğini anlarsak, verilmek istenilen hakikata yaklaşmış oluruz.

İşte bu hakikatı bilfiil insanlıkla buluşturan profil, Hz. Musa aleyhisselamdır. Aslında bu profil muhammedi profilin ta kendisidir. Aslında tüm perygamberler, muhammedi nurun kendi zamanlarındaki temsilcileriydi.

Aslında insanlık aynı insanlıktır. Şimdi dahi insanlık büyük büyük çoğunlukla dışsallık süs ve eğlencesi peşindedir.

Veya içsellik ruhbanlığı peşindedir. Orta yolu tutmaya bir türlü yanaşmıyor. Dünya amel yeri ve çalışma ortamı yani ahiret tarlasıdır. İnsanda var olan sonsuz yaşam sezgisi, ölüm ötesi hayatı hissettiğindendir. Yaşayacağı topu topuna yetmiş yıl, ama edinmek istediği hadsiz mal ve servet hesabını yap ta yap. Çalıştır işçiyi ve sömür, aylık açlık sınırının altında ver, ama onun sırtından kabar da kabar ve bir yerde telef ol git. Sonra o zulüm ile topladığı malı varisler paylaşır da bir rahmet bile okumaz. Çünkü rahmeti hak etmediği için Allah kuluna söyletmez. Kuldan kula sadır olup yansıyan her oluşu, kulun üzerinde olduğu durum ve vaziyete göre önce Allah ister, sonra melaikeye söyletir ve onlar da insanlardan mırıldadır. Öylece kul kula rahmet okur. Bir insan rahmeti hak etmemişse, Allah diğer insanların ona rahmet okuması için, kalbine ilham atmaz.

İnsana verilen birlik ve vahdet nimetini istemeyen, insanı pak eden yolu sıkıcı görenler dediler ki sabır etmeyiz tek nimet üzerine. Rabbine dua et yerin bitirdiğini versin dediler. İnsanlığın hamurunda olan bu bakış, işte Hz. Musa aleyhisselam kavminde somutlaştı. Bu somutlaşan hal bize tasvir edildi. Yerin bitirdiği bakliyatlar, sarımsak, mercimek ve soğan gibi sebzeleri istediler. Burada zikredilen bu dört sebze, bugün dahi en çok yenilen gıdalardır. Onun üzerine sizin için edna olanı hayr olana tercih mi edersiniz dendi. Düşünsenize edna diyor, yani insanın ruhi hissedişleri için en kalitesiz yiyecekler ki, yiyilmesi durumunda ruhi algılamaları geriletken yiyecekler olarak bizlere sunuldu.

Ve rabbimiz onlara şehre girin, orda size vereceğiz dedi. Şehre inip kendilerine helal edilen tüm nimetlere rağmen, nefsi emmarenin isteklerine uyup kendilerine çizilen sınıra uymadıkları için, üzerlerine gazap indi ve mahrum olanlardan oldular. Demek ki daha önce bunların yenilmesi yasaklanmıştı. Bu istek üzerine Allah onları uyardı. Sonra da helal

etti. Yani insanın bünyesini onlara göre değiştirip yemelerini helal eyledi.

Bedensel dürtüler peşinde koşup vahdete götürücü çalışmalarından yoksun kalırsak ki, insan nefsi bunu ister, helak oluruz. Çünkü nefsimiz et kemik bedende gözünü açtığı için somut olarak gördüğü şeyleri, beş duyu ile algılamadığı şeye değişmez. Örneğin, Allah der ki faiz malı azaltır ama sadaka ise çoğaltır. Beş duyu ile bakan der ki, olur mu öyle şey? Bir insana sadaka versem malım azalır ama faiz alsam malım çoğalır, ama bir de bakar ki, çoğaldığını zannettiği malı uçup gitmiş ve iflas bayrağını çekmiştir. Dermansız bir hastalık peydahlanmış, doktor ona her şeyi yasaklamıştır, var ama yiyemez olmuştur. Aslında Allah yedirmiyor. Vücudun sağlığı bozulmuş ve her şeyden kesilmiştir. Ama sadaka verenin hem ömrüne, hem malına bereket dolar. Hem ömrü uzar da uzar...

Allah'ın ayetine küfreden, Allah'ın peygamberlerini katleden, hak dostlarına sırt çeviren hem özünü hatırlatan insanlarla alay eden, mutlu mu olur? Allah'ın düzenine muhalif yaşayan mutlu mu olur? Allah'a isyan eden mutlu mu olur? Demek ki, elimize ilim, irade ve kudret verilmiş ve kullanımı için serbest bırakılmışız. Yoksa teklifin bize iletilmesi saçma olurdu ki hem bu da Allahın şanına yakışmazdı. Ayette yapılan tüm uyarılar bizim hak ile uyanmamız ve Allah'ın sınırlarına riayet etmemiz içindir.

62. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Muhakkak ki iman eden kimselerden ve Yahudi, Hıristiyan ile doğaya tapanlardan her kim, Allah ile kaim olduğuna iman edip şirkten arınırsa ve ahiret gününe iman edip salih ameller işlerse, onların amellerinin karşılığı rablerinin yanındadır. Ve onlara korku yoktur hem onlar mahzun da olmayacaklardır.

Kur'an, insandan okunan Allah düzenini bizim anlayacağımız şekilde bize sunuyor. Bu ayette rabbimiz, var edilen düzenin yaratıcısına ve işleyiş sistemine iman edenlerden, Yahudilerden, Hıristiyanlardan ve Sabii yani doğa güçlerine tapanlardan müteşekkil olan inanç sahipleri olan insanlara hitap ediyor. Sabii doğa güçlerine inanıp taşa toprağa yıldız ateşe vs tapanlara denilir. Şimdi dikkat etmemiz gereken husus şu ki; ayette dört grup zikredildi. Önce iman edenler sonra hâdû, nasara ve sabiiler dedi. Bunlardan her kim Allaha iman eder diye ayet devam ediyor. Ama dikkat edersek Allah'a iman sözünün başında ب/B harfi vardır. İşte bu durumda ب/B nin üç anlamını katmak zorundayız. Yoksa olay eksik anlaşılır. ب/B harfinin üç anlamını Fatıha süresinde izah etmiştik.

İnsanların geneli, dışarıda veya dışında bir yerde kocaman ve çok güçlü bir aşkın güce inanır. Bu ister Müslüman'ım diyen olsun, ister Yahudi'yim diyen olsun, ister Hıristiyan'ım diyen olsun, ister Sabii olsun ya da dışsal nesnelere tapıp onlarda güç kuvvet var diyen olsun. Aslında sabii, Yahudi ve Hıristiyan'ların dışında kalıp karşısındaki birimden güç devşirmeye çalışan kişi demektir. Bu yıldız olabilir, ateş olabilir, inek olabilir. İneğe tapan da vardır, insana tapanlar da vardır. Örneğin firavuna yani bir insana ulvi güçler verip ondan bir şeyler umarak tapanlar da vardır. İşte ayetin genel çerçevesi diyor ki, her hangi bir kişi vehmi bir zana kapılarak

dışsallıkta yaşarken, ب/B harfinin verdiği mana dâhilinde Allah'a iman ederse, iman ettiği andan itibaren eski tüm müsbet amelleri de onun hanesine yazılacaktır. Yani dışında veya dışarıda bir yerlerde Allah gücü ve kuvveti yanı sıra bir güç sahibi var zannedenler, kendi varlığının Allah ile kaim olduğunu fark edip, kendisinin ve yaratılan her varlığın fani bir varlık olduğuna iman ederse, işte o kişinin ecirleri ona fayda sağlayacaktır.

Burada bir incelik vardır. Çoğu kişi iman ile fark etmeyi karıştırıyor. Ayete dikkat edin ki, iman etmekten bahseder. Fark eden zaten imanı yakın derecesine ermiş olur. İman ilmel yakındır. Allah'ın bizden istediği iman şekli, asgari olarak ilmel yakındır ve gerekli çalışmayı yapmamızdır. Amel olmadan iman etmek kişiyi bir yere taşımayacaktır. Kişi aynel yakın veya hakkel yakın olarak görse de hiç bir çalışma yapmazsa, o görmesi ona bir şey katmayacaktır. O yüzden olayı bilmeden, tarikata yani tasavvufa yönelen kişiler zındık oldular. Namazı terk ettiler, zikri terk ettiler ve ben erdim dediler. Kişi istediği yiyeceği görsün, eğer yiyip midesinde hazmetmezse, yiyeceği görmesi ona bir fayda sağlamayacaktır. Örneğin TV ekranında görülen onca yiyecek karın doyurmayacaktır. Ulaşıp onu yemelisin ki faydasını göresin.

İşte ayette birinci şık ب/B harfinin işaret kapsamında iman edin diyor. Yani bil ki Allah'ın gücü ve kuvveti ve yaratımıyla varsın. Sonra ahiret gününe iman geliyor. Sonra evet, sonrası çok önemli, bakınız ayete, Bu kardeşinizin haklı olduğunu göreceksiniz. O da salih ameldir. Yani iman ve amelin birlikteliğidir. Allah'ın bizden istediği işte budur. Bununla beraber aynel yakın ve hakkel yakın olarak olayı seyrederek ve tabii ki ameli salih devam ettirerek, işte o zaman amelin tadı başka olur. Velew ki aynel yakın ve hakkel yakın

olarak olayı görmek nasip olmadı, o zaman gevşeme olamaz. İman ve ameli salih ile yola devam edilecektir.

Zaten burası ahiretin tarlası değil mi? Bakın ayete ve bir daha iyi bakın, Allah'a imandan sonra ahirete iman, sonra amel, yani der ki rabbimiz bana iman ettikten sonra, bilin ki kıyamet önünüzde ve amel işleyin karşılığını kıyamette vereceğim. Zerre kadar amelimizi Allah kaybettirmeden önümüze koyacaktır. İşte o ferasetle çalışmaya devam edeceğiz biiznillah. Ayetin devamında, ecirleri yanı yaptıkları amelin karşılığı rablerinin indindedir diyor. Yani ne kadar amel edersen o kadar rububiyet dairen genişler ve o oranda rabbul âlemine yaklaşırsın. Sonra onlara gerekli amelde gevşeklik yapmayıp çalışan kişiye korku da olmayacak, hem üzüntü de duymayacaklardır. Evet, ayete iyi bakalım. İlla amel illa amel başka çıkış yolu yok. Onun için sağlam bir iman ile ölüme kadar çalışmaya devam edelim.

63. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve hani sizden sağlam bir söz almıştık. Ve sizin üzerinize tanış olduğunuz dağı yükseltmiştik. Size verdiğimiz şeyi kuvvetle tutunuz ve içinde olan şeyi hatırlayınız. Umulur ki siz korunursunuz.

Bu ayet sanki geçmişteki insanların hikâyesini anlatıyor gibi anlaşılıyor. Olayın somut hali o şekilde görüldüğünden tefsir kitaplarında bir senaryo dillendirilmiştir. Senaryolara takılmadan acaba bu ayet bizden ne istiyor noktasına odaklanalım.

Ne zaman ki misakı aldık yani rabbimizle sözleşip onun rububiyetini kabul eyledik, işte o zaman dağ bize gözükmeye başladı. Önceki ayetlere baktığımızda, kişiden ب/B harfin kelimeye kattığı anlam çerçevesinde iman etmesi istenilmişti. Daha sonrası ise, bu ayet geldi ve turu başlarına kaldırdı. Tur arabçada dağ demektir.

Dağ kişideki benlik noktası olup ondan gözüken bireysel mahallidir. Her kişi aynı şekilde benlik noktasının farkındadır. Benlik mahallini yok edebileceğini sanarsan dahi asla yok edemezsin. Kişi zahiri maddelerle veya batını evhamlarla kendi varlığının farkındalığını örterse, kendisini benliksiz zannedebilir. Örtü ise, kesitsel olarak kişilik bilincini örttüğünde kişiyi sarhoş bir hale getirir. Oysaki sarhoşluk hali ise, İslam'da yasaklanmıştır.

Şimdi içinde az derinleşelim. Bizim dağ ile buluşmamız, Allah ile misak imzaladığımız elest bezminden başlar. Tur fevkimize çıkar. İşte bu noktada Allah'ın bize sunduğu kitabı kuvvetle tutmalıyız. Çünkü ilim, irade ve kudret elimize verilerek bize mükellefiyet yüklemiştir. Ayeti kerimede kitabı kuvvetle tut diyerek emir vermektedir. Eğer elimizde irade olmasaydı neden rabbimiz, emrederek tut diyecekti. Evet, Allah bize kitabı vermiştir. Biz de emanetle verileni kuvvetle tutacağız.

Yani bizde var olan tüm yönelim kuvvemizi olabildiğince kullanacağız. Benliğimizin farkında olarak, olabildiğince rabbimize yönelerek Allah'ın bize verdiği kitaba kuvvetle sarılacağız. Ümül kitabı okumak için bize sunulan Kur'anın içinde olanları okuyacağız, zikredeceğiz ve kendimizde keşfedeceğiz.

Sonra umulur ki, aklımız ve imanımız birleşir. Allah'ın düzenine göre yaşar ve gerekli korumayı sağlarız. Allah, dağın zirvesi olan hem insana emin mekân olan tûri sinayı keşfedip emin beldeye ulaşarak kitabımızı kuvvetle tutanlardan eylesin.

64. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Tüm bu oluşlardan sonra yüz çevirdiniz. Eğer Allah'ın fazlı ve rahmeti sizin üzerinizde olmasaydı, sizler hüsrana düşenlerden olurduunuz.

İnsan çok unutkan olarak var edilmiştir. Anlatırsın bir daha anlatırsın ama bir şeye dalar ve tüm anlatılanı unuttur. Düşünüp yoğunlaşırız ama bir musibet tümünü unutturur. Önceki ayetleri hatırlarsak rabbimizin uyanmamız için bize tanıdığı bunca fırsata rağmen, çoğu defa unutup gideriz. Tekrar dalarız bedensel zevklerin peşine. Veya düşeriz toplumsal örf adet ananelerin peşine. İçinde olduğumuz hilafet bilincini unutturuz. Bu da hakikatimizden yüz çevirme olarak anımsatılmıştır. Allah'ın üzerimizdeki fazlı ve üzerimizdeki minneti hem üzerimizdeki rahmeti bizi ayakta tutar ve zarara uğrayanlardan olmayız.

Her şeye rağmen Allah bizlere zaman tanır. Belki döner belki döner, der ve kulunun yolunu gözler. Musibet verir dönmesi için, güzellik verir dönmesi için, tüm mesele hakka vasıl olması için. Kahrında hoş lütfünde hoş demiş can yunus. Buradaki amaç, yani sen cehenneme de atarsan hoş anlamında değildir. Olayı anlamayan der ki, lütfü da hoş kahrı da hoş, cehenneme de atsa hoş, cennete atsa da hoş. Hayır işte, can yunus onu demek istememiştir. Biz yanlış anlamışız.

Burada kastedilen anlayış, kahrında hoş lütfünden hoş, ne olursa olsun ben isterim, yeter ki senden gelsin, ben tümünü isterim cinsinden bir anlayış değildir. Hayır, olay o değildir. Bir kere cehenneme giden, ebeden Allahtan mahrum kalır. Bunun neyi hoş. Buradaki amaç şöyle; diyor ki ya rabbi, sen beni kendine çevirmen için kahr yani musibet gerekli ise, ben razıyım, yeter ki sana döneyim ve seni bileyim. Yani uyanmam için bana gelecek musibete de razıyım anlamında söylenmiştir.

65. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Elbette içinizden sebt günü haddi aşanları bilmişsinizdir. Onlara dedik ki aşağılık maymunlar olun.

Allah sebt gününde sebat etmeği kolaylaştırsın ki, Allah'ın dininde sebat edelim. Sebt günü... Birçok şey söylendi bu güne dek... İsrailiyattan birçok beslenme fikirler ile manalar şişirildi. Birçok kitap yazıldı uzun uzadıya... Hâlbuki İsrailiyattan alınan hiçbir bilgi muteber değildir. İsrailiyat dediğimizde eski zamanlarda bildirilmiş olan hak kelamını elbette tasdik ederiz, ama şu an Yahudi ve Hıristiyanlarda olan kitapların büyük çoğunluğu azıcık dünya karşılığında değiştirilmiş olduğundan, itibar edilmezler.

Biz Kur'ana ve bu yönde dillendirilen hadislere bakacağız. Eğer bir konuda geniş açıklama Kur'anda veya hadiste yoksa daha çok malumat elde etmek için, tahrif edilen kitaplara yani eskiden inip değiştirilerek şu an tedavülde olan kitaplara bakmayacağız. Çünkü zaten tahrif edildiği için Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, Allah'ın koruması altında olarak, hem tüm teferruatıyla, insanlığı yeniden Allah'ın kelamıyla buluşturdu. O zaman Kuran ve hadiste kesin malumat olmayan konuları zamana bırakacağız. Tüm asırlarda kapsam alanı oluşacak ve her devrin insanı kendisine has oradan paye çıkaracaktır. Hiç kimsenin hakkı yoktur ki, Kur'an ve hadis sadece buna işaret eder desin. Bu kısa açıklamadan sonra ayete kısaca bakalım...

Eğer ayetlerde sadece eski insanların hikâyesi anlatılsa, o zaman düşünen insan diyecek ki bana ne onların yaptığı kabahatten. Hâlbuki her ayet bire bir bizedir ve bize sesleniştir hem bizim içindir. Ayrıca okuduğumuz her ayet aslında okuduğumuz anda bize yeniden zamansız ve mekânsız olarak inmektedir. Sebt istirahat olarak açıklanmıştır. Sebt gününü şöyle de düşünebiliriz, dünya hayatını bir gün gibi sayarsak

ve dünyada bulunduğumuz tüm bu hayat, bir yolcunun yolculuğu esnasında yorulup yol kenarında gördüğü bir ağaç altında istirahat etmek için az dinlenerek gölgelendiği bir yaşam gibidir.

Hız. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz dünyayı şuna benzetir, bir yolcu gider yolda yorulur ağaç çıkar önüne, azıcık altında gölgelenir ve yoluna devam eder. Ayete o gözle baktığımızda muazzam bir anlam önümüze çıkacak ve hayret edeceğiz. Sebt günü dünya yaşamını yaşadığımız bu gündür. Sebat ettiğiniz bu dünya gününde, dünya hayatının yaşandığı bu ömrümüzde, Allah'ın sınırlarını aşır Allah'ın koyduğu emir ve yasaklara riayet etmeyerek, bedensel tatminler peşinde koşanlar, sefil maymunlar gibi oluyorlar. Yani bedensel zevki peşinde koşturun hayvan misali, bedensel zevkler peşinde koşturur ve rabbinden mahrumiyetini yaşar. Yer, içer, çiftleşir ve bu uğurda gününü gün edip şeytanın oyuncacı olarak göçüp gider.

66. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Onlara ve onlardan sonra gelen insanlara ibretlik bir ceza olsun diye, onları aşağılık bir halde maymunlaştırdık. Ve bu durumu, korunmak isteyenlere, görsel bir nasihat eyledik.

Bu ayete baktığımızda, Allahın yarattığı düzenini idrak edip ona göre yaşam tarzı isteyen ve bunun için bir ömür veren, vehmimize göre altmış veya yetmiş yıl gibi süren, ama gerçekte ise çok az olan bu dünya yaşamını, hakkın isteği gibi değerlendirmeyip bedensel zevkler ve tatminler peşinde koştu-ran, sonrada hayvanlar arasında şehvetine en düşkün olan maymun gibi bedeninin zevki uğruna bu bir günlük gibi olan dünya yaşamını geçiren insanlık dramını, Allah'ın değişmez düzeni nedeniyle Hz. Musa aleyhisselam zamanında nasılsa bu günde aynı düzen içeriği nakil olup gelmiştir. Onun için de der ki, onlara ve onlardan sonra gelen insanlara ibretlik olsun diye bunu böyle yaptık. Yani o gün olay ne ise, bu gün de olay aynı olay ve aynı düzen bizim için de geçerlidir.

Korunmak isteyip Allah'ın emir ve yasaklarına uyararak geleceğini inşa etmek isteyeneye, eskiden yaşayan insanların yaşamını ibret olmalıdır. Çünkü Hz. Muhammed Mustafa salla-lahu aleyhi ve sellem efendimiz der ki, şaki annesinin karnında iken şaki olandır. Said ise, şakiden ibret alandır. Aslında bu hadis bize şunu da gösterir ki, her insan günaha meyyal yaratılmıştır. Anne karnı malumdur ki, et kemik bedenimizin uzantısı olan tüm oluşumların tüm istek ve arzularının etrafımıza ördüğü sanal kozadır. Dolayısıyla bu koza ruhumuz için anne karnıdır. İçinde gelişip bu kozayı terk etmeliyiz. Yoksa bu kozada hapis kalırız. İşte kötülüğe meyyal olan nefis, yani bu kozanın gerçekte olan sanal değerleri uğruna yaşamaya meyyal olarak eylemlerde bulunan nefis, şaki olarak isimlendirilmiştir.

Bu şekavetten ibret alıp nefisini ıslah edenler de said

olarak isimlendirilir. Bizler de nefsi emmaresinin emrine göre hareket edip annesinin karnında kendisini kötülüğe bürüy-en nefsi, yani öylece şekavet içinde yaşayan insanlardan ibret alıp onlar gibi davranmazsak, saitliğe doğru adım adım ilerleriz. İşte bizler bedenin duyguları peşine düşen ve öyle yaşayanlardan ibret alıp kendimize çekidüzen vermek zorundayız. Yoksa aynı akıbet bizi de bulur ve o akıbetten kaçışta yoktur. Çünkü Allah'ın düzeni olduğu gibi sürüp gitmektedir. İbret alıp takva ehli arasında yer almamız umuduyla, hem bizden öncekilerin ve şimdi aramızda yaşayanların vaziyetlerinin bizim için canlı vaaz olması ümidiyle dua edip, bu ayetin anlatımına da burada nokta bırakalım.

67. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve hani Musa kavmine demişti ki, muhakkak ki Allah sizin bir inek kesmenizi istiyor. Kavmi dedilerdi ki, ineği kes diyerek bizimle alay mı ediyorsun? Musa dedi ki, cahillerden olamamak için Allah'ın kudretine sığınıyorum.

Musa dedi ki inek kesin. Kur'anın en uzun suresi olan Bakara suresi, adını bu kelimedenden alır. Bakara bizim lisanda inek demektir. Acaba gerçekten sadece inekten mi bahseder? Elbette Kur'anda olan her kıssa tarihin sayfalarında yaşanan hallerdir. Ama gaye sadece hikâyeyi bize nakletmek mi acaba? Sadece o anıyı bize anlatıp bizim zamanımızı doldurmayı mı dilemiş? Gideriz sinemaya bir film izleriz, gönül eğlen-diririz ve vakit geçiririz. Vakti her nereye geçiriyorsak... İşte Kur'anda ki kıssalar, hayattan verilen anekdotlardır. Niçin veriliyor? Çünkü Allah'ın düzeni değişmez olarak var olmuştur. İlk günden son güne başkalaşım göremezsin. Neyse olur... Zaman içinde kullarının rahat yaşamaları için bazı teferruatlarda değişiklik yapıp peygamberleri vasıtasıyla bu değişiklikleri elbette sunmuştur. Ama genel çerçeve olduğu gibi faaliyettedir. Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz ile ufak tefek değişiklikler de son bulmuş ve nübüvvet mühürlenmiştir.

Olay şu ki, rivayet edildiğine göre biri öldürülmüş, katili bulmak için Hz. Musa aleyhisselama müracaat etmişlerdir. Hz. Musa aleyhisselamda Allah'tan aldığı vahiy sonucu, bir inek kesin ve bir parça etini öldürülen kişiye dokundurur canlanıp katilini söyleyecektir. İşte halk arasında ve görünürde olay böylece biliniyor. Bu olayın düşünsel alanda ve fert olarak bizi ilgilendiren manaları da mevcuttur. Şimdi bunlara az değinelim.

İnek kesmek mana ilminde, raziye nefsi temsil eder. Yani inek, vücudun kaba istekleridir. İslam dini ile bize haram

olarak bize fark ettirilen bu istekler, yani haramlar terk edilince, Allah'tan razı olma yolu açılır. İşte Hz. Musa aleyhisselamın kavmi içsellikte ve bedensel tatminde zirve yapan toplumdur. Ve dahi o içsellik halinin nefis üzerindeki ağırlığı Allah'ın düzeninin değişmez esası gereği faaliyettedir. Bizde de bu ağırlık mevcuttur. Dolayısıyla bu ayet bizedir ve bize de hitaptır.

Evet, inek kesmemiz isteniliyor. Koskoca iki buçuk cüz olan bu surenin içinde temel esas olarak daha önemli birçok konu geçmesine rağmen, buradaki mevzu sadece kavmin ineğin hikâyesi olsaydı, bu sure Bakara süresi olarak niye isimlenirdi? Surenin ehemmiyetine nazaran başka isimlerle de anıla bilirdi. Demek ki olay sadece basit bir inek kesme hikâyesi değildir. Hele surenin başına bakın. Elif lam mim ile başlar, sonu ise Allah'tan yardım dilemekle biter. O zaman surenin içeriği, arınmak için gerekli ilmi teşkil etmelidir. Allah yardımının bizde zuhur etmesi için gerekli adımlar anlatılmalı ve her ayet bizim için bir adım olmalıdır.

O zaman arınmak için birinci adım bakaramızı keseceğiz. Bu bizimle alay edilmesi değildir. Hani insan düşünür, nasıl olur da ben et kemik bedenimin isteklerini keseceğim. Evet, keseceğiz ve bu bizimle yapılan bir şaka değildir. Hz. Musa aleyhisselam insanlarla alay etmekten Allah'ın kudretine sığınır. Çünkü Hz. Musa aleyhisselam burada bizi içsellik namına bedensel dürtülerin esaretine götüren kuvvemizin kesilmesi için gerekli olan ilmi sunan bir modeldir. Kur'an ayetleri öylece bizi aydınlatmaktadır. Her gelen peygamber bir işlevle gelmiştir. Bir düsturu bizlere sunup yaşantımızı aydınlatmak üzere elimizden tutmuştur. Onun için de bizler, tüm peygamberleri muhammedi bilip, öylece amanerrasulu diye bilinen ayeti kerimenin ikazını düstur edinip, hiçbir rasulullah arasında fark gözetmeyiz. Öylece Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize ümmet olma şuuruna ereriz.

Her peygamber bizdeki bir hasleti veya zaafımızı canlandırır. Ve tedavi yöntemini ise, o peygamberin diliyle ve yaşam alanıyla bize nakleder. İşte muhammedi olmak ise, Kur'anda isimleri ve yaşam alanları sunulan tüm peygamberlerin yaşama bakış sentezlerini yapıp gerekli talimi nefsimize uygulamakla mümkün olur. Bu demek değildir ki, gidip günümüzdeki Tevrat ve İncil kitaplarını edinip okumamız. Şu an tedavülde olan İncil ve Tevrat asıllarından kaydırılmış ve içleri şeytanın yönlendirdiği cümlelerle doldurulmuştur. Asla muteber değildirler. Bizler her peygamberin bizi ilgilendiren kıstaslarını gene Kur'andan edinip, nefsimiz üzerinde gerekli olan arınmayı yapacağız. Kur'an ve hadisi şeriflerde zikredilenin dışında, herhangi bir israiliyat bilgisinden de istifade etmeyeceğiz. Çünkü israiliyat olan her bilgi bizi özümüze değil, şeytanın avucuna atan bir tahribattır. Bizim için yegâne kaynak Kur'an ve sahih kaynaklarla bize ulaşan hadisi şeriflerdir.

68. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Dediler ki bizim için rabbine dua et, bize bu ineğin özelliklerini açıklasın. Musa dedi muhakkak rabbim diyor ki, gerçekten o inek öyle bir inehtir ki ne yaşlıdır ne de körpedir. Bu ikisinin arasında olup orta yaşlarındadır. Haydi, size emredilen bu şeyi yapın.

Hz. Musa aleyhisselama iletilen insanlığın iç haleti, onun kavmi ile insanlığa somutlaştırılmaya devam ediliyor. Hz. Musa aleyhisselam, insanın bedensel tekâmülü yolunda gerekli yolları insanlığa bilfiil somutlaştırarak sunuyordu. İşte bunu kavminde bizzat somutlaştırarak gösteriyordu. Hani Hz. Musa aleyhisselam demişti ya, bakara kesin, kavmi alay etmişti. Hz. Musa aleyhisselam da, alay etmekten Allaha sığınmıştı. Sonra kavim alay etmeye devam etti, hem bunu sanki ciddi lafızlarmış gibi sundu. Bunun üzerine ineğin özellikleri açıklanmaya başlandı.

İşte kendisine yapılan teklifi alayımı bir şekilde kâle almamak her insanın hamurunda vardır. İşte bu hal onun kavminde aşikâr olarak insanlığa gösterildi. Ayetlerin devamında görüleceği gibi, alay edip işi gırgıra bağladıkça, Allah işi ciddiye alıp daha da zorlaştırdı.

Zaten zahiri anlamlar hakkında tefsirlerimiz birçok açıklamalarda bulunmuşlardır. Biz inşallah olayın manevi anlamları üzerine biraz eğilelim. Dediler ya Musa nasıl bir inek?

İneği bedensel tatminlerin zirvesi olarak ele alırsak, karşımıza şu anlam çıkıyor; yani bizler nasıl ve hangi bedensel tatminleri terk edelim ki rabbe ulaşalım denildiğinde, bunun izahına devam ediyor. Ne “farid” ne de “bıkr”, dikkat edin burada birçok insan der ki ben yaşlandığımda ibadet edeceğim, daha gencim gücüm kuvvetim var, şimdi hayatımı yaşıyayım ihtiyarlandığımda gerekli ameli işlerim. Hayır işte...

Dikkatle bakın ayete ne “bıkr” ne de “farid” diyor, “bıkr” daha buluş olmamış “farid” ise daha ihtiyar olmamış demektir. Yani bir insanın gücünün ve kuvvetinin yerinde olduğu dönem on beş yaşından yetmiş yaşına kadardır. Yani bedensel gücün ayakta olduğu bu yaş grubunda ineğimizi kesmemiz lazımdır. Yani bedensel tatminlerin zirvede olduğu ömür sürecinde, bedensel tatminlerimize gem vurmamız istenmektedir. Yaş yetmiş iş bitmiş demektir. Artık zaten bedensel dürtüler ölüme yol tutmuş, sen burada desen ki ben artık bedenim isteklerine boyun eğmeyeceğim, ne yazar ki? Zaten senin ihtiyarın dışında o bedensel tatminler seni terk etmiş ve sen artık et kemik beden itibarıyla ölümü bekler olmuşsun.

İşte onun için dikkat edersek, ayet “bıkr”da değil “farid”ta da değil ikisinin ortasında der. Bizler de bu ayetten ilham alalım. Bedensel dürtülerimizin yerinde ve faal olduğu yaş aralığımızda elimizi haramdan çekelim, bunu kendimiz için yapalım. Evet, ayetin devamı ikisi arasında bir inek, haydi bakalım emir edildiğiniz şeyi yapın. Haydi, hepimize kolay gelsin.

69. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Dediler ki bizim için rabbine dua et, bize bu ineğin renginin ne olduğunu açıklasın. Musa dedi muhakkak rabbim diyor ki, gerçekten o inek öyle bir inehtir ki, onun rengi sarı parlak bir renktir ki, ona bakanlar da sevinçli bir hal oluşur.

Hz. Musa aleyhisselam ile kavmi arasındaki içselliğimizin somutlaştırılması devam ediyor ve kavmi tekrar soruyor, onu nasıl tanıyacağız, özelliklerini sormaya başlarlar. Sordukça sınavları zorlaşıyor. Tekrar belirtelim ki her ayet olduğu gibi indiği zaman da somut olarak tecelli etmiştir. İşte bununla beraber aynı zamanda bizim içsel halimize de işaret eder. İşte biz burada içselimize işaret eden halleri sezmeye çalışıyoruz.

Şimdi de rengi nasıldır derler? Renk, ışığın varlığa çarparak göze görünüş şiddetini arz eder. İşte burada bu şiddet bize anımsatılıyor, öyle ki bir önceki ayette ne “bıkr” ne de “farid” olduğu belirtildi. Burada soru işareti kalmaması için de canlandırma devam ediyor. İnsan gözüne kıvılcık sarı tatlı gelir özellikle Hz. Musa aleyhisselamın geldiği toplumu düşünürsek, tarımın temel geçim kaynağı olduğunu görürsünüz. Tarımda bir ürün kıvılcık sarı olduğunda yetişmiş demektir ki nefsin hoşuna gider. Buğday, arpa, mısır vs.

İşte burada kişinin olgunlaşma halini benzetme ile anlatır. Yani insanın bedensel olgunlaşma süreci tamamlandığında artık bedensel dürtülere esir düşmeyecek ki bakarasına yani ineğine kavuşsun ve kessin. Allah bakaramızı boğazlamamızı bize de kolaylaştırın.

70. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Dediler ki bizim için rabbine dua et, bize bu ineğin nasıl bir şey olduğunu net olarak açıklasın. Zira senin söylediğin tanım bizi aydınlatmadı ve bu tanımın içine birçok inek girdi. Ve sen net olarak onu tanıtırırsan, inşaallah biz kesinlikle hidayeti bulacağız.

Bakaranın nasıl olması gerektiği hususunda insanların vesvesesi bitmiyor, Hz. Musa aleyhisselamın onca söylemesi kavmini ikna etmiyor. Daha nasıl daha nasıl diye sordular. Sen tam olarak ne olduğunu bildir ki bulalım dediler. Hem öğrendiklerinden anladılar ki, hidayete ulaşmak ancak Allah'ın inşa etmesiyle gerçekleşir. Onun için de inşaallah diyerek istekte bulundular.

Eğer inşaallah demeselerdi, asla bulamayacaklardı. Tıpkı bizim çalışmalarımız gibi. Tüm irade ve isteğimize rağmen eğer Allah bizden irademiz doğrultusunda yaratımını yapmazsa, asla bir oluşumda bulunamayız. Onun için de Allah lütfüyle kullarına iyilikte bulunur deriz. Çünkü yapmış olduğumuz onca amelin eğer inşa doğrultusunda bizde tecellilerini zuhur etmezse, irademizle ve çabalarımızla kalacağız. Onun için her ne olursa olsun veya neye niyet edersek edelim, inşaallah diyerek Allah'ın lütfüyle bizden yaratım yapmasını da irademize ekleriz. İşte biz irade ederken Allah'ın inşasını da irade ederiz. Ve dillendiririz.

Dikkat ediniz ki gene de işin anahtarı elimizdedir. Dileriz yapacağımız işi, sonra işimizin oluşması için de Allah'ın inşasını dileriz. Böylelikle Allah gene bizden bize olacak şekilde rububiyet alanımızı düzenler. Öylece içsel terbiyemizi kıvama getirir. Sonra da isteğimizi hâsıl eder. İşte Musa aleyhisselamın kavmi de bunu dillendirerek kendilerini Allah'ın kalesine alarak istekte bulundular. Bunun üzerine ayet indi ve tüm teferruatları tek tek saydı.

71. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Musa dedi muhakkak rabbim diyor ki, gerçekten o inek öyle bir inehtir ki, yerde çift sürmek için kimsenin boyunduruğu altına girmemiştir ve o inek ile su taşınıp ekinler sulanmamıştır. O inek kusursuzdur, alacasız yani beneksizdir. Dediler işte şimdi istediğimizi bize hak olarak getirdin. Onu boğazlayıp kestiler. Az daha Musa'nın rabbinden getirdiğini irdeleselerdi, ineği bulup kesemeyeceklerdi.

Rabb en ince ayrıntısına kadar bildiriyor ve diyor ki bu bakara boyunduruk altında olamaz. Buradaki boyunduruk olayını az irdeleyelim. Bildiğiniz gibi birçok müfessir burayı çift sürmeyen bir hayvan olarak görüş bildirmişlerdir. Ama dikkat ederseniz çifti süren inek değil öküzdür. İneğin Arapça adı bakara iken öküzün adı sevr'dir. Elbette genel manada bakara kavramı, inek ile öküzü beraber kapsayarak tarihteki yaşanmış hadiseye de işaret eder. Ama bizler ayetlerin manevi açılımları üzerinde tefekkür ettiğimizden, ince detayları göz önüne getirip o şekilde kendimize paye çıkarmaya devam edelim.

O zaman buradaki olay bizim içsel halimize de işaret eder. Yani bakaranın kesilmesi için herhangi bir boyunduruk altında olmaması gerekir, yoksa kesilmez. Eğer bakara ile biz bedensel tatminlerimizden bahsediyorsak, o zaman bu bedensel tatminlerin nasıl bir çalışma olursa, bizden kesileceği yani kurban edileceğini anlatıyor.

Düşünsenize bizim bedenimiz bir insanın veya grubun fikri tahakkümü altındaysa, özgür olarak Allah'a gidebilecek miyiz? O grubun bize açtığı düşünce kadar düşünür, ötesine aklımı oynatırım der ve geçmeyiz. Hem kendimizi tümüyle Allah'a teslim de edemeyiz. İşte onun için bakaranın kesilmesi için ilk şartı olarak boyunduruk altına girmemeyi şart koşuyor.

Yer sürmeyen diyor, ekin sulamayan diyor yani bedensel dürtülerin tümüne baş kaldırmış ve hiçbirleriyle kayıtlanmamış

olması gerekir. Eğer bedensel bir kayıt var ise inek kesilemez. Hiç üzerinde leke olmaması gerekir. Et kemik bedenimizin zevkleri bilincimiz üzerinde leke yapar, bilincimizi kirletir ve nefsi kurban edilemez hale getirir. İneğin kesilmesine yani kurban edilmesine engel olur. Tüm özellikler teker teker sayıldıktan sonra, işte B- hak ile gereken bilgiyi aldık dediler hem inşallah buluruz dediler.

İşte bizde inşallah bilincimizi öyle lekesiz et kemik bedenin zevklerinden sıyrıp keseriz. Evet, onlarda Hz. Musa aleyhisselamı tek tek dinleyip kestiler. Ama ineklerini kesmelerine rağmen tekrardan buzağıya tapındı birçoğu. Yani ineğimizi kessek bile gene de ölüme kadar kendimizi kurtulduk sanmayalım. Bedenin biyolojik ölümüne kadar her şey ters yüz olabilir. Onun için de her zaman havf ve rica arasında olalım. Gözümüzü Allah'ın rahmetinden ve cemalinden ayırmayalım. İnşallah kalbimiz Allah'ın dini üzere sabit olur ve öylece can veririz.

72. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve hani bir nefsi öldürmüştünüz. Onun hakkında birbirinizle tartışmıştınız. Kesinlikle Allah gizlediğiniz şeyi açığa çıkaracaktı.

Bu ayet bakara olayının mihenk taşını ve orta alanını oluşturuyor. Zira bir olay anlatılsa, önce sebep anlatılması icap eder. Ama önceki ayetlere baktığımızda, ineğin kesilmesi istenmiş, insanlar nasıl bir inek demişler, sonra da özellikleri sıralanmıştı. Oysaki eğer maksat sadece öldürülen bir adamın hikâyesi olsaydı, ilk bu ayetin gelmesi icap ederdi. Daha önceki ayetlerde de, insanların Allah'ı görmek istemeleri, bu istekleriyle yıldırımın inmesi ve nefislerinin öldürülmesinden bahsetmişti.

Nefsi öldürmek, evet oradan başlamıştı ve iş buraya vardı. Olayı tam anlamak için nefsi iyice tanımamız gerekir. Peki, nedir bu nefis? Bir türlü anlaşılamayan bir hakikattir bu nefis. Her insan başka türlü tarif eder durur. Oysaki varlığımızın hakikati nefsin ta kendisinden gelmektedir. Varlığını Allah'ın nurundan alır. Hüviyetini Allah'ın nefisinden alır. Allah mutlak nefis sahibidir. Zira nefis iki türdür. Biri mutlak nefis, diğeri ise muallâk nefistir. Hani kader hususunda deriz ya mutlak kader ve muallâk kader işte aynı olay nefis için de mevzubahistir.

Allah, yarattığı her varlık gibi insanı da nuri muhammediden var etti. İnsanın varlığının oluşumu iki aşama şeklinde gerçekleşti. Öncelikle et kemik bedenın kıvama gelmesi şarttı. Et kemik beden donanıp kıvama gelince, Allah indinden ona ruh üfledi. İşte bu ruh ile beraber, et kemik beden iki yönlü olarak çalışmaya başladı. Birisi et kemik bedenın istek ve arzularının nazar alanı olan dünyevi hasletlerdir. Diğeri ise bekadan gelen ruhun istek ve arzularıdır.

İşte nefsimizi bekadan gelen ruhun uyanması yönünde

terbiye edersek, bekadan üflenen ruh bu beden üzerinden sonsuzluğa uzanan nuru üretip kendisine azık eder. Eğer nefsimizi et kemik beden yönünde dokursak, bu defa bekadan üflenen ruh bu bedenin istek ve arzularını esas sayıp sonsuzluğu dünyada arar durur. Bu uğurda her yola başvurur. Kalbin üzerinde sırra pencere olan letaifi bu yönde kullanıp dünyevi menfaatler uğrunda ilham aldıkça alır. Benlik merkezimiz kalbimizdir. Varlığını mutlak benlikten alır. Ne olduğunu asla bilemeyiz. Nefiste her zaman karar kılar ve peşine takılır. Nefis ve benlik o kadar iç içe çalışır ki, sanki bir bütün gibi gözükür. Oysaki her biri ayrı bir melekedir. İşte bu iki meleke birleşince kişilik unsurumuzu oluşturur.

Eğer benlik merkezimizi nefsi natıkanın peşinde koşturursak dimağ devrede olur. Karındaki bağırsakların emrine girer. Bedensel tatminlerle ömrünü heba eder. Öylece hayvanlardan aşağı olup esfeli safiline iner. Eğer benlik merkezimizi kalbin peşine takarsak, o zaman hayvansal dürtülerin kullanım alanı olan nefsi natıka da, benliğin hizmetine girer. Bunun oluşması için de, kalbin Allah zikriyle buluşması gerekir. Zira kalp zikirle buluştuğunda bekadan üflenen ruh kalbin zikri olan ve onun esas sahibi olan Allah hakikatine yüzünü çevirir. Öylece nefsimize zulüm etmekten kurtuluruz. Aksi halde nefsimize zulüm ederek geçiniriz.

Nefis melekesi benlik melekesiyle beraber bekadan üflenen ruha ev sahipliği eder ve öylece nefsi natıka denilen insandaki akleden meleke de bunun emrine girer. Öylece basiret açılır. Bunun oluşması için zikir temel şart olup, bu bilinçe ulaşmanın başka çaresi de yoktur.

Nefsin öldürülmesi sonucu kişi kendindeki benlik melekesini yetim bırakır. Öylece konumlanacağı yeri kalmayacağı için, kişinin bireyselliği söner. Bu da Allah'ın insanda görmesini istediğinin aksini zuhur ettirir. Zira Allah, insan ile

mülkünde seyir istemiş ve onun için de insanı nefisle ve sahiplenen benlikle var etmiştir. Nefis öldüğünde ise, benlik olur ama konumlanacağı mahalli bulamaz.

Hani önceki ayetlerden öğrendiklerimize göre, Hz. Musa aleyhisselamın kavmi Allah'ı görmeyi istemişlerdi. Allah da nefislerinizi öldürün demişti. Öylece benlik, orada üzerine oturacağı nefsi görmesin ve Allah'ı göre bilsin. Bu da Hz. Musa aleyhisselama ikram edilen bir kerametle gerçekleşmişti. Bir yıldırım inmiş ve nefislerini almıştı. İşte burada ayet, nefsin tekrar diriltilmesini konu almıştır. Yoksa ölen nefis sonucu artık mutlak nefis iş başında olacaktı ki, bu da Allah'ın insanı yaratma isteğine zıtlık oluşturacaktı. İşte öldürülen nefsin tekrar diriltilmesi ve bir bütün olarak insanın kendi varlığının farkına varılması gerekiyordu. Onun için de inek kesilip organıyla mesh edilmesi istendi. Çünkü nefis ölmüşse, artık insanlık namına bir şey ortalıkta kalmaz. Ve insanlar birbirlerine düşerler. Tıpkı denizin içindeki tüm damlaların tek suyu oluşturması gibi karmakarışık bir şey olur.

Oysaki Allah, ortadan kaldırıp yok ettiğimiz nefsimizi tekrar ortaya çıkaracaktı. Öylece yaratılış amacımız olan Allah'ın mülkünde Allah namıyla fillerde bulunup, Allah namına seyretme özelliğine kavuşacaktık.

73. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Onlara dedik ki, bir kısmıyla ona vurunuz. Allah aynen böylece ölüleri diriltir. Belki düşünüp akılınızı kullanırsınız diye, Allah böylece ayetlerini sizlere gösterir.

Benlik merkezimiz tek başına görünmez olup Allah'ın ilminde ve gizli hazinesinde mevcut olur. Bir mahal olacak ki üzerinde görünür olsun. Nasıl ki düşüncedeki resmi resmetmek ve insanların gösterimine sunmak için bir resim kâğıdına ihtiyaç varsa, aynen öyle de benliği göstermek için nefse ihtiyaç vardır. İşte nefis öldüğünde onu diriltmek gerekir ki, yaratımın amacı hâsıl olsun. Yoksa varlığın bir amacı olmaz. Çünkü amaç, bir varlığı oluşturup onunla kendi namına kendi seyirini oluşturmak için, bir nefsin yaratılmasıydı. Eğer nefis ölü kalırsa, benlik niye yaratılmış olsun ki? Çünkü gösterim yeri olmayacak ve varlık alanında sunuma konulamayacaktı.

İşte burada da olay öyle, nefis öldüğünde kesilen ineğin bir parçası ona vurulmalıydı ki nefis dirilsin. Sonra inek kesildi, bazısı bazısına vurulmak suretiyle ölü diriltildi. Çünkü nefis diriltilmeseydi, benlik üzerine konulan mahalli bulamazdı. Öylece lisana gelip konuşamazdı. İşte Allah, kıyamet günü dahi, ölüleri diriltmeği böylece yapacak. Çünkü İsrail'in birinci defa sura üflemesiyle ruh hazineye çekilecektir. Hazineye çekilecek ruhun nefsi ölecek, ama benliği ilmi-lahta saklı olarak duracaktır. İşte benliği oluşturan varlık noktası, Allah'ın mutlak nurunda gömülü olarak kalacak. Artık ondan yani sanal benlikten konuşma yapacak kapasite olmayacak. Çünkü benlik var ama benliğin konuçlanacağı nefis yoktur. Nefis olmadığı için de her bir benlik mayışacak. Ve bugün mülk ve hükümranlılık kimindir diye sorulan soruya cevap veremeyecek, cevabı mutlak bir olan ve mutlak el kahrân olan Allah verecektir.

İşte o katledilen nefsi tekrar diriltmek için, nefsin özelliği

olan bencillik dediğimiz sahiplenme duygusunun biraz canlanması gerekir. İşte kesilen ineğin bazısı, ölen nefsin basına vurulunca, ölen nefis dirildi ve kendisini katledeni söyledi. İşte İsrail ikinci defa suru çalınca aynen bunun gibi, benlik melekesi yeniden varlık meydanında yer alacak. Nefisle beraber yeni bir bedende kıyamet meydanında hazır edilecektir. Allah birçok örneği akıllanmamız için bize sunuyor. Öyle oyun olsun diye bir şey yaratılmadı. Bu örnekler oyun olsun diye de bize sunulmadı. Tümü üzerinde düşünüp varlığın sırlarına ermek için bize arz edildi. İnşallah üzerinde tefekkür eder ve hakikatimize ulaşırız.

74. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Sonra kalpleriniz katılaştı. Kalpleriniz katılaştıktan sonra, kalpleriniz taş gibi oldu veya taştan daha da sert oldu. Ve kesinlikle bazı taşlar vardır ki, onlardan nehirler fışkırır. Ve kesinlikle bazı taşlar çatladıklarında onlardan su çıkar. Ve kesinlikle öyle taşlar da vardır ki, Allah'ın huşusundan yuvarlanırlar. Ve kesinlikle Allah, işlemiş olduğunuz amellerden gafil değildir.

Önceki ayetleri tahlil ettiğimizde, bir kitap gibi olan insanın içsel dünyasının sayfaları açılarak sayfa sayfa önümüze serildi. Hz. Musa aleyhisselamın kavminde bu sayfalar apaçık olarak insanlığa örnek olarak gösterildi. İnsan işte, bugün ne yediğini yarın unuttur. Amelden uzaklaşıp peygamberin çizgisi terk edildiğinde, insanın toprak gibi ekine ve hâsılata elverişli olan yapısı, kupkuru olup taşlaşmaya başladı. Bu taşlaşma giderek arttı ve nihayetinde içindeki nur kaybolup gitti.

İşte tüm görsel gösterimlerden sonra kalpler katılaştı. Oysaki o kadar mucizeye bizzat şahit olup, üstelik zati seyir zevk haline bizzat erenlerde artık katılma olur mu? Deme. Zira insanoğlu çok aşırı derecede unutkandır. Amellerine devam etmediğinde, üzerinde olduğu marifeti, kısa sürede bloke edilir. Her ne kadar işlediği amelleri melekler tarafından yazılıp kıyamet gününde karşısına gelecekse de, amellerin terkinde bilincinde oluşan marifeti geri kabuğuna çekilir. Onun için de ölüme kadar amellerde devam istenilmiştir.

Kalpler Allah'ın cemalini seyir ederek Allah ile buluşmuştu. Gönülleri Allah ile tanış olmuştu. Ama nefse büründürüldü. Ayete dikkat edersek, kalb diyor. Kalb benliğin yeridir. Kalbin manevi yeri arşın üstüdür. Orası benliğin yeridir. Kalbimiz arşın altına indiğinde mutsuz olur. Çünkü sonsuz bırakıp sonluda mutluluk arar olmuştur. Sonluda kalb için

tatmin yoktur. Çünkü kalp, ancak Allah ile tatmin olur. İnsan için gayrı bir tatmin olamaz.

Biz arşımızın altını masiva ile yani Allah yanı sıra gereksiz şeylerle doldururuz. Yaratılışız gayemizi unuturuz. Unuttukça kalbimiz sertleşir. Kalp sertleştikçe hakikatimizden uzağa düşeriz. Bu sertleşme öyle ileriye gider ki taştan sert bir hal alır. Oysaki topraktan var edilmiştik. Yumuşaktı kalbimiz. Tüm kuvveler içine ekilerek kendi kendine içinde ışıldayıp fecirdeki güneş ışığı gibi ışıldamaya hazır hale getirilmişti. İşte taştan sert olduğunda, artık içindeki esma kuvveleri ile işaret edilen manalar sıkışmış ve değerlerini yitirmişti. Artık kalp mühürlenmiş ve içine ekilen manalar yok olmaya yüz tutmuştu.

İşte kalbimizi arşın altındaki donelerle süslediğimizde, artık gittikçe katılaşır ve taştan sert olur. Çünkü taşta Allah huşusu vardır. Allah'ın emrini yerine getirmek için tetikte bekler. Çünkü her şeyin melekûtu Allah'a boyun eğmiştir. Taş Allah'ın büyüklüğü karşısında tir tir titrer. Hakkın emrini yerine getirir. Bazen bu huşu zirve yapar taşı çatlatır ve içinden su akıtır. Bu su, o taşın huşu gözyaşı olur. Bizler taşın huşu gözyaşından akan suyu içer, ama o huşudan akan suyun kaynağı olan Allah lütfünü unuturuz. Kalp öyle sert olur ki, artık Allah'ın huşusunu tümüyle terk eder. Bu da artık Allah'tan mahrumiyet olarak kişiye geri döner. Oysaki Allah her fiilimizden haberdardır. Allah için asla gaflet oluşamaz.

75. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Size inanacaklarını mı umuyorsunuz? Oysaki onlardan bir fırka Allah'ın kelamını işittiler. Sonra da, onun içeriğinin doğruluğunu akıllarıyla anladıkları halde başka kelamla değiştirdiler. Ve onlar bunu biliyorlar.

İnanmak ve iman etmek, işte insan için esas kurtuluş buradadır. Çünkü aciz kuluz ve sınırlıyız. Öyle herkes inanabilir mi? Niye herkes inanamıyor? Sebep ne olabilir? Neden insanlar bir birine inanmaz? Acaba bir etken var mıdır ki inanmazlar? Hem de akıllarıyla gördükleri halde inanmamak hangi mantığa sığar? Hz. Musa aleyhisselamın kavmi o kadar mucizeye rağmen, bolluğa ulaşınca neden inanmadı?

Bizler aklımızla bu kadar gerçeklere şahit olduğumuz halde, gene de iman konusunda eksik kalıyoruz. Birde bakmışız kendimizi müstağni görmüşüz. İnsan genelde ya aşkın bir gücün altında ezildiğinde, inanır. Ya da çaresiz kaldığında inanır. İnsan genişlikte inanmak istemez ve kendisini gani görür. Ben kendi kendime yeterim der. Ben kendim her ihtiyacımı görürüm der. Çünkü insanda üfürülen bir ruh var. O ruh ile kendisini müstağni görür. Çünkü o ruh Allah indinden üflenmiştir. Oysaki o ruh, rububiyet alanında gözünü açmış, rabbul âlemine muhtaçtır. Her ne kadar ulvi makamdan üflenmişse de, et kemik bedende gözünü açmış ve et kemik bedeninin rububiyet alanında yaptığı açılım kadar yol almıştır. Yol aldığı kadar da zati seyir zevk haline ulaşmıştır. Et kemik bedeninin ölümüyle de, yükselme biter ve kalemimiz kurur.

Kişi istediği kadar zengin olsun, gene de muhtaçtır. Çünkü varlığını nuri muhammediden almış ve nuri muhammedi dahi, Allah'ın sonsuz nuru karşısında sadece bir tutamdır. İnsanın kendisini müstağni görmemesi için de musibetler insana gelir. Bu musibetlerle kendi acizliğini hissedip rabbul âlemine iltica eder. Öylece imanın hakikatlerini kendisinde

apaçık eder. Uğradığı musibetler karşısında aciz olduğunu anlar. Öylece teslimiyetini yaşar.

Kişi muhtaç olduğunu anlamak için musibetlerle karşı karşıya kalabilir. Çünkü iman eden, yaptığı dualarla cenneti ve Allah'ın cemalini istiyordur. Buna kavuşmak için de arınması gerekiyordu. Arınmanın olması için de kendi muhtaciyetinin farkına varması gerekir. Kâfir ve dinsiz olanın ise, arınmak için bir duası yoktur. Onun için de karşılaştığı musibetler pek azdır. Sadece zulüm ettiğinde mazlumun haykırışları sonucu musibetlerle yüz yüze kalır. Çünkü küfür sistemleri devam eder. Ama zulüm üzerine oturan sistemler asla devam etmez. Çünkü mazlumun ahı arşı titretir. Oradan da zulüm üzerine bina edilen yeri helak eder.

İnsan yaşadığı tüm sıkıntılardan sonra genişlikle yüz yüze kalınca, birçok mucizevî değişimleri gördüğü halde imansızlığa kayabilir. Onun için de amel işlemek, zikirlerle hemhal olmak, helal haram çizgisine riayet etmek bizim için gerekli hususlardır. Çünkü kişi, amelden elini çektiği anda hızlıca dibe vurur. Bilinci kilitlenir. İmansızlık onda baş gösterir. Onun için de amel üzerinde sabır etmek bize önerilmiştir.

Nefse en ağır gelen husus ise, amelde devamlılıktır. Onun için sabrımızı zamana yaymak yerine gündelik toplayacağız. Bu gün amelimi işledim, tamam, yarını düşünmeden günümüzü noktalayacağız. Ertesi güne uyanınca, sil baştan amelimize başlayacağız. Sabrımızı asla zamana yaymayacağız. Yarına kim öle kim kala deyip “an”da yaşayacağız. Onun için dikkat edersek, nafîle namazların bile iki rekâtlı olarak kılınması daha evla olarak görülmüştür. Allah ile huzuru yaşamak ve ulaştığımız huzuru daha derin hissetmemiz için sabrımızı daha kısa zaman dilimleri için ayarlamalıyız. İşte bu husus, tüm yaşam alanımız için de geçerlidir. Öylece gayretimiz ve heyecanımız devamlılık arz edecektir.

İmansızlığın esas kaynağı, insanın kendisini yeterli görmesidir ve acizliğini unutmamasıdır. Onun için de başımıza gelen musibetleri uyanma vesilesi bilelim. Halimizden şikâyet etmeden hakka doğru yol turalım. Kahrında hoş veya lütfünde hoş deyip başımıza gelen musibet karşısında sabrederek, nimetlere şükrederek Allah'a hamd etmeye ulaşalım.

76. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve ne zaman ki iman edenlerle karşılaştıklarında bizde iman ettik derler. Ve ne zaman ki bazısı bazısıyla yalnız kaldığında birbirlerine derler ki, Allah'ın size açtığını, rablerinin katında size karşı delil olarak kullanacaklarını bile bile onlara mı anlatırsınız. Akıllanmayacak mısınız?

Gerçekten iman etmeyip te ortalığı karıştırmak isteyenler, iman ettik diyenlerle aynı yere geldiklerinde iman ettik derler. Burası çok önemli bir uyarıdır. Yanımıza gelip her konuşmak isteyene bildiğimiz hakikat sınırlarını açmamamız gerekir. Zira bizdenmiş gibi ağzımızdan laf alan kişiler, sonra da o aldığı lafları aleyhimize kullanabilirler. Zaten ayetin devamında konu biraz daha açılıyor. Bir hayıflanma ve bir birlerini uyaranlardan bahsediyor.

Buradaki olayda bir birlerini ihtar edenler, Allah'u a'lem iman ehli olanlardır. Zira bunun tersini düşündüğümüzde, içeriğin uyuşmazlığı gözler önüne seriliyor. Şöyle ki, sonra iman edenler yan yana kaldıklarında derler ki onlara niye laf verirsiniz. Sonra sizden aldıklarını size karşı kullanırlar. Onun için de sunduğumuz ilmi layık olanlara vermeliyiz. Kabı küçük olup sır saklamasını bilmeyenlere, asla sırları vermemeliyiz. Sonra o sırları anlatır ve bize karşı delil olarak kullanırlar.

Çünkü münafıklar ikiyüzlü olurlar, her ortama göre ayrı bir yüzle konuşurlar. Bunlar günümüzde ajan diye bilinirler. Her toplum kendine göre ajanlar yetiştirir. İslam'ı yıkmak için çalışan ajanlara, Kur'an münafık demiştir. Elbette her toplumun ajanları olmalı, araştırma yapmalı ve oluşacak zararları toplumdaki bertaraf etmek için çalışmalıdırlar. Ama olay Allah'ın dinine ve iman ehline zarar vermeye gelince, işte orada dur denilmiştir. İşte burada da öyle, buradaki

münafıkların işlevi, Allah'ın dinine zarar vermektir. Burası ayetin birinci bölümüdür.

Ayetin ikinci bölümünde iman ehline yapılan ihtar ise, kendisine Allah tarafından açılan fetih halindeki ilmin, ilme muttali olmayanlara açıklanmamasını istemesidir. Çünkü kişi ulaştığı ilimleri rastgele anlatıp ortalığa sererse, kişide ölüme kadar nefsin et kemik bedenden gelen işlevleri hep hâkim olduğu için, bir yerde ayağı kayıp günah işleyebilir. İşte o zaman hemen ortaya atılırlar, sen şöyle diyordun ama kendin öyle değilsin. Veya anlatırsan edindiğin gerçekleri, karşıdaki eğer münafık/ajan ise, o bilgiyi kullanıp başını derde sokabilir.

İşte onun için kişinin sahip olduğu açılım ona aittir. Ancak kendisi gibi açılım sahibi olan dostuna anlatır. Onun dışında da layık olmayana anlatmaz ve kendisini zor durumda bırakmaz. Ayetin sonu akıllanmayacak mısınız diye bitiyor. Yani zaten aklımızı, basiret ve ferasetimizi kullanırsak, birçok olayı anlar ve gerekli tedbirleri alırız. Öylece ne kendimizi ne de toplumu zor durumda bırakmayız.

77. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Allah'ın onların gizlediklerini de, açıkça işlediklerini de kesinlikle bildiğini bilmiyorlar mı?

İnsan evladı işte, kendisinin bağımsız varlık olduğunu zanneder. Çoğu defa da tek başına kalıp yalnızlığı yaşamak ister. Oysaki her zaman rabbiyle baş başadır. Onunla muhatap olan her bireyin kendi içsel özelliklerine göre kendisine muamele ettiğini unuttur. Çünkü eşimiz, çocuğumuz, annemiz, babamız veya karşılaştığımız her bir birey, tümüyle içsel özelliklerimizi somutlaştırıp bize sunar. Evet, bize hitap eden her birey, bizim içsel iç planımıza uygun olarak bize hitap etmektedir.

Bizimle varlık âleminde alıp vereceği kalmayan ise, çeker gider. Çünkü iki taraftan birinin birlikteliklerindeki bakış açısı sonlu olup sonsuzluktan beslenmiyordur. Öylece sıkılıp gidiyordur. Oysaki sonsuzluğa bakarak dost veya arkadaş olanlar, asla çekip gitmezler. Az tefekkür ettiğimizde, eğer bakışımız sonsuza doğru ise ve açılımlarımız her dem devam ediyorsa, kim bizden küsüp gitse de veya ayrılıp yolunu ayırsa da, biz sadakatle davranıp kin beslemeyeceğiz ve iyilik yapmaya devam edeceğiz.

Sonsuza doğru nazar etmekten aciz olanlar, kimsenin kendisini görmediğini sanır. Fiiller işler, sonra da yaratanı düşünür ve utanmaya bürünür. Peki, neden bazen yalnız olduğunu ve kimsenin kendisinden haberdar olmadığını sanır. Öylece yaşayıp zamanını geçirir. Veya yaratanının farkında olmayarak öylece küfür halini devam ettirir? Çünkü her insan ayrı bir hüviyetle var edilmiştir. Öylece kendi seyrine dalmıştır.

Yaratıcıdan habersiz yaşayanlar, doğanın veya zamanın tek var edici veya helak edici olduğunu sanır. Kendisini varlıkta bir ilah gibi görüp öylece her şeyi kendisinin mamul ettiğini düşünerek yaşam alanı edinir. Tek var olanın kendisi

olduğunu sanır. Her varlığı da tek tek ayrı bireyler olarak düşünüp, güçlü olanın güçsüzü ezdiğini hayal ederek yaşar. Daha güçlü olmak için de, diğer bireylerin haklarına riayet etmeden yaşayıp gider.

Bunun sebebi de kişiye üflenen ruhtan kaynaklanmaktadır. Bu ruh Allah indinden gelmiştir. Kendisindeki rububiyet yaratımıyla özdeşleşerek yaşama öyle bakar. Zaten öyle baktığı için de haram işleye bilir veya insanların hakkına tecavüz edebilir. İşte insana kendi varlığının dayandığı öz hakikati hatırlatılıp Allah'ın kendisinden haberdar olduğu bildiriliyor. Kendisinin tüm gizli yanlarını dahi inşa edenin Allah olduğu söylenilip, varlığının tüm yapısını yaratanın da Allah olduğu ve Allah ile kaim bir vaziyette devamının sağlandığı anımsatılıyor. Öylece de açıkta veya kapalı alanlarda işlediğimiz fiillerin yaratıcısı olarak Allah'ın haberdar olduğu bildiriliyor. Bizden de ona göre bir yaşam tarzı edinmemiz isteniliyor.

78. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve onlardan bazıısı ümmidirler ki kitabı bilmezler. Sadece kuruntularını söylerler. Ve onlar sadece zannederler.

Ümmilik nedir ve ümmiler kimlerdir? El kitap, nedir bu kitap? Neden kitap okumak o kadar önemli? Kitabı okumayanların fikir beyanları ne kadar ciddiye alına bilir? Kitabı okuyanın bakışı nasıl olur? İşte az beyin fırtınası yaparak bu ayete başlayalım...

Ümmi kavramının işaret ettiği birçok anlam mevcuttur. Bu kavram, içinde geçen cümleye göre anlam farklılıkları alabilir. Buradaki ümmiden kasıt, bir kitap gibi olan Allah'ın yaratılış düzenini okumadan, kafasına göre konuşan kişilerden bahseder. Önceki ayette gelip laf alan kişilerden söz etmişti. Gelip laf alırlar. Aldıkları lafla kendilerini âlim sayarlar ve kitabı okumadan, kitabın içeriğinden tahminde bulunurlar. Âlim olmak ve kitabı okumak, kulak misafiri olmakla gerçekleşmez. Ancak bizzat kendin olayı seyrederek hakikatine erersin. Öylece kitaba bakar ve söylersin.

İçerik olarak ümmi olmak, herhangi bir konu hakkında malumat sahibi olmamak demektir. Bir önceki ayetle beraber değerlendirildiğinde, gelip hakikatleri fethedenlere yanaşıp onlardan gözükererek bilgiler edinip, bu bilgileri iman ehlinin aleyhinde kullananlardan bahsetmişti. İşte bu olay, kendisi mahrum olduğu halde, edindiği ilmin dedikodusuyla kendini âlim sayıp millete ilim pazarlamaktır. Çünkü kendisi bizzat kitabı seyrederek bilmiyordur. Kitaptan bir şey bilmeyerek, kuruntu uydurup bir şeyler hayal etmek ve öylece zannıyla konuşmak, ilim sahibi olmak değildir.

Allah'ın değişmez kanunlarının tümüne kitap denir. Allah'ın değişmez kanunlarını bildiren kitaba da Kur'an demişiz. Kur'an insandan okunan Allah'ın kanunlarıdır. Allah'ın kitabını okuyamayanlar, sadece kuruntularıyla baş başa

kalarak karar verirler. Bu kuruntuların çoğu da hatadır, hayaldir ve zan ürünüdür.

79. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Veyl o kimselere olsun ki, az bir menfaat karşılığı satmak için, kendi elleriyle kuruntularına göre kitap yazarlar, sonra da derler ki bu Allah katından gelmiştir. Elleriyle yazdıkları için onlara Veyl olsun. Ve elde ettiklerinden dolayı onlara veyl olsun.

Dünya saltanatını elde etme hevesi insanı garipleştirir. Dünyada nam salmak için her yola başvurur. Kendisini büyük göstermek için her kılığa girer. İnsanlara yaranmak için her ameli işleyebilir hale gelir. Oysaki tüm dünya ve içindekiler, onun et kemik bedeninin ölümünden kısa süre sonra kaybolup gidecek, gözünü bambaşka bir âlemde açacaktır. Zaten Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz bize Allah katından gerekli olan tüm ilmi vahiyi sunmuştur. Ama her ne hikmetse, nefsimiz onda derinleşmek yerine, başka başka yerlerde, başka başka öğretiler öğrenip kendisini tatmin etmek ister. İnsanlardaki bu zaafi bilen zeki ve istismarcı birçok kişi, insanların bu zaafalarını kullanarak onları sömürürler. Öylece dünya saltanatlarını yükseltirler.

İşte insanların zaafını kullanarak onları etraflarına toplar ve sömürmek için, içindeki hallerini Allah'tan bir görev olarak gösterip kendilerini de kutsal addederler. Çünkü benim fikrimdir derlerse, taraftar bulamazlar. Ama Allah katındandır derlerse, insanların dikkatini celbeler. İşte onun için tarihteki birçok yazar, ben yazmadım, bana yazdırıldı der veya Kur'an nasıl indiyse bu da öylece indi derler. Oysaki Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz ile nübüvvet kapanmış ve Kur'anın indiği makam mühürlenmiştir. Artık gelecek âlimler, nebilerin varisleri olarak onların sundukları vahiyleri, insanlığın anlayacağı dilde sunmaları kalmıştır. Risalet ise, zaten kişiye özgü bir hal olup onun için veraset bile mevzubahis değildir. Toplamı üç yüz on üç olup

sonuncusu Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizdir.

Allah katından indi deyip insanlara sundukları yazılarını, kendi bilinç dünyalarında yaşadıkları translarla yazmışlardır. Çünkü kişi içsel döngüleriyle transa geçip bir şeyler sunduğunda, onda oluşan trans, kendi bilinç dünyasına göre şekillenir. Onun için de Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin kesinlikle yapınız diye tembihte bulunduğu sünnetinden taviz verilemez. Taviz veren kişiler, havada uçsalar bile, girdikleri transları sonucu elde ettikleri tüm bilgileri, kendi kuruntularından öte bir geçerliliği olamaz. Arada isabet eden bazı cümleleri olsa da, yazgılarının genel çerçevesi haktan mahrumiyete dayanır. Çünkü Allah'tan almadıkları halde Allah'tan aldık deyip yazgılarındaki nuraniyeti söndürmüşlerdir.

Kişi çalışma yaparken ya nuraniyetten yani melekûtтан beslenir. Veya nardan yani şeytaniyetten. Şeytan çok âlim olduğu ve Allah'tan kıyamete kadar da müsaade aldığı için, insana sağdan yaklaşır, kişiyi Allah'tan uzaklaştıracak birçok konuyu tatlı tatlı göstererek haktan mahrum edebilir. Bunun en büyük sağlaması ise, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin yaşam tarzıdır. Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizden sonra, vahiy alıyorum diyenler, nardan yani şeytandan alırlar. Çünkü vahiy Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin bildirimleri ile mühürlenmiş ve vahiy bitmiştir. İlham vahiy gibi değildir. Bağlayıcılığı yoktur. Çünkü içine şeytan fısıldaması da karışabilir. Onun için Nass نَصّ değildir. Nass نَصّ yalnızca kur'an ve hadistir. Gayrı Nass نَصّ yoktur. Hüküm koyan ana kaynak sadece budur.

İşte kuruntularıyla edindiklerini yazıp Allah indinden inmiş diyen kişilerin bu şekildeki söylemleri, vahyin içerik

zenginliği olayına cahilliklerinden dolayı, kendi transları ile elde ettikleri kuruntularını vahiy zannetmelerinden ötürüdür. Kendilerine akan akıntıları vahiy zannedip insanlara öylece sunmuşlardır. Oysaki vahiy sadece peygamberlere iner, diğer insanlara ise sadece ilham olunur. İlhamın kaynağı ise rahmani olup olmadığı net ve kesin değildir. Şeytanlar dahi ilham edebilirler. Sağdan yaklaşıp güzel kalplerine inenleri güzel göstermek suretiyle, kişi ile kuran arasında perde dahi oluşturabilirler. Oysaki vahiy korunmuş, ilhamlar ise korunmamıştır.

Kuran her zaman elde olacaktır. Kıyamete kadar bizim için yegâne sağlama ilmidir. İyi öğreneceğiz ve Kur'ana uymayan her ilhamı söküp atacağız. İsmet özelliği yani kalbin kaymasının korunma özelliği, sadece peygamberlerde vardır. Kimse kendisini kandırmasın. Yazdığı kitabı Kur'an ile eř değer görmesin. Belki ucuz bir fiyata satar ve etrafında binlerce kişi toplar. Kendini helake götürdüğu gibi kendisine tabi olanları da helake götürür. Onun için sadece Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize tam kulak verelim. Sadece onun önünde diz çökelim. Bizi onun sünnetine götürmeyen hayatumızdan çıkaralım. İşte o zaman kurtuluşa ererek veyl denilen cehennemi ortamdanda azat oluruz.

80. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve dediler ki, bize ateş ancak sınırlı günlerde dokunacak. Onlara de ki, sizler bu şekilde Allah'tan bir söz mü aldınız. Eğer böyle bir söz almışsanız, Allah ahbine muhalefet etmez. Yoksa Allah hakkında bilmediğiniz bir şey mi söylüyorsunuz?

İnsanlar sürekli kendilerini tatmin etmeğe çalışır. Bir yerden boşluk bulup oradan, rahat bir yaşam tarzını yaşaması için bir çıkış yolu arar. Et kemik bedende gözünü açtığı için de tüm plan ve istekleri bu bedenin dürtüleri istikametinde şekillendirir. Edindikleri birikimlerini bu yönde hayaline getirir. Musavvir kuvvesiyle, kendilerinde kayıtlı olan şekillendirme gücüyle, peygamberlerin ilettikleri hakikatleri dahi, kafalarına göre eğip bükerek yan çizmeye çalışırlar. İşte cehennem ateşi hakkında da fikir yürütüp kafalarınca çareler bulup kendilerinin tatminine çareler ararlar. Zira insan vicdanı, peygamberlerin ilettikleri hakikatlerin gerçek olduğu yönünde kendilerine gizliden gizliye nida ettiğinde, hemen derler ki, cezamız kadar sınırlı günlerde ateşte yanar ve sonra da çıkarız. İşte bu ayet insanların hakikati hakkında Allah'tan bilgisini almadıkları hiçbir hükme veya söylentiye itibar edilmemesi gerektiğini bizlere sunar.

İnsanın ölüm ötesinde, dünyadaki küfür ve günahına ithafen, kendisine ateşin dokunmasında sayılı günleri hayal etmesi, şundan ileri gelir. İnsanın aklı, dünyadaki sayılı günleri tüm yaşamı boyunca gördüğü için, öylece tüm plan ve projelerini yaptığı için, öldükten sonraki yaşamındaki zaman dilimini de sayılı günlerle sınırlı olduğunu sanır. İnsandaki nefsi emmare der ki, eğer ölümden sonra yaşam varsa, o zaman hatalarım karşısında, orada sonsuz bir yanlış değil, sadece günahın kadar yanarım. Çünkü kişiye akıl ve mantık bunu telkin eder. Oysaki ölümden sonraki yaşam alanını buradaki aklımızla asla tespit edemeyiz. Çünkü şu anki aklımız, hem

peygamberlere iman edip gereği amelleri işlemek, hem de dünyevi işlerimizi gerçekleştirecek nispette bize verilmiştir. Ötesini göremez ve ölüm ötesi yaşamın nasıl olacağı hakkında hiçbir malumata ulaşamaz. Çünkü elinde onun hakkında hiçbir veri yoktur.

İşte bu noktada kişi şöyle düşünür; Allah'ın rahmeti çoktur. Bir gün gelir bana acır ve benim hatamı affedip ateşten çıkarır. Allah hakkın da şöyle düşünür; kulum yazıktır, günahadır acır ve ateşten çıkarayım der. Kendisinden örnekler verir. Allah'ı da kendi gibi düşünür. Zira tanıdığı bir insan eziyet görüyorsa, günler geçtikten sonra kalbine rahmet gelir ve ona yardım etmek ister. Veya Allah'ın sonsuza dek birisine işkence etmeyeceğini düşünür. Yapılan suça karşılık eğer kişi gaddarlaşırsa, biraz işkence ederek içini rahatlatır. Sonra da, artık içim rahat oldu deyip affeder. İşte Allah ve Allah'ın azabını da böyle düşündüğü için, der ki; ateş bize sınırlı günlerde dokunacak, sonra da kurtulacağız.

Oysaki Allah'ın azabı, Allah'ın insan gibi bir iç rahatlatması değildir. Kişinin kendisini ondan mahrum etme olayıdır. Kişi dünyada yaşamış, kendi donanımı olan Allah esma kuvvelerini kullanmamış, onları çürütmüş veya et kemik bedeninin hevesleri peşinde kullanmış, Sonra da bünyesinde yeşillendirmedeği manalardan mahrum kalmıştır. Manalar Allah'ın manaları olduğu için, bu azaba da Allah'ın azabı denmiştir. Yani Allahtan mahrumiyetin verdiği azabı tadar. Bir daha da et kemik bedene ulaşamayacağı için, asla ruhaniyetine kendisini kurtarıcı nuraniyeti yükleyemeyecektir. Onun için de ebedi olarak yanacaktır. Yoksa Allah insan gibi değildir ki, sen bir şeyler yapacaksın, o da tutup seni azaba atacaktır, sonra da yazığı gelecek ve seni azaptan alacak. Böyle bir olay mevzu bahis değildir. Sen yaptığın çalışmalarla ya ona yaklaşırsın. Öylece nimete erenlerden olacaksın. Veya

yapmadığın çalışmalarla ondan mahrumiyeti yaşayacaksın. Öylece olan gene de sana olacaktır.

Allah asla seni azaba veya cennete inisiyatifle atmaz. Çünkü bir düzen var etmiştir. Ve insanı da buna tabi eylemiştir. Ve demiştir ki, insana ancak çalışmasının karşılığını vereceğim ki aldatıcı sizi Allah ile aldatmasın, bedavadan bir şey vermeyeceğim demiştir. Çünkü Allah insana hükmü dâhilinde bir irade vermiştir. İnsanın iradesine sahip olmasını istemiştir. İradenin kullanım şeklini peygamberlerle iletmiştir. Her şeyi apaçık olarak sunmuştur. Kimseye zerre haksızlık etmem demiştir. Buna karşın kullarımın dilediklerinden, dilediğim şeyleri dilediğim şekilde kullarıma veririm demiştir. İnsandan hareket etmelerini istemiş, tembellikten kaçınarak çalışmalarını emretmiştir. Hiçbir çalışma yapmadan beklentiye girmelerini de yasaklamıştır.

İşte insan, aldatıcının kulağına fısıldadığı süslü cümlelere kanarak hakikate götürücü eylemlerden geri kalır. Bir yandan Allah'tan bedava isteyerek, kısa yoldan çok şey elde etmeyi diler. Öylece sanki yapmazsa da, ona bir şeyler verecek zannı ile ömrünü tüketir. Sonra da, nasıl olsa cezanı suçun kadar çekersin lakırdısını kulağına fısıldayarak, hakikatinden mahrum olanın bir şeye ermeyeceği gerçeğini unutturur. Onun için biline ki, Allah'ın verdiği söz haktır, asla aksi olmayacaktır.

81. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Hayır, şöyle bilin; kim ki elde ettiği kötülüklerle işlediği hataları onu kuşatmışsa, işte onlar ateşin sahibidirler. Onlar orada ebedi olarak kalacaklardır.

Ayetin başında “bela” kavramı gelmiştir. Bu kavram, olumlu edilmesi istenen soru cümlesinde kullanılır. Özellikle dikkat çekilmesi istenilen durumlarda gelir. İşte burada da var olan yanlış anlayışın düzeltilmesi için böyle bir edatla başlanılmıştır. Kim işlediği olumsuz amellerle, elde ettiği menfi hâsılâtın içeriğini melekeleştirirse, işte o zaman kaybedenlerden olur. Ama melekeleşmeyen günahlar, kişi için sonsuz hasret oluşturmayacaktır. Kim günah işlerse ve işlediği günah onun yaşam alanı olursa, yani o günahla özdeşleşirse, onlar ateşin arkadaşı olurlar. Öylece ateş onları sarar.

Hani kişi çoktan görmediği dostunu sarar ve sever, sonra da hasret giderir ya, işte günahı kendisini saran kişi ateşe girecek ve onu öylece ateş saracaktır. Hem de ebedi olarak orada kalacaktır. Burada bilmemiz gereken esas konu da, Günahın yaşam alanı olmasıdır. Eğer bir günah kişide yaşam alanı olmamışsa, nefesine uyup işlemişse, sonra tövbe edip dönmüşse, işlediği hata kadar ezilir büzülür. Sonra da af diler ve af olur. Bu ezilip büzülme dünyada olursa, ölüm ötesinde kurtulur. Buna Nasuh tövbesi denmiştir. Eğer ezilip büzülmesi ve günahından arınması dünyada tamamlanmazsa, yani Nasuh tövbesi ile günahından arınıp hakka rücu etmezse, kabirde arınması devam edecektir. Kabirde arınmasını tamamlayamayanlar ise, kıyamette bu arınmayı gerçekleştireceklerdir. Kıyamette de arınmayı tamamlayamayanlar, Sırat köprüsünü geçerken bu arınmayı çok zorlu süreçlerden sonra tamamlar. Zira sırat köprüsü cehennemden üzerinden uzanıp gidecektir.

Ameli iyi olanların nuru yüksek olacak, öylece hızlıca geçecekler. Hatta hatta nuru yüksek olanlara cehennem hitap

edecek ve hızlıca geçin, nurun ateşimi söndürüyor diyecektir. Ameli düşük olanlar ise, amellerinin düşüklüğü nedeniyle nurları az olur. Nurlarının azlığı nedeniyle cehennem ateşi onları yakacak, öylece paklayacaktır. İşte sıratı geçene kadar arınacaklardır. Zira cennete ancak paklanarak girilir. Günah kirlere arınıp sıratı geçtikten sonra, Kevser havuzunda yıkana- cak ve öylece nurunu tamamlayıp cennete gireceklerdir.

82. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve o kimseler ki, iman edip salih amel işlerler, işte onlar cennetin sahibidirler. Onlar orada ebedi olarak kalacaklardır.

Ve iman edip salih amel işleyen kimseler, işte onlar mutlak cennetin sahibi olarak Allah'ın izniyle orada ebedi olarak kalacaklardır. Önceki ayetlere baktığımızda bize bir hayat çizgisi ve arınma sürecini çizdi. Bu çizilen prensipler ise çıplak gözle görülmez. Çünkü beş duyu ile bakan gözümüz çok kısıtlı olarak görür. Beden ve zevklerini terk etme, akıl ile varılacak bir olgu değildir.

Ayetler Hz. Musa aleyhisselamın şahsında ve onun ümmetinin ahlakından arınma aşamalarını ve bakaranın kesilmesinin gerekliliğini insanlığa bilfiil yaşam alanında gösterilmiştir. İşte ayette anlatılan bu noktada da hemen ihtar geldi. Çünkü insanın akli kısıtlı doneler üzerinden sebep ve sonuca odaklandığı için, buradaki anlatımların ise aklın kapsamı dışında olduğu için muhteviyatını anlayamayacağı, onun için de iman etmesi gerektiği bildirildi. Ve dedi ki, o kimseler ki bu anlatıma iman eder sonra da imanları doğrultusunda gerekli amelleri işlerlerse işte onların ebedi cennetlerde kalacağı bildirildi.

Buraya dikkatle bakın, sadece iman etmek veya olayı bilmek yetmiyor, imanı bildiren tüm ayetlerin hemen akabinde amelden bahsediyor. Yani kişi tüm bilgileri cem etse de, tüm olaylara iman etse de, eğer amel yoksa ilmî veya imanı veya bilgisi kuvvede kalır ve açığa çıkmaz. Açığa çıkmayacağı için de kişiyi kurtarmaz. Zaten imanın geçerli olmasının bir şartı da, imandan sonra amel işleyecek umudunun var olması hakikatidir.

Dikkat edin ki, Firavun iman ediyor ama bu imanı boğulma anında ettiği için sayılmıyor. Çünkü artık ölüm kesin ve amel için işleyiş alanı yok. Hiç amel yok ise ve ölüm anı

Allah'ım işte tövbe ettim, artık amel işleyeceğim derse, bu sayılmaz der ayetler. Onun için nasıl yaşarsak öyle ölürüz, öyle beş kuruşa on köfte yok, günümü gün edeyim, eee ölüm anı sihirli değnek bana dokunsun ve kurtulayım, yok öyle şey aziz kardeşim. İşte iman edip imanı gereği gerekli ameli işleyenler için ayet der ki, onlar cennet halkıdır hem cennette sonsuza dek kalacaklardır.

83. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve hani biz israil çocuklarından Allah'tan başkasına kulluk etmesinler ve anne ile babaya ihsanda bulunsunlar, hem yakınlarına ve yetimlere hem miskinlere ihsan etsinler, hem de insanlara güzel söz söylesinler ve namazla kaim olsunlar hem zekât versinler diye söz almıştık. Sonra çok azınız dışınızda sözünüzden döndünüz ve yüz çeviriyorsunuz.

Gece yürüyüşümüz sabaha ulaşsın. Yüce rabbimiz gece yürüyüşünün prensiplerini anlatıyor. İsrail olayını anlatmıştık. İsrâ gece yürüyüşü, il ise kişinin özüne yolculuğuna verilen ad idi. Yani özüne doğru yolculuk yapmak isteyen ve bu istek içinde gece yürüyen ve Rabbine doğru yol alan anlamalarına geliyordu. Bu kısa hatırlatmadan sonra ayetimiz üzerindeki mülhazalara geçelim. Rabbine doğru yol almak isteyen misak, yani söz aldı. Yani öyle bir kanun getirdi ki o kanunlar uygulamayan özüne yolculuk yapmak isteyen yapamaz. Fethin nurani olması için karanlığın nar değil nur ile aşılması gerekir. Allah'ın koyduğu prensipler, Allah'ın misak alması olarak sembolize edilmiştir. Yani insanı yarattığı düzenindeki minval üzere halk etmiştir. Bu yaratılan düzene uyanlar geçer, uymayanlar ise kaybeder demıştır.

Ayeti kerime misakı alınan kuralları sıralıyor; ilk şart sadece Allah'a kulluk edilecek. Bizim yaratılışımız icabı bir sanal benlik yapımız vardır. Bu sanal benlik reel benlik sahibi olan Allah'a teveccüh edip onun boyasıyla boyanabildiği gibi, onun yerine başka bir sanal benlik sahibi insanın da rengine boyanabilir. Yani insan sonsuz güç ve kudret sahibi olan mutlak nefsin sahibi olan Allah'ın rengine bürünebildiği gibi, sonlu sınırlı herhangi bir nefsin dahi boyasıyla boyanabilir. Kime benzersek onunla haşır oluruz.

İşte Rabbe doğru gece yürüyüşü yapmak için birinci şart sadece ve sadece rabbe kulluk edeceğiz. Yani rabbimizi Allah

bileceğiz ve terbiye mahallimiz olarak Allah'ın sonsuz ve sınırsız boyasını baz alacağız. Yani rotamız Allah olacaktır. Sonra ikinci şık ise, anne babaya iyilik edeceğiz. Anne babaya iyilik etmeyenler, rabbe yolculuk konusunda edindiği hangi marifet olursa olsun, marifeti fethi zulmanidir. Yani naridir hem şeytanidir. İsterse keramet denilen olağan üstü şeyleri yapsın, yaptığı istidraçtan öte değildir.

Gece yürüyüşü yani Allah'a yolculukta ikinci şart, anne babaya tam itaattir. Hatta hatta burada ihsan kavramı geçmiştir. Anne babaya ihsanda bulunsunlar denmiştir. Yani gıyaplarında dahi yanlarındaymış gibi anne babaya karşı saygı içinde olunmalıdır. Bu anne baba saygısı derinlik kazanmalı ki, ölüp dünyadan göçmüş olsalar da, onlara karşı saygıdan kusur etmemeliyiz. Çünkü anne ve babanın ruhu uzaklarda da olsa, öte âlemlerde de olsalar, kişiyle bitişik haldelerdir. Kişi anne ve babasına saygı ve hürmet hissiyle yaşadığı kadar, israili yani rabbe doğru yolculuğu hızlanır.

Üçüncü şart, yakını olan insanlara sadece iyilik etmektir. Eğer Allah'a miracımızın tamamlanmasını istiyorsak, yakını-mızda olanlara sadece iyilik edeceğiz. Çünkü kötülük ile zulüm oluşur. O zulüm kalbimize zulümât olarak yansır ve önümüzdeki karanlık deşilmez ve yürüyüş orada kısıtlanır.

Diğer şart yetimlere iyilik etmektir. Yetim kimlerdir? Birincisi anne babasını kaybedenlerdir. İkincisi ise, gariban kalan veya kimsesi olmayan miskinlerdir. Miskin gücü veya çalışması kendisine yetmeyen demektir. Çevresindeki insanların korumasına muhtaç olandır. Örneğin babası ölen kız çocuğu evlenip eşinin himayesine girene kadar yetimdir, isterse otuz yaşında olsun veya evlenip kocasının evine gitse, orada dahi gene de yetimdir ve korunmaya muhtaçtır. Eşi ona iyi davranmak zorunda ki rabbine yolculuk edebilsin. Yani korunmaya muhtaç olan her insan yetimdir. İşte Allah'a doğru

yürümek istersek, korunmaya muhtaç olan bir insan oldu mu, ona sadece iyilik edeceğiz. Sonra miskinlere yardım edeceğiz ve iyilik edeceğiz. Baksanıza öze dönüş için birinci şart sırf iyilik etmektir.

Sonra da sadece insanlara güzel kelimeler edeceğiz. Bakınız ki bunlar Allah'ın yarattığı düzeninde yolculuk etmek için ana prensiplerdir. İslam, insanlara bakılıp bilinmez. Kur'ana bakılır. İşte Kur'an öncelikle sosyal alanda bizim için bu profili çiziyor. Hakka ermek için ilk etap, Allah'a imandan sonra sosyal alanda anneye, babaya, yakınına, yetime ve miskine sırf iyilik etmek ve ağızdan çıkan sözün ise sadece güzellik olmasıdır.

Şimdi ikinci plana geçti. Namaz kılmak ve kişi ile rabbi arasındaki teveccühe işaret etti. İkame salât yani namazda huzurda durduklarında, Allah ile kaim olduklarını bilsinler der rabbimiz. Kişinin rabbiyle huzuru yakalaması için İlk şart namaz, ikincisi ise zekât vermektir. Zaten namaz geçen yerde illaki zekâtta bağlantılı olarak geçiyordur. İkisi bir birbirine sıkı sıkıya bağlı hasletlerdir.

Allah'ın koyduğu prensiplere baksanıza, bize en çok gelen şikâyetlerin başında, kişi namaz kılar ama ahlaksızdır söylemleridir. Ayete baktığımızda, Allah öyle demiyor, bir kişide hata varsa bu İslam'ın suçu değil, kişinin suçudur diyor. Allah'a doğru yolculuk için öncelikle iyi ahlak zikredildi. Sonra da namaza geçiş yaptı. Sonra zekât vermek diye ayet devam etti. Bakınız ki ayetin sonunda Allah bize uyarıda bulunuyor ve diyor ki, azınız müstesna bu kurallara uyan yok. Hem gözümüzü büyük hedeflere dikeceğiz, hem de gereken eylemleri yapmayacağız, olmaz. Öfkemize dikkat edeceğiz ve insanları kırmayacağız. İşte bu vaziyet, bizi hakka doğru yükseletecektir.

Ayetin sonuna bakın, hala da hak yoldan dönüyorsunuz.

Yani Allahın misakının uygulanışına dikkat etmeyip hakkın düzenindeki kuralları çiğneyip duruyor ve bunca tanımlamalara rağmen kulak kesilmiyorsunuz. Ve istenilen şekilde hakkın emirlerine dalmıyorsunuz. Allah'ın nidası kalbimize kadar geliyor, kalbimizde yer edinmeden geri dönüyordur. Hani ses dağa çarpar ve geri döner ya, dağın içine girmez, işte bizimde bencilliğimiz dağ gibi önümüze dikilmiş, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin nidasını içine almadan geri tepiyordur. Allah'ın sünnetinin yanından geçiyor ama yolumuzu çevirip yan çiziyoruz. Sonra da mutluluk aramaya kalkıyoruz. İçimize sinmeyip hemhal olmadığımız ilmin bize hiçbir faydası da olmayacaktır.

Yaratılan bir kural var ve bu kurallara uyduğumuz kadar hakikatimize yaklaşacağız. Kurala uymadığımız kadar da hakikatimizden uzaklaşacağız. Kimse bize bedavadan bir şey verecek değildir. Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize dahi bedavadan verilmedi makamı mahmud. Gece namazı ona farz kılındı. Bize hiç verilmez. Unutmayalım ki insana sadece çalışmasının karşılığı vardır. Gerisi insanın kulağına şeytanın terennümüdür.

84. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve hani birbirinizin kanını dökmek için sizden söz almıştık. Ve nefislerinizi diyarlarınızdan çıkarmamak için sizden söz almıştık. Sonra bu söz veriş ikrar etmiştiniz ve sizler bu duruma şahitlik yapmıştınız.

Bu ayette de yüce rabbimizin yarattığı düzenindeki kurallar sıralanıyor. Öncelikle şunu belirtelim ki, işlediğimiz ayetlerin bu şekilde matla'ı yani işaret ediş yönlü açıklmalarının yanında, tefsirlerde açıklanan zahiri anlamlar bilfiil gerçektir. Bu anlatımlar ayetlerden kendimize pay çıkarıp yönlendirmemizi güçlendirmek içindir. Yoksa hâşâ ayetler sadece bu anlamda değerlendirilecek diye bir kastımız yoktur. Zira biz sonlu ve anlayışı kıt kullarız. Allah'ın ilmi ise, sonsuz olup kelamı da mu'ciz bir şekilde bize sunulmuştur. Onun için de daha bilemediğimiz birçok anlamı içinde barındırmaktadır.

Şimdi ayete bakalım, sizden misak almıştık yani söz almıştık. Allah'ın zatı için geçmiş ve gelecek yoktur. Ama burada biz zamiri kullanılmıştır. Yani buradaki husus kesret âlemiyle ilişkilidir. Ayetlerde mutlak zata işaret eden yerlerde tekil zamir kullanılır. Çoğul zamir kullanıldığında, oradaki olay fiiller âlemine işaret eder. Fiiller âleminde ise, geçmiş ve gelecek vardır. Çünkü varlığımız bir birine göredir. Yüz yıl önce veya yüz yıl sonra bizim için bilfiil olan zaman kavramlarıdır. Psikolojik fonksiyonları yerinde olan her insan, zaman mefhumunun farkındadır. Ben kendimi yok edeceğim ve benliğimi yakacağım diyenlerin ise, psikolojileri bozulmuştur ve ne dediklerinin farkında değildirler.

Bakınız, fiiller âleminde zaman vardır, ama zati makam itibarıyla zaman ve mekân yoktur. İşte bu ayette çoğul olarak geldiği için, esma ve e'fal boyutu itibarıyla Allah'ın kulları ile ilişkisine değiniyor. Ve diyor ki, biz sizden misak yani söz

aldık. Olay şu, hu adıyla işaret ettiğimiz mutlak hüviyet seyir âlemini yarattığında, onda bir düzen var ediyor. İnsan ise bu seyir âleminin en son misafiridir. Daha önceden var edilen düzendeki kurallara tabi olarak var edilmiştir. İşte sizden misakinizi aldık derken şunu demek istiyor, yarattığım düzene göre davranırsanız uyumlu olup kazançlı olursunuz. Ama yarattığım düzendeki uyuma uymazsanız zarar edersiniz. Şimdi bu ayette bizim için geçen uyum yasalarımıza bakalım.

Yüce rabbimiz bir önceki ayette, birçok temel yasalardan bahsetmişti. Bu ayette de var ettiği yasalarını açıklamaya devam ediyor. Şöyle ki; kan dökmeyeceksiniz yani insanların canına kıymayacaksınız. İnsanların canına kıymak, yaratılan bu düzende en büyük ihanetlerden biridir. İkinci şık olarak ta nefislerinizi diyarınızdan çıkarmayacaksınız diyor. Diyarımız bedenimizdir. Nefsimiz bu diyarı mesken edinmiştir. Bu diyarı katledip nefsimizi bu bedenden çıkarmayacağız. Ayrıca kişinin nefsinin diyarından çıkartması kişinin özüne yolculuktaki en büyük hatadır. Zira esas olan, kulun kulluğunu yaşaması için hakikatini tanınması ve nefsinin sahip olduğu benliğinden çıkartılmadan kulluğunun ifasıdır. Ben nefsimi öldüreceğim veya benliğimi yok edeceğim ve sadece Allah'ı bırakacağım demek kadar gerçekten uzak bir işlev de olamaz. Zira Allah, insanı benlikle yaratmış ve kendi namına seyir etmesi için yetenek vermiştir. Eğer benliğini öldürüp nefsinin yok zannıyla yaşarsa, Allah'ın yaratımına saygısızlık etmiş olur. Kişi için bunun vebali de çok ağır olacaktır.

Ayrıca ayete zahiri yönüyle baktığımızda, kişi birisini öldüremediği gibi kendi canına da kıyamaz. Bu kesinlikle yasaklanan bir harekettir. Kim ki bu harekette bulunursa, Allah'ın düzenine uymamış ve kendisine yazık etmiş olur. Sonra siz ikrar ettiniz yani bu düzen ve minval üzere yaratıldığınızı bizzat şahitlik yaparak farkındalığını gördünüz.

Yani sizler, var ettiğimiz kurallara uygun olarak yaratıldınız. İşte dünya gözüyle de, yarattığımız kurallara uygun olarak yaratıldığınıza şahadet edip inanın ve inandığınız şehadenizin içeriğine de uyun diyor rabbimiz. Yoksa var edilen kurallara uymazsanız zarar edenlerden olursunuz diye rabbimiz bizi defalarca uyarıyor.

Yaratılan kurallara uymadan dünyadan ayrılanlar, Allah'a ermeden dünyadan çıkmış olur. Zaten önceki ayete baktığımızda Allah'ın düzenine hakkıyla uyan kişilerin çok çok az olduğunu söylemişti. Düşüncemiz ve basiretimiz açılın da, Allah'ın var ettiği düzenle tam uyum içinde bir yaşam nasip olsun. Öylece ölüm ötesi yaşamımızda pişman olmayacağımız bir yaşam alanı edinmemiz oluşsun.

85. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Sonra siz, yapılmaması gerekeni yapıyorsunuz. Nefislerinizi öldürüyorsunuz. Ve sizden bir fırkayı yerleşik oldukları yerlerinden çıkarıyorsunuz. Günah olan fiillerle bütünleşerek ve düşmanlığa bürünerek içinizdekini onlara karşı açığa çıkarıyorsunuz. Onları yerleşik oldukları yerlerinden çıkarmak üzerinize haram olduğu halde, yerlerinden çıkartıyorsunuz veya çıkmayanlara da esir muamelesi yapıp vergiye mahkûm ediyorsunuz. Siz kitabın bir kısmına iman edip bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Sizden böyle fiillerde bulunan kişinin cezası, dünya hayatında rezil olmaktır. Ve ahiret gününde de en şiddetli azaba terk edileceklerdir. Allah işlediğiniz hiçbir amelden gafil değildir.

Allah'ın selamı ve rahmeti bizlerle olsun ki, nefislerimizi canlandırıp hakkın razı olduğu şekilde düzenlemek kolaylaşsın. Allah düzenini anlatırken örnekleme yapar, temsil gösterir hem yaşanmış zamanlardan olayları gösterir. Tüm mesele bizim uyanıp kendimizi ölüm sonrasına hazırlamamız içindir. Yapılmaması gerekenleri yapmak, nefsin terbiye etmeyen kişinin hoşuna gider. Zira öylece tatmin arar ve mutluluğa ulaştığını zanneder. Bu zannıyla kendisini tatmin eder ve günlerini geçirip bu değerli ömrünü telef eder.

Birçok müfessirin bu ayet hakkında işaret ettikleri anlamlarının tümünü yerinde görüp hakka rücu etmiş bir vaziyette, bizim bu ayet üzerindeki müşahedemize geçelim. Zira her bir ayette olduğu gibi bu ayette de yüce rabbimiz, bizim birçok içsel özelliğimize işaret ediyor.

Bu ayete baktığımızda gene de bizim içsel ahlakımızdan haber veriyor. Diyor ki, sizler nefislerinizi öldürüyorsunuz. Nefisleri öldürmek olayını anlamak için nefsi iyi bilmeliyiz. Nasıl oluyor ki öldürüyoruz? Bizim varlığımızı Allah ismi ile bildiğimiz mutlak zatın, zatından yansıyan nurunu seyri ile

nurundaki manalardan bir tutamının yoğunluğunu düşürüp belli kurallar ve perspektifler dâhilinde bileşimler oluşturması sonucu, ruhundan üflemesiyle bir benlik/nefis sahibi eylemiştir. Her oluşturulan bileşim, bir benlik sahibidir. Ve sınırı mevcuttur. Bu benlik şuuru ile hayvanlar oluşmakta, cinler yaşam bulmakta, melekler de hakka boyun eğmektedir. İnsanlar ise, bu benlikle yaşayıp seyirlerini yaparlar. Hem tüm eylemlerini bu benlikle gerçekleştirirler. Ve tüm sonuçlarına da katlanırlar.

İnsan nefsi gözünü et kemik bedende açtığı için de, nefsimiz kendisini et kemik beden zannetmiştir. Bu et kemik bedenin zevkleri peşinde gününü geçirerek tüm hayat standartlarını da buna göre ayarlamış ve koca dünya ömrünü heba ediyor. İşte Rabbimiz diyor ki, siz nefsinizi et kemik beden zannederek et kemik bedenin zevkleri peşinde çırpınarak aslında nefsinizi öldürüyorsunuz. Öylece sizden bir fırkayı yerleşik oldukları yerlerinden çıkarıyorsunuz. Yani sizde tohumlarını ektiğimiz kuvveleri gönderip veya onları esir edip yani hidayetiniz uğrunda kullanmayıp nefsi emmarenin peşinde kendinizi tatmine çalışıyorsunuz. Esir ettiğiniz kuvvelerden de istifade edip kendi nefsanî emellerinize ulaşmaya çalışıyorsunuz.

Nefsinizi arındırıp öz hüviyetine kavuşturup, saflaştırıp paklayıp diriltmek yerine, et kemik bedenin zevklerine esir edip öldürüyorsunuz. Sonra insanları yurtlarından çıkarıyorsunuz. İnsanı yurdundan çıkarmak ancak ve ancak Allah'a mahsustur. Ama sizler düşmanlıkta birleşip insanların canlarını bedenlerinden çıkarıyorsunuz. Yani insanları öldürüyorsunuz. Diğer ayette belirttiğimiz gibi, her insanın et kemik bedeni nefsi için bir diyardır. Aslında insan diye işaret edilen, et kemik bedenin misafiri olan nefesi rahmandır.

Ayetin zahiri yönüne de az bakalım. Yeryüzünde de, aynen sistem devam ediyor, insanı öldürmek için nice nice

silahlar üretiliyor. İçsel dinamizmini şeytani kuvveler yolunda sarf edenler, bunu dışsal yönde de sarf etmektedirler. Tüm mesele insanları yurtlarından yani canlarını bedenlerinden çıkarıp sahip oldukları zenginliklerini ele geçirmektir. Şayet esir olarak gelirlerse, yani gücü sizlerin gücünden az ise, bu defa onları kendinize köle gibi görüp mallarına göz dikiyorsunuz. Onları adeta köle gibi çalıştırıyorsunuz, güçlerini ve mallarını fidye olarak kullanıp üzerlerine dadanıyorsunuz. Emek mukaddestir, asla sömürülemez. Yani insanları yerleşik oldukları yerlerinden çıkarmak insanların üzerine haram edilmiştir. Kimse kimseyi göçe zorlayamaz. Mülkiyet hakkı Allah hakkıdır. İşte insanın mülkiyet hakkına göz koyanlar, onları yerlerinden çıkartarak büyük zulüm işlerler. Veya çıkmayanlara da esir muamelesi yapıp güçleri üzerinde vergiye mahkûm edip sömürürler.

Sizde nefsinizi öldürüp, et kemik bedeninin zevklerine teslim edip o şekilde fasit bir hayat sürersiniz. Hâlbuki insanları diyarlarından çıkarmak size haram kılınmıştı. Yani ey insanoğlu siz kitabın bir kısmına inanıp uygulayacak, hoşunuza gitmeyen kısmını da uygulamayacak mısınız? Bu nasıl bir iş? Evet, insanların hayatlarına kıyan, insanlara zulmeden, kötülükte birleşen kişiler dünya hayatlarında rüsvalığı yaşayacaklardır. Sakın ha anlık olarak zalimlerin üstün olduklarına bakmayın, insanlığa kıyan kişileri rüsva bir yaşam beklemektedir. Hem kıyamet günü onlara şiddetli bir azap dokunacaktır.

Allah yaptığımız her şeyi bilir. Bu ayetten anlaşılın nefsimizi terbiye edip dirilteceğiz. İnsanların hayatlarına el uzatmayacağız. Kötülükte birleşmeyeceğiz. Düşmanlıkta beraber olmayacağız. Bizden güçsüz olanı sömürmeyeceğiz. Kitabın yani Allah'ın düzeninin tümünü kabul edip olabildiğince hayatımızı kitaba göre düzenleyeceğiz. Eğer kitaba uymazsak dünyada rezilliği, ahirette ise acıklı azabı elde edeceğimizi, yani yaratılan düzenin bir yasası olarak bizi bulacağımızı bilmeliyiz.

86. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Onlar ahiret hayatından vazgeçip dünya hayatını satın alan kişilerdir. Onların üzerine azap hafiflenmeyecek ve onlara yardım da edilmeyecektir.

Allah'ın bereketi ve nuru nurunuz olsun ki, hakkın ilmî il-mimiz olsun. İlim meclisimiz saadet nurunu bize getirsin. Kur'an ayetleri, bizi uyandırmak için rabbimizden bize ulaşan hidayet çağrısıdır. Hem bizi dipsiz kuyu gibi içine çeken dünya batağından çıkarmak için, Allah'ın bize saldığı sağlam iptir. Bu mübarek ayete baktığımızda, karşımıza diğer ayetlerde çıkan nurun aynısı çıkıyor, hem önceki ayetlere atıf yani gönderme yaparak şöyle buyuruyor; o şekilde olanlar dünya hayatını tercih edip sonsuzluk hayatını istemeyenlerdir. Et kemik bedeninin zevkleri ve eğlencesi uğruna sonsuzluk hayatını azaba çeviren nankör kişilerdir.

Ama ne acı ki önceki ayetlerde işlediğimiz gibi, insanların geneli o minval üzerine yaşar. Yani insanların çoğunluğu dünyayı seçip ahireti kulak ardı eder. Onun içinde çoğunluğa uymayacağız. Herkes yapıyor diye bir iş doğru olamaz. Uyanık olup ne sömüreceğiz ne de sömürüleceğiz. Allah'a gerçek kul olmanın verdiği özgürlükle, hakka teveccühümüzden taviz vermeyeceğiz. Öylece ahireti satın alıp karşılığında dünyayı vermiş olacağız.

İşte ahireti terk edip dünya hayatını seçenlerin azapları asla hafiflemeyecektir. Hem onlara yardım da edilmeyecektir. Çünkü azabın bizden def olması için, et kemik bedenimizde iken gerekli nuru ruhumuza ve bilincimize derk etmemiz gerekir. Onun için de Allah, her insanı uyarmak için illaki onun kulağına Risalet hitabını ulaştırmıştır. İlla ki uyarı gelmiştir. Eğer ki kişi hiç bir surette Allah'tan bir tebliğcinin sesini duymazsa, o zaman sadece Allah'ın varlığına iman ederse kurtulur. Ki zaten insan içinden gelen bir hakikatle

rabbini bilir halde yaratılmıştır. Nasıl ki yeni doğan çocuk annesinin sütünü emecek meleke ile doğuyorsa ve kimse ona öğretmeden direk ağzını yuvarlatıp süt emiyorsa, aynen öyle de her insan rabbini otomatik olarak tespit eder halde yaratılmıştır. Amel ise Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin hitabı ulaşılmış ise zorunlu olur. Eğer o ulvi hitap ulaşmamışsa, amel yoksa da azap görmeyecektir.

İşte ey aziz hak yolun yolcuları; hepimiz dünyayı ahirete araç yapalım, amacımız Allah'ın rızası olsun. Veçhimiz vec-hullaha dönük olsun. Öylece Rahman'ın kudret eli elimizde olsun. Allah nuru gözümüzde olsun. Allah'ın rıza dâhilindeki algılaması kulağımızda olsun. Kalbimizden fişkırap el dokunmadan ışıldayan Allah nuru, tüm azalarımıza ulaşsın. Öylece Allah'ın veren eli olalım. Deryaya salınıp kulaç atalım. Denizin derinliklerine dalıp insanlığa yakutlarla dönelim. Hakkın kullarının gönüllerini hak nuru ile fethedelim. Öylece mutlu olup mutluluk aşılalım.

87. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve yemin olsun ki, biz Musa'ya kitabı verdik. Ve Musa'dan sonra da kitabı rasullerimizle ardı ardınca gönderdik. Ve Merem'in oğlu İsa'ya da beyan etmeyi verdik. Ve onu Ruh-u Kudüs ile destekledik. Size rasullerimiz geldiğinde, nefislerinizin hoşuna gitmeyen bir şey sunulunca, kibirlenirsiniz, bazısını yalanlarsınız, bazısını da öldürürsünüz, öyle mi?

Yüce rabbimiz bizi uyandırmak için, birçok elçisini bizlerle buluşturdu. Bundan on bin yıl önce insanlık ne ise, şimdi de aynen öyledir. Hz. Musa aleyhisselama Allah kitabı vermiştir. Yani Hz. Musa aleyhisselam, Allah'ın var edilen düzenini okuyup insanlığa gerekli inanç ve amel için uyarılarda bulunmuştur. Hz. Musa aleyhisselamdan sonra da birçok rasul, kitabı okuyup insanlığı uyarmak için, ardı ardınca gönderilmiştir. Allah kullarını sahihsiz bırakmamış, sürekli kıvamda olması ve kendisine dikkat etmesi için, görevlendirdiği elçileri ile insanları sürekli uyarmıştır.

Allah rasulu olarak bize gönderilenlerin her sözünü değişmez esas bilip amel ederek nefsimizin heva ve hevasına uymazsak kazanırız. Çünkü bu dünya yaşamı bir illüzyondur. Nefis kendisini yanıltıyor ve kendisini et kemik beden zannediyor. Hakikat bu değil hem olay bambaşkadır. Uyanın ve kendinize gelin ve bilin ki siz gerekli çalışmayı yapmadıkça Allah sizi düzeltmez, şeklinde gelen tüm Allah'ın elçileri uyarıda bulundular. Ve derken Hz. İsa aleyhisselam insanlık ile buluştu. Hem Hz. İsa aleyhisselamı Allah, Ruh-u Kudüs ile destekledi. Böylece varlık üzerinde birçok eylemi yapabilecek kabiliyete ulaştı. Bu kabiliyetine rağmen istediği kişiye hidayeti veremedi. Ancak Allah'ın hidayetini almak için, al-gılamalarını açık tutan kişiler iman edebildi. İman etmek, kişinin inattan vazgeçmesiyle gerçekleşir. Bunun da başka çaresi yoktur.

Burada bir konuya azıcık değinelim. Algılamanın açık tutulması derken, kendi içsel bileşkesi üzerinde zikrîsel veya tefekkürsel veya duasal değişim oluşturan kişiler, gereken düşünsel azığı aldı. Öylece kendisini temizleyip iman edebilenlerden oldu. Çünkü kabı delik olan veya kabının ağzı kapalı olan kişiler, kabına bir şey katamaz. Ya girmez veya girerse de durmaz. Hatta hatta Hz. İsa aleyhisselam, ölüyü bile diriltti insanların kalbi tatmin olsun diye, ama insanların içsel ayarları kapalı olduğundan iman edemediler.

Sübhanallah, baksanıza içsel dokusu elvermezse, insanların içindeki şüphe bitmiyor ve kendilerini teslim edemiyorlar. Hak yoluna bakınız, bu günde aynı şey ve tam teslimiyet oluşmuyor. Oluşanlarda da acabalar bilinçaltını kemiriyor. Bunun nedeni ise, Kabil ve Habil'den günümüze insanlara çok defa hayal kırıklığı yaşatıldı. Tam teslim olayım derken bir yerden bir sakatlık oluştu ve böylece teslimiyet namına bir şey kalmadı. Ve yalnız başına terk edildi.

Nefsimizin hoşuna gitmeyen bir şey dendiğinde hemen Allah'ın elçilerine kafa tutuldu. Zaten anlatılan her şey nefsin hoşuna giderse, demek ki bir yerde sakatlık vardır. Çünkü nefsimiz et kemik bedende gözünü açmış ve kendini et kemik beden sanıyordur. Allah'ın rasulleri yani peygamberler arındırmak için insanları uyarırlar. Düşünsenize sabah vakti kalk sıcak yataktan abdest al iki rekât namaz kıl, yılda otuz gün oruç tut, çalış ama malının bir bölümünü tümüyle karşılıksız olarak ihtiyaç sahiplerine ver. Böyle davranışlar kendini et kemik beden sayan nefsin hoşuna gitmez.

İşte rabbimiz diyor ki, size elçilerimiz geldiğinde kibrinizle dokunduğu için bazısına yalan yanlış iftira attınız, bazısını da öldürdünüz. İşte kendimize bakalım, Allah'ın emirlerine ne kadar teslimiz. Allah'ın elçilerinden bize ulaşan Allah hitabını nefsimizde ne kadar uyguluyoruz. Zaten nefsimiz

hesap görücü olarak bize yeter. Kıyamet günü nefsimiz üzülecek yani biz, hakkımızdaki faturayı kendi elimizle keseceğiz. Ebedi olan yurdumuza doğru yolculuğumuza koyulacağız. Evet, ne yaparsak burada yaparız. Dünya tarlamız olup ekin ekme yeri. Orası ise, sadece ekini toplama yeridir. Hepimize bol bol ekin ekmek dileği ile bu ayeti de bitirelim.

88. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve dediler ki kalbimiz perdelidir. Hayır, kalpleri perde lenmemiş bilakis, küfürleri yüzünden Allah'tan uzağa düşmüşlerdir. Bunun için de pek az iman ederler.

Rabbimizin ayetleri kalbimizi nurlandırmaya devam ediyor. Bu ayet birçok sırrı ihtiva ediyor. Onca mucizeye rağmen inanamayanlar derler ki, kalbimizde örtü var ve kalbimiz kapalı, anlattığınız şeyleri anlamıyoruz. Anlatılan bir olayın anlaşıl mamasının en büyük sebebi kişinin kalbinde istenilen yolda bir ışığın olmamasındandır. Örneğin hocanın talebesinin kalbinde dokunması için, talebenin hocasına kalbini açması gerekir. İşte kişinin irşad olabilmesi bilmesi için, kişinin kalbinde yol olmalıdır, yoksa dokunulamaz. Malumdur ki; Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz defalarca Ebucehilin kapısına gidip defalarca talim etti ama iman etmedi. Çünkü kalbi kitli ve kapalı idi. İnat ve kibir kilidi örtüyü oluşturan ana etkenlerdir. İstedığınız kadar gerçeği söyleyin eğer kişide inat ve kibir varsa asla oralı olmaz.

Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin dua edip ya rabbi iki Ömer'den birisiyle dinini güçlendir demesi olayında, Hz. Ömer'de az ışık vardı. Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin duası o ışık nedeniyle kalbine ulaştı ve kabul olundu. Diğerinde var olan inat ve kibir, duanın içine işlemesine engel oldu. Demek ki lokomotif bizzat insandır. Pek az imana gelirler diyor ya ayet, kalbinde nurdan bir nokta olan kişinin kalbine ışık girer. İnsanların çok azı iman eder. Diğerleri ise, yer içer çiftleşir geçer gider.

Kibir kişinin kendisini büyük görmesidir. İnat ise, elindeki kavga ağacını yere koymamasıdır. Hani iki kişi kavga eder ya, barışmaları için, ellerindeki sopalarını yere koymaları gerekir ki, barış olsun. Hani derler ya sopayı bırak da

konuşalım. Ama adamın sopası elinde ise, yani inadı elinde dipdiri duruyorsa ne konuşacaksın. İşte eğer Allah’a rağmen bir irşad olsaydı, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz ebuçehile imanı vermez miydi? Önce kişide bir ışık olacak ki, o ışığı tebliğci genişletsin ve kalbi tatmin olacak düzeye ulaştırsın. İşte mürşit konusundaki olay, Allah izin verecek ki mürşit yönelenlere irşadı gerçekleştirensin.

Ayet şöyle devam ediyor, belki Allah lanet etmiştir de o yüzden iman etmiyor. Allah’ın lanetini iyi bilmemiz gerekir. Allah, bizim veya her bir valığın konumuna göre, dışsal veya içsel koca bir valık olmadığı için, yegâne var olan vacibül vücud o olduğu için, ama ilmiyle ve varlığımızı zuhur ettiği nuruyla bize bizden yakın olduğu için, olaya şöyle bakabiliriz; eğer benim tüm varlığım onun esmasının müsemması ile varlık âleminde peyda olmuşsa, o zaman benim varlığımı oluşturan müsemmda hangi içerik perdeli ise, o müsemma karışımında perdeli olduğu için, o olayı bilemem. Velev ki önümde olsun.

Örneğin TV kumandası kayıp ararsın bulamazsın. Derken bir bakarsın sehpa önünde, ama önce orada olmayacağını düşündüğün için görememiştin. Çünkü şuurun; zaten “aradığın sehpa değil” kararını verdiği için, başka yeri arayıp durdu. Ya sehpa ise, düşüncesine bürününce, aradığı nesne gözüne gözüktü. İşte bu durumda olduğu gibi insanın ruhu birçok konuda kendi kendisini kilitliyor. Öylece ruhun kullandığı beyin orasıyla ilgilenmiyor ve gerekli olan ilham da kalbe akıyor. Dolayısıyla kişilik şuuru oralı bile olmuyor. İşte buna lanet de denir. Yani sen o manayı kendinden uzaklaştırıyorsun ve dolayısıyla da artık olayı görmüyorsun.

Şimdi konumuza dönelim, bizde iman ve teslimiyeti oluşturan manaları kibrimiz ve inadımız dolayısıyla kendimizde

örtersek, yani Allah'ın manalarını düşünsel kuvvemizle kendimizden uzaklaştırırsak ki, bu olay Allah'ın laneti olarak sembolize edilir, bizde inanamaz duruma geliriz. Zaten iman edip teslim olan insanlar çok çok azdır. Allah kalbimize iman ve teslimiyet ile yönelişin girmesi için gerekli tüm ameli nasip eylesin.

Konuyu açmak için önemli bir olaya değineyim. Hani derler ya Allah'tan uzak düştüm, aslında Allah sana senden yakındır ama sen kendindeki onun müsemmasını kendinden düşünsel olarak uzaklaştırdığında, artık o manayı hissedemez olursun. Düşüncenin gücü der buna batılılar. Aslında sen düşüncen ile Allah'ın esmalarının müsemmasını kendine yaklaştırsın veya uzaklaştırsın. Ama her halükarda Allah sana senden yakındır. İnat ve kibirden uzak bir yönelim ve teslimiyet ile olayın farkındalığı bizde oluşur.

İcmali bir iman, şüphesiz bir teslimiyet ile iman edip hem inandığı yolda gerekli ameli işleyerek elde edilir. Bundan sonra ise, vakti elverdikçe teferruata dalmak hem tefekkür dünyasını zenginleştirmek suretiyle tafsili imanı elde etmeye çalışır. İman ettim ve gereği yola koyuldum demekle kişi iman etmiş olur. Ama burada şahadet önemlidir. Şahadet gözle görünür olunmasıdır. Yani imanın gereği filleri, dışarıdaki insanlar senden görürse, bu şahadet geçerli olur. Ama kâfirlerin öldürme korkusu varsa, yani can korkusu varsa selamete çıkana kadar imanını gizleyebilir. Çünkü her şeye rağmen hayatta kalmak en büyük nimettir. Teslimiyet ve yönelişteki ayrıntıları bilmek ise, teferruattır ki ilim sahiplerine nasip olur.

Zaten icmali imandan sonra, kişi teslim olur Allah'a. Çünkü kişinin içinde zerre şüphe olursa, o iman geçersizdir ve hedefe ulaştırmaz. Hedef kesin ve net olmalıdır. Şuna benzer, örneğin Van'dan İstanbul'a yola çıkan uçak rotasını net çizer ve yola koyulur. Eğer rota yoksa başıboş gezer

yakıtı biter ve yere çakılır. İşte iman kesin rotadır, teferruatı ise asla bitmez. Tefekkür ettikçe açılır. İslam ve iman esaslarından birinin inkârı ise, tüm imanı geçersiz eder. Teslimiyet kişiyi rabbe yakınlaştırır ve küfürdeki inadını söndürür.

89. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve ne zaman ki onlarla beraber olanı tasdik edici bir kitap, Allah'ın katından onlara geldi... Ki onlar, mutlak gerçek olanı örtenlere karşı üstünlük elde etmek için, daha önce de bir çıkış yolu arıyorlardı; işte ne zaman ki bir kitap geldi, o kitabı tanıdıkları halde, kendileriyle beraber olanla o kitabı örtmeye kalktılar. Mutlak gerçeği örtenler, Allah'tan uzağa düşmüşlerdir.

İnsan tüm yaratılanlar arasında en garip olan varlıktır. Rabbinden kendisini tanıtmak için bir delil ister. Delil gelince ise hemen kıvrarak yan çizer. Ayete baktığımızda bunu açık göreceğiz. Şöyle der; ne zaman ki, insanın yanındaki tasdik edici bir kitap geldi, şimdi burada dikkat edelim. Tevrat ve İncil'in zaten birçok ayeti değiştirilmişti. Eğer Kur'an Yahudi ve Hıristiyanların yanındaki kitapları tasdik ederse, o zaman der ki elinizdeki Tevrat ve İncil doğrudur. Hâlbuki ellerindeki Tevrat ve İncil bozulmuştu. İçindeki birçok hüküm Cebrail'in nazil ettiğiyle hiç alakası yoktu. O zaman bu ayeti kerime ne demek istiyor ve bize ne vermek istiyor? Ayetin akışına baktığımızda ise, kendileriyle beraber olanı tasdik edici diyor.

O zaman nedir bizimle beraber olan? İnsanın yaratılış düzeni insanla beraberdir ve insan var olan bu düzene tabidir. Bu düzenin dışına çıktığında ise, sapar. İşte nazil olan kitap bizim yapımızı bize tanıtıyor. Olması gereken şeyi anlatıyor. İşte insan der ki, ya rabbi, ben nasıl olayım? Olmam gereken kuralları bana bildir. Kurallar bildirilince ise, nefesine ağır geldiğinden bu defa da yan çizer. O tanıdıkları onlara gelince, düşünsenize tanıdığımız bize geldiğinde diyor. Ben sizin rabbiniz değil miyim? Hitabı ile rab bize tanıtılmıştı. İşte bize tanıtılan rabbın hüküm ve ahkâmı nazil olunca, küfrettiler yani nazil olan kitabı görmemezlikten geldiler. Yani bize

diyor ki, bakınız sizin yaratılış yapınıza göre bu kitabı size nazil ettim. Tam sizinle uyumlu, nefsinizin isteklerine uyup görmemezlikten gelmeyin.

Çünkü nefsimiz et kemik bedeninin içinde gözünü açtığı için, kendi yararına olacak unsurları aklıyla göremez. Çünkü akli bile gözünü et kemik bedende açtığı için, tüm planları bedeninin faaliyetine göre ayarlar. İşte kitap gelince, iman ile teslim olup hem kendi kitabımız bilip içindeki unsurları kendi üzerimizde uygulayarak nefsimizi arındırmalıyız. Yoksa kişi gerçekleri örtüp görmemezlikten gelirse, Allah'ın lanetini üzerine çeker. Yani Allahtan uzaklaşır ve mahrum olur.

90. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Nefislerini onunla sattıkları şey ne de kötüdür. O da, kıskançlıklarından dolayı; Allah'ın fazlıyla, kullarından yapısını inzalle uyumlu inşa ettiği kuluna, nazil ettiği gerçeği örtüp görmemezlikten gelmeleridir. Gerçeği örtüklerinden dolayı gazap üstüne gazaba uğradılar. En büyük gerçeği örtenler için alçaltıcı bir azap vardır.

Bu ayette yüce rabbimiz büyük bir ihtar ile bize hatırlatmada bulunuyor. Ne kötü bir alışveriş diye başlıyor. Allah insanı ilgilendiren emirlerini inzal etmek için, seçtiği kulunu inzalle uyumlu halde yaratıp ona insanı ilgilendiren kanunları nazil etmesini kıskanıp, neden ona nazil oldu da bize nazil olmadı deyip, nazil olan hakikati inkâr etmek, ne de kötü bir alış verıştır.

Hem ne kötü bir alış verıştır ki rabbimizin nazil ettiğini dinlemeden nefsimizi et kemik beden zannedip, nefsimizi et kemik bedeninin ihtiyaçlarına endeksleyip ona göre bir yaşam sürmek. Yemek, içmek çiftleşmek ve minval üzere yaşamı yaşam edinip nefsimizin hakikati olan Allah esmasının müsemması olan varlığımızı unutmak. Öylece bizi lahuti âleme taşıyacak olan nefesi rahmanı unutmak. İşte bu değiş tokuş ne kötü bir alış verıştır. Ne kıt bir tatmindir, o sonsuz güzelliğe göre.

Et kemik bedeninin zevkleri peşinde yaşamamanın zindan bir yaşam olduğunu Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz haber verir. Onun buyruğuna uyanlar, bu zindanı fark etmişlerdir. Eğer nefsin kıskançlığına kapılır, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin gösterdiği yolda yürümez, et kemik bedenimizin de özüyle endekli olduğu fitrata rücu etmezsek, gazap üstüne gazaba uğrarız. Eğer azgınlık ve bozgunculuk ederek bu et kemik bedeninin uyması gereken helal ve haram çizgisine

dikkat edilmezse, fıtrattan saparız. Fıtrattan sapıldığında ise, insanın maddi ve manevi dengesi bozulur. Yani yaratım düzenine riayet etmezsek, manamız köreldikçe körelir. Öylece haktan mahrum olanlardan oluruz.

Allah'ın kulları üzerine istediği şeyi nazil etmede uyulması gereken konulara uymaz, bozgunculuk ederek nefsinin tatmini uğruna uğraşırsa, sonra yaşamları gazaplanmış bir hal alır. Gazap üzere gazap yaşar. En büyük gazap kişinin kendi hakikatini unutup, et kemik bedeninin zevkleri peşine nefsinin takıp kör bir şekilde dünyadan ayrılmasıdır. Bu körlük, et kemik bedeninin ölümüyle beraber daha da katmerleşir. Artık hakikati hiç göremez olur.

Sonra kâfir olarak dünyadan çıkanlar için horlayıcı bir azap onları bulur. Tüm olay bizim kendimizi tanımamız ve gerekli çalışmaları yapmamızdır. Gerekli çalışmalar şunlardır ki, öncelikle iman etmemiz, İslam'ın beş temel esasını ahlak edinmemiz, sosyal yapıda kimse bizden incinmeyecek şekilde kendimize çekidüzen vermemiz, elimizden ve dilimizden kimsenin zarar görmeyeceği bir yaşam sürmemizdir. Büyük günahları işlemeyi elimizi ateşe sokmak gibi hissederek uzak durmamızdır. Böylece kendimize gelir, içinde bulunduğumuz ortamın hakkını eda etmeye başlarız. İçinde bulunduğumuz yaşamın hakkını eda ederek rabbimizin kurduğu düzenle uyumlu hale geliriz. Böylece alışverişimizi nimete eren kişilerin yapmış olduğu gibi yapıp kulluk hedefine ulaşmış oluruz.

91. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve onlara Allah'ın nazil ettiği gibi iman edin denildiğinde; derler ki, üzerimize nazil olduğu gibi iman ederiz, bunun dışındaki her şeye perde çekip görmeyiz. Oysaki Allah katından nazil olan, onlarla beraber olanını tasdik ediyordu. Onlara de ki, madem üzerinize nazil olana imanlıydınız, o zaman neden bundan önce Allah'ın nebilerini öldürüyordunuz?

Allah yolu ve nuru hepimize göz aydınlığı olsun ki, Allah'ın ayetleri bizlere açılsın. Ayete baktığımızda yine de hitap bizedir. İnsan gözünü et kemik bedende açtığı için bedensel tatmin edici şeyleri kendisine yol beller ve zanneder ki yol öyledir. İşte onlara yani Allah'ın emirlerini uygulamayan kişilere, size nazil olan hükümlere iman edin denildiğinde, yani Allah tarafından sizlere nazil olduğu şekliyle kendinize yaşam alanı oluşturun denildiğinde, derler ki biz iman ederiz bizimle nazil olana, yani keyfimizin istediği gibi hareket ederiz. Aslında burada bir canlandırma vardır ve her birimizin içsel halini dillendirir.

Şimdi hemen bakalım nefsimize, içimizin bize fısıldamasına, bize inen hükümlerle mi amel ederiz, yoksa içimizden geldiği gibi mi? İşte içinden geldiği gibi olan, seninle var olan içsel hasletlerindir. Bu da genelde, et kemik bedeninin hassaları dâhilinde, kendisinde var olan içsel prensipler şeklinde zuhur eder. Adeta bir otomasyon şeklinde işler. İşte bu otomasyonu yani bizimle nazil olunanı, bizde var olan iradeyi kullanarak, peygamberler vasıtasıyla nazil olan şekliyle değişim yapmalıyız.

Genel yaşantımızda bize yol gösteren tebliğcinin tebliği istikametinde değil de, içimizden geldiği gibi amel ederiz. Onun için de huzur anı bir türlü oluşmuyor. Bunun sağlamsı şudur; karşılaştığımız her olguya karşı yerimde şu an Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz

olsaydı nasıl davranırdı? İşte o anda Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin içinde olduğumuz durumla ilgili olan yaşam alanı gözümüzün önüne gelir. Eğer ki onun yaşam alanına göre davranıyorsak, demek ki ilgili konuda iman etmişiz, eğer ki onun yaşam alanı bizim için oluşmuyorsa, maalesef eksliğimiz var demektir.

İşte iman bir yaşam tarzıdır ve şahadet ister. Dikkat edin ki, kelime i şahadet getiririz ve şahit oluruz. Düşünsenize şahit olmak nedir? Bizzat görmek. Peki, kim görecek? İşte burada da temsili bir şey var. Olay dışarıdaki insanların bizden Allah'ın istediği şekildeki davranışlara şahit olmasıdır. Yani karşımızdaki insan bizden o amele şahit olacak. Örneğin istediğimiz kadar söylersek ben rahmet ehliyim, ama karşımızdaki insan veya hayvan bizden merhamet görmezse, yani merhamet sahibi olduğumuza şahadet etmezse, demek ki şahadet getirmemişiz.

İslam'ın tüm hükümleri öyle, söylem değil yaşam. Yaşama ise, ancak karşıdaki insan şahit olur. İşte bu ayette rabbimiz bize uyarıda bulunuyor. Sizin hevanıza göre değil, size bildirilene göre amel edin diyor. Ama diyor ki, siz bunun tersini yapıyorsunuz. Yani Allah'ın nazil ettiğini değil de kendinizi üzerinde bulduğunuz istikamette davranışlarda bulunuyorsunuz. Kendinizi üzerinde bulduğunuz yaşamın dışında size indirilene ise, inkâr da bulunuyorsunuz. Ayrıca bu nazil olan, aslında sizin üzerinde olduğunuz hakikati haber verir. Ama biz gözümüzü et kemik bedeninin içinde açtığımız için, rabbimize verdiğimiz rububiyet sözünü unutmuşuz. İşte bu nazil olan Allah'ın hükümleri Kâlû belada sözleştiğimiz esasları haber verir ve madem kendinizi doğru yolda buluyorsunuz o zaman neden Allah'ın nebilerini öldürüyorsunuz der.

Öldürme ortadan kaldırmaktır. Nübüvvet esasları yaşam alanıdır. Madem doğru yolda olduğunuzu söylersiniz, o

zaman neden Allah'ın nebilerinin yaşam alanını yaşam alanınıza sokmazsınız, yani ortadan kaldırırsınız. Demek ki Allah'ın nebilerinin hayat tarzını yaşam tarzı edinmezsek, onları öldürmüş gibi bir hal oluşur. Bu da bizim için en büyük kayıptır. İşte her bir ayet gibi bu ayet de aslında bizi anlatır. Bakalım hayatımıza ve Allah'ın nebisinin yaşamını hayatımızda diriltelim. Heva ve hevesimizi bir kenara koyup Allah'ın nazil ettiğini yaşam tarzı edinelim. Öylece kurtuluşa erelim.

92. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve yemin olsun ki, Musa beyan ederek size gelmişti. Sonra siz Musa'nın beyan ettiğini bir kenara bırakarak buzağıya tutunmuşunuz. Ve sizler buzağıya tutunan zalimlersiniz.

Allah'ın nuru nurumuz olması için, Allah'ın açık delilleri Allah'ın elçileri tarafından tek tek yaşam alanında yaşanılarak bize bilfiil olarak sunuldu. İşte bu yaşam, peygamberin sünneti olarak anlatıldı. Bunlar hadislerle kayıt altına alındı. Allah'ın kelamı, bizlere örnek olması için, gereken tüm uygulanış, Allah'ın elçileri tarafından bizzat yaşam tarzı edinilerek bilfiil gösterildi.

Bu ayete baktığımızda yemin ile başlıyor. Yüce Allah'ın yemin ile başladığı ayetlerin akabinde gelen konu, bizim için olmazsa olmaz anlamına gelir. Ayette Allah der ki, Musa bizzat beyyine olarak size geldi. İnsanlık tarihinde bir dönüm noktası olarak, açık delil şeklinde Hz. Musa aleyhisselam, Allah'ın insanda olması gereken şekliyle bir rol model olarak sunuldu. Niye özellikle de Hz. Musa'dan bahsediyor?

Neden Hz. Musa aleyhisselam ve kavmi hakkında gelen ayetler çoğunlukta? Çünkü hala günümüzde insanların ekserisi kendinde ve dışındakilerde hissettiği gücü kendisinden veya karşısındaki varlıklardan bilerek, dışsal objelere dönük yaşar. Bu şekilde bir anlayış ise, kıyamete kadar süre gidecektir. Böyle bilinçlenen kişi, yaratılmışların kölesi olarak her şeyi dışarıdan sanır. Çünkü kendisini ve diğer her bir varlığı ayrı bir kuvve sahibi zannederek, yaşama tutunmaya çalışır. Kendisinden güçlü gördüğü kişilerin önünde el pençe durur. Oysa tüm güç ve kuvvetin yegâne sahibi ve her bir varlığı kendisiyle kaim tutup gücüyle güçlendiren sadece Allah'tır.

Kişi genelde, kendisini gücün merkezi sanarak ve dışarındaki her bir varlığı da öyle zannederek tüm beklentilerinin, dışarıdaki gördüğü varlıklardan geldiğini hissederek

yaşar. Çünkü dışarıda gördüğü varlıklardan beklenti içine girmek, insanlığın genel karakteridir. Bu durum Hz. Musa aleyhisselamın kavminde zirve yaptığı için, Kur'an özellikle Hz. Musa aleyhisselamın gönderildiği kavimden defalarca bahseder. Çünkü bu konu her bir kişinin zaaf noktasıdır. İşte şeytan, bu zaaf noktadan tutunur ve insanı sapıklığa yönlendirir.

Hz. Musa aleyhisselamın kavminde, itikat konusunda tüm olumsuz özellikler, bizzat somutlaşmıştı. İnsanlığın yaşam alanı öylece şekillenmişti. Öyle ki, insanlık kendisinden güçlü olana ilahlık atfeder ve tapınılırdı. İşte oluşan tüm bu olumsuzlukları yok etmek için, bozuk itikadın kaynağına inildi. Gerekli tahribatlar bilfiil onarıldı. Öylece oluşan bozukluklar giderildi.

Hz. Musa aleyhisselamın gönderildiği kavim, insanlık tarihi içinde numune bir kavimdi. Sahip olunan her şeyi kişi kendi malı zanneder, buna paralel olarak da dışarıdan bekler ve hatta tanrısını bile dışsal bir obje olarak hayal ederdi. O da şundan ileri gelir, biz yani nefsimiz et kemik bedeninde içinde hayata gözünü açtığı için kendisini bu et kemik beden sanır. Her insanı da öyle görür. İşte bu görüş ile başına gelen her şeyin karşısındaki kişiden geldiğini zanneder. Allah'ı da karşısındaki koca bir varlık gibi zanneder. İşte bu zannediş dolayısıyla, kendisinden güçlü gördüğünün önünde el pençe durur. Hz. Musa aleyhisselamın kavminde bu olay resmedildiğinden, bu yanlış anlamayı kaldırmak için, onun kavmi üzerinden vurgu yapılıyor.

Burada şunu da izah edelim yüz yirmi dört bin nebi ile üç yüz on üç rasul insanlıkla buluştu. Ama Kur'anda yirmi sekiz tanesinin adı geçer. Çünkü insanlık arasında kalan günahlar ve insanlığın saplandığı hatalar sadece bu eski kavimler zamanındaki günahlar ve olumsuzluklardır. Unutulan günahlar

ve kalmayan yaşam tarzları hakkındaki bilgiler verilmedi. Çünkü zaten unutilan günahlar ve olumsuzluklar insanlığı terk etmişti. Eğer Kur'anda tarihteki tüm kavimlerden ve işledikleri tüm günahlardan ve aldıkları cezalardan bahsetseydi, unutilan birçok günahı insanlık yeniden duyacak ve kalbi hastalıklı olanlar, o günahları yeniden icat edecekti. Onun için de, insanlığın içinde yer alan günahlardan ve o günahların kişiden izalesinin nasıl olacağından bahsetti. Ayrıca eski hatalara düşmemek için de insanlığı sıkı sıkı uyardı.

İşte insanlık arasında en yaygın olan günah, kendisini adeta ilahlaştırıp her varlığı da öylece bağımsız güç zannettir. Bu düşüncenin içeriği ise, Allah'ın rububiyeti unutilarak, kendisini ve her bir varlığı tümüyle müstakil bir varlık addedip her şeyi dışsallıktan bekleme ve dışsal bir tanrıya/ilahta tapınma şeklidir. İşte bu düşünce, genel çerçevede dünya üzerindeki tüm insanlıkta en çok yaygın olan düşünce tarzıdır. İşte bu olay, Hz. Musa aleyhisselamın gönderildiği kavimde somutlaştığı için, yüce Allah bu düşüncenin yanlışlığını Hz. Musa aleyhisselamın dilinden kendisi ile kavmi arasında oluşan diyaloglarla bize bildiriyor. Bizim de o hataya düşmememiz gerektiği özellikle vurgulanıyor.

Bu ayete baktığımız da, onca gerçeği göstermeye rağmen gene de buzağı ya tapınıldı. Özellikle buzağı diyor, hatırlarsanız önceki ayetlerde ineği kesmemiz istenmişti. Burada ise tekrar kesilen inek buzağı olarak doğuyor, sonra buzağıya tapılıyor. Yani terk edilen bedenin zevkleri yeniden doğuyor. Sonra siz zalimlerden oldunuz diyor. Yani kişi hakikatini unutup kendisini et kemik beden sayan nefsin istekleri peşinde koşarsa nefesine zulmeder ve karanlıkta kalır. Öldükten sonra ise, bu karanlığı apaçık görecek ve yaşantısı karanlıkların mekânı olan cehennem olacaktır.

93. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve hani sizden kesin söz almıştık. Ve dağı üzerinize kaldırmıştık. Demiştik ki, size verdiğimiz tüm kuvvetinizle tutunun ve dinleyin. Dediler ki, duyduk ve isyan ettik. Ve mutlak hakikatı perdeleyip görmek istemedikleri için kalplerine buzağı sevgisi içirildi. Onlara deki, eğer iddia ettiğiniz gibi gerçekten iman ehli iseniz, size imanınız bununla ne kötü şey emrediyor.

Ayetlerden hisse almak amacıyla çıktığımız mana yoluna, bizden oluşan isteğimizi Allah inşa ettikçe, çalışmalarımıza devam edeceğiz. Ayete baktığımızda gene de bizi anlatıyor. Sizden Misak aldık diyor rabbimiz. Rabbimiz burada “iz” edatını kullanarak geçmişimize işaret ediyor. Sizden kesin söz almıştık diyor. Yani rabbimiz bizim sahip olduğumuz tüm kuvvelerin bizden zuhur etmesi için bize kesin yetenek vermiştir. İşte verdiği bu yetenek ile bizden söz almıştır. Yani gerekli çalışmalarını yaptığımızda, istenen kuvvelere sahip olup ideal potansiyele kavuşma kudretiyle var olmuşuz. Elimize verilen nimetlerin şükürü eda edildiğinde, yani elimizdeki nimetleri israf etmeden yerli yerinde kullandığımızda, birçok hassayı elde edeceğimiz altyapı bize sunulmuştur. İşte buna işarette sizden misak aldık diyerek bize bu olay hatırlatılıyor.

Allah, bizden seyir etmek istediği tüm manaları açığa çıkaracak gizli gücü, bizimle beraber var etmiştir. Yani dağı üzerimize kaldırmıştır. Buradaki dağ mecazi bir terimdir. Yani siz isteğinizin kadar mana kuvvelerini kendinizde bulun, genede bilin ki üzerinizde dağ gibi manalar mevcuttur. Zaten ona işaret için de Allahu Ekber deriz. Yani idrak potansiyelimiz isteğiğiniz kadar genişlesin, Allah bizden münezzeh ve beridir. Hem buna işaret ederek de başka ayette sakın kibirlenme, çünkü sen ne arzı yırtabilirsin, ne de boyca dağlara yetişebilirsin diyerek inceden inceye uyarır.

Ola bildiğince o dağdan üzerinize akıtın ve dağdaki yolları bulun hem size verdiğimiz kuvvetle tutun ve sahip çıkın. Kendinizi et kemik bedeninin geçici zevkleri altında yok etmeyin. Hem bizi dinleyin ki size bildirdiklerimiz sadece iyiliğinizdir diyor. Sonra biz ne yapıyoruz? Oraya getirdi olayı. İşte ayet, önce olayı anlattı, sonra da bizim tutumumuzu değerlendirdi. Çünkü genelde insanların bakış perspektifi şöyledir; dinledik rabbimizin ayetlerini derler, ama fiiliyatta buzağıya taparak isyan ederler. Yani gene de bildiklerini okurlar.

Yani olay şöyle gerçekleşir. Her tebliğ olunan, gerçekleri dinler başını sallar, anlamış gibi yapar, eyvah eyvah ben ne de hatalıyım der, iman etmiş gibi davranır ama olayı fiiliyata dökmeye gelince ise, menfaati istikametinde davranır. Yani buzağıya tapınır. Yani sözle iman ettik derler ama fiiliyatta ise imanının tersi istikamette amel ederler. Burada bir ironi şeklinde yapılan hata bize sunularak diyor ki; eğer sizin imanınız bu işlediğiniz amelleri size sunuyorsa, sizin imanınız ne de kötüdür. Yani iman ettik diyorsunuz, ama iman ettiğiniz şeyle alakasız olarak yaşıyorsunuz.

Hani su içince o su, kana karışır ve damarlara kadar iner. İşte küfürleriyle buzağıyı damarlarına kadar işlerler. Yani bedensel zevkler uğruna yaşamayı iliklerine kadar hissederler. Hani inanmıştınız, hani artık bakarayı tarif ettin biz öğrendik onu keseceğiz ve bedensel zevklerde tatmin aramayacağız demiştiniz. Az menfaat gözüktüğünde hemen yan çizer ve imanı unuttur da heva ve hevesimizi ön plana çıkarırız. İşte bu durum insanın içine ekilen bir vaziyettir. İşte bu ayet bize bu vaziyetten haber vermektedir. Bu habere binaen kendimize çeki düzen vermemiz istenmektedir. Yoksa sadece tarihi bir olayı anlatır gibi olaya bakarsak, kendimize hiçbir pay çıkarılmadan okuyup geçeriz.

Eğer mümin iseniz! Ki sizler; biz iman ehliyiz diyorsunuz, o zaman bu ne biçim iman? Kötülüğü çirkin şeyleri terk etmeden iman, öyle mi? Yok yok siz gereği gibi imanınızı yaşam alanınıza sokmazsınız diye bize ihtarda bulunur rabbimiz. Bu ayet çok önemli bir ayettir. İnsanların inandığını söylediği hakikatleri yaşamadığından bahseder. Tıpkı günümüz insanını tasvir eder, imanımız kesinlikle yaşam alanımız olmalıdır. Yoksa zarar edenlerden oluruz.

94. AYETLE ÖZE YOLCULUK

De ki, eğer ahiret yurdu tüm insanlar içinde, Allah'ın indinde sadece size ait ise, eğer bu sözünüzde doğru iseniz, o zaman ölümü temenni edin.

Bu ayet ile rabbimiz tüm insanlığa meydan okuyor. Hani her insan sadece kendi yolunu doğru zanneder de o yüzden kimseyi beğenmez. Eğer gerçekten ahiret yurdunu garanti etmişseniz, Allah'ın resullerinin anlatımına iman edip onlar gibi amel etmekten öte, kendi yolunuzu cennete götürür görüyorsanız, o zaman ölümü temenni edin. Madem dünya fani ve et kemik bedeninin kesinlikle öleceğini biliyorsun. Madem ölümün yok olmak olmayıp sonsuzluğa uzanan yolculuğun giriş noktası olduğuna da gönlün evet der. Bunun en büyük kanıtı da, kendini yedi yaşından yetmiş yaşına kadar her an aynı duyguyla varlığını hissedip, et kemik bedeninin yaşlanmasıyla ruhun etkilenmediğini fark edersen ki, sonsuzluğa uzanan bir hayatın varlığını kalbin kabullenir. Madem kendini doğru yolda görürsün, o zaman ölümü temenni et ve sonsuz zevke ermek için ölümü iste. Yok yok ölümü isteyeemez, çünkü gönlü yaşamının gerçekliğini kabul etmez ve ölüme razı değildir. Çünkü bozuk yolda olanın rububiyet merkezi ölümden çekinir. Asla ölmek istemez. Doğru yolda olan ise, ölüme bir özlem duyup durur.

Her insan varlığını rububiyet deryasından aldığı için,

kendisini en doğru yolda bilir. Çünkü rububiyet deryasından akıntısını alıp, kendi rububiyet sahasını oluşturan kişi, kendi yaşam sahasının en mükemmel yaşam alanı olduğunu sanır ve kimseyi beğenmez. En ebleh kişi bile kendi yolunu en mükemmel bilir. Zaten kişi yolunu doğru görmediği anda dönüş yapar. Onun için de İslam, bizden Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize kayıtsız ve şartsız bir teslimiyet ister. Çünkü zaten iman edilen hususları akıl bizzat tespit ederse, yolunun yanlış olduğunu bilir ve yanlışla sapmaz. O zaman da imtihan sırrı kalmaz. Aklın iman hakikatlerine bizzat şahit olması, ancak güneşin batıdan doğmasıyla gerçekleşir. İşte manevi anlamda güneşin batıdan doğmasıyla her insan, iman hakikatlerine bizzat şahit olur.

İşte burada rabbimiz bize diyor ki, sizin içsellikten yansıma ile tutunduğunuz yol doğru değildir. Çünkü nefsiniz et kemik bedende gözünü açtı ve kendisini et kemik beden sandı ki, sen bu beden değilsin. En doğru yol ise, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve selleme nazil ettiğim yoldur ki ona göre iman edin ve kendinizi düzeltin. Hem buradaki meydan okumanın ayrı bir sırrı da, akli dengesi yerinde olan hiç kimse ölümü istemez. Ancak iman ve istikamette olan ölümden korkmaz ve ölümün rabbine rücu olduğunu bilerek gönül rahatlığı ile ölümü bekler.

95. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve elleriyle işleyip önlerinden gönderdikleri amellerinden ötürü, ölümü ebedi olarak asla temenni edemezler. Muhakkak ki Allah, zulmüyle bütünleşenleri bilir.

Bakara süresinden okuduğumuz Kur'an ayetleri bizi anlatmaya devam ediyor. Bu ayette der ki, elinizden çıkıp önünüzden gönderdiğiniz fiiller nedeniyle ebeden ölümü temenni etmezsiniz. Aslında şunu da anımsatmak istiyor, yaptığımız eylemler elimizden çıkan eylemlerin fiiliyata dökülmesi sonucudur. Hani bazıları der ya, insanın elinde irade yok ve insan bir robot gibidir, nasıl ayarlanırsa o şekilde davranır. Hayır öyle değildir, kimse kimseyi programlayamaz. Biz kendi programımızı kendi elimizle yaparız. Elimizden çıkan programa uygun olarak ta Allah bizden inşasını yapar.

İnşa etmek Allah'ın elindedir. İnşa yaratmak demektir. İnşa, hazırlanan malzemeyi üst üste koyup yapıyı ortaya çıkarmak demektir. Ama malzeme üretimini biz, bize verilen ilim, irade ve kudret ile temin ederiz. Biz Allah'ın yeryüzündeki halifesiyiz. Allah'ın seyir âlemine koyduğu melekelerini biz insanlar olarak ta seyir âlemine koyabiliyoruz. Tabi ki çok çok kısıtlı olarak...

Allah'ın kendi ilminde dökümünü seyir etmek istediği mana kuvvelerini, biz Allah'ın hükmü dâhilinde elimizdeki istek kuvvesiyle ortaya koyarken, Allah isteğimizin yönüne göre bizdeki kuvvelerini bir araya getirip inşa eder. Yani hem yapıyı oluşturan hem de varlığı ortaya çıkaran bizzat Allah'tır. İnsanda ise, kendisine tevdi edilen sanal benlikten ötürü, sadece istek ve arzunun vukuu mevzu bahistir. Zaten seyir ettiği tüm oluşumları da, sahip olduğu sanal benliği ile yapmaktadır. Yani insan yaptığı seyri kendi adına yapmakta ve gerekli cezayada kendisi talip olmaktadır. Onun için de kendi istek ve arzularının sunucunu, ya cennet veya

cehennem denilen mekânlarda görecektir. Kendisine de asla zulüm edilmeyecektir. İşte insandan bu seyir edilme özelliğini yaratan bizzat Allah'tır. Dilemiş ve yaratmıştır.

Ayete dikkat edersek der ki, elleriyle yaptıklarından dolayı ölmeyi istemezler. Her ne kadar nefislerini et kemik beden zannedip bir kaç eylemi sahiplenerek yapıyorsa da, gerekli ameli yapmayan kişinin içini bir şey kemirir. İçinde boşluk olur ve ölmek istemez. Çünkü rabbimize verdiğimiz bir misak vardır. O misak ile bire bir uyumlu olmadığımız zaman, içimizdeki kemirinin verdiği huzursuzluk devam eder. Hep arar ama ne aradığını bilmez.

Dini paylaşım olarak ta gelen ilmi, kibri ve inadı dolayısıyla hayat tarzı edinmez. İçten içe üzülerken yaşamını sürdürür. Her ne kadar dışarıdan onu mutlu görsen de, içi kan ağlar. Derdi başından aşkındır. Çünkü Allah'ın zikrine yönelmemiştir. Rabbiyle yaptığı misak yani sözleşme üzerinde durmamıştır. Ve bu ayet, Allah zulmüyle bütünleşen zalimlerin bilir diyerek biter.

Ama dikkat ederseniz B'izzalimin der, yani zalim olan kişi Allah'ın insanda görmek istediği mananın dışındaki manalarla bürünür. İşte o bürünme onu karanlıkta bırakır. Kişiyi karanlıkta bırakan kuvveler de Allah'ın manaları olarak zühur eder. Bizim Allah'a kul olmanın dışında ikinci bir seçeneğimiz yoktur. İstersek, elimizle yani Allah'ın irademizin içeriğine göre bizden inşasını ortaya çıkardığı isteklerimizin sonucu olarak, yaptığımız fiillerle nimete erenlerin kulluğu ile kulluğa bürünürüz. İstersek de aynı vecihle dalalette olanların kulluğu ile kul oluruz. Her hal ve durumda içimizden gelen her isteğin yaratıcısı olarak Allah'ı yanımızda buluruz ve sonucuna da elbette katlarız.

96. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve sen onları hayatı isteyen insanların en hırslısı olarak bulursun. Ve şirk koşanlardan her birisinin ömrünü bin yıl dahi uzatırsak, bu uzun ömür onları azaptan kurtaracak değildir. Kesinlikle Allah, işledikleri amelleri görücüdür.

Bu ayete baktığımızda, bu ayetin de önceki ayetlerle bağlantılı olduğu görülecektir. Hani her şeyi kendinden bilenler derler ya, ben yapıyorum, ben üretiyorum, benim gücüm, benim kuvvetim. Bu da bildiğiniz gibi Yahudilerde bilfiil somut olarak yaşanılır. Dolayısıyla kendilerini üstün kavim olarak görürler.

Aynı zaman da bu özellik, nefsi terbiyeyi yapmayan her insanda da gizli gizli işlemekte olan bir karakterdir. Hatta insanların birçoğu öyle bakar hayata. Ama insanlardan tepki almasın diye içinde gizler. Ve içinde gizleme ile kibri tavan yapar, insanları hor hakir görmeye başlar.

Ayete bakalım, dünyada yaşamakta olan insanların en hırslısı, işte kalben yani gizliden gizliye kendisini üstün görenlerden veya bilfiil somutlaşan kavim olan Yahudilerden her biri bin yıl yaşamak ister. Dünya hiç bitmesin der, çünkü rububiyet hamurundan var olan kişi, kendisini et kemik bedeninde gördüğü için hayatı bu bedene hasretti. Oysaki bu et kemik beden bir binekti ve bunun adı buraktı. Ruh beden de bir binekti, adı refrefti. Esas mesele miraca kavuşmaktı.

İşte bunlar unutulup bedeninin zevkleri arasında nefsi kaybolup gitti. Hatta şirk koşanlar Allah yanı sıra bir ilah var diyenler bile, bunlar kadar dünya yaşamına tapmadı. Çünkü az çok bildiler kendilerini oluşturan aşkın gücü ve kesinlikle anladılar dünyadan ölüp gideceklerini. Ama bedende hapsolan rububiyet alanları dolayısıyla tüm yaşamlarını dünya sendromuna buraya göre ayarladılar. Bu sendrom yani dünyaya bağlı yaşam hastalıkları onları kör ve sağır eyledi. Öylece gözleri

ve kulakları olmasına rağmen hakikate nazar edemediler. Çünkü içsel döngülerini dünyaya göre ayarladılar ve onun için de dünya ötesine uzanamadan mahruumlardan oldular.

Bakın, Yahudilerin yoğunlukta olduğu İsrail denen yerleşkeye, o kadar sıkı fıkı korunuyorlar ki, sanki hayat sadece dünya yaşamından ibaret. Ayrıca kendilerini seçilmiş insanlarmış gibi vehme kaptırıp tüm insanlığa tepeden bakarak, tüm insanlığı kendilerine hizmetkâr olarak görürler. Dinsiz olan müşrikler bile bunlar kadar ölümden korkmaz ve her birine bin yıl ömür verilse de, sonunda ölecekler ve azaptan kaçamayacaklardır.

Aslında bu içsel istek, genelde insanların ekseriyetinde yer alan ayrı bir sendromdur. Dile getirilmese de bireysel alanda nefisini terbiye etmeyen insanların ekseriyeti bu gizli istek ve düşünceyle yaşarlar. Diğer insanlar kendisine hizmet etsin diye nazar ederler. Onun için nefsi terbiyeye başlayanlara, hizmet et ve arın prensi önerilmekte, öylece kişi alıcı konumundan verici konumuna yükseltilmektedir. Zira veren el alan elden üstündür. Öylece bu içsel hastalık kapatılmakta ve nefis ıslah edilmektedir.

Bilelim ki Allah EL Basir olduğu için, insanın yaptığı her ameli kesinlikle görücüdür. Hem B-ima kelimesinin başında B harfi vardır. Yani kulun rabbi olarak kulun yaptığı her amelden rububiyetten gelen yaşam nedeniyle Allah mutlak olarak haberdardır. Allah nimete erenlerin kulluğunu edinmek için bize kolaylık versin.

97. AYETLE ÖZE YOLCULUK

De ki, kim Cebrail'e düşmanlık ederse bilsin ki kesinlikle O, bir hidayet ve iman edenlere müjde olarak, senin kalbinin üzerine, onların ellerindeki doğrulayıcı olarak, Allah'tan izinlendirilmiş bir şekilde nazil olur.

Bu ayet birçok hakikati önümüze seriyor. Melekler istedikleri şeyleri istedikleri kişiye veremezler. Cebrail kendi kafasına göre ne Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize, ne de bir başka peygambere inmiştir. O tümüyle Allah'a boyun eğmiş bir halde vahyi nazil etmektedir. İşte bazı kendini bilmezler Cebrail niye Muhammed'e gitti dediler. Bu konu müşrikler içinde konuşulduğu gibi, birçok sapık mezhep içinde dahi konuşuldu. Örneğin vahiy Ali'ye gelecekti de, Cebrail yolunu şaşırdı, Muhammed'e gitti diye düşündüler. Niye Mekke'nin güçlü ismine değıilde yetim olarak büyüyen kişiye geldi. Bu gibi sözler birçok kişi tarafından sarf edildi. Allah ayetleriyle, insanların kafasında oluşacak her türlü soru işaretinin cevabını, bizzat kendisi vermektedir.

Öyle bir şey söyleyen zaten Allah'dan uzak biridir. O sözü Ancak yolunu kaybetmişler söylerler. İşte ayete baktığımızda sakın ha diyor, Cebrail'e düşman gözüyle bakmayın. Çünkü Cebrail Allah'ın izniyle Muhammed'in kalbine nazil oldu. Burada dikkat edilmesi gereken bir incelik vardır. Rabbin izniyle nazil oldu demez, Allah'ın izniyle nazil oldu der. İşte bu incelikten ötürü Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, insanlık oluşumu hakkındaki her şeyi edindi. Eğer rabbi deseydi, rububiyet makamı ile sınırlı olurdu.

Ayetlere anlam verildiğinde her bir ayetin içeriğinin işaret kapsamında e'fal âlemi ayrı, esma âlemi ayrı, sıfat âlemi ayrı ve zat mertebesi ise ap ayrı anlaşılmalıdır. Çünkü ayetlerde işlenen konu düz mantıkla değil, her bir ayetin konu içeriği

ve işaret alanı, işaret ettiği âlem ve mertebe kapsamında ayrı ayrı ele alınmıştır. Düz mantıkla olaya bakıp, ayetlerin işaret ettiği mana âlemi bilinmeden, her ayetin içeriğine aynı göz ile bakılırsa, birçok hakikatin üzeri örtülecektir. Öylece birçok ayet arasında çelişki varmış gibi bir anlam kargaşası ortaya çıkacaktır.

Zaten onun için de deriz ki, bunlar ile meal anlaşılmaz ve kişi meal ile yetindiğinde, meal ile hüküm verdiğinde bu makamlar ve mertebeleri bir birine karıştırır. Öylece verilmek istenen gerçek mesajın uzağına düşer. Örneğin, Konya'dan İstanbul'a gideceğine, Antalya'ya gider. Her şeyi ters anlar, Kur'anda bir birine zıtlıklar var der, hatta hatta dini imanı dahi terk eden mealzedeler bile türer. Kur'anın inceliklerini tam anlamak için, öncelikle dinde fakih olmak gerekir.

İşte ayete baktığımızda, Cebrail'in Allah'ın izniyle indiğini söyler ve hakikati bu kavramla bize anlatır. İnen vahiy elimizdekini tasdik edicidir. Yani bizim sahip olduğumuz her şeyin Allah'tan geldiğini tasdik eder. Allah yanı sıra birinden bir şeyin ulaşmasının muhal olduğunu anımsatır. İman edenler için de hidayet yani doğru yolu bildiricidir. Kişinin arınması için gerekli yolu öğretir ama iman etmeyene ise, hiç bir şey vermez.

Örneğin adam misyonerdir, insanları hak yoldan saptırmayı amaç edinmiştir. Onun için de ayetleri kendi alanında kullanmak için defalarca Kur'anı okur, hatta ezberler de, adeta hafız olur, ama iman etmediği için tüm Kur'anı okumuş olmasına rağmen, Kur'an ona hidayet rehberi olmaz. Zira kişi inandığı için kilitlidir ve hakikatleri asla göremez. Ayrıca kişi inandığı şeyi hayatına aktarır, inanılmayan bir unsur hayatın parçası olamaz. Hem bu nazil olan Kur'an, iman edip kendisini ıslah edeni müjdeler. Dünya ve ahiret mutluluğunu ona vad eder. İşte bu müjdeye erenler, iki cihanda mutlu olurlar. Gayrı kişiler bedbaht olup sonsuz azaba duçar olacaklardır.

98. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Kim Allah'a, Allah'ın meleklerine, Allah'ın rasullerine. Cebraîl'e ve Mikail'e düşman olursa, bilsin ki muhakkak ki Allah, kâfir olanların düşmanıdır.

Allah ayetlerde bize hakikatimizi sunmaya devam ediyor. Öncelikle şunu diyelim; kişi bilmediği şeyin veya içeriğini bilmediği düşüncenin düşmanıdır. Ama içerik net olarak anlaşılrsa, birçok kapının açıldığını müşahede eder. Ayete baktığımızda kim ki düşman olursa "lillahi"ye diyor. Yani kişiyi Allah'a ulaştıracak ve Allah ile buluşturacak amellere düşmanlık ederler. Allah ismiyle bize tanıtılan bilinmediği için, bu düşmanlık yapılır. Kişi içeriğini bilse ve kendi nefsini tanısa, düşmanlık değil aksine ulaşmak için gece gündüz çalışır.

O yüzden Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz kendisine karşı kullanılan dirence ve yapılan işkencelere karşı, ya rabbi bilmiyorlar bilseler yapmazlardı şeklinde Allah'a yalvarıyor ve azabın inmemesi için dua ediyordu. Belki uyanırlar, belki anarlar diye defalarca hakaret eden kişilerin kapısına tekrar tekrar giderdi.

Evet, kim "lillahi"ye aduv ise, hem Allah'ın meleklerine düşman ise, olayın farkında değildir. Çünkü Allah'ı ve Allah'ın meleklerinin ne olduğunu bilen düşmanlık edemez. Kim ki zannında şekillendirdiği ve düşman kesildiği hayalindeki Allah'a, meleklerine, Cebraîl'e ve Mikail'e düşmanlık beslerse, kesinlikle bilsin ki, özünün hakikatini teşkil eden kendi öz kuvvelerini inkâr ettiğinden, derunundaki kuvveler saklı kalır. Derununda saklı kaldığı için de, özündeki o muhteşem güzellikler ona perdelenir ve ulaşamaz olur. Çünkü inkâr eden mahrum olmuştur.

Özündeki sonsuz güzellikler perdelenip ulaşılamaz olduğunda, kişi kâfir olarak kalır. Allah'ın kâfirlere düşman olduğunu bilsinler, çünkü Allah'ın kuvveleri onlarda örtülü

kalmış ve kişi o kuvvelere ulaşamaz olmuştur. Artık kalbine meleki ilham yerine nari/şeytani ilhamlar akar. Helal rızık kapısını edinmek yerine, harama tevessül eder ve böylece Allah'a uzak düşer. Yani kendi varlığını oluşturan Allah'ın sonsuz ve sınırsız manalarından nemalanıp güzelliklerine güzellik katmak yerine, sanal beniliğindeki sınırlı kuvvelere mahkûm olur ki, et kemik bedeninin ölümü ile açığa çıkardığı sınırlı kuvveler de ondan alınır. Öylece sonsuz azaba duçar kalır. İşte en büyük kayıp budur.

99. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve and olsun ki senin üzerine açıklayıcı ayetler nazil ettik. Bu ayetleri ancak, günaha ısrar edip mutlak hakikatı örtenler görmemezlikten gelirler.

Allah bizi yarattı deriz de, Allah'ın yaratımı olan kendimizi ne kadar seyir ederiz. Biz nazil ettik üzerinize der rabbimiz. Her bir ayet özelde Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizi, genel de ise birebir her birimizi muhatap alır. Ayet delil demektir. Bizim rabbimizin var olduğunun apaçık delili, bizim muhteşem bir güzellikle var olmamızdır. Hem içinde yaşadığımız doğayla birebir uyumlu olduğumuzdur.

Vücudumuzun muazzam yapısından tutun uyumlu olduğumuz doğaya kadar, her biri birer ayettir. Hem Allah'a muhtaç, hem de onunla kaim olduğumuzun delilleri her taraftan bize sunulmaktadır. Az tefekkür ettiğimizde, üzerimize sunulan nimetlerin farkındalığına ereriz. Örneğin; nefes alıp veririz hava ciğerimizle uyumludur. Su içeriz, su bedenimizle uyumludur. Elma yeriz, elma damak tadımıza uygundur. Güneş açılır onun ışığı gözümüzle uyumludur. Diş, mide ve barsak tümü bir birbirleriyle uyumludur. Beyin kalp ve tüm organlar bir biriyle uyumludur. Akıl ve iman bir biriyle uyumlu olan bir düzeni haykırmaktadır.

Allah'ın ayetlerini, yani Allah'ın bizi var ediş düzenini böylece tefekkür edip üzerinde düşünürsek, Kur'an ayetlerini kendi yaşamımızda seyir etmeye başlarız. Kur'andaki her bir ayetin bizimle uyumlu olduğunu görüp, git gide Allah'a yaklaşırız. Zaten inkâr edenler ancak fasıklardır der ayeti kerime. Çünkü fasık var olan düzenin aksine et kemik bedenin heveslerine yönelen kişinin hayat felsefesi demektir. Helal haram demeden anlık konjonktür neyi gerektiriyorsa hiç fren yapmadan heva ve hevesine tabi olmandır.

Heva ve hevesine tabi olan kişiler, Allah'ın ayetlerini inkâr ederler. Çünkü inkâr etmezse uyacak, bu da kendisini et kemik zanneden nefsinin isteğinin aksi doğrultusunda olacaktır. Bu uyum onu zevkinden alıkoyacaktır. Onun için bedensel zevklerimize ters gelse de Allah'ın ayetlerini Allah'ın ayeti olan varlığımız üzerinde uygulayalım ve kurtulanlardan olalım.

100. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Her ne zaman ki bir söz üzerine sözleştiklerinde, her defasında içlerinden bir grup onu bozmadılar mı? Zaten onlardan çoğu iman etmemişlerdir.

Rabbimiz olan Allah'a vermiş olduğumuz söz ile secdeye varışımız, bizim üzerine doğduğumuz ve öyle olduğumuz karakterlerin dile gelişinden başka bir şey değildir. Ayete baktığımızda fasıklar yani et kemik beden zevkleri ile zevklenip mananın güzelliklerini arka plana atanlar verdikleri sözü yutarlar. Zaten insanların büyük çoğunluğu kendisini et kemik beden sanır ve öylece tüm yaşamını planlar.

Allah'ı iç veya dış olmaksızın kendilerinin haricinde bir yapı zanner ve böylece bedensel tatmin peşinde koşturup dururlar. Biz Allah'ın ne içinde ne de dışındayız. İç ve dış prensipler bizim içinde olduğumuz dünyanın ve maddenin kalıntılarıdır. Maddenin kalıntıları ve dünyevi kavramlarla Allah'la bizim aramızdaki irtibat asla anlaşılabilir.

Fena veya beka derken gözümüz yok olan veya hep var olan bir şeyler arar durur. Bunlar dünyevi kavramlardır. Allah'ı iyice bilmek için dünyevi kavramlar bizim en büyük perdemizdir. Onun için zikir ile beraber tefekkür şarttır. Bu tefekkür bizim kavramlarla bilmemiz muhal olan hasletleri kalbimize doğurur. Tefekkürün doğuşu için zikir şarttır. Zikir olmadan tefekkür kalbe doğmaz.

İşte fasık olmamak için, yani bedensel dürtülere esir düşmemek için kendimizi iyice tanımalı veya kendisini iyice tanıyan bir bileni ve hakikatini görüp yaşayanı dinlemeli, öylece gereken amelleri işlemeliyiz. Kendi var oluşumuzun hakikatı ve öz cevheri olan Allah'ın doksan dokuz esma musemması ile bizi var ettiği oluşumu hissetmek için, onun boyası ile boyanmamız ve irademizi canlı tutmamız gerekir.

Ayetin sonuna baktığımızda insanların ekserisi sözlerini tutmaz, sözlerinde durmaz ve iman etmezler diye olayın hakikatini bizim önümüze koyar. Evet, iman ve teslimiyet ile yönelim ve çalışmamız ölüm yani yakın gelene kadar devam etmelidir.

101. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve ne zaman ki onlarla beraber olanı tasdik edici bir rasul Allah'ın indinden onlara geldi, kendilerine kitap verilenlerden bir kısmı, sanki bilmiyorlarmış gibi, Allah'ın kitabını omuzlarının arkasına attılar.

Yüce rabbimiz bizi, kendisini bilecek kuvve ile var etti. Ama biz, gözümüzü et kemik bedende açtığımız için, et kemik bedeninin zevk ve kaygıları çevresel bilgi akıntılarını ile birlikte etrafımızı adeta bir kabir gibi sardı. Bizim ile melekût arasına serilen nari katman, çoğu defa bizleri hakikati görmekten uzaklaştırıp derin bir uykuya yatırdı. Aklımızı örterek bizi melekûta uzanıp ötesine geçmekten mahrum eyledi.

Sonra aklını kullanıp Allah'ın sünnetini yani düzenini çözmeye çalışanlar oldu. Ben neyim, kimim, dünyada hedefim ne diye birçok seziye ulaşıldı. Zaten piyasaya baktığımızda, dini kitap yanı sıra yüzlerce eser kâfir dediğimiz şahıslar tarafından yazıldı. Elbette onlar da Allah'ın sünnetini ihtiva eden bilgi kaynağından bazı hakikatlere ulaştılar. Ama akıl her şeyi çözemediği için, Allah kuluna acıdı. Kullarına ruhül kudus ile desteklediği kişileri muvazzaf eyledi. Yüz yirmi dört bin kişiye peygamberlik verilerek nüzul ile ilim akıtıldı. İnsanlığa direk kaynaktan bilgi sunuldu.

Şimdi ayete bakalım; ne zaman ki Allah, beraberlerindeki tasdikleyici olarak indinden bir rasulunu, insanlığın içine gönderdi, dediklerini umursamadılar ve arkalarına attılar. Burası çok önemli kısımdır. Çünkü ehli kitap derken çoğu kişi Hristiyan veya Yahudilere işaret ediyor zanneder. Hâlbuki Kur'an, Hristiyan ve Yahudiler için der ki, onlar müşrik ve kâfirdirler. Demek ehli kitap bunlar değillerdir. Ehli kitap, Allah'ın sünnetini yani düzenini akıl ve izan ile anlamaya çalışan tarafsız bilim insanıdır. Bunların içinde,

başka birçok inanca sahip insanlar olduğu gibi, elbette ki, Yahudi ve Hristiyanlar da vardır. Ama tek muhatap Yahudi ve Hristiyanlar değildir.

İşte esas ehli kitap; araştırır, Allah'ın sünnetini yani düzenini çözmeye çalışır, her hangi bir tarafı tutmadan objektif olarak olayı değerlendirir. İşte ayette der ki, ne zaman ki, ellerindeki tasdik edici olarak Allah'ın indinden bir rasul geldi ve ulaştıkları gerçekleri en güzel şekilde bildirdi, hem de onların ne olduklarını bilmedikleri gerçekleri anlattı.

İşte o zaman çoğu bilim insanı sahip oldukları inat nedeniyle Allah rasulünün indirdiğini arkalarına attılar veya görmemezlikten geldiler. Sanki o kitapta anlatılan gerçekleri bilmiyorlarmış gibi. Hâlbuki Kur'andaki gerçeklerin kesinlikle doğru olduğunu onlarda biliyordu. Kur'anın anlattığı hakikatler akıl ve mantığın ulaştığı en son noktadan da öte, yaratılan düzenin değişmez hakikatleridir. Bunu objektif olarak okuyan kişiler olayı fark ettikleri halde, inat edip inkârlarında devam ederek mahrumlardan olurlar.

102. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Süleymanın mülkü üzerinde şeytanın uydurduğu şeylere tabi oldular. Süleyman mutlak hakikatı örtmedi ama şeytanlar mutlak hakikatı örttiler. Babildeki iki melek olan Harut ve Maruta indirilen şey ile insanlara sihri öğrettiler. Harut ve Marut, kesinlikle biz sizin için fitneyiz sakın mutlak hakikatı örtmeyin demedikçe onlara bir şey öğretmezlerdi. Fakat bu ikisinden kişi ile eşinin arasını ayıracak şeyleri öğreniyorlardı. Allah'ın izni olmadan, onlardan öğrendikleriyle herhangi birine bir zarar verecek değillerdir. Onlardan fayda verecek şeyler yerine, zarar görecekları şeyleri öğreniyorlardı. Ve yemin olsun ki, satın aldıkları ile ahirette onlara bir şey verilmeyeceğini gayet iyi biliyorlardı. Keşke bilselerdi karşılığında nefislerini sattıkları şey ne kötü bir şeydi.

Can alıcı ayete geldik. Allah'ın Nuru nurumuz olsun. Hayatımız hay olan rabbimizin hay sıfatıyla her zaman diri olsun ve her anımıza hamd olsun. Birçok ayeti kerimeyi nefsimize dönük olarak işledik. Ayetlerden bize hangi hasılatın çıkabileceği üzerinde durduk. Bu ayette geçen kavramları da gene nefsimiz üzerinde inceleyeceğiz. Öncelikle belirtelim ki, bu işlediğimiz ayetlerin manaları bununla sınırlanmayacak kadar derindir. Tefsirlerde bildirilen beyanatlar elbette ki birçok hakikati dillendirir. Burada yazacağımız olaylar ile ilgili kalkıp tüm mana budur, diğer kitaplarda anlatılanlar artık beni ilgilendirmiyor hususunu sakın demeyelim. Bunu böylece belirttikten sonra ayete bakalım.

Makamlar olayı göz önüne alındığında, Hz. Süleyman aleyhisselama, Allah'ın mülkünde dilediği tasarrufu ortaya çıkarabilecek insanlık makamının kendisine tevdi edildiğini görürüz. Allah ona mülk üzerinde melek, cin, insan, hayvan, bitki ve her varlık üzerinde mutlak tasarruf edebilme makamını tanıttı. Tanıtmak olayını bir örnek ile şöyle izah

edebiliriz. Yeni bir donanım bilgisayara alındığında, önce bilgisayara tanıtılır. Örneğin yeni bir yazıcı aldığımızda, öncelikle driverini yüklemek gerekir. Bunu belirttikten sonra anlatıma devam edelim.

Bakara süresinin başından şimdiye dek işlediğimiz ayetlerde insanın oluşumunu, arınışını ve olması gerektiği hüviyeti anlattıktan sonra, şimdi de insandaki iç hasletlerini bize anlatıyor. Yapabileceği donanımlarını aktarıyor. Bunu da o makamlara yetenekli kişileri yerleştirip o makamlar üzerinden tüm insanlığın önü açılıyor. Örneğin Hz. Hızır aleyhisselama duaya ulaşım makamı olan hızriyet makamı verildiği gibi Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize de, şefaath makamı da olan mahmud makamı tevdi edilmiştir. Kişideki özel kuvveleri harekete geçirme kuvvesi olan makama da süleymaniyyet diye biliriz. İşte bu makamın asıl sahibi, Hz. Süleyman aleyhisselam olmuştur.

Şimdi ayete bakalım, şeytan mülk üzerinde insanın tasarrufunu kısıtlayıp engellemek için veya süflü diyebileceğimiz yönere yönlendirmek için insana her türlü vesveseyi verir. İsterse dışarıdan telkin etsin, isterse insanın kanının dolaştığı yerlerde dolaşıp içeriden vesvese versin, şeytanın insana yaptığı bir vesveseden öte değildir. Eğer kişi iradesine sahip çıkar da onun fısıldadığının vesveseden öte bir şey olmadığını fark ederse, git işine ben yoluma bakarım, senin hiçbir vesvese ve ilhamın beni ilgilendirmez derse, o anda gelen vesvese orada söner gider. Öylece kişi kulluğu yolunda yürümeye devam eder. Ama vesveseye kapılıp zihninde büyütürse, etkisinde kalır.

İşte Hz. Süleyman aleyhisselam, insanlara Allah'ın mülkünde nasıl tasarruf sahibi olacaklarını bildirdi. Ona iman edenler ise, Allah'ın mülkünde elde ettikleri üst ilimleri zühur etmeye başladılar. Allah'ın mülkündeki tüm incelikleri

ve üzerinde tasarruf edebilme özelliklerini sunan Hz. Süleyman aleyhisselamın anlatımı üzerine, şeytanlar boş durmadılar. Çünkü onlar illaki burunlarını insanların işine sokup, onları iyi işlerden uzaklaştırmak için gerekli vesveseyi vereceklerdir. Çünkü işleri o ve onlar insanlar için imtihan aracıdır. Başladılar insanlara Hz. Süleyman aleyhisselamın öğrettiği hakikatlerden, insanlar için zarar oluşturacak şekilde telkin etmeye ve akıllarını kötülük yoluna çelmeye. Öylece insanları hak yolundan ayırmayı başardılar. Çünkü insanın nefsi islah olmadıkça kötülüğü emreder. Böylece kötülüğe meyyal olan nefis, kolayca kötülüğe kayıp gider.

İnsanların gözünde uçup kaçan diye tabir ettiğimiz boş kuruntuları büyük bir makammış gibi göstererek, gereksiz şeylerin peşine düşürdüler. Sonra Harut ve Marut isimli iki melek! Nedir bu Harut ve Marut? Kabre girince Münker ve Nekir bize gelir de soru sorar. Şimdi ne alaka diyeceksiniz, aslında çok alaka. Niye bir melek değil de iki melek? Nasıl ki Münker ve Nekir amelimizin cinsine göre bize gözüküyor ise, işte Harut ve Marut'ta aslında bizdeki kuvvelerin zuhur hakikatlerine verilen isimlerdir. Bizdeki iki özelliği anlatır. Birisi pozitif yönelimimizi, diğeri ise negatif yönelimimizi temsil eder.

Burada özellikle anlatılan olay, Bi-babile olayıdır. Zira babil Allah'ın evi anlamına gelir. Nasıl ki Kâbe'ye Allah'ın evi diyorsak, babil demekte Allah'ın evi anlamına gelir. Harut ve Marut'un babilde nazil olan iki melek olduğunu söyler. Kalb Allah'ın evi olarak tabir ediliyorsa, demek ki daha önce bu iki melek insanlığın kalbine inmeyen iki hasletti. Çünkü insanlığın tekâmülüne bağlı olarak melekeleri melekleşti ve varlık âleminde yerini aldı. Hz. Âdem aleyhisselam ile hilafet insanlığa verilmişse de, insanlığın olağan üstü hasletleri zuhur etme ilmi, Hz. Süleyman aleyhisselam ile insanlığı buldu. İşte olağan üstü hasletlerin kişiden ortaya çıkma

işlemi, Hz. Süleyman aleyhisselam ile insanlığın babiline yani bilincine yani kalbine nazil oldu. Açığa çıkışı ise, Hz. Süleyman aleyhisselam tarafından yapılan donanımın tanıtımı ile gerçekleşti.

Harut ve Marut'un bizzat Hz. Süleyman aleyhisselam zamanında suretleşip insanlara gerekli talimatları yaptıkları olayı ise fil hakikat doğrudur. Zira insanlıktaki Harut ve Marut özellikleri bizzat şekillenerek o zaman yaşayan insanlara gerekli ilmi donanımı aktarmışlardır. Daha sonra insanlar bunun farkına varmışlardır. Aynı olay kıyamete dek insanlığa açılmıştır. Yoksa ayet ne diye onları yani eski devirlerde olup biten bir olayı hikâye olsun diye bize anlatsın. Babilde iki melek üzerinden kişiye faydalı ve zararlı olan hususlar, Allah'ın sonsuz ve sınırsız olan melekûtundan, insana bu melekûtтан tümünü zahir etme özelliğine sahip olduğu prensibi öğretili.

Ama şeytan boş durmaz. İnsanı o ulvi yeteneklerinden yoksun etmek için saptırıcı vesveseler verir. Öylece iyi hasletleri zuhur etmek yerine, kötü ve fena sıfatlara bürünmesini telkin eder. Allah'ın süleymaniyet makamı üzerinden Hz. Süleyman aleyhi selama tasarrufunu verdiği düzeninden bizler de aynı şekilde tasarrufta bulunabiliriz. Tasarrufumuz ise, Harut ve Marut isimli melekelerimiz üzerinden bize sunulur. Bize sunulan güzelliklerin zuhurunu yapabileceğimiz hususlardan mahrum kalmamız için veya sunulan özellikleri kötü yönde kullanmamız için, şeytan bize sürekli vesvese verir. Biz de şeytanın tatlı gösterdiği kötülöklere dalarak, kötü şeylerin zuhuratını yaparız. Hâlbuki kendimizdeki sonsuzluğa uzanan kuvveleri zuhur etme yeteneğimizi kullanırsak, Hz. Süleyman aleyhisselamın mülkte yaptığı tasarrufun aynısını zuhur etme imkânına ulaşırız.

Günümüzde gizli ilimler diye servis edilen, aslında her birimizin yapabileceği hususları, Hz. Süleyman aleyhisselam

tüm çıplaklığı ile insanlığa açtı. Sonra insanlara sakın ha sihir olaylarını yapmayın, karı koca arasını ayırmayın, yeryüzünü ifsat etmeyin diye de insanlığa ihtarda bulundu. Ama Harut ve Marut diye isimlenen insanın hakikatinden fiiline indirgenen tüm oluşlarda, insanlar o müthiş ilmî iyilik ve güzellik yolunda bir dünya yaşamı sergilemek yerine, şeytanın verdiği vesvese ile küfre götürecektir şekilde kullandılar.

O zamana kadar, yani Hz. Süleyman aleyhi selama kadar gizli ilimler dediğimiz insanın olağanüstü halleri ve haletlerini zuhur etmeleri için, gerekli olan Harut ve Marut isimli melekelerimiz faal olmamıştı. Yani Allah'ın mülkündeki o hakikatler, insanlık ile paylaşılmamıştı. İşte Hz. Süleyman aleyhisselama saltanat verildiğinde, o deruni ilim de Harut ve Marut üzerinden insanlığa takdim edildi. İnsanlar o deruni ilmî de şeytani yolda kullandılar. Sihir yapmaya başladılar ve küfre düştüler.

Şunu da unutmayalım ki, sihir ve türevleri ile insanlar üzerinde zarar da ancak Allah'ın izniyledir. Allah'ın izni derken gözümüz gene göklerde oturan koca koca bir ilaha dönmeyin. Allah'ın izni derken bizde var olan esma bileşkemizin birleşik hali uygun ise sihir dokunur. O yüzden kendi bileşkemizi yani içsel dünyamızı sihrin veya şeytaniyetin bize zarar vermeyeceği şekilde tasarımlamak zorundayız. Her sabah üç felak ile üç nas okuyup elimize üfürüp vücudumuza sıvazlamalıyız ve kendimize üfürmeliyiz. Akşam da aynen öyle yapmalıyız. Böylece rububiyet alanımız bir kalkan oluşturur ve dışarıdan gelebilecek sihir ve nazara karşı bizi korumaya alır. Rububiyet alanının da yegâne sahibi Allah'tır. İşte kişi, rububiyet alanı korumasını yaparsa, Allah kişiyi her türlü dışsal etkiden korumaya alır. Zira Hz. Süleyman aleyhisselamın öğrettiği manevi ilimleri şeytaniyette kullanan birçok insan mevcuttur.

Harut ve Marut üzerinden insana tevdi edilen o müthiş ilmî şeytaniyette kullanan kişi imanını yitirir. Burada Allah yemin eder ve der ki, kim Süleymanın mülkünde Harut ve Marut isimli melekelerimiz üzerinden insanlara sihir, büyü ederse veya kötülük işlerse, insanlar arasında fitne fesat oluşturacak eylemlerde bulunursa, ona ahirette hiçbir nasip yoktur. Ufacık bir dünyevi bedeli sonsuz hayata tercih eder. Ama ne yazık ki o günden bu güne o müthiş süleymaniyet ilmini iyilik meleşimizi dillendiren Harut üzerinden değil de, bize ruhi yaşamımızda zarar verebilecek meleşimiz olan Marut üzerinden şeytanın bizi dürtmesiyle içsel kuvvelerimizi yönlendirmek, bize daha cazip gelir. İnsanların büyük çoğunluğu iyilik yerine kötülüğü seçer. Çünkü insanların ekseriyetinde nefsi terbiye olmadığı için, şeytanın vesvesesi ağır basar ve aldanır. Allah bize hakikate götürücü ilmîni sevdirdin, faydasız ilimden bizi uzak eylesin.

103. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve eğer muhakkik ki, onlar iman edip takva yolunu tutsalardı, Allah'ın indinden alacakları karşılık daha hayırlı olurdu. Keşke bunu bilselerdi...

İman etmek ve korunup takva ehli olmak diye başlıyor ayet. İman ediniz diye içinde tabir geçen her ayetin akabinde ameli salih veya yerine göre korunmak gibi kavramlarla imanın içinin doldurulması gerektiği, hem iman kavramının hayali bir lafız olmadığı bize idrak ettirilmek istenmiştir. Çünkü amelsiz bir şekilde sadece ben iman ettim demekle, kişi gerekli hâsılatı elde edemez. Ufak bir çalkantı ile var olduğunu zannettiği imanı gider de kendisini hala imanlı sanır. Bu ayeti önceki ayetle beraber anlamak zorundayız. Çünkü bu ayet bir önceki ayeti tamamlar.

İşte bu ayette, bize önceki ayete dair anlatılan hususlara iman etmenin gerekliliği üzerinde şiddetle durmuş, eğer iman etselerdi ve korunsalardı, Allah tarafından verilen mükâfat daha hayırlı olurdu diyerek bize en büyük ihtarını yapmıştır. Dünyevi çıkar uğruna dünyada fitneye sebep olacak şekilde manevi ilmi kullanmanın kişiye yaşatacağı acıklı sonucu akıl idrak edemez. Onun için de ancak kişi, iman ile kendisine haber verilen hakikatlerin terki sonucu kayıp edeceği hakikatleri bilir ve kendisini şeytanın yönlendirmelerine karşı korumaya alarak dünyayı ahirete tercih etmez. Rabbinin çizgisinin dışına çıkmadan sonsuz yolculuğuna gönül hoşluğu ile revan olur.

Önceki ayette, insanın hakikatinin manevi gücüne değindi ve özümüzde var olan manevi gücün çıkış melekelerini haber etti. Yüce rabbimizin bize sunduğu manevi gücü sadece hayır yolunda kullanmamızı istedi. Manevi gücü kullanıp yeryüzünde bozgunculuk etmeyin dedi. Ama şeytan bozgunculuğu güzel ve tatlı gösterdi. Ufacık bir dünyevi çıkar

uğruna yapılmayan kötölük kalmadı. İşte Allah der ki; eğer iman edip kendinizi kötüye götüren yollardan korusaydınız ve şeytanın sizi yönlendirmelerine uymasaydınız, bu sizin için çok daha iyi olurdu. Çünkü birkaç günlük dünyevi çıkar uğruna sonsuz âlemi elinizden kaçırdınız. İşte insan, şeytana uyarak dünyevi birkaç çıkar uğruna sonsuz hayatta elinden kaçırdığı güzellikleri bilseydi, böyle büyük bir hataya düşmezdi.

104. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ey iman edenler bizi güt demeyin, ama bizi gözet deyin ve dinleyin. Ve kâfirler için acıklı bir azap vardır.

Bu ayet, bizim mihenk taşlarımızdan temele konulan bir ana taşdır. Düşünce sistemimizi oluşturan ana konulardan biridir. Bu ayetteki ihtara iman ederek ve gereğini yaşayarak güdülmekten kurtuluyoruz. Şöyle ki, hiçbir insanın başka bir insanın güdümünde olamayacağı, her insanın bağımsız ve hür olduğu, kimsenin kimseyi gütmeye asla hakkı olmadığını söyler. Bu kişi eğer Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz de olsa bu durum değişmez. Çünkü her birimiz özgür ve bağımsız birer varlığız. Her birimiz amelinin karşılığını eksiksiz alacaktır. Her birimiz bireysel olarak Allah'a kuluz. Kimse kimse üzerinde zorlayıcı değildir. Kimse kimsenin çobanı değildir.

Bazı kişiler Rasûlullah Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize çoban gözüyle baktılar. Hatta hatta bazı kâfirler Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize dil uzatmak ve küçük göstermek adına, sahabeleri güdülen Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize de güden dediler, bunun üzerine Allah'tan bu uyarı ayeti geldi.

Ey iman edenler ona çobanım ve bizi güdün demeyin. Aksine, ey Allah'ın resulü bana yürüyeceğim yolu tarif et, ben senin tarifine uygun yürüyeyim. Beni gözetle, bir yerde hatam varsa bana hatamı söyle. Öylece kendimi düzelteyim. Yoluma doğru, düzgün, bağımsız ve hür bir kul olarak devam edeyim. Hem siz Rasûlullaha gözetmen olarak baktığınızda onu dinleyin der rabbimiz. Onun size ilettiği her sözünün bizzat hakikat olduğunu bilin. Hem Allah resulünü dinlemeyip küfründe bocalayan kişilerin acı verecek bir azaba duçar olacaklarını bilin.

105. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Kitap ehlinde ve müşriklerden olanlar, sizin üzerinize rabbinizden bir hayrın inmesini istemezler. Oysaki Allah, inşa edene rahmetiyle hayrın inmesini tahsis eder. Muhakkak ki Allah, büyük fazilet sahibidir.

Allah'ın kelamı yol göstericimiz olsun. Hakikat yolu tek yolumuz olsun. Bu ayette yüce rabbimiz şöyle buyuruyor; Müşrikler ve kitap ehli olanlar rabbinizden size bir hayrın nazil olmasını istemezler. Demek ki bizim için hayır olan ilim rabbimizden üzerimize nazil olur da, olayın hakikatine iman etmeyip iman edenlere nazil olan hususları bilmeyenler ise, bunu kıskanmaya başlarlar. Bunlar nasıl erdiler bu güzelliklere diye? Acaba Allah kendisine torpil mi yaptı veya ayrıcalıklı mı yaratıldı da bu hakikatleri öğrendi? Niye ona, niye bana değil diye vesveseler, iman ehli olmayan kitap ehli ile müşriklere bol bol gelir. İman ehlinin eriştikleri fazlı ve keremi bir türlü hazmedemezler.

Ayetin diğer bölümü ise, hayrın inme sebebini açıklıyor ve diyor ki, Allah rahmetini kendisinde gerekli olan terbiyeyi inşa edenlere has eder. Şimdi burası işi anlamanın sır noktasıdır. Birçok meal burayı yanlış çevirmiştir. Dikkat edersek ayette yeşau demiş, yuradu dememiştir. Allah irade ettiğine rahmetini has eder deseydi, o zaman dünyada var oluş amacımız olmazdı. Cebriye mezhebinin söylentileri geçerli olurdu. Öylece dünya bir tiyatro olurdu. Bu da Allah'ın şanına yakışmazdı. Kıyamet günü Allah'a sitemde bulunur ve derdik ki, sen vermedin ki ben de iman edeyim ve güzellikler benim de olsun. Niye azaba atarsın? Diyerek bir nevi haklılığımızı dile getirecektik.

Oysaki ayete baktığımızda Allah, rahmetini inşa edene verir. Hemen öncesi ise, rububiyetten bahseder. Yani kişiye verilen ilim, irade ve kudret ile kişi kendi rububiyet alanında

gerekli düzenlemeyi kendisine nazil olan kitap doğrultusunda yaparsa, onun yapısı değişir ve Allah'ın rahmetini üzerine çeker duruma gelir. Dolayısıyla kim yapısını inşa ederse, işte ona Allah'ın rahmeti has olur. Allah sonsuz rahmet sahibidir. Hem Allah büyük fazl sahibidir. Biz yeter ki ilk adımı atalım. Yeter ki bize verilen ilim, irade ve kudreti istenilen şekilde yöneltelim. Allah yaptığımızdan kat kat fazlasıyla lütufta bulunacaktır. İşte kendi iç âlemlerine vakıf olup gerekli düzenlemeyi yapan kişiler, müşrikler ve ehli kitap tarafından kısıpaca alınır ve onlardan hoşlanmazlar. Hâlbuki olay, dışarıdan bir adam kayırma suretiyle değil, kişinin kendi çabası sonucu Allah'ın ona indinden rahmet kapısını açmasıyla gerçekleşir.

106. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Yerine daha hayırlısını veya benzerini getirmediğe, hiçbir ayetimizi yürürlükten kaldırmaz veya unutturmayız. Kesinlikle Allah'ın her şeye kadir olduğunu bilmez misin?

Hakkın rahmeti bizleri kuşatsın ki Allahın her hükmüne uyum içinde olmamız kolaylaşsın. Allah bir düzen yaratmıştır. Bu düzende değişmez esaslar var etmiştir. Bu esaslar sonsuza dek devam edecektir. Ama Allah faili muhtar olduğu için, hem tüm hüküm onun elinde olduğu için üstelik sonsuz ve sınırsız rububiyet sahibi olduğu için, istediği zaman istediği şekilde istediği değişikliği yapabilir. Hz. Âdem aleyhisselamdan Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize kadar birçok defa yeni peygamberler gönderdi. Yeni peygamberlerin gönderim amaçlarından biri de, Allah'ın kendi mülkünde, insanı ilgilendiren kısmında yaptığı değişikliği sunmak içindi. Çünkü yapılan değişikliğe göre hareket edilmediğinde, zarar görecekti. Kıyamet günü, ya rabbi neden haber etmedin? Diyecekti.

Hz. Âdem aleyhisselama on sahife şeklinde kitaplar geldi. Hz. Âdem aleyhisselam, dünyada yaklaşık bin yıl yaşadı hem peygamberlik yaptı. O zaman tahmini ve takribi olarak yüz yılda bir yeni bir sahife olarak isimlendirilen yeni bir kitap aldı. Yeni inen her sahife, önceki kitapta olup değiştirdiği hususlarla alakalıydı. İnsanın yeryüzünde tekâmülü ve yeryüzüne adaptesi hızla artarak gelişti. Çünkü insan Allah'ın yeryüzündeki halifesi olarak yaratıldığı için, Allah adıyla uğraş verip birçok yeniliğe imza attı.

Daha önceki kurallarda, insanlığın gelişimi, değişimi ve nüfusun artması sonucu, yüce rabbimiz nazil ettiği kurallarında da değişiklik yaptı. Çünkü Allah, yarattığı düzeninin değişiminde yegâne hüküm sahibidir. İsteddiği değişimi istediği an yapabilir. Her yaptığı yenilik karşısında ise, insanın

yaratılan düzenine uygun bir şekilde senkronizesinin oluşumu için, nasıl davranması gerektiğini, hayatta olan peygamberleriyle veya yeni yeni gönderdiği peygamberlerle insanlığa bildirdi. İşte bu ayet bu hususu dile getiriyor.

Dikkat ederseniz Bakara süresinin başından şimdiye dek insanlığın oluşum safhalarını anlattı. İşte bu ayette ise, yeryüzünde değişim yapan insanın Allah'ın düzeniyle adaptesinde, var olan ayetlerin yenileriyle değişimi sonucu, insanlığın yaşamında en güzeline ulaşması için, daha önceki ayetlerin hükmünü kaldırılıp yenisiyle değiştirmesinden bahsediyor. Herhangi bir ayeti yani kuralını anlatan kelimeleri, kuralın değişimi sonucu, daha önceki ayeti de değiştirmek suretiyle yerine yeni kurallarına karşı nasıl davranılması gerekiyorsa, ona göre yeni yeni ayetler nazil etti. Ya da mevcut halden daha güzel bir arınma veya daha kaliteli bir yaşama dair yeni yeni ayetler nazil etti. İşte bu değişim, Kur'anın nüzülü ile son buldu. Yani insanlığın tekâmülü sona erdi.

İnsanlık ne kadar gelişirse gelişsin, Kur'anın ayetleri onun hal ve ahvalini en güzel şekilde Allah'ın yarattığı düzeniyle adaptesini sundu. İşte Kur'anın en büyük mucizelerinden biri de budur. Önceki yüz sahife şeklindeki kitaplar ile Tevrat, İncil ve Zebur kitaplarının içerindeki hükümler, Allah'ın düzeninde yapmış olduğu değişim sonucu, tüm güncel haliyle en güzel şekilde son şeklini verdiği düzenini Kur'an ile bizlere sundu. Kur'andan sonra ise, artık yeni bir sistem güncellemesi yapmayacağı için, artık yeni bir Rasûlullah veya nebî-yullah yani yeni bir peygamberde göndermeyecektir.

Bil ki, Allah her şeye kadirdir. Yani düşünme ki, Allah nasıl olur da yarattığı kâinatta değişim yapar, sakın ha öyle düşünme. Çünkü o istediği zaman istediği şeyi yapmaya muktedir. Ama şunu da unutmayalım, Allah tümel olarak artık yeni kural yapmamak üzere dünyayı kıyamete kadar ayarladı.

Ama kişisel bazda, biz yapmış olduğumuz dualar ile bizim önümüzde olup başımıza geçmişteki herhangi bir neferin programlaması ile oluşan ferdi kaderimizi lehimize çevirebiliriz. Ama küresel bazda ise, kader üstünde bir kader vardır düstur gereği kıyamete hızla yaklaşıyoruz. Bu yaklaşımda oluşacak küresel basamaklar Allah'ın irade ve yönelimiyle hızlıca yerine gelmektedir. Biz gene de dua edelim ki, Allah ülkemizi ve tüm iman ehlini her türlü afetten muhafaza eylesin.

107. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Yerin ve göklerin mülkünün kesinlikle Allah'a ait olduğunu bilmez misin? Sizin için Allah yanısıra herhangi bir dost veya yardımcı yoktur.

Bu ayeti kerime bilmez misin diye başlar. Bilmemek için ya deli olmak, ya aklını kullanmamak ya da aklını bir akıma kaptırmak gerekir ki sağlıklı düşünülmesin. İnsan düşündüğünde zaten hükümlerinin Allah'a ait olduğunu apaçık olarak görür. Hani Allah önceki ayette dedi ya, istediği şeyi yok eder de yerine yenisini oluşturur. Bazısının kafası takılır kalır, bozuk plak gibi tın tın tın sayıklar ve der ki, nasıl olur da Allah kitabını değiştir. İlk gün kural ve yaratım neyse hiç değişmemiş der. İşte Allah, dilediğini değiştirebilir, ama değiştirdiğini de insana bildirir. Allah Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz ile yarattığı düzenindeki son kemali sunduğu için de, artık değişim olmayacaktır. İşte bu ayette der ki, bilmez misin yerin ve göğün mülkünün Allah'a ait olduğunu. Böylece değişen ve sabitlenen son halini kabul etmemiz istenmiştir.

Eskiden içki veya domuz eti temiz olabilir. Ama Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz geldiğinde Allah değişime gitti. Artık zarardır deyip önceki ümmetlerde helal olan, daha sonraki değişim ile haram oldu. Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz geldiğinde neden değişime gidildi? Hikmeti nedir? Diye düşünülebilir. Çünkü insanlık ve doğa değişti, gençken her şeyi yiyebilir. Ama insan yaşlandığında dişleri düşer de sadece çorba içer. Şeker çıkar, kolesterol çıkar vs hastalıklarla vücut yıpranır ki artık birçok şey yiyemez olur. İşte dünyada ihtiyarlandı, buna bağlı olarak insanda ihtiyarlandı. Yani dünya sona yaklaştı ve insan vücudu da bu genel ihtiyarlanmaya bağlı olarak yaşlandı. Yani insan bizzat kendisi zayıflaştı.

Zayıf olunca, insan için kâr ve zarar veren şeylerde değişti. İşte son hali Kur'an bildirdi. Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz bilfiil yaşayarak öğretti. Bu zayıf hal bitince, kıyamet ile sonsuz yolculuk başlayacaktır.

Bu son hal tıpkı insan bedeni gibi, bebek süt içer gelişir, olgunlaşır birçok şey yer, ihtiyaçlar artık kısıtlı şeyler yer. İşte dünya ve içindekiler de öyle, değişim ve gelişime bağlı olarak kitaplar indi. Yaşlı olan insanlık, bedenini güçlendirip tümüyle rabbine yönelsin hem insanlığı ayakta tutabilsin diye, helal ve haramlar değişti. İşte Allah, en güçlü peygamber olan son peygamber Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem ile yarattığı düzeninden en son değişimi, insanlığın uyumu için en son ve en güncel halini son olarak nazil etti. Çok hassas olarak helal ve haramlar tespit edildi de bize sunuldu. Onun için, hala kendini genç sayan yaşlılar gibi eski dünya usullerini uygulayayım dersen, batarsın.

İşte bilmez misin mülk Allah'ındır? İstedığı şeyi yapabilir der ayet. Ayrıca der ki Allah yanısıra veli veya dost bulamazsın. Allah yanısıra yardımcı da bulamazsın. Allah'ı ulûhiyetiyle subhan olduğunu idrak etmenin yanında rububiyetiyle de bize bizden yakın bilip, varlığımızı da onunla kaim ve daim bilelim. Ona yönelip sadece ona teslim olalım. Değerli bir kul olarak huzurda yer alalım.

108. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Yoksa sizden önce Musa'dan istenildiği gibi, sizde mi rasulünüzden istekte bulunmayı arzuluyorsunuz? Kim küfrü iman ile tebdil ederse, muhakkak ki o dümdüz yoldan sapmıştır.

İslam teslimiyet ister. Çünkü yönelim ve yaşam için çoğu şeye akıl ermez. Rasûlullaha tam itaat gerek. Verdiğini almak, sakındırdığından da sakınmak gerek. Ama insanlıktaki rububiyet alanı ve kendisini hep müstağni görmesi, kimseye ihtiyacım yok fikri, ben de varım buradayım sana tabi olamam düşüncesi, bildirilen hakikate acabalar ile yaklaşması gibi sebeplerden dolayı, kişiyi tam imana sarılmaktan ve gerekli olan çalışmayı yapmaktan alıkoyar.

Bu ayete baktığımızda, tarihteki insanlarda olan nefsanî hastalıkların hala aynı şekilde devam ettiğini apaçık görüyoruz. Allah'ın düzeninde değişen tekâmüle göre elbette değişimler vardır. Ama rububiyet alanından gelen kişilik şuurun da bir değişimin olmadığını görüyoruz. Hatta birçok hasletin Kabil ile Habil'den günümüze dek değişmediği aşikârdır. Örneğin Kabil'deki çürük malı sadaka olarak verme hissi, iyi malı kendisine kaldırma şuuru, bakınız ki günümüzde de hala devam eden bir hastalıktır. İşte bu ayete baktığımızda, Hz. Musa aleyhisselam zamanında insanların birçok şeyin teferuatını sorması ve sordukça yapmaları gereken hükümlerin zorlaştığı gibi, peygamberimiz zamanındaki insanların da aynı şekilde sorup insanlar üzerindeki külfetleri artırmamak için, Allah ayetle insanları ihtar etmektedir. Hz. Musa aleyhisselama gereksiz sorular soranlar gibi sizde sormayın, verdiğini alın, vermediğini de kurcalamayın demektedir.

Şüphe ve tereddütün içinde olduğu kirli birçok düşünce ve elfazın yer aldığı bir kalbi ve öylece kirlenen şuuru Allah istemez. Yani Allah'ın nazargahı olamaz ve Allah o eve misafir olmaz. Çünkü kişi şüphe ve tereddüt içinde olduğu

nispette teslimiyetten yoksun kalır. Bu da kişiyi çalışmaktan alıkoyar. Örneğin, hiçbir iletişimin olmadığı bir anda pazara mal getirene desem ki, bana inan şu malın birim fiyatı bu pazarda yüz lira, fakat falan pazarda beşyüz liradır. Eğer bana tam inanırsanız malı bulunduğu yer yerine diğer pazara yöneltir ve satarsınız. Eğer bana inanmazsınız saçma der güler, niye orda öyle de burada böyle ucuz deyip, sana inanmam diyerek malını bulunduğu pazarda satar ve artı kardan mahrum olur. İşte arada sır perdesi olan tüm olaylarda, konu tümüyle teslimiyet ile alakalıdır. Ahiret pazarlığı tümüyle sır perdesiyle kapalı olduğundan, zorunlu olarak peygambere olduğu gibi inanıp gereğini yerine getirmeliyiz. Yoksa peygamberin bize sunduğu hâsılatın mahrum kalırız.

Ayet devamında der ki, her kim ki imanını kenara bırakıp küfre dönerse, kesinlikle bilsin ki, o doğru yoldan sapmıştır. Rasûlullah'a tam teslimiyet gerekir. Teslimiyet sadece düşüncede değil fiilde de olması gerekir. Sadece düşüncedeki teslimiyet işe yaramaz. Örneğin ordu komutanı askeri cepheye götürdüğünde, asker dese ki komutanım sana gönülden teslimim, ama her biri olduğu yere yığılsa ve komutanın komutlarına uymazsa, komutana gönülden bağlıyım demesi, ne komutana ne de orduya bir şey katmaz. Düşman tümünü öldürür veya esir alır. İşte biz, ya Rasûlullah seni çok seviyoruz dersek, ama sözünü dinlemeyip fiiliyatımızda uygulamazsak, bir şey kazanmış olamayız.

İslam'ın kardeşliğimizi ilan etmesi ile biz kardeşliği seçtik. İşte bu kardeşlik nuru ile hak yolunda hep beraber sebat edelim. Çalışmalarımızı ölüme dek devam ettirelim. Öylece rahmeti rahmana teslim olalım.

109. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Kitap ehlinen birçoğu, nefislerindeki hasetten dolayı, hak olan kendilerine apaçık beyan olduktan sonra, iman edenleri imanlarından geri döndürüp mutlak hakikati örtmelerini isterler. Allah emrini getirinceye kadar onları hoşgörün ve affedin. Muhakkak ki Allah'ın kudreti her şeyin üzerindedir.

Kitap ehli olanlar, iman edenleri bir türlü çekemeyip onları her zaman kendilerine rakip görmüşlerdir. Ayete dikkatli baktığımızda kitap ehlinin Yahudi veya Hristiyanların olmadığını apaçık görürüz. Kitap ehli, Allah'ın düzenini aklıyla ve basiretiyle ilmi ve fenni araştırma yapıp var olan düzenin işleyişi hakkında malumat sahibi olmaktır ki, bu da her zaman kısıtlı kalmaktadır.

Şöyle düşünürler, biz o kadar çalışıp uğraştık ta sonra birçok şeylere ulaştık. Ama iman ehline Allah, katından direk tepeden ilmi indirdi ve bilgi sahibi etti. Onca çalışmaları sonucu bir şeyler elde edenlere karşı, iman ehline direk vahiyle tüm ilimler indiğinde, kıskançlıkları zirve yapar. Birçok şeyi tepeden vahiyle alıp, bilmedikleri ilimleri öğrendikleri için iman ehline karşı kıskançlığa bürünürler. Ümmeti Muhammede karşı cephe almalarının sebebi de budur. Dikkat edin ki küffarın en çok sevmediği halk Müslümanlardır. Onun için de türlü oyunlarla iman ehlinin aklını çelmeye çalışırlar.

Oysaki iman ehlinin anlattığı hususların hakikatin bizzat kendisi olduğunu ve kesinlikle doğru olduğunu onlar da biliyorlar. Örneğin insanın maymundan gelmediğini ve her varlığın ilk türünün Allah'ın emriyle ol deyip yaratıldığını bu günün fenni ilmi ile meşgul olanlar gayet iyi bilirler. Ama iman ehlinin imanla erdiği ilmi, sırf iman etmesin veya imanından aklı çelinsin diye, yok yok insan maymundan veya başka şeyden türedi derler. İman ehlinin kafasını karıştırmak

için hem imanlarından uzaklaştırmak için her türlü oyuna başvururlar. Oysaki hakikatin öyle olmadığını onlar da bilir.

Hani bir yere gelmek için biri çalışır uğraşır da, ta zirvele-re kadar çıkar ve genel müdür olur. Ama biri de seçime gider, kazanır ve direk o kuruma bakan olur. İşte bunun gibi Allah kendisine iman edeni seçer, ona en zirve ilmi tepeden verir. Alttakiler üsttekileri kıskanıp onlara verilenlerin alınması için inançlarından uzaklaştırmak isterler. Zira inanç gittikten sora, açılan tüm kapılar gerisin geri kapanacaktır.

Akli ilim ve fen ile uğraşanlar, birçok çalışmadan sonra icatlarda bulunup bir şeyler edinirler. İmanları ve nefsi terbi-yeleri olmadığı için de, her şeyi kendilerinden bilirler. İnat-larından ötürü Allah'a iman etmedikleri için de, iman ehlinin elindeki ilmin hakikat olduğunu bilirler, ama kıskanır ve mahrum etmek isterler. İşte ayette der ki, Allah'ın emri ge-lene kadar onlara takılmayın ve onları affedin. Yani sizin akı-lınızı çelmek istemelerine aldırış etmeyin, imanınızdan taviz vermeden yolunuza devam edin. Kesinlikle bilin ki, Allah her şeye kadirdir, istediğini yapar ve yaratır. Ayakta tutar veya değiştirir. Biliniz ki Allah'ın gücü her şeye yeter ve muhak-kak ki Allah'ın gücü ve kudreti her şeyin üzerindedir.

110. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve namaz kılın, zekât verin. Ve nefsiniz için önünüzden ne hayr gönderirseniz Allah'ın indinde onu bulursunuz. Muhakkak ki Allah, işlediğiniz amelleri görücüdür.

Ayetin girişi namazı kılın, sonra ise zekât verin diye devam eder. Çünkü kitap ehli olan feylesoflar ve onların takipçileri, ibadet konusuna akıl erdiremedikleri için gereksiz olduğunu söylerler. Zekâtın verilmemesi konusunda hem fikirdirler. Çünkü âlemi dünya sanır ve burayla tatmin olurlar. Ellerindeki değerlerin başkalarına gitmesini istemezler. İşte iman ehlini de amellerden uzak etmek için ibadetleri yapana gerici derler veya gülerler. Zikir yapana korkutup okumamasını için çaba harcarlar. Bedeninin aurasını korumak için örtentlere de gülerler ve kişiyi tüm nurani şeylerden uzak tutmak isterler. Böylece Allah'ın ilminin kalplerine akmasını engellemeyi arzularlar.

Önceki ayete baktığımızda bu ayet ile aralarında irtibatın olduğunu ve rabbimizin uyarısıyla karşı karşıya olduğumuzu görürüz. Onun için de önlemimizi almamızı, namazdan ve zekâttan taviz vermeden yaşamamız gerektiğini ihtar etti. Daha sonra ayet, yapmış olduğumuz her şeyin kendi nefsimiz için olduğunu dile getirdi.

Hem yaptığımız hiçbir amelin kaybolmayacağını da söyleyerek gözle görülür bir şey olmasa da, amelinize devam edin diyerek amelde gevşememeyi istedi. Eğer ki burada bir bilinç sıçramasını hissetmezseniz bile, yaptığımız hiçbir amelin kaybolmayacağını gözle görülür bir şey olmasa da ölüm ötesinde tüm çalışmalarımızın karşılığını eksiksiz göreceksiniz diyerek, bizim asla ve asla gevşemeden yolumuza ve çalışmamıza devam etmemiz gerektiği bildirildi. İşte şeytanın vesveselerine aldırış etmeden yönelime devam edelim. Çalışmalarımızı

aksatmadan, ölümlle oluşacak yakine kadar kesintisiz sürdür-
lim. Öylece mutlu bir şekilde dünyaya veda edelim.

111. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Ve dediler ki Hristiyan ve Yahudilerin dışında kimse asla cennete girmeyecektir. İşte bu onların kuruntularıdır. De ki eğer doğru iseniz, haydi delilinizi getirin.

Cennete girmek için tek çare vardır ki, o da Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin anlattığı gibi iman etmektir. Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz dünyaya teşrif edip Risalet görevini alınca, Allah önceki tüm peygamberlerin anlatımlarını iptal etti. Çünkü din Allah'ındır, istediği yerin yapısını değiştirip ona göre de kuralını istediği şekilde yeniden oluşturur. İsteddiği yeri de değiştirmeden sabit tutar.

Önceki ayete baktığımızda, Allah'ın dinini yalanlayan kitap ehli, İslam dinine inananlara karşı olan kıskançlıkları ve sahip oldukları inanlarından ötürü hem iman etmediler, hem de iman ehline dediler ki boşu boşuna uğraşmayın, sadece Yahudi ve Hristiyanlar cennete girecektir. Bunu sırf iman ehlini şüpheye düşürüp sahip oldukları teslimiyetlerine halel getirmek için dediler. Çünkü kişide iman, ancak teslimiyetle oluşur. Şüphesiz bir şekilde teslim olma özelliğini kaybeden kişiler, olduğu yerde çakılıp kalır. Kişinin kalbine zerre şüphe düştüğünde, gevşek davranarak çalışma yapamaz hale gelir. Zaten günümüzdeki Hristiyan misyonerlerin faaliyetlerine bakıldığında, ilk işlerinin Müslümanların kalbine şüphe tohumları ekmek olduğunu göreceksiniz. Zaten Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz zamanında da aynı şeytanlığı yapmaktaydılar.

Hani ayet münafıklar için der ya, üşene üşene namaz kılarlar. Çünkü kalbinde şüphe var ve teslimiyet yok. Müslüman'ın kalbindeki teslimiyet yok olunca, şüphe ve tereddütler üremeye başlar. Bu da kişide ikiyüzlü bir inanç esasını doğurur. Kendisine bir yere ait olma hissiyatını kaybettirir. İşte

iman ehlini kıskanan kitap ehli, sırf inanan kişinin teslimiyetini kırmak için dediler ki, sadece Yahudi ve Hristiyanlar cennete girer. Bunun üzerine Allah dedi ki, sakın ha onlara inanmayın. Bu kendi kuruntularıdır ki yalan atıyorlar. Onlara, hadi delilinizi getirin boşuna yalan atıp bizi oyalamayın, biliniz ki bizler sizlere inanmayız, diyerek yürüyüşünüze devam edin. Bilelim ki, keskin bir imani bakışla yürüyemeyenin imanından alacağı bir tat da yoktur.

112. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Hayır olay şöyle, her kim ki yüzünü Allah'a teslim ederse, işte ona iyilik edilecek ve onun mükâfatı da rabbinin katından olacaktır. Ve ona korku olmayacak hem onlar mahzun da olmayacaklardır.

Hayır oysaki olay şöyle; her kim ki muhsin olarak tüm samimiyetiyle vechini yani yüzünü ve gönül dünyasını Allah'a teslim edip, gönül dünyasının sahibi olarak sadece Allah'ı bilir ve takip edilen model olarak Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizi seçerse, doğru yola girmiş olur. Çünkü kişi kendisine bilfiil yaşayan bir model arar. Bu model, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz ve onun bilfiil sünneti seniyyesine sarılan varisleridir.

İşte biz et kemik bedeninin zevk ve kuruntularından arınıp helal dairesinde kalarak gerekli olan amelleri işlersek, o zaman yaptığımız çalışmaların sonucunda mükâfatı Allah'ın nimete erdirdiği kişilerin açılımı gibi bizde de açılım olacak ve o açılımdan ötürü de sonsuz güzelliklerle buluşacağız. İşte o zaman, bizim için korku bitecek, sonsuzluğa uzanan yolculukta mahzun da olmayacağız.

113. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Yahudiler dediler ki Hristiyanlar bir şey üzerinde değillerdir. Hristiyanlar da dediler ki Yahudiler bir şey üzerinde değillerdir. Ki onlar kitabı tilavet ediyorlardı. Şimdi de olayı bilmeyenler onlar gibi konuşuyorlar. Kesinlikle Allah, aralarında ihtilaf ettikleri konularda kıyamet günü hüküm verecektir.

Az tefekkür edelim; ne gariptir ki insan evladı olarak var edilen biz Allah kulları, genel olarak kimse kimseyi beğenmez. Bu ayete baktığımızda ve önceki ayetle beraber tefekkür edildiğinde, zaten bu olay bize apaçık gözükecektir.

Kitap ehlinin İslam ehline karşı düşmanlıklarına zaten ilk günden şimdiye dek tüm iman ehli şahittir. Aslında sadece Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimize değil, her peygambere kendi devrinde karşı çıkıldı. Ne zaman ki o peygamber vefat etti, sonra gelenler o peygamberin söylemini tahrif edip kendi heva ve heveslerine uygun bir dogmatik din geliştirdi. Sonra da diğer insanları kendi gibi inanmaya zorladı. Hâlbuki kendileri dahi, o dini söylemin orijinalini sunan peygamberi kabul etmemişlerdi. Hem de onu öldürmek için ellerinden geleni yapmışlardı. Nefislerinin hoşuna gidecek tarzda vahyi tahrif edip düzenledikten sonra da, güya o peygamberin yolundan gidiyorlarmış gibi bir hava estirildi. Ama o anlatımın, peygamberin orijinal sunumuyla alakasının olmadığını kendileri de biliyordu.

Önceki ayette baktığımızda, kitap ehli insanlardan İslam'a inananları dinden uzaklaştırmak için dediler ki, sadece Yahudi ve Hristiyanlar cennete girecek, gerisi boşuna uğraşmasın ve böylece iman ehlini karamsarlığa koyup çalışmalarından alıkoymak için ve kafalarını karıştırmak için çabaladılar. Aynen şimdi günümüzde de, iman ehlinin kafasını türlü oyunlarla karıştırdıkları gibi. Sonra bir de bakıyoruz ki, bize

cici bici olarak gösterilen o iki dinin mensupları da aslında bir birlerini beğenmiyorlar. Hıristiyan olanlar derler ki, sadece bizim yolumuz haktır, Yahudiler bozuk yoldalar. Yahudiler de derler ki, sadece doğru olan yol bizimdir, Hıristiyanların yolu boştur.

Oysa her birisinin bildikleri şeyler de kitaptan tilavet ettikleri şeylerdi. Özellikle burada kıraat değil de tilavet sözcüğü geçmiştir. Çünkü kıraat kişinin bizzat yaşamda seyir ettiği prensiplerken, tilavet yazılı kitaptan okuduğu halde yaşam alanında karşılığını bulup bulmama hevesi mevzu bahis olmayan yazıtlardır. Kişi tilavet ettiğinin karşılığını inadı vesilesiyle ön plana çıkarıp, olayın kıratını yapıp bizzat olayı seyir edenlere karşı kendilerini dahi avuta bilirler. Ama kıraat kesin ve net olup ayrıca kıraat edilen olguların tilavetini bilmeyenlere sunup onları da kırata doğru uyandırabilir. Zaten okunan bir yazının hedefi eğer uyandırmak ise, makbuldür. Eğer okunan bir yazının maksadı uyutmaksa, o yazılanlar, kişi için delaletten öte değildir.

Ve asıl can alıcı nokta da şudur ki, hiçbir şey bilmeyenlerin de kitaptan tilavet yapanlar gibi yaptığı söylemlerdi ve onlarda hiçbirini beğenmiyordu. Yani olay, kitaptan her hangi bir bilgisi olmayanların da kimseyi beğenmediği idi. Bunun sebebi de şudur ki, kişinin varlığını rububiyet alanı itibarıyla, Allah'ın esmalarının mürekkebi olarak belli bir bileşim sonucu almasındandır. Dolayısıyla en bühül olan kişi dahi kendi yolunun en doğru yol olduğunu bilir ve kimseye pabuç bırakmaz.

İşte Allah der ki, siz İslam dini üzere yaşadınız diye size dil uzatmalarına sakın aldırış etmeyin. Bilin ki onlar dahi kendi aralarında birbirlerini beğenmezler, sizi mi beğenecekler. Siz, size vahyedilen yolda takıntılara mahal vermeden gerekli çalışmaları yapın, size laf atanlara başka ayetlerde işaret

edildiği gibi selam olsun sana deyip yolunuzda taviz vermeden yürüyün. Ve ayeti kerime ihtilafa düştükleri konularda Allah kıyamet günü karar verecektir diyerek bize gerekli talimatı veriyordur.

114. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Allah'ın mescidlerinde onun isminin zikir edilmesine engel olandan ve onların harap olmasına çalışan kimselerden daha zalim kim olabilir? İşte onlar oraya korkmadan giremezler. Onlar için dünyada perişanlık vardır. Ve onlar için ahirette de azim bir azap vardır.

Allah'ın mescitleri yani secde yeri olan mekânlar mukaddestirler. Secde yerinden insanların mahrum edilmesi ise, en büyük zulümdür. İnsana yapılan en büyük ihanettir. Zahiri mescitleri küçük düşürücü cümleler kullanıp insanları cami/mescitten uzaklaştırmak da, bilfiil mescit/camiyi yıkmak gibi büyük günahlardandır.

Her ayet zahiri manasıyla bilfiil yürürlükte olduğu gibi, manevi yönüyle de yürürlüktedir. Zaten bu ayetin zahiri manası açıktır. Azıcık manevi manası üzerinde duralım. İnsanların mescitten men edilmesi olayına önceki ayetlere bakarak anlam verelim. Zira ayetler önceki ve sonraki ayetlerle genelde ilişkilidir. Ehli kitap olanlar, iman eden kişileri hem secdeden yani Allah'a teslimiyetten alıkoymak isterler. Hem de Allahın zuhur ettiği melekeleri insanın da Allah'ın halifesi olması hasebiyle, o melekeleri zuhur edebilme kuvvesinden uzaklaştırmak için her türlü oyuna başvururlar. İşte önceki ayetlerde, küffarın yaptıkları planlar ve iman ehline olan düşmanlıkları bize aktarıldı.

Onlar iman ehline, siz Yahudi veya Hristiyan olmadan cennete giremezsin dediler. Hâlbuki onlar dahi bir birini beğenmez, her biri diğerini sapıklıkla itham ediyor dediler. Ama şunu da unutmayalım, bu ayetlerin bize öğrettiği bir incelikte, hedefte Müslüman var ise, Hristiyan'ı da Yahudi'si de ve diğer tüm kâfirler de birleşip karşı cephe alabilecek içsellğe sahiptirler. İşte rabbimiz bizi tek tek uyarıyor.

Bu ayet, “Allah’ın mescidinden men edenden daha zalim kim vardır?” diyerek insanlığa genel bir ihtarda bulunuyor. Sonsuz kurtuluşa ermek isteyen, ilmiyle terbiye etmek suretiyle öz hakikatlerini oluşturan rabbini bilmek zorundadır. Çünkü insan, bedeni ve ruhi tüm varlığıyla ondan gelmekte ve onunla kaimdir. Ayrıca bu ayet, bu gerçekliğe iman edip rabbinin mescidlerinde secde eden kişileri, doğru yoldan yoldan mahrum etmek için her türlü oyunu sergileyenlerin, öylece mescidlerin harap olmasını dileyenlerin, karanlıkta olduklarını ve haikatlerini idrak etmekten mahrum olduklarını bize söylüyor.

İnsanı özüne giden yoldan yani secde mahallinden mahrum etmek için uğraş verenden daha zalim hiç kimse olamaz. Kişiyi rabbinden mahrum etmek için, kişi üzerinde oluşturulan karanlıktan daha büyük karanlık oluşturan olabilir mi? Zalim zülümattan gelir. Zülumat alaca karanlık demektir. Zalim ise, karanlığı oluşturan, yani kişinin secde etmesini engellemek için çalışan kişi demektir. Onun, kişi için oluşturacağı karanlıktan daha fazla bir karanlık olabilir mi? İşte onun için der ki, kişiyi mescitten alıkoyanın oluşturduğu karanlıktan, yani insanların secde etmesini engelleyerek kişide oluşturmasını istediği karanlıktan daha fazla karanlık oluşturacak bir fert olamaz.

İşte o zalimler yani karanlıkta kalanlar ve insanlar için karanlık oluşturmak isteyenler, hakikatleri olan hiçliklerine göz atmaktan korkarlar hem çekinirler. Varlıklarını ön planda tutarak hakikatlerine dönmekten korkarlar. İşte bu karanlığı oluşturan ve karanlıkta kalan, iman ehlini bile karanlığa gömmek isteyenler için dünyada rezillik ve perişanlık vardır. Öyle olduğu için de, dünyada bir türlü iki yakaları bir araya gelmez. Ahirette ise, büyük ve azim bir azap vardır.

115. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Kesinlikle doğu ve batı Allah içindir. Her nereye dönersen Allah'ın vechi oradadır. Muhakkak ki Allah, ilmiyle geniş olup her şeyi kaplar.

Önceki ayette mescitlerin yalnız Allah'a ait olduğunu, mescitlerden uzaklaştıranların azaba duçar olacağını, dünyada perişanlık ve ahirette azaba uğrayacağını söyledi. Bu ayete baktığımızda ise, doğunun ve batının sahibinin Allah olduğunu, her yer ve zamanda, yöneliş ve dillendirilişin sadece Allah'a olduğunu, Allah için bir mekân olamayacağını haber verir. Yani mescitlerin mukaddes olduğunu, orada yapılan kulluğun çok değerli olduğunu, ama ibadet ve secdenin camiyle yani mescitle sınırlanamayacağını, dünyanın her yer ve zamanında kulluk bilinciyle yaşamamız gerektiğini bildirdi.

Allah'ın vasi'i olduğunu ve vasi'i olmasının da ilmi itibarıyla olduğunu bize haber verdi. Çünkü ayetin sonuna baktığımızda âlim ismi geçmektedir. Genelde ayet sonlarında geçen Allah'ın özellikleri ikişer ikişer olarak gelir. Bu, iki özelliğin beraber faal olduğunu bildirmek içindir. Burada önce Allah'ın her yeri kapladığını, sonra da bu kaplamanın ilmiyet itibarıyla olduğunu söyleyerek Allah'a bir hulul verme hatasına düşmememiz gerektiğini bize idrak ettirmektedir. Çünkü Allah, zatı itibarıyla her yer ve zamandan münezzehtir.

Her varlık Allah'ın ilmiyetinde kendisine bir sanal benlik edinmiş, yedi kat yerden tut ta yedi kat semaya kadar aradaki her şey, Allah'ın ilminde ilmi suretin dışında bir hüviyete sahip değildir. İşte onun için de Allah'ın ilmiyeti itibarıyla her yeri kapladığını bildirerek her an ve mekânda veçhimizi Allah'a çevirmemiz istenmiştir. Her ne kadar mescitler çok çok değerli olsa da, ibadeti yalnız mescitlere has etmeden 7/24 kulluğumuzun idrakine varmamız istenmiştir.

Burada bilmemiz gereken esas unsurlardan biri de şudur; her ne yana dönersek Allah'ın vechini ilmiyet itibarıyla seyr ederiz. Çünkü ayetin sonu vasiun âlim denilerek bitiyor. Yani ilmiyeti itibarıyla vechullah oradadır. Yani burada esas mesele, müşahade edeceğimiz her bir varlıkta, her ne yana dönersek Allah'ın vechinin bizim dilediğimiz gibi olmasını istiyor olmamız değil, aksine Allah'ın bize verdiği iradeyle bizde ilmini seyr etmesini istediği tarzda, Allah'ın ilmiyetini kendimizden tecellisini sağlamamızdır.

Yoksa kendisini et kemik sanan nefsin her türlü emelleri peşinde koş ve de ki; o Allahın vechidir ve onun hakkında konuşma demek, verilmek istenilen hakikattan gafil olmanın en büyük kanıtıdır. Hakikat yaşamından ise, Kur'anın yönlendirmesinin aksi halinde bir yaşam ile uzaklaşıyoruz. Çünkü Allah, insana ilim, irade ve kudret ile cüz-i irade diyebileceğimiz sınırsız isteme kuvvesini vermiştir. Ama buna rağmen mutlak yaratıcının Allah olduğunu ve fiilleri yaratanın o olduğunu bilmek zorundayız.

Yarattığı fiillerinden razıdır. Çünkü kul istediğinde, o kulun isteğini yaratır. Ama şu da var ki kulun kendisine kötü sonuç doğuracak fiili bizzat istemesinden razı değildir. Ama şu inceliği de unutmayalım ki, Allah kulunun kötü yola sapmasından gene de kulu için razı değildir. Onun için de önce kul razı olur, sonra Allah kuldan razı olur. Bunu nefsin basamaklarını sayarken önce raziyenin sonra da marziyenin geldiğini ayetten öğreniyoruz. Biz ne kadar razıyız ve ne kadar kur'anın bizde oluşmasını istediği yaşamını yaşam ediniriz? Allah'ın emirlerini tatmin bir kalp ile uygularız da Allah'ın razılığından bahsederiz. Rıza=Radiye bilinci kulun Allah'ın emirlerine Rıza göstermesidir. Bu dahi kulun iradesinin açık kanıtıdır.

Şu not ile bu ayetin anlatımını da bitirelim. Bizim varlığı-mız ve dahi tüm yaratılanların varlığı onu nurundan var

edilmiştir. Nur ise, vecihten yayılır. Yönünü nereye çevirirsen çevir, tümü onun vechinden yansıyan nur olduğu için, nur da Allah'ın vechinden yansıdığı için, Allah'ın vechi hemen önünde olur. Zira nur zattan yansıyor. Yansıma da kendinden kendine olduğu için, zatın içi ya da dışı yoktur. Yoksa yanlışa düşüp işte bir mahalde zat duruyor ve ışığı yansıyor anlamı hâsıl olur ki, bu da büyük bir hatadır. Sakın ha bu mekânsal yanlışlara düşmeyisin. Misli dengi ve benzeri olmadığı için, nasıl olduğunu da akıl çözemez. Onun için bize bildirildiği gibi iman edip ömrümüzü gerekli müsbet ameller ile donatmalıyız ki onun nurunun güzelliğini hissedelim.

116. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Dediler ki, Allah çocuk edindi. Allah böyle şeylerden münezzehtir. Oysaki göklerdeki ve yerdeki her şey onun içindir. Tümü ona boyun eğmiştir.

Az tefekkür edelim. Eğer Âdem neslinin hakka teslimiyeti yoksa ne yapacağını bilmez bir halde, içinden çıkılmaz birçok girdap onu içine çekecektir. Önceki ayetleri düşündüğümüzde ve şimdiye kadar okuduğumuz ayetlerde, Âdem neslinin haleti ruhiyesi ve edinmek istediği unsurlar, kendisine çizilen sınırı beğenmemesi üzerine bir düşünce sistemi hayal etmesidir. Çünkü kendisinden sonsuzluğa uzanan ruhu unutmuş, gözünü et kemik bedende açmış ve sonsuzluğu dünyada arar olmuştur.

Ona ne verilse hep ötesini hayal ederek biraz daha deyip aç gözlü olması, asla bir doyuma ulaşmadığı bir mahiyette olduğu görülecektir. Çünkü varlığını oluşturan esas cevherin Allah'tan geldiği, bu esas cevherin ise sonsuz ve sınırsız Allah'ın nurunun yansıması olduğunu görecektir. Burada sınırlı bileşimin sınırsız nura duyduğu özlem ve bitmeyen hasret sürüp gitmektedir. Hayal ettiği şeye ulaştıkça arzularını biteceğini umar, ama heyhat ki her ulaşılan arzu yeni arzuyu doğurur ve bilinmez bir skalada sürüklenip gider. Onun için de, kalbi tatmin eden meşguliyetin Allah zikri olduğu bize bildirilir.

Bu ayete baktığımızda, insanlar geliş yerlerine baktığında eğer olayın aslını bilmiyorsa, Allah'ın çocuğu olduğunu veya parçası olduğunu düşünebilirler. Düşünsenize birçok varlık var. İnsanın varlığı nerden geldi ve nasıl var oldu. İşte bilgisizce üzerinde tefekkür etmek insanı başka mezralarda dolaştırır. Oysaki Allah'ın zatının nuru olan arştan, bir tutam nurun saçılıp yoğunluğunu yitirmesi sonucu oluşan ve buna nur-i Muhammedi denilen hem tüm varlığın öz cevheri olup

içeriğine doksan dokuz isim ile işaret edilen, aynı zamanda da tüm kuvvelerin aslı olan nur-i Muhammedinin, Allah'ın öz zatının parıldayıp saçılan nurundan başka her hangi bir varlığı olmadığı anlaşılır.

İşte olayı bilmeyenler Allah'ın çocuğu vardır dediler. Hayır, Allah sübhandır yani münezzehtir böyle söylemlerden. O çocuk edinmedi, o parçalanmadı hem ondan bir şey türemedi. Her varlığı ilminde ilmiyle ilminden yani nurundan yarattı. Yarattığı her şey de onundur ve onun içindir, hem ona boyun eğmiştir. Çünkü varlıkların tüm mevcudiyeti ondan gelmiştir. Onunla kaimdir. Her ne kadar insana değişim yapma kuvvesi vermişse de, bu değişim dahi onun kuvvet, kudret ve kuvveleri dâhilindedir. Çünkü onun nurunun yansıması sonucu oluşan tecellilerin yanısıra, var edilen yaratılmışların tüm varlıklarında, herhangi bir mevcudiyetin kokusu bile yoktur.

Her şeyin oluşumunu oluşturan ve ana kaynağı olan bu doksan dokuz isim ile bahsedilen nuru Muhammedidir. Buradaki doksan dokuz isimden kasıt, bu isimlerle işaret edilen ayrı ayrı manalara verilen isimlerdir. Detayları ise sonsuz ve sınırsızdır. Düşünsene Allah'ın nurundan bir tutam, sonu veya sınırı olur mu? İşte doksan dokuz isim için Allah'ın nurundan bir tutam diyebiliriz. Tutamın öz cevheri işte budur.

Önce nuru Muhammedi onun nurundan bir ışıldama olarak saçıldı. Bu saçılan nur, bize sıfat ve esmalar ile işaret edilen manalardır. Diğer her şey onların bileşimlerinin bileşke olarak birliktelik oluşturmamasından oluştu. Bu birliktelikteki zaman ve mekân, yani bizim kendimizi içinde bulduğumuz zaman ve mekân ise, bileşim bileşkelerinin bir birlerine oluşturdıkları hallerden başka bir şey değildir. Bu hallerin açılımı olan on sekiz bin âlemden sudur eden melek, insan, cin ve diğer varlıklar. İşte bu bir tutam nur diye tasvir ettiğimiz nurun yani ilmin mahiyetini bilmemiz ise olanaksızdır.

Çünkü yaratılmamıştır. Şunu da unutmayalım ki, hu adıyla işaret ettiğimiz hüviyetin, kendisine Allah ismini seçmeden öncede bu nur vardı. Ama gizli hazineydi. Yani bir tutam nurunu saçmamış ve diğer nuru ile bütünleşikti. Yani kuvveden fiile çıkarmamıştı.

Zatın saçtığı kendi nurundan yani kendisinden yansıyan ilminden gene ilminde yani nurunda, ilminden ilmi suret var ettiği nurunu yani ilmini, kendisini seyir etmeyi dileğince, kendinden kendine zuhur etti. Yani hu adıyla işaret ettiğimiz mutlak hüviyet Allah ismiyle kendi zatına baktı ve saçılan kendi nuru o da zatı gibi doğmamış, doğrulmamış hem başka mekâna aktarılmamış bir halde kendi nazargâhına sunuldu.

Örneğin güneşin saçılan ışığı şudur ki, aslında güneş ışığıyla beraber güneştir. Işık ondan kopmuyor ki. Yani dünyaya gelen ışık güneşten ayrılmaz. Zaten o ışık ile beraber güneş güneştir. Allah'ın Nuru Allah'tan ayrılmaz, onun kendi zati nurudur. Böyle muhteşem bir yaratıcının bizi kendisi ile muhatap etmesi ise çok büyük bir nimettir. İşte İnsan suresinin ilk ayetine baktığımızda, insan anılacak bir varlık bile değilken, Allah onu anılır etmiştir ve kendisine muhatap olacak kabiliyet ile donatmıştır. Bunu ruhundan üfleyip kendine halife etmesiyle gerçekleştirmiştir. Yok, işte ötesi yok, bu ne büyük bir lütuf. Bir tutam nuru böyle ise ki onu bile bilemiyoruz ve kelimelerin bittiği son kelimedir. Resmen insanın dili tutuluyor. Kendisinin önünde secdeye kapanmaktan başka kişinin mecali kalmıyor.

Eğer o bir tutam nurun ışığı alınmasaydı, varlık oluşamazdı. Düşünsenize yüzde yüzlük tüm manalar bileşim olup varlık olamaz ki. Yani bir tutam nurun ışığını alıp bileşim oluşturabilecek bir şekilde koyuyor. Zaten nuru sonsuz ışıltı olduğu için, bir tutam alınıp ışığı alındıktan sonra sunulmasaydı halk oluşmazdı. O manalar yani ışıltı ancak kendisinde olur ve kendi

olurdu. İşte insanı tüm yarattıklarından daha mükemmel yaratmış, o tam ışıltılı nuru tekrar onun sinesine yerleştirmiştir. Ama insan et kemik bedeninin zevkleriyle haşır neşir olduğundan bu nuru unutmuş ve hissedemez olmuştur. Eğer kişi nefisini tezkiye ederse, işte o nur saf olarak açığa çıkar. İşte o nuru saf etmeyen cennete giremez. Tüm çalışmalarımız o nuru saf etmemiz içindir. Tüm ibadetlerimiz onun içindir. Ondan geldiğini kabul etmeyen insan ise ondan mahrum kalır.

Ondan geldiğini kabul eden ise, yaptığı çalışma kadar arınır. Dünyada arınamayan kabirde ve kıyametin sürecinde temizlenir. Zaten temizlenen kirlettiğimiz o nurun ta kendisidir. Bu nura nefis de denir. Nefis tezkiyesi olayı da budur. Tüm olay et kemik bedeninin duygularıyla kirletmiş olduğumuz nefsimizi paklamak, o nuru saflaştırmak ve hakikati muhammediyeye kavuşup sonsuz huzura ermektir. Zaten tüm amellerimizi o nuru kendimize yaklaştırmak için, daha doğrusu kendimizi o nura yaklaştırmak için yapıyoruz. Paklerken ise, paklamanın safhalarında çalışma yapan her bir kişi, ayrı bir isim takmıştır. Emmare, levvame, mülhime vb isimler arınmanın safhalarını tanımlamak için konulmuştur. İşte tüm bu anlatımlar insanlara o nuru tanıtmak ve gerekli çalışmaları yapmaları için onları ikna etmek üzere yapılmıştır. İnşallah bizler de ihmal etmez ve gerekli çalışmalarda gayret ederiz.

Bir tutam nur ile her şey oluşur ve bu nura erenler için de lahutiden seyir başlar. Ayrıca bu seyri tüm âlemlerde temaşa eder. Zaten lahuti diye takılan isim, bizdeki o nuradır. Açın tasavvuf kitaplarını okuyun bir sürü kavram, bu kavramlar içinde boğdurmak yerine olayı açık ve net yazmayı severim. O kavramı ve diğer tüm kavramlar, kişilerin arınma safhalarında düşüncelerine göre koydukları isimlerdir. Gel de adamın düşüncesini tespit et ve anlatmak istediği içeriği anla. İşte bu da başka bir emek ister.

Velhasıl çok zor işler ki, insan bu tür kavramların içinde, ulaşmak istediği ideale ulaşmadan kavram kargaşaları arasında kaybolup gider. İşte esas önemli olan, verilen isimlendirmelerden arınıp içeriğe ulaşmaktır. Hem bize düşen kavram kargaşasının içinde kaybolmadan gerekli çalışmayı yapmaktır. Bu yolda farzlar ve haramlardan korunma birinci önceliktir. Bundan sonra daha çok yaklaşmak için nafîle ibadetlerle (namaz, zikir, oruç, sadaka vs) ile Allaha yaklaştıkça yaklaşmak ve nuri muhammediyeye ayna olmaya gayret etmektir. Çalışmak bizden tevfiğ Allah'tandır.

Hani deriz ya tüm ibadetler Allah içindir. İşte bunun anlamı da şudur; yani tüm yaptığım ameller Allah nuruna ulaşmam içindir. Yani bende dürülı olan Allah nurunu açığa çıkartmak içindir. Ama Allah'ı yukarıda koca bir ilah gibi düşünürsek ve kendimizi de ona mecburen tapar bir kul gibi zannedersek, bazen amel eder, bazen de "aaa" ibadetime mi ihtiyacı var, nasılsa affeder deriz ve çalışmaktan mahrum oluruz da şeytanın oyununa geliriz. Oysaki Allah ayette der ki, insana ancak ve ancak çalışmasının karşılığını veririm, benden yapmadığı bir amelin karşılığını beklemesin ama bir yaparsa ben ona en az on mislini veririm. Ama ihlâs ve samimiyetine bağılı olarak da bunu yedi yüze kadar da arttırırım. Hatta hatta bazısına daha da arttırırım. İşte elimizde olan çalışmaktır. Sakın ha aldaticıların oyunlarına aldanıp çalışmaktan geri kalmayalım.

Allah rızası ise şudur, sinelerde gizlediği nuruna götürücü ameller onun rızası dâhilindedir. Özdeki nurundan mahrum edici amellerde de onun rızası yoktur. İşte her haram edilen, ondan mahrum ettiği için haramdır. Her farz edilen de o nura ulaşmak için olmazsa olmaz olduğı için farzdır. Yani tümü bizim içindir. O ise sübhandır.

117. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Örneksiz olarak gökleri ve yeri yaratandır. Ve ne zaman ki bir emrin oluşturulmasını istese, şüphesiz ki ona ol der, o da hemen olurverir.

Bu ayet önceki ayetle beraber anlam bütünlüğü teşkil eder. Önceki ayette sunulduğu gibi yaratım sürecini anlamayanlar Allah'a oğulları var demişlerdi. Yaratılanların Allah'ın varlığından çoğaldığını iddia etmişlerdi. Çünkü kafaları beşer düşüncesiyle bakıyor olduğundan, ancak varlıkların bir diğer varlıktan ayrılıp yeni bir beden oluşturmasıyla olabileceğini düşünüyorlardı. Hayır, işte Allah çocuk edinmedi. Sonra Allah yerleri ve gökleri heyula olmaksızın örneksiz yarattığını bildirdi. Herhangi bir türün diğer türü mutasyonla var etmediğini, her varlığı sıfırdan ve örneksiz bir şekilde yarattığını, sonra da neslinin devamı için de aralarında bir kural var ettiğini söyledi.

Bir şeyin oluşumunu isterken de, sadece ol demekle o şeyin örneksiz bir şekilde hemen oluverdiğini birdirdi. Çünkü zaten gerçek şu ki, her varlığın tüm öz cevheri onun ilminde ilmi suretin dışında bir şey olmadığıdır. Yaratılmışların bir birine göre varlığının var olduğunu, ona göre ise sadece ilminde seyir ettiği manaların bileşim halinde oluşturduğu birer bileşke olduğu hakikatidir. Üzerinde tefekkür edip varlığın Allah'ın mahlûku olduğu ve asla Allah'tan ayrılıp parçalanıp bir yerde bir şey oluşturmadığı anlaşılacaktır.

118. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Bilmeyenler dediler ki; Allah'ın bizimle konuşması gerekmez miydi? Veya bize bir ayetin gelmesi gerekmez miydi? Bunlardan öncekiler de aynen buna benzer sözler demişlerdi. Kalpleri birbirlerine benzer. Yakinen iman etmek isteyen topluluklar için, elbette ayetlerimizi açıkça beyan etmişiz.

İlk günden bu güne insanların kalbi, insanların şuuru, insanların yönelişi, insanların içsel sezgi ve duyguları aynı olacak şekilde hiç değişmemiştir. Değişen ise, sadece bedensel maddi konfordur. Her devirde, o devrin insanı edindiği tecrübelerle yaşam tarzında az değişiklikler yapmıştır. Ama gönül dünyası, inanış, yöneliş ve isteği her zaman aynı kalmıştır.

Yüce rabbimiz ayette insanın değişmez içsel özelliklerini açıklıyor. İlmî olmayanlar yani hakikatlerinin ne olduğu hakkında bilgisi olmayanlar, Allah bizimle konuşsun dediler. Hem de onu görmeliyim diyerek cahillik ve inatlarını dışa yansıttılar. Biz konuşmayı sadece kulağa yapılan hitap olarak anlarız. Hâlbuki her varlık ayrı bir lisan ile konuşur. Birçoğu beden diliyle düşünsel yönlendirme ile konuşur. Hatta hatta insanların birbirleriyle kurdukları iletişimde bile beden dili % 60, ses tonu % 30 ve kelimeler % 10 önem taşır. Baksanıza biz insanlar, kendi aramızda bile iletişimimizi sadece dil ile değil, büyük çoğunluğunu beden dili ile yapmaktayız.

O yüzden de, ilmi almak için, sahifeden okunmanın yanında bizzat bir gözetmene ihtiyaç duyulmuştur. Okulda öğretmene, hastanede doktora, camide imama ihtiyaç duyulmaktadır. Ben kendi kendime kitabı okurum ve anlarım diyenlerin ekseriyeti yarı yolda kalmışlardır. Bundan dolayı da Allah, her insan toplumuna, illa ki bir peygamber göndermiştir. Yüz yirmi dört bin peygamber insanlıkla buluşmuştur. Sayısız ilim ehli insanlara hakkı yaşayarak göstermişlerdir.

Az tefekkür edersek zaten Allah'ın veçhi, her bakış

alanından bizimle konuşur. Gözümüz konuşan faili muhtarı değil, yani karşıda vecih değil vecihler gördüğü için Allah ile konuşmayı da sanki Allah gelecek, karşısında duracak ve onunla konuşacakmış gibi zanneder. İşte eşyanın hakikati hakkında ilmi olmayanlar ve hakikatinin oluşumundan habersiz olanlar, Allah bizimle konuşmalı dediler. Veya bize mucize gelse de doğru olduğunu kanıtlasak dediler.

Hâlbuki inanmak istemeyene binlerce mucize gelse de iman etmez. Ama gerçekten hakikati anlayıp nasıl inanılması ve yaşam tarzı edinilmesi gerekiyorsa öylece olmak isteyen kişilerden muallâkta kalıp, “peygamber gerçekten Allah’tan mı vahiy alıyor” olayını sağlamak isteyenlere, Allah onlara zaten ikna edici mucizelerini sunar. Ayete baksanıza bizden önceki çağlarda yaşayan insanlar ile günümüz insanının kalplerinin tıpatıp aynı olduğunu haber ediyor. Cidden inanmak isteyen kişiye Allah ona tüm kapılarını açar ve kalbini kendisiyle buluşturur. Allah kalbimizi iman üzere sabit eylesin diye dua ederek bu ayete de nokta bırakalım.

119. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Muhakkak ki biz, seni müjdeleyici ve uyarıcı olarak hak ile gönderdik. Cehenneme sahip olmak isteyen kişilerin durumu senden sorulmayacaktır.

Her varlık kendi öz yaratılış amacına göre hak ile yaratılmıştır. Hak ile yaratılan her varlık, var oluş amacı ne gerektiriyorsa, o amaç dâhilinde üzerindeki yaratılış sırlarını açığa çıkarır. İşte Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizde hak ile kendi üzerinde olduğu yaratılış zuhuru-nun hakkını hak ederek ve hiçbir eksiklik bırakmayarak olması gereken ne ise, onu bizzat ortaya çıkardı. O yüzden dedi ki, beni gören hakkı görmüştür. Yani bakın bana ve örnek alın. Bir insan olarak Allah'ın insanla tecelli etmesini istediği kuvvelerinin zuhur etme örneğini edinin. Sizde kendi yaşamınızda aynı benim gibi hakkı ayakta tutanlardan olun dedi.

Onun hakkı zuhur görevi ise, müjdeleyici olması yani Allah'ın yaratmış olduğu düzene uygun hareket edenin ulaşacağı güzellikleri müjdeler olmasıdır. Uyarıcı olması ise, Allah'ın yaratmış olduğu düzene uygun hareket etmeyenin karşılaşacağı zorlukları, o zorluklardan sıyrılmak için gerekli tüm amelleri tebliğ etme konusunda insanları uyarmasıdır. Bu da görev alanı olarak, onun üzerinde olduğu yaratım alanı itibarıyla, hakkı ne ise öylece insanlığa sunumunu yapıp görevini icra ederek aramızdan öylece geçip gitmesidir.

İnsanlığa sunumunu yaptıktan sonra, artık cehenneme gidenlerden sorumlu olmadığı, her kişinin aklını kullanıp kendi yaratılış evresi gereği hak olanı anlayıp yaşaması ve kendi yaratılış amacı çerçevesinde haksızlıktan sıyrılmaya çalışması bize bildirmiştir. İşte bundan ötürü, her insan Allah'ın yaratmış olduğu düzene ve gerekli nizama uyacak, ayrıca sahip olduğu konum itibarıyla etrafındaki insanları hakka çağırarak, ama hakka uymayanlar içinde kendisini tahrip

etmeyecektir. Çünkü kişinin kendisinde yaptığı değişim sonucu hidayeti Allah'ın ona vereceğinin farkında olur. Allah her birimizi hakka riayet eden kullarından eylesin.

Olayın anlaşılması için hak kavramı hakkında da az izahat verelim. Her şeyin hakkı ona teslim edilir. Asla zulüm yoktur. O zaman hak nedir? Olayı anlamak için yaratım alanında az geriye gidip varlığın künhüne inmek gerekir. Hu adıyla işaret edilen mutlak zat kendindeki gizli hazineyi seyir edince, nihayet on sekiz bin âlem var edilip ve bu âlemlerden var edilen sayısız birimler ve türlerin her biri kendi varlığının farkına varmıştır.

Var edilen tüm birim ve türler, konum itibarıyla üzerinde olduğu oluşu zuhur etmesi için, istenilen en mükemmel şekilde var edilmiştir. İşte her birimin yaratılış amacı onun kaderi olup onun hakkıdır. İnsan dahi her ne kadar on sekiz bin âlemi derununda dürmüşse de, ettiği çalışmalar ile zuhur ettiği anlık etkileşim ve değişim ile kendi birimsel hüviyetine bürünüşü, onun anlık hakkıdır. İşte yer ve gök arasındaki her şey, hak olarak yaratıldığından kasıt, her varlık var oluş amacı dâhilinde on sekiz bin âlemden istenilen oluşu açık ve net olarak zuhur etmesine mütealliktir. Yoksa olayı anlamayanlar gibi her varlığı Allah görme olayı değildir.

İşte her varlığın içinde bulduğu oluşu açığa çıkarma hususu rububiyet ile ilişkilidir. Rububiyeti itibarıyla Allah ile kaim olma olayıdır. Ama ulûhiyette asla böyle bir şey mevcut değildir. Mutlak zatın kendi zati nuru/ilmi ile kendi nuruna bakması ve bir tutam nurunu alıp onun yoğunluğunu düşürüp o nuru, nuri Muhammedi olarak seyir etmesi, sonra o Nuri Muhammediden on sekiz bin âlemi seyir sahasına sürmesi, işte bu Allah'ın rububiyeti itibarıyla.

İnsana nazaran Allah'ın ulûhiyeti ise, mutlak zatın kendi kendini bilmesi ve insanı kendisine kul ve halife etme olayıdır. İnsan da Allah'ın namıyla tasarrufta bulunup onun

namına hakikatini seyre dalıp, Allah'ın hükmü dâhilinde, istediği oluşumu gerçekleştirmek için istek ve arzusunu gündemine alması olayıdır. Bu gündeme alma olayı ise, Allah'ın insan ile ama insanın istediği doğrultusunda istenilen fiil veya oluşu yaratma hususudur.

İşte bu, insandan isteğin zuhuru ve insanın istek mahallinin muhatabı olarak, mutlak zat olan Allah ile muhatap olma olayıdır. İşte burada ben ve o düşüncesi oluşur. Ve bu düşünce zaten insanın var ediliş gayesidir. Çünkü istenildi ki biri onun adına seyir eylesin. Yani buradaki ben ve o düşüncesi sonsuza kadar var olacaktır. Asla ve asla rububiyetteki gibi kişinin kendisini oluşturan kuvvelerin ondan gelme his olayı olmayacaktır. Onun içinde fenafillâh olayı rububiyet alanı itibarıyla hissedilsede, ulûhiyette asla olmayacaktır.

Kul, hakkı hak ederek Allah'tan rububiyet alanı dâhilinde, Allah'tan ulûhiyet makamı itibarıyla ister. Allah kul ile iletişim ve etkileşimde olduğu, ama aynı zamanda da kulundan münezzeh olduğu rububiyet alanı itibarıyla kuluna dokunur ve istediği tüm isteklerini husule getirir. Kul bunu kendi hakkı olarak alıp kabul eder. Böylece filler âlemindeki her fiil hak olarak ve fiiller âleminde zuhur eden nesnenin hakkı olarak sürüp gider. Böylece Allah'ın adl ismi tecelli eder. Kimseye haksızlık olmadan varlık hakla buluşur.

120. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Yahudi ve Hristiyan olan millete tabi olmadıkça, onlar senden razı olmayacaklardır. De ki, kesinlikle Allah'ın hidayeti hidayetin ta kendisidir. Sana ilim geldikten sonra onların heva ve heveslerine uyarsan, sana Allah'tan hiçbir dost ve yardımcı olmayacaktır.

İman edip gerekli olan ameli işleyen kişiye şeytanın oyuncacı olan tüm varlıklar düşman olurlar. Allah'ı tanımayan her varlık ise, nari katmanın oyuncacı eder. Nari katman adeta kişiye sihir ve büyü eder. öylece kişiyi kişiliğinden mahrum olur. Hem kişiye cenneti cehennem, cehennemi cennet gösterir. Bu ayette de nari katmanın oyuncacı olan Yahudi ve Hristiyanların, İslam dinine gönül verenlerden asla razı olmayacağını ve ancak, onların milletlerine uyarsan, o zaman senden razı olacaklarını bildirir.

Melekuti yola uzanan, ifrat ve tefritten uzak olan Yahudiler dışsallıkta ifrat ederler. Hıristiyanlar ise, içsellikte ifrat ederler. Bu iki yönelişte kişiyi Allah'tan uzaklaştırır. Müslüman ise, içsellikte ve dışsallıkta Allah'ı sübhan bilip kendisini her zaman Allah'ın kulu olarak görüp, kendisine çizilen Allah'ın hududuna riayet etmek suretiyle özünü hissetme yolculuğuna devam eder. İşte rabbimiz diyor ki, Yahudi ve Hristiyan gibi Allah'a ve yaşama bakanlara sakın yaranmaya çalışmayın. Zira sen onlar gibi olmadıkça, onları hiçbir zaman mutlu edemezsin.

Hem anla ki Allah hidayeti ve Allah yolculuğunu ve insan için en ideal olan yaşam şeklini İslam dini adı altında ve gerektirdiği şekilde size bildirdim. Ve ayet devamında diyor ki, sana ulaşan İslam dininin hakikatinin anlatımı ve sunumuna rağmen, sen dünyevi çıkar veya başka emellerin için kalkıp dışsallıkta ve içsellikte robotlaşan Yahudi veya Hristiyan milletin peşine takılırsan, Allah seni terk edecektir. Allah'tan sana uzanan bir dost veya yardımcıyı da bulamaz

olursun. Yani seni hakikatine erdirici kuvveler senden alınır ve başıboş olarak ortada kalırsın.

İşte onun için de Allah'ın ipine sımsıkı sarılmak suretiyle devam edin diyerek, bizim dünyevi çıkarlar uğruna küffara boyun eğmeden yürüyüşümüze devam etmemiz istenmektedir. Burada dikkat edersek Allah onları millet olarak zikretti. Ümmet olarak zikretmedi veya din olarak zikretmedi. Zira onlar din değil Allah'ın dinini değiştiren milletlerdir. Ellerinde var olan kitapları ise, Allah indinden gelen değil, heva ve heveslerine göre uyarladıkları yazılardır. Onun için de din olarak değil, sapkınığa uğrayan milletler olarak zikredilmektedirler.

121. AYETLE ÖZE YOLCULUK

Kendilerine verdiğimiz kitabı okurken okuduklarının hakkını verenler, işte onlar ona iman edenlerdir. Kim onu inkâr ederse, işte onlar da kaybedenlerdir.

Allah'ın ayetlerine iman edenlerin ancak okuduklarının hakkını verenler olduğunu söyler. Şimdi burada dikkat etmemiz gereken tilavet kelimesidir. Çünkü ayette kıraat değil tilavet kelimesi geçmektedir. Kıraat zaten bizzat okunandır. Tilavet ise bir yazıyı okuyup ondan istenen hakikate doğru yol almaktır. İşte burada verilen kitaptan kasıt Kur'andır. Eğer verilen kitabı hakkıyla okursak, ne dediğini hakkıyla anlarsak, işte o zaman bizzat kendimiz onun doğru olduğuna karar verecek ve iman edip kitabın hakikatine varacağız. Ama okuduğumuz kitabı hakkıyla okumazsak, ayetler arasındaki bağlantıyı anlamazsak, bir iki meale bakıp işte Kur'an budur dersek çok büyük bir hata ederiz. Çünkü Kur'an asla mealden anlaşılmaz.

Burada bize yapılan ihtar, Kur'ana anlam verdiğiniz de hakkıyla okuyup anlam verin diyerek, ayetler arasından cımbızlama yöntemi ile parça parça alıp anlam vermememiz gerektiğidir. Yoksa olayı tam anlamadan inkâra veya hakikatten uzağa sapabiliriz. Kur'anın anlamına yüzeysel yaklaşım ayetler arasındaki bağlantıyı kuramadığı için ayağı kayan ve imandan yoksun kalan birçok kişinin olduğuna şahit olunmuştur. İşte Allah dikkatimizi çekerek kitabı hakkıyla okuyun ki, iman etmeniz gerçekleşsin demektedir. Kitabı inkâr edenlerin ise, kaybedenler olduğunu bize bildirerek dikkatli olmamız istenmektedir.

Ufak bir hatırlatma yaparak bu ayet üzerine düşüncelerimizi ve Kur'an çalışmamızın birinci kitabını noktalayalım.

Bir ayeti kerimede yüce Allah, Kur'anı tertil üzerine okuyun der. Tertil üzere okumaktan kasıt, ayetler arasında

bağlantı kurarak okuyun anlamındadır. Yani okuduğumuz ayetlerin anlamını bağlantısız düşünüp okursak ve bağlantıyı tespit etmezsek, olayın özünden saparız. Ayrıca tertil olayını sırf tecvit ile kısıtlarsak hata ederiz. Çünkü tilavet kıraata götürür. Okuduğumuzun anlamını bilmeden de okursak harf başı bire on sevap elde ederiz. Yani hiç anlamını bilmede de Kur'an okuması kişiyi arındırır ve Allah'a yaklaştırır. Zaten şahidiz ki, Kur'anı güzel ve riyasız bir şekilde okuyanı duyunca, yürekten etkileniriz. İşte bu sevap olarak bize yansıdığı ve bizi arındırdığı içindir.

Sevap kişiyi maneviyatına yaklaştıran şey demektir. Güzel Kur'an okur, okuduğu harfin hakkını verirse kişi, bu okuma ile ruhta gerekli titreşimi harekete geçirip arınmaya neden olur. Bu okuyanın veya dinleyeninin ruhu üzerinde işlem yapar. Okuyanı ve dinleyeni özüne yaklaştırır. İşte onun için hadisi şerifte denmiştir ki, okuduğun harf başına on sevap verilir. Hem zannetmeyin Elif lam mim bir harftir. Elif bir harf, lam bir harf, mim bir harftir. Özellikle hadiste bu üç harf geçer. Çünkü anlamı açıkça bilinmeyen bir ayettir. Yani der ki, siz elif lam mim gibi hiç anlamını bilmeden de Kur'anı okusanız, bir harfe bedel on sevap alırsınız.

Anlamında derinleştikçe ise, sevapta yani hakikatine yaklaşmada oldukça yoğunluk kazanırsın. Bire yedi yüze kadar sevap elde edersin. Yani daha çok özünü hissede hissede okursun. Zaten sevaptan kasıt kişinin özünü buluşma için attığı adımlardır. Yoksa öyle hayali şeyler değildir. Hem Kur'anı parayla okuyan için bir sevap yoktur. Çünkü okuyanın düşüncesi özüne dönük olmayıp paraya dönük olur. Ama Allah rızası için okuyup hâsıl olan sevabı bağışlayan kişi, hiç parayı düşünmezse ve sırf Allah rızası için okuyup bağışlarsa, bunda sorun yoktur. Ama sırf para için okumakta hiçbir sevap hâsıl olmayacaktır. İşte tüm bu olaylar birbiriyle ilişkilidir.

EVET GÖNÜL DOSTLARIM...

Böylece “KUR’ANLA ÖZE YOLCULUK-1” kitabımızın sonuna geldik. Bu eserimizdeki ayetleri işa’ari mana yönünden değerlendirip insanlığa sunma çalışmaları, tümüyle bize özgüdür. Böylece her bir ayetin bizim ruhumuzda nakşettiği doku-nuşlarının işlendiği deruni sezgileri sizlerle buluşturduk. İnşallah Kur’andaki ayetlerin gölgelerinde dolaşıp hissedilen esintileri “KUR’ANLA ÖZE YOLCULUK” çalışmasının devamıyla sizlere ulaştırmaya devam edeceğiz.

Daha önce hazırladığımız “YAŞAMINDA DERİN-LEŞ-1” ile “YAŞAMINDA DERİNLEŞ-2” kitaplarında birçok temel konuyu işlemiştik. Bu Kur’an çalışmamızda anlamları kapalı kalan konuları, o eserlerimizde tetkik ederek olayın hakikatına daha da vakıf olabilir.

Ayrıca "TÜM YÖNLERİYLE ZİKİR" çalışmamız ve “YAŞAMINDA DERİNLEŞ-3” çalışmasını müteakiben gönül dünyamızdan dökülen mısralar olan “ŞİİRLERLE YAŞAMIN ANLAMI” olarak isimlendirmeyi düşündüğümüz eserimiz ve yıllardır yazdığımız veciz sözleri “HAYATIN İÇİNDEN TESBİTLER” ismiyle yayına hazırlayıp inşallah kısa sürede kültür dünyasına kazandırmayı hedefliyoruz.

Sizleri mutlak kudret sahibi olan Allah’a emanet ediyorum.